

การเสริมสร้างพฤติกรรมกรอบมเด็จพระคุณของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น
ด้วยการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ

สุวัชรพร สวอยอารมณ์

คุณฉันทน์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
เมษายน 2565
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมคุษฎีนิพนธ์และคณะกรรมการสอบคุษฎีนิพนธ์ ได้พิจ
คุษฎีนิพนธ์ของ สุวัชรพร สวยอรมณั์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมคุษฎีนิพนธ์

..........อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญภา กุลนาคล)

.... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.ประชา อินัง)

คณะกรรมการสอบคุษฎีนิพนธ์

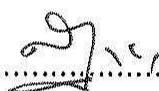
..........ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี)

..........กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญภา กุลนาคล)

.... กรรมการ
(ดร.ประชา อินัง)

.... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ร.อ.หญิง ดร.ชนิดดา แนบเกษร)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับคุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุญา ชีระวิชิตระกุล)

วันที่ 20 เดือน เมษายน พ.ศ. 2565

กิตติกรรมประกาศ

คุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญภา กุลนภาค อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ในการให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนเสียสละเวลาในการตรวจแก้ไข ตั้งแต่เริ่มดำเนินการ จนเสร็จสมบูรณ์ จึงขอกราบขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ประชา อินัง อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมที่กรุณาให้คำปรึกษาช่วยเหลือ แนะนำ ในด้านต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อคุษฎีนิพนธ์นี้จนสำเร็จสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้จนสามารถสำเร็จการศึกษาได้

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ แนะนำ สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ตลอดจนเป็นกรรมการสอบป้องกันคุษฎีนิพนธ์นี้

ขอขอบพระคุณ พี่ ๆ เพื่อน ๆ ทุกคนที่มีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนทั้งร่างกายแรงใจ ที่คอยอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือในการดำเนินการต่าง ๆ ในระหว่างทำการศึกษาและการทำงานวิจัยด้วยดีเสมอมา

ท้ายที่สุด ขอขอบคุณครอบครัวที่มอบความรัก ความห่วงใย ดูแลเอาใจใส่ คอยเป็นกำลังใจ ส่งเสริม สนับสนุน เสียสละทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อลูก และให้ชีวิตที่ดีงามมา โดยตลอด รวมทั้งขอขอบคุณสำหรับทุก ๆ กำลังใจ ทุก ๆ ความห่วงใย

สุวัชรพร สวอยอารมณ์

58810191: สาขาวิชา: จิตวิทยาการปรึกษา; ปรด. (จิตวิทยาการปรึกษา)

คำสำคัญ: การปรึกษาครอบครัว/ พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่

สุวรรณพร สวอยอารมณ์: การเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นด้วยการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ (THE ENHANCEMENT PARENING BEHAVIORS OF PARENTS WITH TEENAGE CHILDREN THROUGH INTEGRATIVE FAMILY COUNSELING) คณะกรรมการควบคุมคณานิพนธ์: เพ็ญญา กุลนภาค, กศ.ด., ประชา อินัง, Ph.D. 198 หน้า. ปี พ.ศ. 2565.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น และ 2) พัฒนาโปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น 3) ศึกษาผลการใช้โปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ในประเทศไทย จาก 6 ภูมิภาค จำนวน 1,350 คน ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาโปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น จำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 60-90 นาที ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น จำนวน 16 ครอบครัว ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ทำการสุ่มอย่างง่ายแบ่งเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 ครอบครัว โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้ เป็นพ่อแม่ที่มีความสมัครใจในการเข้าร่วมการทดลอง และมีคะแนนพฤติกรรมพ่อแม่ตั้งแต่ระดับน้อยลงมา ($\bar{X} \leq 4.07$) เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.896 และโปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางแบบวัดซ้ำ ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นมากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$) และภาคตะวันตกมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.07$)

2. โปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นพัฒนาจากแนวคิดทฤษฎีและเทคนิคต่าง ๆ ของทฤษฎีการปรึกษาครอบครัวพฤติกรรมนิยม

3. ผลการใช้โปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น พบว่า 1) กลุ่มทดลองที่ได้รับ โปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น มีคะแนนพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) กลุ่มทดลองที่ได้รับ โปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น มีคะแนนพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

58810191: MAJOR: COUNSELING PSYCHOLOGY; Ph.D. (COUNSELING PSYCHOLOGY)

KEYWORDS: FAMILY COUNSELING/ PARENING BEHAVIORS

SUWATCHARAPORN SAUYAROM: THE ENHANCEMENT PARENTING BEHAVIORS OF PARENTS WITH TEENAGE CHILDREN THROUGH INTEGRATIVE FAMILY COUNSELING. ADVISORY COMMITTEE: PENNAPHA KOOLNAPHADOL, Ed.D., PRACHA INANG, Ph.D. 198 P. 2022.

The purposes of this research were; 1) to study parenting behaviors of parents with teenage children, 2) to develop the integrative family counseling program based on Behavioral Theory for enhancing parenting behaviors of parents with teenage children, and 3) to study the effects of the developed program of integrative family counseling based on Behavioral Theory for enhancing parenting behaviors of parents with teenage children. The research process was divided into 3 steps. The first step: studying the parenting behaviors of 1,350 parents who have teenage children in Thailand. Step 2: developing the integrative family counseling program based on Behavioral Theory for enhancing parenting behaviors of parents with teenage children including 10 sessions, 60 minutes each. Step 3: studying the effects of the developed integrated family counseling program based on Behavioral Theory for enhancing the parenting behaviors of 16 families who were randomly assigned into experimental group and control group. All 16 families had average point of parenting behaviors at low score ($\bar{X} \leq 4.07$) and volunteered to participated in the study. The instruments used for collecting the data were the parenting behaviors of parents with adolescent children questionnaire with the reliability at 0.896, and the integrated family counseling program based on Behavioral Theory for enhancing the parenting behaviors. The data were analyzed using mean, standard deviation and two-ay repeated measure analysis of variance. The findings were;

1. The average score of the parenting behaviors of parents with teenage children in the North East was at the highest level ($\bar{X} = 4.24$). The average score of the parenting behaviors with the teenage children in the Western region was the lowest ($\bar{X} = 4.07$).

2. The integrated family counseling program based on Behavioral Theory for enhancing the parenting behaviors for enhancing parenting behaviors of parents with teenage children was administered for 10 sessions; 60-90 minutes.

3. The results of the measurement of the effect of the integrated family counseling program based on Behavioral Theory for enhancing the parenting behaviors with teenage children were: 1) At the post-test and follow-up, the experimental group possessed significantly higher score on parenting behaviors than the control group at.05 level of significance. 2) The experimental group possessed significantly higher score on parenting behaviors at the post-test and follow-up than pretest at.05 level of significance.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
สมมติฐานการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่.....	14
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ.....	25
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ.....	48
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	58
การวิจัยขั้นตอนที่ 1 การศึกษาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น	58
การวิจัยขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมการศึกษาคู่ครอบครัวเชิงบูรณาการ ทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ที่มีบุตรวัยรุ่น.....	66
การวิจัยขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมการศึกษาคู่ครอบครัว เชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น.....	69

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล.....	75
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น	77
ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาโปรแกรมการศึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎี และเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น	81
ตอนที่ 3 ผลการศึกษาการใช้โปรแกรมการศึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ ทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้าง พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น.....	82
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	96
สรุปผลการวิจัย.....	96
อภิปรายผล.....	100
ข้อเสนอแนะ.....	109
บรรณานุกรม.....	111
ภาคผนวก.....	121
ภาคผนวก ก.....	122
ภาคผนวก ข.....	124
ภาคผนวก ค.....	130
ภาคผนวก ง.....	136
ภาคผนวก จ.....	151
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	198

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การกำหนดเกณฑ์ปกติของพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) ..	60
2	แบบแผนการทดลอง.....	72
3	ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง แสดงข้อมูลเป็นค่าความถี่ และร้อยละ.....	78
4	ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) ของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นอายุ 12-17 ปีที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในประเทศไทย.....	79
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) ในภาพรวมและรายด้าน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล.....	84
6	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ใน 3 ช่วงระยะ ได้แก่ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมีการวัดซ้ำแบบสองทาง (Two-way ANOVA repeated measurement)	86
7	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล.....	87
8	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) เป็นรายด้าน ได้แก่ ความอบอุ่นทางอารมณ์ (EMW) การสนับสนุนความเป็นตัวตน (IDT) วินัยในการเลี้ยงดู (DCL) ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใน 3 ช่วงระยะ ได้แก่ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบมีการวัดซ้ำแบบสองทาง (Two-way ANOVA repeated measurement)	89
9	สถิติทดสอบพหุคูณ (Multivariate tests) เพื่อทดสอบความแตกต่างของความแปรปรวนระหว่างกลุ่มการทดลอง และระยะเวลาการวัด.....	90

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
10 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความอบอุ่นทางอารมณ์ (EMW) ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล.....	91
11 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการสนับสนุนความเป็นตัวตน (IDT) ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล.....	92
12 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยวินัยในการเลี้ยงดู (DCL) ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล.....	93
ง-1 ผลการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ.....	138
ง-2 ค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าร้อยละ ของสัมประสิทธิ์การกระจาย (%CV) ค่าต่ำสุด (Min) ค่าสูงสุด (Max) ค่าความเบ้ (Sk) ค่าความโด่ง (Ku) และค่า P-value ของสถิติทดสอบไค-สแควร์ (χ^2) ของตัวแปรเชิงประจักษ์ที่ศึกษา.....	139
ง-3 ผลการตรวจสอบค่าสถิติ KMO และ Bartlett's test ของข้อคำถามที่ทำการศึกษาในแบบจำลองสมการ โครงสร้าง.....	141
ง-4 ผลการเปรียบเทียบค่าสถิติที่คำนวณได้กับเกณฑ์ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของแบบจำลองสมการ โครงสร้างปรับแก้ (Adjust model).....	145
ง-5 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Factor loading score) (λ) แสดงเป็นคะแนนมาตรฐาน (Standardize score) ค่าความคลาดเคลื่อน (θ) ค่าสถิติทดสอบ t และค่าความเชื่อมั่น (R^2) ของแบบจำลองสมการ โครงสร้างพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB)	147

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1	กรอบแนวคิดการศึกษาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น..... 10
2	กรอบแนวคิดในการพัฒนาโปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น..... 11
3	แนวคิดการเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น..... 12
4	ผังสรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 1..... 66
5	ผังสรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 2..... 68
6	ผังสรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 3..... 74
7	ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) ในภาพรวม..... 88
8	ค่าเฉลี่ยความอบอุ่นทางอารมณ์ (EMW) ระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล..... 94
9	ค่าเฉลี่ยการสนับสนุนความเป็นตัวตน (IDT) ระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล..... 94
10	ค่าเฉลี่ยวินัยในการเลี้ยงดู (DCL) ระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล. 95
ง-1	ผลการวิเคราะห์แบบจำลองสมการ โครงสร้างองค์ประกอบพฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) ตามสมมติฐาน (Hypothesis model) 143
ง-2	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 (Secondary confirm factor analysis) แบบจำลองสมการ โครงสร้างองค์ประกอบพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของ พ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) 146

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ครอบครัวเป็นสถาบันหลักและเป็นพื้นฐานแรกในการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ ถือได้ว่าเป็นหน่วยย่อยที่เล็กที่สุดของสังคมแต่มีความสำคัญที่สุด เนื่องจากครอบครัวเป็นสถานที่แรกในการหล่อหลอมประสบการณ์ชีวิตของบุคคล และมีอิทธิพลอย่างมากต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของชีวิตในวัยเด็กจนถึงวัยรุ่น (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2562; สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม, 2560) รูปแบบของครอบครัวในปัจจุบันเปลี่ยนจากครอบครัวขยายที่ประกอบด้วยปู่ย่า หรือตายาย หรือญาติพี่น้องอยู่รวมกันทุกคนสามารถทำหน้าที่ในการเลี้ยงดูบุตรแทนพ่อแม่ที่ทำงานได้ เป็นรูปแบบครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ประกอบด้วย พ่อ แม่ และลูกเท่านั้น (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2562) ดังนั้น อิทธิพลของครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พ่อและแม่ จึงมีผลโดยตรงต่อพัฒนาการบุคลิกภาพของเด็กทั้งกายและใจ ตลอดจนการสร้างนิสัย ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติของเด็กและเยาวชน (รุ่งฤดี วงศ์ชุม, กัญญาพัชญ์ จาอำย, ชัชฎาภรณ์ นันทขว้าง และเยาวณา เชื้อเมืองพาน, 2560) จึงอาจกล่าวได้ว่า ปัจจัยหนึ่งที่สำคัญและสามารถทำนายพัฒนาการของเด็กและเยาวชนได้ คือพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ โดยมีงานวิจัยจำนวนมากที่แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนทั้งด้านจิตใจ พฤติกรรม และสังคม (Domitrovich & Bierman, 2001; Roksa & Potter, 2011; Stormshak, Bierman, McMahon & Lengua, 2000)

เมื่อพิจารณาสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ประกอบกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญและมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนในสังคม โดยรายงานสถานการณ์ประชากรไทย พ.ศ. 2561 พบว่า ครอบครัวไทยมีปัญหาที่หลากหลาย ได้แก่ ปัญหาสัมพันธภาพและการสื่อสารในครอบครัว สมาชิกในครอบครัวต่างคนต่างอยู่มากขึ้น ปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัว และปัญหาการหย่าร้าง (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2562; กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562) ซึ่งปัญหาในครอบครัวเหล่านี้สะท้อนถึงพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ในด้านต่าง ๆ โดยพบว่า พ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลาเลี้ยงดูและอบรมลูกอย่างใกล้ชิด รวมทั้งไม่ค่อย

แสดงความรักและความอบอุ่นที่เพียงพอแก่ลูก สิ่งเหล่านี้เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ อันได้แก่ คือ แสดงอารมณ์ก้าวร้าว การเอาแต่ใจตนเองที่เกิดจากการขาดความรัก ความอบอุ่น และการไม่มั่นใจในตนเอง จนทำให้เด็กและเยาวชนทำอะไร โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาอย่างมากมาย เช่น หนีโรงเรียน ดิคเกม เล่นการพนัน สูบบุหรี่ กินเหล้า เข้าสถานบันเทิง ทะเลาะวิวาท มั่วสุมกัน ดิคยาเสพติด มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ตั้งครรภ์ โดยขาดความรับผิดชอบ ต้องคดีความต่าง ๆ เหล่านี้เป็นผลที่เกิดจากปัญหาพฤติกรรม การเลี้ยงดูของพ่อแม่ จึงอาจกล่าวได้ว่าพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการ ลักษณะต่าง ๆ ของเด็ก ทั้งด้านการปรับตัวและด้านจิตสังคม อีกทั้งพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ยังมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการลดระดับปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรมของเด็ก (สิริทรัพย์ สีหะวงษ์ และสุพัตรา ดิควงพันธ์, 2560)

ดังนั้น หากพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่มีแนวโน้มที่เหมาะสมย่อมส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีความสามารถในการช่วยเหลือตัวเอง และสามารถป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพัฒนาการทางจิตสังคมของเด็กในอนาคตได้ (Feldman & Weinberger, 1994; Gottfredson & Hirshi, 1990; Kremen & Block, 1998) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Johnston and Jassy (2007) ที่พบว่า ปัญหาการอบรมเลี้ยงดูสามารถทำนายการเกิดปัญหาพฤติกรรมต่อต้านและพฤติกรรมเกรในเด็กและเยาวชนได้ ดังนั้น การให้คำแนะนำแก่พ่อแม่เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเด็กและเยาวชน ควรให้พ่อแม่มีการปรับเปลี่ยนวิธีการอบรมเลี้ยงดู หรือพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่เพื่อส่งเสริมให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง มีอิสระในด้านความคิดและการกระทำ ไม่ปล่อยปละละเลย มีเวลาให้ความรักความอบอุ่นกับลูกอย่างเพียงพอ โดยหลีกเลี่ยงการอบรมเลี้ยงดูที่ควบคุมมากเกินไป และไม่ตั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่บังคับให้บุตรปฏิบัติตามอย่างไร้เหตุผล ซึ่งพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่เหล่านี้ส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการเกิดพฤติกรรมที่ผิดปกติของเด็กและเยาวชน (Aunola & Nurmi, 2005; Hoeve, Blokland, Dubas, Loeber & Gerris, 2008)

ผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับองค์ประกอบพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ทั้งในและต่างประเทศ พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับแนวคิดหรือความหมายของพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ แต่ไม่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับองค์ประกอบพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ อีกทั้งมักอ้างอิงรูปแบบการเลี้ยงดูของ Baumrind (1966; 1971) ซึ่งให้ความสำคัญกับมิติการอบรมเลี้ยงดูบุตร 2 ประการ คือ มิติควบคุม (Controlling) และมิติการตอบสนองความรู้สึกของเด็ก (Responsive) โดยผสมผสานมิติการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 2 มิติเป็นรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู 3 รูปแบบ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (Authoritative

parenting style) การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (Authoritarian parenting style) และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ (Permissive parenting style) ต่อมา Maccoby and Martin (1983) ได้มีการจัดรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูเพิ่มเติมอีกหนึ่งรูปแบบ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง (Neglectful) จากแนวคิดดังกล่าว Reid, Roberts, Roberts and Piek (2015) เห็นว่าเพื่อให้เกิดความครอบคลุมและชัดเจนในมิติของการเลี้ยงดูของพ่อแม่ในปัจจุบัน จึงสังเคราะห์องค์ประกอบพฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่เพื่อจัดทำมาตรวัดพฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ โดยได้แบ่งองค์ประกอบของพฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ออกเป็น 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ความอบอุ่นทางอารมณ์ (Emotional warmth) วินัยการลงโทษ (Punitive discipline) การก้าวถ่างที่เกิดจากความวิตกกังวล (Anxious intrusiveness) การสนับสนุนความเป็นตัวตน (Autonomy support) วินัยแบบตามใจ (Permissive discipline) และวินัยประชาธิปไตย (Democratic discipline) ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ Reid et al. มาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ โดยแบ่งองค์ประกอบพฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ให้สอดคล้องกับบริบทของไทย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความอบอุ่นทางอารมณ์ (Emotional warmth) การสนับสนุนความเป็นตัวตน (Autonomy support) และวินัยในการเลี้ยงดู (Parenting discipline) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาพฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ในประเทศไทยต่อไป

แม้ว่าพฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่จะมีความสำคัญในการหล่อหลอมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา แก่ทั้งเด็กและเยาวชนเป็นอย่างมาก แต่หากพิจารณาครอบครัวที่มีบุตรวัยรุ่น (Families with teenagers) ผู้วิจัยพบว่า โดยทั่วไปครอบครัวระยะนี้จะมี ความผูกพันลดน้อยลง เนื่องจากพ่อแม่พยายามที่จะให้เด็กมีความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้นและให้อิสระแก่เด็กมากขึ้น เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะ จึงอาจกล่าวได้ว่าช่วงชีวิตครอบครัวในระยะนี้ค่อนข้างจะยุ่งยาก ทั้งพันธกิจของวัยรุ่นและพ่อแม่ ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากปัญหาช่องว่างระหว่างวัย บรรทัดฐานความคิดเห็นมีความแตกต่างกันระหว่างวัยรุ่นและพ่อแม่ ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา (Duvall, 1977) และจากการรายงานการพัฒนาเด็กและเยาวชนประจำปี พ.ศ. 2560 พบว่า วัยรุ่นไทยอายุ 10-19 ปี ส่วนใหญ่มีปัญหาการฆ่าตัวตาย และความเสี่ยงในการเกิดโรคซึมเศร้าเพิ่มขึ้น (กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2561) ซึ่งปัญหาดังกล่าวเกิดจากปัจจัยหลายประการ แต่ปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลต่อปัญหาพฤติกรรมเยาวชนมากที่สุด คือ การเลี้ยงดูที่ไม่มีประสิทธิภาพของพ่อแม่ (Essau, Sasagawa & Frick, 2006; Frick, Lilienfeld, Ellis, Loney & Silverthorn, 1999; Scott, Knapp, Henderson & Maughan, 2011) สอดคล้องกับการศึกษาของ สิริทรัพย์ สี่หวงษ์ และสุพัตรา ดิฉวงพันธ์ (2560) พบว่า รูปแบบการเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น ได้แก่

พฤติกรรมเสี่ยงต่ออุบัติเหตุ พฤติกรรมความรุนแรง พฤติกรรมเสี่ยงต่อภาวะซึมเศร้าและ การฆ่าตัวตาย พฤติกรรมการใช้ยาเสพติด และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้การศึกษาของ Virasiri (2008) พบว่า การเลี้ยงบุตรให้มีความปลอดภัยจากพฤติกรรมเสี่ยง ด้านสุขภาพ พ่อแม่ต้องปฏิบัติให้ครอบคลุมใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การเสริมสร้างความยึดเหนี่ยว ผูกพัน การสื่อสารให้รู้ว่รักและห่วงใย การแสดงความเอาใจใส่ การลดความขัดแย้งลง ด้านที่ 2 การเพิ่มพูนความมีวุฒิภาวะ การให้อิสระแก่เด็กมากขึ้น เปิดโอกาสให้รับผิดชอบตัวเองมากขึ้น การปลูกฝังขนบธรรมเนียม ประเพณี ค่านิยม ด้านที่ 3 การปกป้องคุ้มครอง การควบคุมจำกัด ขอบเขต การจัดหาสิ่งแวดล้อมที่ดี การติดตาม การแสดงให้บุตรรู้ว่าปฏิบัติในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ประกอบกับปัจจุบันการพัฒนาเทคโนโลยีต่าง ๆ ส่งผลต่อวิถีการดำเนินชีวิต พฤติกรรมและ การสื่อสารของคนในสังคม โดยเปลี่ยนแปลงรูปแบบการสื่อสารแบบดั้งเดิมในโลกแห่งความเป็นจริง ไปสู่การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในโลกเสมือนจริง (Virtual world) อาจทำให้พ่อแม่หลายคน ขอคำแนะนำในการเลี้ยงบุตร หรือข้อมูลต่าง ๆ จากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่จำนวนมาก เช่น เว็บไซต์ ห้องสนทนาออนไลน์ นิตยสาร และรายการโทรทัศน์ ที่เสนอความคิดเห็นและแนวทางเกี่ยวกับ พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ขัดแย้งกัน เป็นผลให้เกิดความคลุมเครือในการเลี้ยงดูบุตร และความเข้าใจผิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ดี (Reid et al., 2015) ดังนั้น การเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่อย่างเหมาะสมให้กับพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น จึงเป็นสิ่งสำคัญเป็นอย่างมากในปัจจุบัน

โดยเฉพาะอย่างยิ่งครอบครัวที่อาศัยอยู่ในเขตอุตสาหกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ในครอบครัว อันเป็นผลจากการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีวิต และพฤติกรรมของคนในครอบครัว ซึ่งจากแผนพัฒนาจังหวัดฉะเชิงเทรา ปี พ.ศ. 2561-2565 (กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดฉะเชิงเทรา, 2563) พบว่า ประชากรในเขตภาคตะวันออก ซึ่งเป็นภูมิภาคที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนา ประเทศ เนื่องจากเป็นพื้นที่ฐานเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมหลัก (Industrial heartland) ที่เชื่อมโยงกับ เศรษฐกิจโลก และยังเป็นพื้นที่ในแนวระเบียงเศรษฐกิจตอนใต้ของอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Southern Economic Corridor และ Southern Coastal Economic Corridor) ที่เชื่อมโยงเมียนมา-ไทย-กัมพูชา- เวียดนาม ซึ่งเป็นเส้นทางลัด โลจิสติกส์ (Land bridge) เชื่อมโยงภูมิภาคอาเซียนกับโลกตะวันตก และโลกตะวันออก ส่งผลให้จังหวัดในภาคตะวันออกส่วนใหญ่เป็นเมืองกึ่งอุตสาหกรรม มีความเจริญหลาย ๆ ด้านทั้งศูนย์การค้า สถานบันเทิงต่าง ๆ การคมนาคมสะดวกสบาย สภาพภูมิประเทศ และเศรษฐกิจ มีการเปลี่ยนแปลงจากอดีตที่มีสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ือกสวน ไร่ นา ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่ในปัจจุบันครอบครัวส่วนใหญ่ต้องไป

ทำงานนอกบ้านทำให้พ่อแม่ขาดการจัดการเวลาในการดูแล การมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันลดลง และจากโครงการติดตามสภาวารณเด็กและเยาวชนรายจังหวัด (Child watch) ของจังหวัด ฉะเชิงเทรา ปี พ.ศ. 2550-2551 (จิตติมาวดี เจริญรัชต์, 2551) ผลการศึกษาสภาวารณด้านสังคมของเด็กและเยาวชน พบว่า เด็กมีการสื่อสารกับพ่อแม่บ่อยลง มีอัตราการต้องอยู่บ้านคนเดียว หลังเลิกเรียนสูงขึ้น มีเด็กถูกรุ้ร โขกทรัพย์ และทำร้ายร่างกายในสถานศึกษาเป็นจำนวนที่สูงขึ้น ทุกปี จากสภาวารณที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านสังคมนั้น พ่อแม่มีการสื่อสาร และใช้เวลาคุณภาพกับบุตรลดลง เด็กและเยาวชนมีการใช้ความรุนแรงที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการส่งเสริมพฤติกรรมกรอบเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ภาคตะวันออก

การเสริมสร้างพฤติกรรมกรอบเลี้ยงดูของพ่อแม่ พบว่า สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การให้ความรู้ การฝึกอบรม กลุ่มสนับสนุนครอบครัว และการปรึกษาครอบครัว ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่ง ที่ช่วยเสริมสร้างพฤติกรรมกรอบเลี้ยงดูของพ่อแม่ได้ เนื่องจากเป็นกระบวนการทางจิตวิทยา ที่ช่วยพัฒนาความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากขั้นหนึ่งไปสู่ อีกขั้นหนึ่ง ซึ่งมีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อการพัฒนาความสัมพันธ์และระบบครอบครัว เนื่องจากครอบครัวเป็นสถาบันหลักทางสังคมแห่งแรกที่พัฒนาคน และทำหน้าที่หล่อหลอมบุคคล ในด้านบุคลิกภาพ จริยธรรมและพฤติกรรมต่าง ๆ ดังนั้น การทำความเข้าใจโดยการปรึกษา ครอบครัวจะช่วยแก้ไขปัญหาคือครอบครัวที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ตลอดจนทำนายประสิทธิภาพของการดำรงอยู่ครอบครัวได้เป็นอย่างดี (เพ็ญญา กุลนาคล, 2560) ซึ่งผู้วิจัยสนใจการปรึกษา ครอบครัวทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมกรอบเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มี บุตรวัยรุ่น เนื่องจากเป็นทฤษฎีการปรึกษาครอบครัวที่เชื่อว่า การทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในครอบครัวไม่จำเป็นที่สมาชิกทุกคนจะต้องรับการปรึกษา หากสามารถให้ความช่วยเหลือสมาชิก ครอบครัวคนใดคนหนึ่ง โดยเน้นการสอนทักษะใหม่ ๆ ที่มีประสิทธิภาพ และมีความเหมาะสม ในการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันในครอบครัว โดยผู้ให้การปรึกษาอาจพบสมาชิกครอบครัวมากกว่า คนหนึ่ง เช่น พบพ่อแม่กับลูก หรือ พบพ่อแม่ (Gladding, 1995 อ้างถึงใน เพ็ญญา กุลนาคล, 2560) โดยมีเป้าหมายเพื่อให้พ่อแม่เกิดความเข้าใจปัญหา และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ซึ่งจะส่งต่อสัมพันธภาพในครอบครัว โดยเลือกใช้เทคนิคที่เหมาะสม กับสถานการณ์ครอบครัว (Goldenberg & Goldenberg, 2008) และอยู่บนหลักความเชื่อที่ว่า การเปลี่ยนแปลงการตอบสนองของพ่อแม่ จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของลูกด้วย ดังนั้น ผู้ให้การปรึกษาจะเน้นการฝึกที่ไม่ซับซ้อน สามารถปฏิบัติได้โดยง่าย วิธีการและขั้นตอน มีความชัดเจน (เพ็ญญา กุลนาคล, 2560) นอกจากนี้ ผู้วิจัยใช้การปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ

เทคนิคและวิธีการเชิงจิตวิทยา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการปรึกษาครอบครัว เนื่องจากปัจจุบัน ปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น การที่จะเลือกใช้ทฤษฎีการปรึกษาครอบครัวเพียงทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งหรือใช้เทคนิคใดเทคนิคหนึ่งนั้น ไม่สามารถช่วยเหลือปัญหาครอบครัวได้อย่างครอบคลุม ดังนั้น การบูรณาการจึงช่วยให้การปรึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น และทำให้ผู้รับการปรึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองได้ (Corey, 2014) จึงทำให้รูปแบบการปรึกษาครอบครัวในปัจจุบัน เป็นแบบบูรณาการ (Integrative psychology)

ด้วยเหตุผลและความเป็นมาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นในประเทศไทยในแต่ละภูมิภาค และพัฒนาโปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งที่จะเป็นประโยชน์แก่พ่อแม่ในการพัฒนาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ให้สามารถปรับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ในการเลี้ยงดูบุตรได้อย่างเหมาะสมต่อไป

คำถามการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ด้วยการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ มีคำถามวิจัยดังนี้

1. พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นเป็นอย่างไร
2. โปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นที่พัฒนาขึ้นเป็นอย่างไร
3. โปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สามารถเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ได้หรือไม่ และอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น
2. เพื่อพัฒนาโปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

3. เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

สมมติฐานการวิจัย

การเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นด้วยการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ ได้กำหนดสมมติฐานไว้ดังนี้

1. พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2. พ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นที่ได้รับ โปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น มีคะแนนพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่สูงกว่ากลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล

3. พ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นที่ได้รับ โปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น มีคะแนนพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง

ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้ก่อให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

1. ได้เครื่องมือวัดและเกณฑ์มาตรฐานของพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ และทราบระดับของพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นในประเทศไทย

2. ได้โปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นที่สามารถปรับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ในการเลี้ยงดูบุตรได้อย่างเหมาะสม

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา เสริมสร้าง หรือใช้ในการช่วยเหลือ รวมทั้งยังเป็นประโยชน์แก่พ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูบุตรวัยรุ่นต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ด้วยการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ โดยประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ พ่อแม่ของวัยรุ่นอายุ 12-17 ปีที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในประเทศไทย ประจำปีการศึกษา 2564

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น (Independent variable) ประกอบด้วย 2 ตัวแปร คือ

1.1 วิธีการ

1.1.1 การได้รับโปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน

1.1.2 การไม่ได้รับโปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน

1.2 ระยะเวลา แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

1.2.1 ระยะก่อนการทดลอง

1.2.2 ระยะหลังการทดลอง

1.2.3 ระยะติดตามผลการทดลอง

2. ตัวแปรตาม (Dependent variable) คือ พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

นิยามศัพท์เฉพาะ

พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ (Parenting behavior) หมายถึง การแสดงออกของพ่อแม่ผู้ให้กำเนิดบุตรในการอบรมสั่งสอน การช่วยเหลือชี้แนะแนวทาง ตลอดจนการขัดเกลาการกระทำต่าง ๆ เพื่อให้บุตรมีความคิด ความรู้สึก และการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความอบอุ่นทางอารมณ์ (Emotional warmth) หมายถึง การที่พ่อแม่แสดงออกต่อบุตรด้วยความรัก ความเข้าใจ ความเอาใจใส่ใกล้ชิด สนับสนุนกลมเกลียว ไวต่อความรู้สึกและการแสดงออกของบุตร สามารถตอบสนองให้สอดคล้องกับความต้องการของบุตรอย่างสมเหตุสมผล ควบคุมอารมณ์ตนเองได้อย่างเต็มที่ ปกป้องดูแลให้บุตรรู้สึกปลอดภัยและมั่นใจที่จะทำในสิ่งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

2. การสนับสนุนความเป็นตัวตน (Autonomy support) หมายถึง การที่พ่อแม่ส่งเสริมให้การช่วยเหลือบุตรให้มีการตระหนักรู้และเข้าใจในตนเอง ตลอดจนให้บุตรได้รับรู้สมรรถนะของตนเอง สามารถตัดสินใจด้วยตนเอง กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง กล้ายืนยันความเป็นตัวเอง ในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

3. วินัยในการเลี้ยงดู (Parenting discipline) หมายถึง การที่พ่อแม่แสดงออกถึงข้อตกลงร่วมกันในกฎของครอบครัว การสื่อสารกันในครอบครัวอย่างตรงไปตรงมา มีเหตุและผล ในการจัดการพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของบุตร และพร้อมที่จะยอมรับเมื่อตนเองทำผิดพลาด ตลอดจนแก้ไขในสิ่งที่บกพร่องให้ดีขึ้น และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมได้อย่างเหมาะสม

โปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน หมายถึง กระบวนการให้การช่วยเหลือพ่อแม่และเสริมสร้างพฤติกรรมครอบครัวของพ่อแม่ ด้วยวิธีการปรึกษาเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยใช้ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน มีเป้าหมายให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความคิดและพฤติกรรม โดยพิจารณาที่สาเหตุ ที่มาของปัญหา พฤติกรรมที่แก้ปัญหามาหรือจากความคิดหรือการกระทำที่ไม่สมเหตุสมผล ซึ่งจะเน้นการใช้เทคนิคการให้การปรึกษาครอบครัวทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ได้แก่ เทคนิคการตอบแบบสำรวจ (Completing inventory) เทคนิคการวิเคราะห์ตามรูปแบบ ABC Theory เทคนิคการเสริมแรงทางบวก (Positive reinforcement) เทคนิคการใช้แม่แบบ (Modeling technique) เทคนิคการจินตนาการแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ (Rational-emotive imagery) เทคนิคการซ้อมบทบาท (Role play) เทคนิคการสอน (Coaching) เทคนิคการทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อบางสิ่งบางอย่าง (Quid pro quo) เทคนิคการฝึกทักษะการตัดสินใจ (Decision-making skills) เทคนิคการทำสัญญา กับตนเอง (Self-contracting) และทักษะการปรึกษา ได้แก่ ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ทักษะการใช้คำถาม ทักษะการใส่ใจ และทักษะการสรุป เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาได้สำรวจตนเอง เข้าใจตนเอง เข้าใจปัญหา และร่วมกันแก้ปัญหาพฤติกรรมครอบครัวของพ่อแม่

พ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น หมายถึง พ่อแม่ผู้ให้กำเนิดบุตรวัยรุ่นที่อายุ 12-17 ปี และบุตรกำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในประเทศไทย

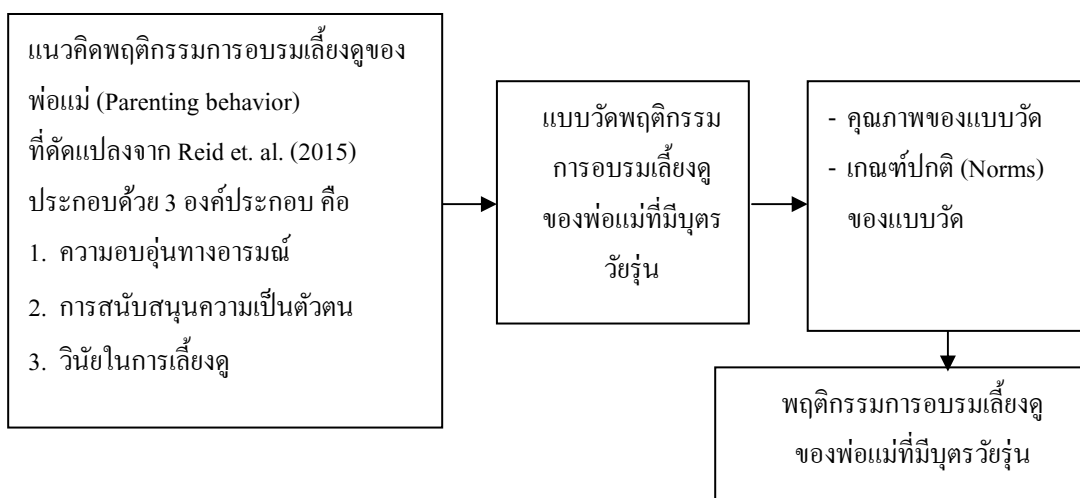
กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างกรอบแนวคิดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาพฤติกรรมกรอบเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

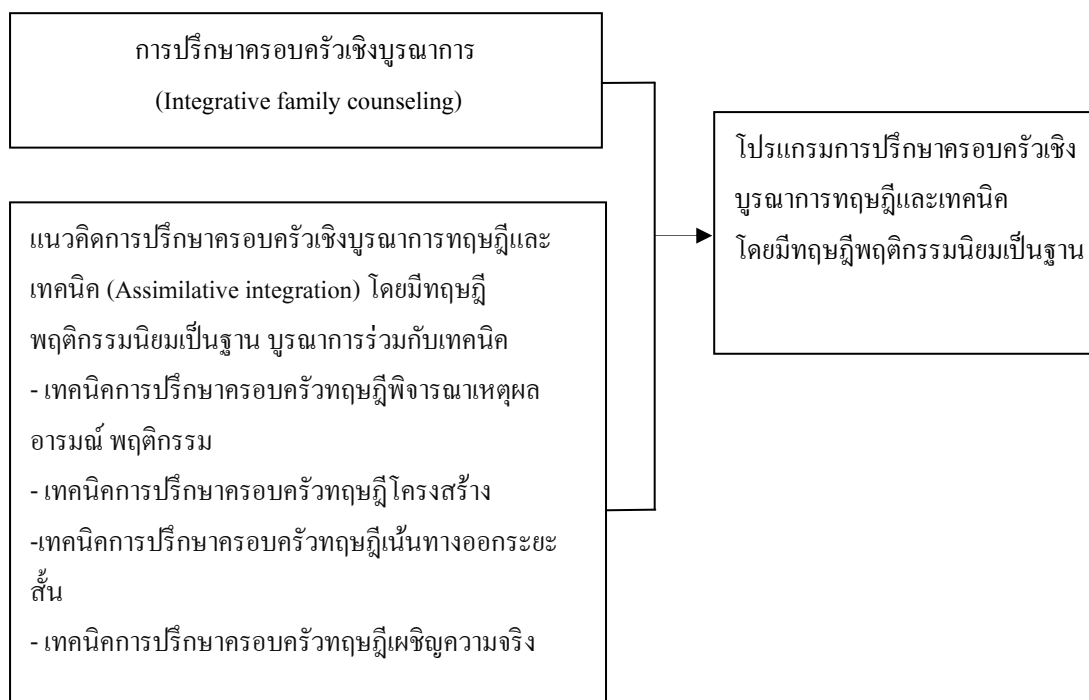
ผู้วิจัยศึกษาพฤติกรรมกรอบเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ตามกรอบแนวคิด

ดังแสดงในภาพที่ 1

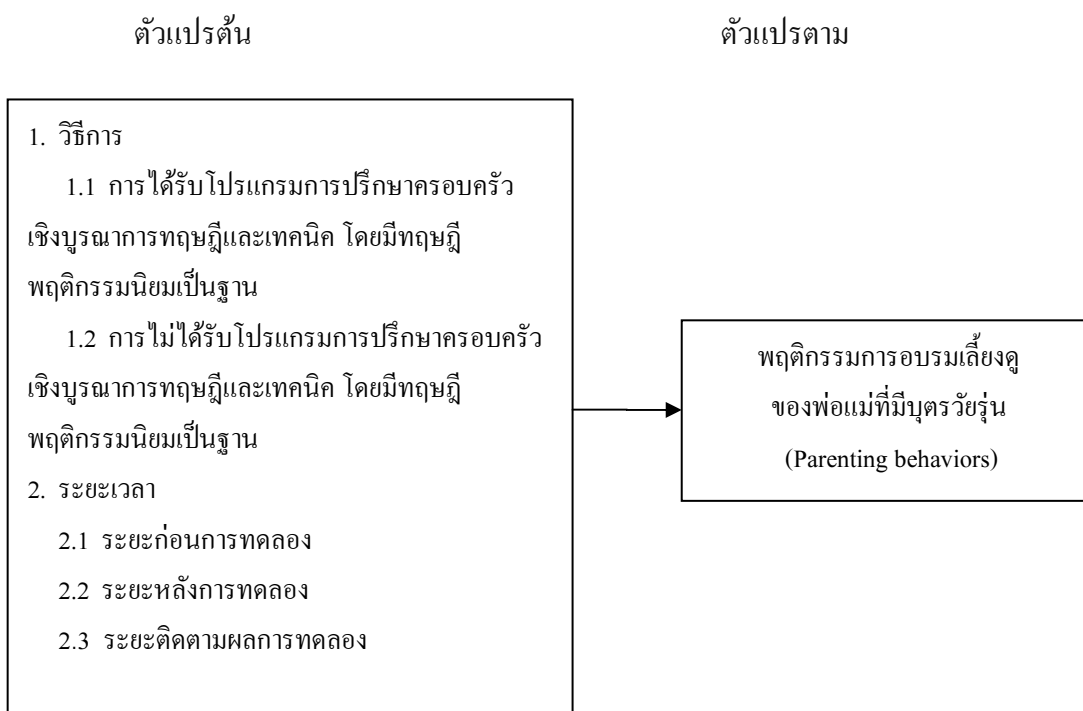
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการศึกษาพฤติกรรมกรอบเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้าง
พฤติกรรมครอบครัวของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการพัฒนาโปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้าง
พฤติกรรมครอบครัวของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดการเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ด้วยการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่
 - 1.1 ความหมายของพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่
 - 1.2 องค์ประกอบของพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่
 - 1.3 การประเมินพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่
 - 1.4 วัยรุ่นและความหมายของวัยรุ่น
 - 1.5 ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่กับบุตรวัยรุ่น
 - 1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ
 - 2.1 ความหมายของการปรึกษารอบครัว
 - 2.2 ขั้นตอนการปรึกษารอบครัว
 - 2.3 บทบาทของผู้ให้การปรึกษารอบครัว
 - 2.4 จรรยาบรรณผู้ให้การปรึกษารอบครัว
 - 2.5 แนวคิดการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ
 - 2.6 ขั้นตอนการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ
 - 2.7 แนวคิดการปรึกษารอบครัวทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
 - 2.8 เป้าหมายในการปรึกษารอบครัวทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
 - 2.9 บทบาทหน้าที่ของผู้ให้การปรึกษารอบครัวทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
 - 2.10 เทคนิคที่นำมาใช้ในการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ
 - 2.11 เทคนิคที่ใช้ในการปรึกษารอบครัวทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
 - 2.12 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน
 - 3.1 ความหมายของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน
 - 3.2 วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน
 - 3.3 ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ข้อมูล

3.4 ประเภทของเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ

3.5 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

3.6 แนวคิดในการนำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันไปใช้วิเคราะห์เครื่องมือวัดทางจิตวิทยา

3.7 ลักษณะข้อมูลที่ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

3.8 ข้อจำกัดและปัญหาของการใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่

พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่เป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างบุคลิกภาพของเด็กและเยาวชน อีกทั้งยังมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่วนบุคคลในด้านต่าง ๆ ของเด็กและเยาวชน อาทิ ความสามารถในการปรับตัวทางสังคม และภาวะสุขภาพจิต (สุภาพรรณ โคตรจรัส และชุมพร ยงกิตติกุล, 2545) ซึ่งหากมีการส่งเสริมพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่เหมาะสม ย่อมส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีแนวโน้มที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเอง พึงพอใจในชีวิต และสามารถทำประโยชน์ต่อสังคม (Olson & De Frain, 2006) ผู้วิจัยได้ศึกษาและค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ เพื่อทำความเข้าใจและเป็นแนวทางในการวางแผนการส่งเสริมพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ในการวิจัยนี้

ความหมายพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่

คำว่า “Parenting behavior” สามารถแปลเป็นภาษาไทยได้หลากหลาย ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยขอใช้คำว่า “พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่” แทนคำดังกล่าว โดยผู้วิจัยได้รวบรวมความหมายพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่นักการศึกษาและนักวิชาการได้เสนอแนะไว้โดยสังเขป ดังนี้

Dibble and Cohen (1974) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ว่าเป็นรูปแบบการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีต่อบุตร โดยมีการแสดงออกตามการรับรู้ของพ่อแม่ ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งพฤติกรรมที่ดีและไม่ดีก็ได้ เช่น ความเด็ดขาดในการสั่งสอนในเรื่องการปฏิบัติตน การดูแลและสนใจต่อความต้องการของบุตร การวางกฎระเบียบที่ชัดเจน และติดตามผลการแสดงออกของเด็กเมื่อถูกลงโทษภายหลังการกระทำผิดกฎที่วางไว้

Kaczynski (2003) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ว่าเป็นรูปแบบหรือการกระทำของพ่อแม่ในการปฏิสัมพันธ์กับบุตร โดย Kaczynski ให้ความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงและการดูแลบุตรอย่างต่อเนื่องเป็นประเด็นหลักในการทำความเข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และบุตร นอกจากนี้ยังกล่าวว่า พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่มีความสำคัญ

ต่อพฤติกรรมทางสังคมและสุขภาพของบุตร บทบาทของพ่อแม่ไม่ใช่แค่ผู้ดูแลบุตรเท่านั้น แต่ยังมีบทบาทอื่น ๆ ได้แก่ ผู้จัดการ ผู้อำนวยการความสะอาด และเป็นผู้จัดกิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ นอกเหนือสภาพแวดล้อมของครอบครัวให้แก่บุตร

Drabick, Gadow and Sprafkin (2006) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ หมายถึง รูปแบบการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีต่อบุตร ซึ่งประกอบด้วย การเลี้ยงดูที่ไม่เป็นมิตร การเลี้ยงดูแบบคงเส้นคงวา การมีระเบียบวินัย และการปล่อยปละละเลยหรือทอดทิ้ง

Brook (1991) ให้ความหมายของพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ว่าเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เลี้ยงดู ซึ่งเป็นได้ทั้งพ่อ แม่ พี่ น้อง ญาติ ครู เพื่อน หรือคนอื่น ๆ ซึ่งกระบวนการปฏิสัมพันธ์นี้จะนำไปสู่การพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของบุตร

Davies (2000) ให้ความหมายพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ว่าเป็นกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของบุตร ตั้งแต่ทารกไปจนถึงเป็นผู้ใหญ่ โดยไม่จำกัดว่าต้องได้รับการเลี้ยงดูจากแม่เท่านั้น

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่า พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ มีความหมายเกี่ยวข้องกับ การอบรมเลี้ยงดู ดังนั้น จึงศึกษาความหมายการอบรมเลี้ยงดู เพื่อให้เข้าใจพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนี้

ศิริกุล อิศรานุรักษ์ (2549) ได้กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กมีการเจริญเติบโตและพัฒนาการอย่างเป็นองค์รวม ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูครอบคลุมถึงการแนะนำ สั่งสอน การฝึกฝนที่มุ่งเน้นให้เด็กประพฤติดี มีระเบียบวินัย รู้จักควบคุมตนเอง มีความรับผิดชอบ และการดูแลเพื่อตอบสนองความต้องการของเด็กทั้งกายและใจ โดยมุ่งเน้นให้เด็กมีสุขภาพดี ร่างกายแข็งแรงไม่มีโรค ไม่พิการ อารมณ์แจ่มใส สติปัญญาดี มีความเฉลียวฉลาด และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

จากความหมายพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ได้กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ หมายถึง การแสดงออกของพ่อแม่ผู้ให้กำเนิดบุตร ในการอบรมสั่งสอน การช่วยเหลือชี้แนะแนวทาง ตลอดจนการขัดเกลาการกระทำต่าง ๆ เพื่อให้บุตรมีพฤติกรรมที่เหมาะสม

องค์ประกอบของพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่

องค์ประกอบของพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ สามารถแบ่งตามลักษณะและการปฏิบัติต่อบุตร ได้หลายรูปแบบ ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัย ได้ศึกษาองค์ประกอบพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดู

ของพ่อแม่ของนักวิชาการและนักจิตวิทยา เพื่อเป็นแนวทางในการทำความเข้าใจองค์ประกอบของพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ดังนี้

Baumrind (1960 อ้างถึงใน อัจฉรา ประเสริฐสิน, 2552) แบ่งลักษณะพฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่เป็น 2 มิติ คือ

1. มิติการตอบสนองความรู้สึก (Responsive) เป็นลักษณะของความรักความอบอุ่น และความต้องการด้านความรู้สึกของเด็ก กับความหึงเหินหรือไม่ตอบสนอง โดยความอบอุ่นหรือ การตอบสนองคือการที่พ่อแม่จะให้การตอบสนองความต้องการของเด็ก ได้รับความต้องการและ ความคิดของเด็ก ชมเชย ให้ความรักความอบอุ่น ให้การเสริมแรงทางบวก หลีกเลี่ยงการลงโทษทาง ภายและจิตใจ ทำให้เด็กรู้สึกอบอุ่นมั่นคงปลอดภัย มีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ด้านความหึงเหินหรือไม่ตอบสนอง บิดามารดาจะไม่สนใจเด็กหรือบางครั้งต่อต้านและไม่เป็น มิตรกับเด็ก มักจะสนใจความต้องการของตนเองมากกว่าความต้องการของเด็ก ไม่มีเวลาให้กับเด็ก ไม่ค่อยใส่ใจกับอารมณ์เด็ก เมื่อเด็กไม่สบายใจก็ให้คำปลอบโยนเล็กน้อย จะทำให้เด็กขาดความรัก ความอบอุ่น ทักษะด้านการเรียนรู้ อารมณ์และสังคมมีความบกพร่อง

2. การมีข้อเรียกร้อง (Demandingness) เป็นลักษณะของการควบคุมหรือมีข้อเรียกร้อง กับการไม่ควบคุมหรือไม่มีข้อเรียกร้อง โดยการควบคุมหรือมีข้อเรียกร้องคือ การที่บิดามารดา กำหนดมาตรฐานกฎระเบียบสำหรับเด็ก มีการออกคำสั่งและควบคุมการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ของเด็ก บิดามารดามีความคาดหวังให้เด็กเชื่อฟังและปฏิบัติตามมาตรฐาน กฎระเบียบที่กำหนดขึ้น หากเด็กไม่ปฏิบัติตามจะให้การลงโทษทางกาย ด้านการไม่ควบคุมหรือไม่มีข้อเรียกร้องเด็กที่เลี้ยงดู แบบนี้ จะมีอิสระในการปฏิบัติทุกสิ่งทุกอย่าง ทำให้เด็กไม่มีความมั่นใจในตนเอง ก้าวร้าว ไม่สามารถควบคุมตนเองได้จากองค์ประกอบหลัก 2 องค์ประกอบ Baumrind (1971) ได้จำแนก รูปแบบการเลี้ยงดูเด็กออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่

2.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (Authoritative) มีลักษณะที่พ่อแม่หรือ ผู้เลี้ยงดูปฏิบัติต่อเด็กแบบมีเหตุผล ให้ความรักความห่วงใย ดูแลเอาใจใส่ใกล้ชิด สนใจและทำ กิจกรรมร่วมกับเด็ก ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กเกิดการเรียนรู้ มีการสื่อสารและยอมรับความคิดเห็น ของเด็กเปิดโอกาสยอมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเด็กในการร่วมกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในครอบครัวสนับสนุนให้เด็กแสดงออก

2.2 การเลี้ยงดูแบบเผด็จการ (Authoritarian) มีลักษณะที่พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดู พยายาม ที่จะควบคุมกำหนดรูปแบบและประเมินพฤติกรรมเด็ก มีทัศนคติที่让孩子มีลักษณะตามมาตรฐาน บิดามารดาจะมีอำนาจเหนือกว่าเด็ก ชอบการออกคำสั่งให้เด็กปฏิบัติตาม ชอบกำหนดกฎเกณฑ์

ระเบียบแบบแผนต่าง ๆ ให้กับเด็กปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เมื่อเด็กไม่เชื่อฟังคำสั่งจะมีการลงโทษเด็ก ไม่มีความต่อเนื่องสม่ำเสมอในการฝึกหัดและปรับพฤติกรรมเด็ก

2.3 การเลี้ยงดูแบบตามใจ (Permissive) มีลักษณะที่พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูปฏิบัติต่อเด็กโดยไม่มีการลงโทษใด ๆ ยอมรับสิ่งที่เด็กกระทำและปฏิบัติตามความต้องการของเด็กเป็นหลัก ปล่อยให้เด็กทำตามความต้องการทุกอย่าง ไม่มีการกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ กับเด็ก ไม่มีการสอนชี้แนะหรือลงโทษ ไม่มีความต่อเนื่องสม่ำเสมอในการฝึกหัดและปรับพฤติกรรมเด็ก

ต่อมา Maccoby and Martin (1983) ได้นำแนวคิดการเลี้ยงดูของ Baumrind ที่ใช้องค์ประกอบหลัก 2 องค์ประกอบ มาวิเคราะห์ จำแนกรูปแบบการเลี้ยงดูเด็ก ออกเป็น 4 ลักษณะเป็นรูปแบบการเลี้ยงดูที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ได้แก่

1. การเลี้ยงดูแบบอำนาจนิยม (Authoritarian type) มีลักษณะที่บิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูเลี้ยงดูแบบกำหนดกฎเกณฑ์ควบคุมและวางกฎเกณฑ์ที่เข้มงวด เด็กต้องยอมรับคำพูดของพ่อแม่ เป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม มักทำโทษหรือสัมผัสด้วยความรุนแรง และให้เชื่อฟังคำสั่งอย่างเคร่งครัด คาดหวังให้เด็กยอมรับในคำพูดและเคารพในอำนาจ เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบนี้จะขาด ทักษะเชิงสังคม เข้ากับเพื่อนยาก มีความรู้สึกต่อคุณค่าตนเองในระดับต่ำ บางคนมีพฤติกรรมก้าวร้าว และมีปัญหาการเรียนส่งผลกระทบต่อเด็กมีปมด้อย ความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ

2. การเลี้ยงดูแบบตามใจ (Permissive type) บิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูจะมีลักษณะการเลี้ยงดูแบบยอมตามใจเด็ก ปล่อยให้เด็กแสดงความรู้สึกและอารมณ์อย่างเปิดเผย ทำสิ่งต่าง ๆ โดยอิสระ ไม่มีขอบเขต หย่อนในเรื่องการควบคุมพฤติกรรมของเด็ก เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จะขาดวุฒิภาวะทางอารมณ์เข้ากับเพื่อนยาก มักขาดความรับผิดชอบและไม่สามารถพึ่งตนเองได้ ขาดความควบคุมตนเองไม่มีระเบียบวินัย ประสิทธิภาพทางการเรียนต่ำ เลี้ยงต่อการใช้สารเสพติด อาจมีแนวโน้มเป็นเด็กก้าวร้าวได้

3. การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (Authoritative type) มีลักษณะการเลี้ยงดูที่บิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูสนับสนุนให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง มีส่วนร่วมในการตั้งกฎเกณฑ์ของครอบครัวและตัดสินใจร่วมกัน ดังนั้น การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่จึงมีเหตุผลและมีความเป็นประชาธิปไตย มีความตระหนักและเคารพในมุมมองของเด็ก เนื่องจากเด็กถูกเลี้ยงดูด้วยความรักความอบอุ่นอย่างใกล้ชิด ในขณะเดียวกันเด็กอยู่ในความควบคุมดูแลให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จะมีความรู้สึกต่อคุณค่าของตนเองในระดับสูง มีทักษะทางสังคมสูง มีความเข้มแข็งทางคุณธรรม เข้ากับสังคมได้ดี และมักประสบความสำเร็จในการเรียนสูงส่งผลให้เด็กมีลักษณะเป็นคนมีความมั่นใจในตนเองและมีความรับผิดชอบ

4. การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (Neglecting type) บิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูจะเลี้ยงดูเด็กแบบทอดทิ้งไม่สนใจจะควบคุม ไม่สนใจที่จะอบรมสั่งสอนซึ่งเเนะที่ถูกต้องกับเด็ก ทำให้เด็กมีแรงจูงใจต่ำ ไม่สามารถสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ มักมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมเมื่อโตขึ้น

Rogers (1972) แบ่งองค์ประกอบของพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่เป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1. แบบประชาธิปไตย (Democracy) คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณได้รับการปฏิบัติด้วยความ ยุติธรรม ไม่ตามใจหรือเข้มงวดจนเกินไป มีเหตุผลยอมรับความสามารถและความคิดเห็น ตลอดจนให้ความรักความเอาใจใส่เป็นกันเอง และให้ความร่วมมือตามโอกาสที่เหมาะสม

2. แบบทอดทิ้ง (Rejection) คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าตนเองถูกเกลียดชัง ไม่ได้รับการเอาใจใส่ สนับสนุนหรือให้คำแนะนำเท่าที่ควร มักใช้วิธีการลงโทษที่รุนแรง และปราศจากเหตุผลไม่ให้ความสนิทสนมเป็นกันเองและปล่อยปละละเลยความเป็นอยู่

3. แบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป (Overprotection) คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าตนเองไม่ได้ อิสระเท่าที่ควร ไม่ได้ทำตามที่ต้องการหรือทำอะไรด้วยตนเอง ต้องปฏิบัติตามระเบียบวินัยที่บิดามารดา หรือผู้เลี้ยงดูกำหนดไว้ถูกควบคุมและอยู่ในสายตาหรือถูกคุ้มครองป้องกันให้ความช่วยเหลือตลอดเวลา

Hurlock (1984) แบ่งองค์ประกอบของพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่เป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1. แบบประชาธิปไตย (Democratic rearing) คือการอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูปฏิบัติต่อเด็ก อย่างยุติธรรม ไม่ตามใจและเข้มงวดกวดขันจนเกินไป ยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของเด็ก ให้ความร่วมมือแก่เด็กตามโอกาสอันควร

2. แบบเข้มงวดกวดขัน (Autocratic rearing) คือการอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูก้าวท้าวเรื่อง ส่วนตัวของเด็ก ยับยั้งการก้าวร้าวทำให้เด็กรู้สึกผิดเมื่อแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ถูกบังคับให้ ทำตามความต้องการของบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูและใช้คำพูดที่ทำให้เด็กรู้สึกอับอาย

3. แบบปล่อยปละละเลย (Laissez-faire rearing) คือการอบรมเลี้ยงดูที่เด็ก ไม่ได้รับการเอาใจใส่หรือให้คำแนะนำช่วยเหลือจากบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูเท่าที่ควร

Reid et al. (2015) ศึกษาารูปแบบพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ร่วมสมัย โดยแบ่งพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่เป็น 6 องค์ประกอบ ได้แก่

1. ความอบอุ่นทางอารมณ์ (Emotional warmth)

2. วินัยการลงโทษ (Punitive discipline)
3. การก้าวร้าวที่เกิดจากความวิตกกังวล (Anxious intrusiveness)
4. การสนับสนุนความเป็นตัวตน (Autonomy support)
5. วินัยแบบตามใจ (Permissive discipline)
6. วินัยประชาธิปไตย (Democratic discipline)

จากข้อมูลองค์ประกอบพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ข้างต้น ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ Reid et al. เป็นแนวทางในการแบ่งองค์ประกอบของพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ โดยมีการปรับให้สอดคล้องกับบริบทของไทย จึงมีองค์ประกอบของพฤติกรรมทั้งสิ้น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความอบอุ่นทางอารมณ์ (Emotional warmth) การสนับสนุนความเป็นตัวตน (Autonomy support) และวินัยในการเลี้ยงดู (Parenting discipline) เพื่อให้เป็นแนวทางในพัฒนาแบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ และนำไปประเมินระดับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ในประเทศไทยต่อไป

การประเมินพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่

ในการประเมินพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ มีนักวิชาการได้เสนอแบบวัดเพื่อวัดองค์ประกอบของพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ตามที่แต่ละท่านได้ให้คำจำกัดความไว้แตกต่างกัน ดังนี้

แบบประเมินพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ (The parent's report scale) เป็นแบบสัมภาษณ์สำหรับแม่เพื่อประเมินลักษณะการปฏิบัติเลี้ยงดูของแม่ต่อเด็ก สร้างขึ้นโดย Cohen et al. (1977) แปลและเรียบเรียงเป็นฉบับภาษาไทยโดย วัชรินทร์ วุฒิธรรมาธิและคณะ และสถาบันภาษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดำเนินกระบวนการแปลเป็นภาษาไทยและแปลย้อนกลับจากฉบับ ภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ $= .65$ มีข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ เป็นกลุ่มพฤติกรรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการเคารพความเป็นตัวตนของเด็ก ด้านการยึดตัวเด็ก ด้านยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ด้านการเสมอต้นเสมอปลาย ในกฎระเบียบ ด้านการไม่ ทอดทิ้ง ด้านการไม่ควบคุมจนละอายน

แบบสำรวจรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู (Parenting style rating scale) พัฒนาขึ้นตามแนวคิดของ Baumrind โดย พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2545) มีข้อวัด 99 ข้อ มีมาตรวัด 1-5 ประกอบด้วยข้อที่ประเมิน รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู 4 ดังนี้

1. รูปแบบ การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (Authoritative) มีจำนวน 25 ข้อ
2. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (Authoritarian) มีจำนวน 26 ข้อ

3. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ (Permissive) มี จำนวน 23 ข้อ 4) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง (Uninvolved) มีจำนวน 25 ข้อ

Parental authority questionnaire (PAQ) เป็นแบบวัดที่พัฒนาขึ้นโดย Buri (1991) โดยเป็นแบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ตามการรับรู้ของเด็ก มีมาตราประมาณค่า 5 ระดับ วัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ 3 รูปแบบตามแนวคิดของ Baumrind ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ แบบควบคุมและแบบตามใจ

Parenting styles scale (PSS) เป็นแบบวัดที่พัฒนาโดย Elmore, Weinstein and Ribeiro โดยเป็นแบบแบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ตามการรับรู้ของเด็ก มีมาตราประมาณค่า 5 วัดรูปแบบพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ 3 รูปแบบ ตามแนวคิดของ Baumrind และเพิ่มแนวคิดของ Maccoby and Martin ไปอีก 1 รูปแบบ เป็นทั้งหมด 4 รูปแบบ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ แบบควบคุม แบบตามใจ และแบบทอดทิ้ง

The parenting behaviors and dimensions questionnaire (PBDQ) เป็นแบบวัดที่พัฒนาโดย Reid et al. (2015) โดยเป็นแบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ที่มีมาตราประมาณค่า 6 วัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ทั้ง 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ความอบอุ่นทางอารมณ์ (Emotional warmth) วินัยการลงโทษ (Punitive discipline) การก้าวร้าวที่เกิดจากความวิตกกังวล (Anxious intrusiveness) การสนับสนุนความเป็นตัวตน (Autonomy support) วินัยแบบตามใจ (Permissive discipline) วินัยประชาธิปไตย (Democratic discipline)

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสร้างแบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ตามองค์ประกอบพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่สอดคล้องกับบริบทของไทย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความอบอุ่นทางอารมณ์ (Emotional warmth) ความอบอุ่นทางอารมณ์ (Emotional warmth) และวินัยในการเลี้ยงดู (Parenting discipline)

วัยรุ่นและความหมายของวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นวัยช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อที่เชื่อมต่อระหว่างวัยเด็กเข้าสู่ผู้ใหญ่ตอนต้น เป็นช่วงวัยที่พบปัญหามากกว่าช่วงวัยอื่น ๆ เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกายและจิตใจ โดยเฉพาะกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 12-17 ปี ซึ่งพบว่า ปัญหาการกระทำผิดมากที่สุด (Sampson & Laub, 2003) ดังนั้น พ่อแม่ที่มีบุตรอยู่ในช่วงวัยรุ่นจึงจำเป็นต้องแสดงออกถึงความรัก ความเอาใจอย่างพอเหมาะตามพัฒนาการ โดยมีนักวิชาการให้ความหมายและแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่นไว้ดังนี้

Roger (1969) ได้กล่าวว่า บุคคลที่เข้าสู่วัยรุ่น ให้พิจารณา ประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. พัฒนาการทางร่างกาย (Physical development) มีการเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กมาสู่วัยรุ่นอย่างเห็นเด่นชัด โดยร่างกายจะมีการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ เด็กหญิงเสียงแหลมขึ้น มีขนขึ้น

ตามที่ต่าง ๆ สัดส่วนของร่างกายเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว และต่อมเพศเริ่มทำงานทั้งเพศชายและเพศหญิง

2. ช่วงอายุ (Chronological age span) การแบ่งวัยรุ่น โดยการใช้ช่วงอายุนั้นพบว่าไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริงนัก เพราะเด็กแต่ละคนจะเจริญเติบโตเข้าสู่วัยรุ่นไม่พร้อมกันตามความพร้อมของร่างกายแต่ละบุคคล

3. เกณฑ์สังคม (Sociological phenomena) ตามเกณฑ์นี้ขึ้นอยู่กับ การยอมรับของสังคม แต่ละสังคมว่าจะยอมรับวัยรุ่นในฐานะผู้ใหญ่เมื่อใด ทั้งนี้ต้องอาศัยพื้นฐานทางวัฒนธรรมศาสนา ประเพณีของสังคมมาเป็นตัวกำหนดตามบริบทของสังคมนั้น ๆ

World Health Organization (2016) ให้ความหมายของวัยรุ่นว่าเป็นการเจริญเติบโต และ พัฒนาการของมนุษย์ที่เกิดขึ้นช่วงหลังวัยเด็กแต่ก่อนวัยผู้ใหญ่ โดยมีอายุระหว่าง 11-19 ปี

Ford, Coleman and Davis (2014) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงของ พัฒนาการที่มี ลักษณะเฉพาะของการเปลี่ยนจากเด็กไปสู่ผู้ใหญ่ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านจิตสังคม และด้านเพศ

จากความหมายของวัยรุ่นที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า การเข้าสู่ช่วงวัยรุ่นของบุคคล มีการแบ่งช่วงอายุอย่างไม่ชัดเจน แต่อย่างไรก็ตามมีนักจิตวิทยาหลายท่านได้แบ่งระยะของวัยรุ่นไว้โดยสังเขป ดังนี้

เพ็ญภา กุลนภาดล (2562) แบ่งช่วงระยะของวัยรุ่นออกเป็น 3 ระยะ คือ

1. วัยรุ่นตอนต้น (13-15 ปี) โดยเพศหญิงจะเข้าสู่วัยรุ่นเร็วกว่าเพศชาย มีการเปลี่ยนแปลงร่างกายที่เด่นชัดและรวดเร็ว คือ กล้ามเนื้อขยาย ส่วนสูงและน้ำหนักเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เพศหญิงจะมีเริ่มมีประจำเดือน ส่วนเพศชายจะสังเกตได้จากการหลั่งอสุจิในครั้งแรก

2. วัยรุ่นตอนกลาง (16-19 ปี) เป็นช่วงที่ร่างกายจะเติบโตอย่างช้า ๆ แต่มีความก้ำกึ่งระหว่างความเป็นเด็กและผู้ใหญ่

3. วัยรุ่นตอนปลาย (19-25 ปี) กระบวนการพฤติกรรมค่อนข้างเป็นไปทางผู้ใหญ่ การเติบโตร่างกายเริ่มคงที่

สุชา จันทน์เอม (2542) แบ่งวัยรุ่นออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. ช่วงวัยแรกเริ่ม คือ อายุประมาณ 12-15 ปี เป็นช่วงเปลี่ยนวัยของชีวิตทางด้านร่างกาย ลักษณะพฤติกรรมทางเพศเจริญสมบูรณ์และทำหน้าที่ได้ การเปลี่ยนแปลงทางกายของวัยรุ่น เป็นสาเหตุให้มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านอื่น ๆ ตามมา เช่น ด้านอารมณ์ สัมพันธภาพกับผู้อื่น ค่านิยม เจตคติ ความนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง

2. ช่วงวัยรุ่นแท้จริง (Adolescence) อายุประมาณ 15-18 ปี และ 19-25 ปี เต็มโต เป็น ผู้ใหญ่ทางร่างกายเต็มที่ เป็นช่วงเปลี่ยนวัยชีวิตทางสังคม อารมณ์ จิตใจ ค่านิยม อุดมคติ ฯลฯ เด็กกำลังเลียนแบบ และทดลองบทบาท เพื่อจะเป็นผู้ใหญ่ เป็นรากฐานของความมุ่งมั่นหมายในชีวิต อาชีพ ลักษณะเพื่อน และคู่ครอง

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นอายุ 12-17 ปี ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนกลางและตอนปลาย

ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่กับบุตรวัยรุ่น

การอบรมเลี้ยงดูเด็กและเยาวชนเป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญของครอบครัวที่จะอบรมสั่งสอน ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ชัดเจนความเป็นมนุษย์ ให้ความรักช่วยเหลือเกื้อกูล ถ่ายทอดวัฒนธรรม ทางสังคมให้กับสมาชิกในครอบครัว (สำนักงานส่งเสริมสถาบันครอบครัว กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2552) ซึ่งในเด็กและเยาวชนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุมีผล หรือการอบรมเลี้ยงดูที่อบอุ่นตั้งแต่เล็ก จะเติบโตเป็นบุคคลที่มีการปรับตัวสูง มีความสำเร็จทางการเรียน (Chen & Liu, 2002) ในทางตรงข้ามหากพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่แสดงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรนั้นขาดความอบอุ่น เช่น เข้มงวดเกินไป ปล่อยปละ ละเลย มีปฏิสัมพันธ์น้อย ใช้อำนาจที่รุนแรง ย่อมทำให้บุตรเติบโตเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว (Hudson & Rapee, 2001) จึงอาจกล่าวได้ว่า พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่มีผลทำให้บุตรเกิดปัญหาพฤติกรรม (Drabick et al., 2006) ปัญหาการปรับตัวทางอารมณ์และสังคม (Slicker, 1998) ปัญหาด้านสุขภาพจิต (Shek, 1997) และส่งผลต่อการเผชิญปัญหาที่วัยรุ่นเลือกใช้ในการจัดการกับความเครียด (McIntyre & Dusek, 1995; Uehara, Sakado, Sato & Someya, 1999) นอกจากนี้ยังพบว่า พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่เข้มงวด ส่งผลเสียต่อพัฒนาการและพฤติกรรมของเด็ก ทำให้เด็กมีความวิตกกังวล แยกตัว ขาดความสุข มักมีความคิดในแง่ร้ายเมื่อมีความคับข้องใจ (Berk, 2003) ในทางตรงข้ามพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่เอาใจใส่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเอง และความพึงพอใจในชีวิตของวัยรุ่น (Milevsky, Schlechter, Netter & Keehn, 2007) ดังนั้น พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีอารมณ์คงที่ ใช้เหตุผลกับบุตร สอนระเบียบวินัยที่เหมาะสม และเป็นแบบอย่างที่ดีให้บุตรเห็น ไม่คาดหวังให้บุตรต้องทำสิ่งต่าง ๆ ได้เกินความสามารถจริง ให้อาใจอยู่ใกล้ชิดและให้ความสนใจ มีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับบุตร เปิดโอกาสให้บุตรได้แสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นอย่างอิสระ และคอยให้คำแนะนำปรึกษาอย่างเหมาะสม สร้างบรรยากาศครอบครัวอบอุ่น ปกป้องบุตรอย่างเหมาะสม ใช้การลงโทษที่เหมาะสมเมื่อจำเป็น ไม่ใช่อารมณ์และความรุนแรงในการลงโทษบุตร อย่่างไรก็ตามพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีความเหมาะสมเหล่านี้จะเกิดขึ้นเมื่อพ่อแม่อยู่ในสภาวะพร้อมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ

ซึ่ง Duvall (1977) ได้กล่าวไว้ว่า โดยทั่วไปครอบครัวที่มีบุตรวัยรุ่นมักจะมีปัญหาที่ลดลงเนื่องจากพยายามที่จะให้บุตรมีความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น และให้อิสระแก่มากขึ้น เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะ จึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นช่วงที่พ่อแม่ค่อนข้างจะยุ่งยากทั้งพันธกิจของเด็กวัยรุ่น และของตัวพ่อแม่เอง เนื่องจากวัยรุ่นต้องการอิสระ มีค่านิยมเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น กลุ่มเพื่อนเข้ามามีอิทธิพลต่อวัยรุ่นค่อนข้างมาก ทำให้เกิดปัญหาช่องว่างทางด้านความคิดเห็น และบรรทัดฐานต่าง ๆ ระหว่างบุตรวัยรุ่นกับพ่อแม่ จากที่กล่าวมาข้างต้น หากวิเคราะห์ลักษณะพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่และผลลัพธ์ที่เกิดกับบุตรวัยรุ่น สามารถสรุปได้ว่าพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ส่งเสริมธรรมชาติของบุตรวัยรุ่นได้ดี คือ การให้ความรัก ความอบอุ่นใจ และความเอาใจใส่ การสนับสนุนความเป็นตัวตนแก่บุตรวัยรุ่น และการมีวินัยในการเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่

รุ่งฤดี วงศ์ชุม (2562) ศึกษารูปแบบการเลี้ยงดูและสัมพันธภาพในครอบครัวตามการรับรู้ของผู้ต้องขังเยาวชนและครอบครัว และเปรียบเทียบรูปแบบการเลี้ยงดูและสัมพันธภาพในครอบครัวจำแนกตามการรับรู้ของผู้ต้องขังเยาวชนและครอบครัว กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ต้องขังเยาวชนและครอบครัว จำนวน 172 คน แบ่งเป็นผู้ต้องขังเยาวชน จำนวน 86 คน และครอบครัว จำนวน 86 คน เก็บรวบรวมข้อมูลแบบผสมผสาน (Mixed methods design) โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการเลี้ยงดู และลักษณะสัมพันธภาพในครอบครัว และสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 16 คน แบ่งเป็นผู้ต้องขังเยาวชน จำนวน 8 คน และครอบครัว จำนวน 8 คน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ต้องขังเยาวชนและครอบครัวมีการรับรู้รูปแบบการเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครอบครัวมีการสั่งสอนบุตรให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม ให้ความรักความอบอุ่น มีการเลี้ยงดูแบบไม่มีกฎเกณฑ์ ยอมรับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและลงโทษ ในขณะที่ผู้ต้องขังเยาวชนแสดงความคิดเห็นว่า ตนเองได้รับความอบอุ่น ความรัก ให้ความสำคัญต่อการเชื่อฟัง มีการชมเชยและลงโทษ มีข้อกำหนดและกฎเกณฑ์น้อยหรือไม่มีเลย ส่วนการรับรู้สัมพันธภาพในครอบครัวของผู้ต้องขังเยาวชนและครอบครัวมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครอบครัวคิดเห็นว่าคนในครอบครัวมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ในขณะที่ผู้ต้องขังเยาวชนแสดงความคิดเห็นว่าครอบครัวของตนเองมีสัมพันธภาพที่ไม่แน่นแฟ้น มีการขัดแย้งกันภายในครอบครัว ขาดการสื่อสารที่ดี มีความแตกต่างของช่วงวัยและการขาดบุคคลที่จะให้คำปรึกษาที่ดี

ขวัญชนก เกษรบัว (2561) การศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเด็กของพ่อแม่เจนเนอร์เรชันวายในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า พ่อแม่ส่วนใหญ่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ คิดเป็นร้อยละ 46.52 รองลงมา คือ แบบควบคุม คิดเป็นร้อยละ 32.03 และแบบตามใจ คิดเป็นร้อยละ 21.45

ตามลำดับ เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ของภูมิหลังกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเด็กของพ่อแม่ พบว่า ภูมิหลังที่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเด็กของพ่อแม่ คือ ระดับการศึกษาของพ่อแม่ สถานภาพ การสมรส และรายได้ของครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สิริทรัพย์ สีหะวงษ์ และสุพัตรา ดีดวงพันธ์ (2560) ศึกษา รูปแบบการเลี้ยงดู พฤติกรรมเลี้ยง และความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเลี้ยงดูบุตรกับพฤติกรรมเลี้ยงของวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างคือ บิดา มารดาหรือผู้ปกครองที่เป็นผู้เลี้ยงดูวัยรุ่นอายุ 15-19 ปีจำนวน 150 คนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขต อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า รูปแบบการเลี้ยงดูบุตรวัยรุ่น ส่วนใหญ่เป็นแบบ สร้างเสริมความยึดเหนี่ยวผูกพันมากที่สุด รองลงมาเป็นแบบปกป้องคุ้มครอง และพบว่า วัยรุ่นมี พฤติกรรมเสี่ยงต่ออุบัติเหตุมากที่สุด รองลงมาเป็นพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดเป็นประจำ พฤติกรรม ความรุนแรงเป็นประจำ พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเป็นประจำ และมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อภาวะซึมเศร้า และการฆ่าตัวตายเป็นประจำ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า รูปแบบการเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น (พฤติกรรมเสี่ยงต่อ อุบัติเหตุ พฤติกรรมความรุนแรง พฤติกรรมเสี่ยงต่อ ภาวะซึมเศร้าและการฆ่าตัวตาย พฤติกรรมการใช้ยาเสพติด และ พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ) อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

สุภาพรรณ โคตรจรัส และชุมพร ยงกิตติกุล (2545) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบ การอบรมเลี้ยงดูตามแนวคิดของ Baumrind กับพฤติกรรมส่วนบุคคลของวัยรุ่นไทยในด้าน การปรับตัว ด้านครอบครัว ความฉลาดทางอารมณ์ และการเผชิญปัญหา โดยกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวนทั้งสิ้น 1,316 คน จาก 5 ภูมิภาค ของประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ มีการปรับตัว ด้านครอบครัวได้ดีกว่า มีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหามากกว่า และใช้การเผชิญปัญหา แบบหลีกเลี่ยงน้อยกว่าวัยรุ่นที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบควบคุม แบบตามใจ และแบบทอดทิ้ง

เดชเดชา เดชารชตะ, อาไพรัตน์ อักษรพรหม และทัศนีย์ ชาติไทย (2556) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุการกระทำผิดกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กและเยาวชน ที่ถูกควบคุมตัวอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ในปี พ.ศ. 2555 จำนวน 200 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่เป็นสาเหตุการทำความผิดเด็กและเยาวชนในจังหวัด สุราษฎร์ธานี ด้านตัวผู้กระทำความผิดมี ค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านสังคมและเศรษฐกิจ และ ด้านสภาพครอบครัว รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเด็กและเยาวชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู แบบเข้มงวด และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ตามลำดับ ความสัมพันธ์

ระหว่างปัจจัยที่เป็นสาเหตุกระทำความผิดเด็กและเยาวชนกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเด็กและเยาวชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีในภาพรวมมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางบวก ปัจจัยที่เป็นสาเหตุกระทำความผิดกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชนมีความสัมพันธ์กันน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ทำให้เห็นข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่กับบุตรวัยรุ่น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นด้วยการปรึกษาคอบครัวเชิงบูรณาการ ซึ่งเป็นศาสตร์ที่ศึกษาและทำความเข้าใจพฤติกรรมของบุคคลที่มีอยู่กันในครอบครัว รูปแบบการดำเนินชีวิต การสื่อสาร การมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันเชิงระบบ โดยผ่านการศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นแนวทางในการทำความเข้าใจ และสามารถให้การช่วยเหลือครอบครัวได้

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาคอบครัวเชิงบูรณาการ

ความหมายของการปรึกษาคอบครัว

จากการศึกษาความหมายของการปรึกษาคอบครัวพบว่า มีนักจิตวิทยาหลายท่านให้ความหมายไว้ดังนี้

เมธินันท์ ภิญโญชน (2539) ให้ความหมายคำปรึกษาคอบครัวไว้ว่า เป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือคอบครัวทั้งคอบครัว ไม่เฉพาะสมาชิกคนใดคนหนึ่งที่ถูกกล่าวว่ามีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาเพราะถือว่าคอบครัวเป็นระบบหนึ่ง ปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบคอบครัวจึงเป็นส่วนรวม และเป็นความรับผิดชอบของทุกคนในคอบครัวที่จะต้องร่วมมือกันหาทางแก้ไข โดยความช่วยเหลือของนักให้การปรึกษาคอบครัว ที่มีคุณสมบัติส่วนตัวและวิชาชีพที่เหมาะสม เพื่อที่จะให้คอบครัวอยู่ในภาวะที่สมดุล และทำหน้าที่ของคอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพ

อุมาพร ตรังคสมบัติ (2544) กล่าวว่า การปรึกษาคอบครัวเป็นการบำบัดที่รวมเอาบุคคลที่มีความผูกพันกันในฐานะเป็นคอบครัวเข้ามาร่วมด้วย รวมทั้งบุคคลที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด ได้แก่ สามิภรรยา บุตร ญาติพี่น้อง เพื่อช่วยเหลือให้คอบครัวทำหน้าที่ได้ดีขึ้น และช่วยให้คอบครัวสร้างบริบทแห่งคอบครัวขึ้นมาใหม่ให้มีกฎ โครงสร้าง และระบบความสัมพันธ์ ที่เหมาะสมกว่าเดิม

อุบลรัตน์ ฆวีส (2543) กล่าวว่า การปรึกษาคอบครัว เป็นการมุ่งให้ความช่วยเหลือคอบครัวทั้งคอบครัวแทนที่จะเป็นบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ โดยมีผู้ให้การปรึกษาเป็นผู้เอื้ออำนวย

ให้สมาชิกในครอบครัวได้มองเห็นปฏิสัมพันธ์และประเด็นปัญหาที่มีอยู่ในครอบครัวของเขา และสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

กรรณิการ์ นลราชสุวจน์ (2551) กล่าวว่า การปรึกษาครอบครัว เป็นวิธีการปรึกษา ลักษณะหนึ่งที่มีมุ่งให้ความช่วยเหลือแก่ครอบครัวที่มีปัญหา และให้ความสำคัญกับการมองภาพรวมทั้งระบบครอบครัว ไม่ได้มุ่งแก้ไขที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเท่านั้น โดยเชื่อว่าไม่สามารถแยกบุคคล ออกจากระบบครอบครัวหรือระบบสังคมที่อยู่ได้

สุพิชฌาย์ เพ็ชรสดใส (2554, หน้า 42) กล่าวว่า การปรึกษาครอบครัว เป็นกระบวนการ ให้ความช่วยเหลือครอบครัวทั้งครอบครัว ไม่เฉพาะบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่กำลังมีปัญหา มีพฤติกรรม ที่เป็นปัญหา เพื่อช่วยให้สมาชิกมีความเข้าใจและมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน โดยปฏิบัติต่อครอบครัว ในฐานะระบบ ๆ หนึ่ง เพื่อให้ครอบครัวทำหน้าที่อย่างเหมาะสมในการพัฒนาสมาชิกในครอบครัว ให้มีความเป็นตัวของตัวเอง สามารถสร้างสัมพันธภาพ และปรับตัวได้ดีทั้งครอบครัวและสังคม

วณิชยา บุษศิริ (2556) กล่าวว่า การปรึกษาครอบครัว เป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคล ที่อยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว เพื่อให้ครอบครัวดำเนินไปอย่างสมดุล มีความเป็นตัวของตัวเอง สร้างสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกอย่างเหมาะสม เรียนรู้ทักษะการจัดการปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน กำหนดแบบแผนอย่างเหมาะสมเป็นระบบ แสดงออกซึ่งการให้กำลังใจ ใช้การสื่อสารที่มี ประสิทธิภาพ มีเวลาร่วมกัน กำหนดบทบาทของแต่ละบุคคลอย่างเหมาะสม สร้างความสุขให้กับ สมาชิกในครอบครัว และปรับตัวต่อสถานการณ์และสังคมภายนอกได้อย่างเต็มศักยภาพ

จิระภา ธาราสุข (2557) กล่าวว่า การปรึกษาครอบครัว เป็นกระบวนการทางจิตวิทยา ที่ใช้ช่วยเหลือครอบครัว ดำเนินการ โดยนักให้การศึกษาที่มีความรู้ความชำนาญ และได้รับการ ฝึกฝนมาเป็นอย่างดี โดยกระบวนการที่ใช้ไม่ได้มุ่งเน้นแก้ไขหรือช่วยเหลือเพียงใครคนใดคนหนึ่ง ในครอบครัว และไม่ได้ทำให้ครอบครัวกลายเป็นครอบครัวที่สมบูรณ์แบบ แต่เป็นวิธีการที่ช่วยให้ สมาชิกในครอบครัวได้เข้าใจในความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของคนในครอบครัว ทำให้ ครอบครัวสามารถปรับตัวตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม ซึ่งความสำเร็จของการปรึกษานั้นขึ้นอยู่กับความร่วมมือของสมาชิกในครอบครัวนั้น ๆ

เพ็ญภา กุลนภาดล (2560) ได้อธิบายว่า การปรึกษาครอบครัวเป็นการให้ ความช่วยเหลือแก่ครอบครัวทั้งครอบครัว โดยสมาชิกในครอบครัวตั้งแต่สองคนขึ้นไปเข้ารับ การบำบัดช่วยเหลือเพื่อให้เกิดความสมดุลในการปฏิบัติหน้าที่ในครอบครัว และสมาชิกทุกคน สามารถจัดการกับความทุกข์ที่ประสบได้ดีขึ้นและปรับตัวได้ดีขึ้น

Biggs (1994) กล่าวว่า การปรึกษารอบครัว เป็นการช่วยเหลือครอบครัว โดยเน้น การปฏิบัติต่อครอบครัวโดยรวม มีเป้าหมายเพื่อปรับปรุงสัมพันธภาพในครอบครัวให้ดำเนินไป อย่างภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ ของครอบครัว

Okun and Rappaport (1980 อ้างถึงใน เมธินินทร์ ภิณญชน, 2539) กล่าวว่า การให้คำปรึกษารอบครัวเป็นการมองปัญหาหรือความบกพร่องในหน้าที่ของครอบครัว ว่ามาจาก ระบบครอบครัวไม่ใช่มาจากสมาชิกคนใดคนหนึ่งของครอบครัว อาการที่ผิดปกติหรือเป็นปัญหา ของสมาชิกคนใดคนหนึ่ง เป็นสิ่งแสดงให้เห็นความตึงเครียดที่กำลังเกิดขึ้นในระบบครอบครัว หรือระบบสังคมภายนอก โดยมองว่าสามารถแยกบุคคลออกมาจากสังคมที่บุคคลเหล่านั้น อาศัยอยู่ได้

จากการให้ความหมายของนักจิตวิทยาแต่ละท่านข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การปรึกษารอบครัว เป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือครอบครัวทั้งครอบครัว โดยไม่ได้มุ่งเน้นเฉพาะ สมาชิกที่ถูกระบุว่ามีปัญหา แต่มุ่งเน้นให้เกิดความสมดุลในการปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัว ซึ่งจะส่งผลให้สมาชิกในครอบครัวสามารถปรับตัวกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดีขึ้น ซึ่งกระบวนการ ปรึกษารอบครัวประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ตามหลักวิชาชีพ ที่ผู้ให้การปรึกษารอบครัวจำเป็นต้อง ทำความเข้าใจ เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ครอบครัวผู้รับการศึกษา

ขั้นตอนการปรึกษารอบครัว

กระบวนการปรึกษารอบครัว ผู้ให้การศึกษาจำเป็นต้องดำเนินการปรึกษาอย่างเป็น แบบแผนจากขั้นตอนหนึ่งไปสู่ขั้นตอนต่อไปอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับความร่วมมือจากสมาชิก ในครอบครัวเป็นสำคัญ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า มีนักจิตวิทยารอบครัวได้กล่าวถึงขั้นตอน การปรึกษารอบครัวไว้ดังนี้

Gladding (1995 อ้างถึงใน เพ็ญญา กุลนภาดล, 2560) กล่าวว่า กระบวนการปรึกษารอบครัวประกอบด้วย 3 ขั้นตอนสำคัญ ได้แก่

1. ระยะเวลาแรก (Initial session) ระยะเวลาที่ผู้ให้การปรึกษารอบครัวจะต้องสร้าง สัมพันธภาพ และกำหนดโครงสร้างของการปรึกษา ตั้งสมมติฐานว่าอะไรกำลังเกิดขึ้น สรรวจ การรับรู้ของแต่ละคนภายในครอบครัวที่มีต่อปัญหา สังเกตพฤติกรรมและการแสดงออกของ สมาชิกครอบครัว ประเมินสิ่งที่จะต้องดำเนินการ การพบกันครั้งแรกจะต้องมีการตกลงนัดหมาย สำหรับการพบครั้งต่อไป อาจมอบหมายงานให้ครอบครัวไปดำเนินการ
2. ระยะเวลากลาง (Middle phase) เป็นระยะที่ผู้ให้การศึกษาใช้เทคนิคต่าง ๆ กระตุ้น ให้ครอบครัวเปลี่ยนแปลง เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ และส่วนใหญ่แล้วการเปลี่ยนแปลง ต่าง ๆ ในกระบวนการแก้ปัญหา มักจะเกิดขึ้นในระยะนี้ ผู้ให้การศึกษาควรชี้ให้ครอบครัว

เห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในครอบครัวแม่เพียงเล็กน้อยก็ตาม ส่งเสริมให้สมาชิกครอบครัว กล้าที่จะลองกระทำพฤติกรรมใหม่ ๆ ให้การแนะนำ ส่งเสริมให้ครอบครัวมีแหล่งที่จะให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนที่เหมาะสม

3. ระยะเวลาสุดท้าย (Termination) ก่อนถึงระยะสุดท้ายผู้ให้การศึกษาต้องวางแผนร่วมกับครอบครัวถึงการยุติการศึกษา การเตรียมการที่จะยุติการศึกษา ทำได้โดยการลดความถี่ของการพบกันลงและยุติ โดยการเปิดทางให้ครอบครัวกลับมาพบกันอีกเมื่อครอบครัวต้องการ อย่างไรก็ตาม การยุติควรจะต้องประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ การกล่าวถึง การยุติ การปรึกษา การสรุปผลของการปรึกษา อภิปรายถึงเป้าหมายระยะยาว ทำนาย และหาทางป้องกันแก้ไขที่จะไม่ให้ปัญหา กลับคืนมาอีกในอนาคต และติดตามผลการปรึกษาอยู่เป็นระยะ ๆ ถึงแม้การปรึกษาจะยุติไปแล้ว

พ่วงพรรณ เกิดพิทักษ์ (2553) ได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการปรึกษาออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การพัฒนาสัมพันธภาพ การระบุปัญหา และการทำความเข้าใจในปัญหา (Develop the relationship, Identity and clarify problems) เป็นขั้นเริ่มต้นของการปรึกษา โดยผู้ให้การศึกษา เริ่มต้นเชิญผู้รับการศึกษาให้รู้สึกถึงความยินดีและเต็มใจที่จะให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนการวางโครงสร้างในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ การแนะนำตนเอง การบอกหน้าที่ การแจ้งวัตถุประสงค์ของการเข้ารับการศึกษา การบอกระยะเวลาในการปรึกษา โดยมีภาระเน้นย้ำถึงการรักษาความลับในการปรึกษา การใช้เทคนิคการให้ความใส่ใจต่าง ๆ และให้การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข ตลอดจนการแสดงถึงความตั้งใจ และท่าทางที่อบอุ่น เพื่อให้ผู้รับการศึกษา รู้สึกถึงความเป็นมิตรและบรรยากาศที่ดี จากนั้นผู้ให้การศึกษาจะสำรวจปัญหาของผู้รับการศึกษา โดยการใช้เทคนิคคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้รับการศึกษาได้ระบายและพูดถึงปัญหาได้อย่างเสรี

2. การประเมินปัญหาและการกำหนดขอบข่ายของปัญหาให้ชัดเจนอีกครั้งหนึ่ง (Assess problems and refine problems) เมื่อผู้รับการปรึกษาระบุปัญหาได้แล้วผู้ให้การศึกษาจะทำหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดของปัญหา เพื่อทำความเข้าใจว่าอะไรคือปัญหาที่แท้จริง และสาเหตุสำคัญของปัญหานั้นคืออะไร โดยพยายามทำให้ปัญหานั้นเป็นรูปธรรมมากที่สุด และกำหนดขอบข่ายของประเด็นปัญหาให้ชัดเจน

3. การกำหนดเป้าหมายและวางแผนการให้การศึกษาหรือวางแผนการให้ความช่วยเหลือผู้รับการศึกษา (State working goals and plan counseling or helping intervention) กล่าว คือ หลังจากได้มีการร่วมกันกำหนดขอบข่ายของปัญหาแล้ว ต้องกำหนดเป้าหมายในการปรึกษาที่ชัดเจน ไม่ซับซ้อน สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับการศึกษา

อย่างแท้จริง ผู้ให้การปรึกษาและผู้รับการปรึกษาจะต้องวางแผนในการแก้ปัญหา ในขั้นตอนนี้ ผู้ให้การปรึกษา จะต้องกำหนดแบบแผนในการช่วยเหลือให้ผู้รับการปรึกษابรรลุเป้าหมายในการปรึกษา ซึ่งอาจมีการใช้เทคนิควิธีการและกิจกรรม ตลอดจนเครื่องมือต่าง ๆ ที่จำเป็นประกอบการปรึกษา

4. ดำเนินการปรึกษาหรือช่วยเหลือ (Intervention) เป็นวิธีที่ใช้การปรึกษาสำหรับการดำเนินการปรึกษาหรือการช่วยเหลือนั้น ผู้ให้การปรึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีการให้การปรึกษาต่าง ๆ รวมถึงประสบการณ์และเทคนิค กิจกรรม รวมถึงแบบฝึกหัดและการฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการปรึกษา

5. การยุติการปรึกษา จะเกิดขึ้นเมื่อผู้ให้การปรึกษาเห็นว่าผู้รับการปรึกษานั้นบรรลุเป้าหมายที่กำหนด โดยค่อย ๆ ยุติจากให้การปรึกษาสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ต่อจากนั้นเพิ่มเป็น 2 สัปดาห์ต่อ 1 ครั้ง จนกระทั่งสามารถที่จะยุติการปรึกษา นอกจากนี้ ภายหลังจากการยุติการปรึกษา ผู้ให้การปรึกษาควรมีการดำเนินติดตามผลการให้การปรึกษาเป็นระยะ เพราะหากผู้รับการปรึกษาต้องการขอรับการปรึกษาอีกจะได้ช่วยเหลือดำเนินการต่อไป เพื่อความเจริญงอกงามของผู้รับการปรึกษา

จากขั้นตอนการปรึกษารอบคร้วข้างต้น สามารถแบ่งได้เป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 สร้างสัมพันธภาพ สำรวจและประเมินปัญหา ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการปรึกษารอบคร้วด้วยการใช้เทคนิคการปรึกษารอบคร้วในรูปแบบต่าง ๆ และขั้นตอนที่ 3 ยุติการปรึกษา ซึ่งในกระบวนการปรึกษาแต่ละขั้นตอนนี้ ผู้ให้การปรึกษาต้องคำนึงถึงบทบาทของตนเอง ในฐานะวิชาชีพผู้ให้การปรึกษารอบคร้วเป็นสิ่งสำคัญ

บทบาทของผู้ให้การปรึกษารอบคร้ว

เพ็ญญา กุลนภาดล (2560) ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้ให้การปรึกษารอบคร้วไว้ดังนี้

1. สามารถสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นและเป็นมิตรที่ก่อให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างผู้รับการปรึกษาและผู้ให้การปรึกษา
2. สามารถสื่อให้ผู้รับการปรึกษาเข้าใจวัตถุประสงค์ของการปรึกษารอบคร้ว
3. ช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเข้าใจตนเองและบริบทแวดล้อม
4. สนับสนุนให้กำลังใจ เอื้ออำนวยความสะดวกที่จะช่วยให้ผู้รับการปรึกษา พยายามแก้ปัญหาและสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ตลอดจนสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองและปรับตัวได้เหมาะสมยิ่งขึ้น
5. ให้กำลังใจผู้รับการปรึกษาในการแก้ปัญหา ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ตลอดจนวางแผนเพื่ออนาคต

6. สามารถประสานงานกับบุคลากรในหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ของผู้รับการศึกษา

7. ติดตามผลและประเมินผลการศึกษารอบครัว

8. พัฒนายุทธวิธีการศึกษารอบครัวที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จรรยาบรรณผู้ให้การศึกษารอบครัว

นักจิตวิทยาการศึกษารอบครัวเป็นวิชาชีพที่มีคุณสมบัติและวิชาชีพเฉพาะ จึงมีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานจรรยาบรรณและแนวทางปฏิบัติของสมาคม American Association for Marriage and Family Therapy (AAMFT) ฉบับปี ค.ศ. 2015 (อรพิน สติรมน, 2563) เพื่อยึดถือเป็นแนวทางการปฏิบัติ โดยสมาคม AAMFT กำหนดมาตรฐานจรรยาบรรณ เพื่อเป็นข้อบังคับในการทำงานที่นักบำบัดครอบครัวจะต้องปฏิบัติตามและใช้ในการตัดสินใจ ซึ่งประกอบมาตรฐานจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารอบครัว ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงมาตรฐานความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการ และมาตรฐานการรักษาความลับ ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการ

นักบำบัดครอบครัวช่วยให้ครอบครัวและบุคคลดีขึ้นและใช้ความพยายามอย่างสมเหตุสมผลในการสร้างสมดุลที่เหมาะสมระหว่างเป้าหมายที่ขัดแย้งกันภายในระบบครอบครัว โดยมีแนวทางดังนี้

1. การไม่แบ่งแยกกีดกัน นักบำบัดครอบครัวให้บริการทางวิชาชีพแก่บุคคลโดยไม่แบ่งแยกกีดกันบนพื้นฐาน ของชาติพันธุ์ อายุ เชื้อชาติ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ความพิการ เพศ สุขภาพ ศาสนา ประเทศต้นกำเนิด แนวโน้มทางเพศ เพศสภาพ หรือสถานะความสัมพันธ์

2. การให้ความยินยอม นักบำบัดครอบครัวควรได้รับความยินยอมที่เหมาะสมในการบำบัดหรือกระบวนการที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ภาษาที่ผู้รับบริการเข้าใจได้ หากโดยอายุหรือสภาวะทางจิตของบุคคลนั้นไม่สามารถให้ความยินยอมได้ตามกฎหมาย นักบำบัดครอบครัวพึงขอความยินยอมแทนจากผู้มีอำนาจตามกฎหมายหากกฎหมายอนุญาต เนื้อหาของการยินยอมอาจแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับผู้รับบริการและแผนการบำบัด อย่างไรก็ตามการยินยอมโดยทั่วไปจำเป็นต้องมีรายละเอียดดังนี้

2.1 กระบวนการ และขั้นตอน

2.2 มีการให้ข้อมูลที่เพียงพอเกี่ยวกับกระบวนการและขั้นตอน

2.3 ให้ข้อมูลเพียงพอถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นและประโยชน์ของการบำบัด

ซึ่งยังไม่มีมาตรฐานกำหนดไว้

2.4 การยินยอมเป็นไปโดยอิสระ ไม่เกิดจากอิทธิพลบังคับ

2.5 การยินยอมทำเป็นเอกสารอย่างเหมาะสม

3. ความสัมพันธ์หลายสถานะ นักบำบัดครอบครัวควรตระหนักถึงสถานะที่มีอิทธิพลต่อผู้รับบริการและหลีกเลี่ยงการแสวงหาผลประโยชน์จากความไว้วางใจและการพึ่งพิงของผู้รับบริการ นักบำบัดครอบครัวใช้ความพยายามในการหลบหลีกเงื่อนไขและความสัมพันธ์หลายบทบาทกับผู้รับบริการ ซึ่งจะทำให้การใช้วิจารณญาณในทางวิชาชีพบกพร่องไป หรือเพิ่มความเสี่ยงในการแสวงหาประโยชน์จากระยะสัมพันธ์เหล่านี้ นักบำบัดครอบครัวพึงบันทึกการดำเนินการเพื่อป้องกันข้อควรระวังไว้เป็นเอกสารอย่างเหมาะสม
4. การมีความสัมพันธ์ทางเพศกับผู้รับบริการในปัจจุบันหรือบุคคลอื่น ๆ ในครอบครัว ผู้รับบริการเป็นสิ่งต้องห้าม
5. การมีความสัมพันธ์ทางเพศกับผู้เคยรับบริการหรือบุคคลอื่น ๆ ในครอบครัว ผู้รับบริการเป็นสิ่งต้องห้าม
6. การทราบถึงการกระทำที่ผิดจรรยาบรรณ นักบำบัดครอบครัวต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่บังคับใช้เกี่ยวกับการรายงานการกระทำที่ผิดจรรยาบรรณ
7. การละเมิดความสัมพันธ์ในการรักษา นักบำบัดครอบครัวไม่ละเมิดอำนาจที่มีในความสัมพันธ์ในการรักษา
8. ความเป็นอิสระในการตัดสินใจของผู้รับบริการ นักบำบัดครอบครัวต้องเคารพในสิทธิของผู้รับบริการในการตัดสินใจและช่วยให้ผู้รับบริการเข้าใจผลต่อเนื่องจากการตัดสินใจเหล่านั้น นักบำบัดครอบครัวให้คำแนะนำอย่างชัดเจนว่า ผู้รับบริการมีความรับผิดชอบที่จะตัดสินใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ เช่น การอยู่ร่วมกัน การแต่งงาน การหย่าร้าง การแยกกันอยู่ การคืนดีกัน สิทธิในการดูแลบุตรและการพบบุตร
9. ความสัมพันธ์ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้รับบริการ นักบำบัดครอบครัวควรมีความสัมพันธ์ในการบำบัดไว้เท่าที่เห็นได้ชัดเจนว่า ผู้รับบริการได้รับประโยชน์จากระยะสัมพันธ์นี้
10. การส่งต่อ นักบำบัดครอบครัวช่วยให้บุคคลได้รับการบริการด้านบำบัดที่เหมาะสม หากตนเองไม่สามารถหรือไม่ประสงค์เป็นผู้ให้บริการทางวิชาชีพแก่บุคคลนั้น
11. การไม่ทอดทิ้ง นักบำบัดครอบครัวไม่ทอดทิ้งหรือละเลยผู้รับบริการที่อยู่ระหว่างการบำบัดโดยยังไม่ได้จัดการให้เหมาะสมเพื่อให้การบำบัดดำเนินต่อไป
12. การยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรให้บันทึก นักบำบัดครอบครัวได้รับการยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้รับบริการก่อนการบันทึกภาพ หรือเสียง หรือขออนุญาตให้มีการสังเกตโดยบุคคลที่สาม

13. ความสัมพันธ์กับบุคคลที่สาม นักบำบัดครอบครัวซึ่งตกลงให้บริการแก่บุคคลหรือนิติบุคคลโดยการร้องขอของบุคคลที่สามก่อนการให้บริการ ต้องชี้แจงให้ชัดเจนถึงความเป็นไปได้ ลักษณะของความสัมพันธ์กับแต่ละฝ่าย และข้อจำกัดด้านการรักษาความลับ

มาตรฐานที่ 2 การรักษาความลับ

นักบำบัดครอบครัวมีข้อควรคำนึงเกี่ยวกับการรักษาความลับที่มีลักษณะเฉพาะ เนื่องจากผู้รับบริการที่มีความสัมพันธ์ในการบำบัดอาจมีมากกว่าหนึ่งคน นักบำบัดครอบครัวต้องเคารพและปกป้องความลับของผู้รับบริการแต่ละคน

1. การแจ้งจำกัดของการรักษาความลับก่อนการให้บริการ นักบำบัดครอบครัวแจ้งให้ผู้รับบริการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทราบถึงการรักษาความลับและข้อจำกัดของสิทธิ์การรักษาความลับของผู้รับบริการที่อาจเป็นไปได้ นักบำบัดครอบครัวทบทวนกับผู้รับบริการถึงสถานการณ์ของข้อมูลที่เป็นความลับอาจถูกร้องขอและการเปิดเผยโดยข้อกำหนดทางกฎหมาย และสถานการณ์ที่จำเป็นต้องเปิดเผยความลับ

2. การอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรให้เผยแพร่ข้อมูล นักบำบัดครอบครัวไม่เปิดเผยความลับของผู้รับบริการ เว้นแต่จะมีการอนุญาตไว้เป็นลายลักษณ์อักษร หรือมีการสลະสิทธิ หรือถูกกำหนด หรืออนุญาตไว้โดยกฎหมาย การยินยอมด้วยวาจายังไม่เพียงพอ เว้นแต่เป็นกรณีฉุกเฉินทางกฎหมาย

3. การเข้าถึงระเบียบผู้รับบริการ นักบำบัดครอบครัวให้ผู้รับบริการเข้าถึงระเบียบที่เกี่ยวข้องกับตนเองอย่างสมเหตุสมผล แต่นักบำบัดจะไม่เปิดให้มีการเข้าถึงระเบียบ โดยไม่มีการอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้รับบริการแต่ละคน นักบำบัดครอบครัวจะจำกัดให้ผู้รับบริการเข้าถึงเฉพาะสถานการณ์ที่เป็นข้อกังวล หากมีหลักฐานที่ชัดเจนว่าการเข้าถึงข้อมูลนั้น จะทำให้เกิดผลเสียต่อผู้รับบริการ

4. การรักษาความลับในกิจกรรมที่ไม่ใช่ทางคลินิก นักบำบัดครอบครัวใช้ข้อมูลผู้รับบริการและข้อมูลทางคลินิกในการสอน การเขียน การให้การศึกษา งานวิจัย และการนำเสนอต่อสาธารณะ เฉพาะ เมื่อได้รับเอกสารการสลະสิทธิเป็นลายลักษณ์อักษรตามมาตรฐานข้อ 2 หรือเมื่อได้ดำเนินการตามขั้นตอนอย่างเหมาะสมในการปกป้องข้อมูลที่อาจเผยตัวตนและความลับของผู้รับบริการ

5. การปกป้องระเบียบผู้รับบริการ นักบำบัดครอบครัวเก็บ ป้องกัน และทำลายระเบียบผู้รับบริการ โดยคงการรักษาความลับและสอดคล้องกับกฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพ

6. การเตรียมการสำหรับการเปลี่ยนแปลงการให้บริการ ในการเตรียมการเพื่อการย้ายสถานที่ให้บริการ การปิดการให้บริการ หรือการตายของผู้รับบริการ ให้ดำเนินการจัดเก็บ ย้าย หรือทำลายระเบียบผู้รับบริการ เพื่อการรักษาความลับและปกป้องสวัสดิภาพของผู้รับบริการ

7. การรักษาความลับ ในการปรึกษาเพื่อนร่วมวิชาชีพ หรือหน่วยงานที่มีการส่งต่อนักบำบัดครอบครัวไม่เปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับซึ่งอาจนำไปสู่การเปิดเผยตัวตนของผู้รับบริการ ผู้เข้าร่วมในการวิจัย นักศึกษาในความดูแล หรือบุคคลอื่นซึ่งมีความสัมพันธ์ที่เป็นความลับ เว้นแต่จะได้รับการยินยอม เป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้รับบริการ ผู้เข้าร่วมในการวิจัย นักศึกษาในความดูแล หรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ที่เป็นความลับ ข้อมูลที่จะเปิดเผยเป็นข้อมูลที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการปรึกษาเท่านั้น

เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานจรรยาบรรณ AAMFT 2015 ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่างที่ทำแบบวัดพฤติกรรมครอบครัวเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น และกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมครอบครัวเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตร โดยดำเนินการขออนุมัติจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ และผ่านการรับรองผลจากมหาวิทยาลัยบูรพา รหัสโครงการวิจัย: G-HU125/ 2564 เมื่อวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2564

แนวคิดการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ

ปัจจุบันเกิดปัญหาในครอบครัวมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น การที่จะเลือกใช้ทฤษฎีการปรึกษาครอบครัวเพียงทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งหรือใช้เทคนิคใดเทคนิคหนึ่งนั้น ไม่สามารถช่วยเหลือปัญหาครอบครัวได้อย่างครอบคลุม ผู้ให้การปรึกษาครอบครัวจึงได้นำเสนอแนวคิดทฤษฎีครอบครัวบำบัดแบบบูรณาการ (Integrated model) มาใช้ช่วยเหลือครอบครัว ตั้งแต่ช่วงต้น ค.ศ.1990 เป็นต้นมา และได้รับความนิยมจากผู้ให้การปรึกษาครอบครัวมากขึ้น (นฤมล พระใหญ่, 2558) ซึ่งผู้ให้การปรึกษาครอบครัวแต่ละคนจะเลือกรูปแบบการปรึกษาเชิงบูรณาการที่แตกต่างกันตามความเหมาะสมกับปัญหาของครอบครัวที่ต้องการความช่วยเหลือ (Carlson, Sperry & Lewis, 1997) โดยนำแนวคิด วิธีการ และเทคนิคจากหลากหลายทฤษฎีมาใช้อย่างกลมกลืน เพื่อช่วยให้ผู้รับการปรึกษาสามารถแก้ไขปัญหา และเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทิศทางที่พึงประสงค์ได้ (Lapworth, Sill & Fish, 2001)

อาจกล่าวได้ว่า การปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ (Integrative family counseling) เป็นกระบวนการช่วยเหลือครอบครัว ด้วยการบูรณาการแนวคิด ทฤษฎี และเทคนิคการปรึกษาครอบครัวทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ครอบครัวสามารถแก้ปัญหที่เกิดขึ้นในทิศทางที่สร้างสรรค์ได้ ซึ่งสามารถแบ่งแนวคิดการปรึกษาเชิงบูรณาการ (Integrative) ออกเป็น 4 แนวคิด ดังนี้

1. การผสมผสานทางทฤษฎี (Theoretical integration) เป็นกระบวนการศึกษาที่นำหลักการสำคัญของทฤษฎีตั้งแต่สองทฤษฎีขึ้นไปมาบูรณาการร่วมกันเกิดเป็นทฤษฎีหรือแนวคิดใหม่ โดยพิจารณาจากมุมมองตามธรรมชาติของมนุษย์เป็นสำคัญ เช่น รูปแบบ Transtheoretical approach and cyclical psychodynamic เป็นต้น

2. การผสมผสานทางเทคนิค (Technical integration) เป็นกระบวนการศึกษาที่นำเทคนิควิธีที่หลากหลายในแต่ละทฤษฎีการศึกษามาใช้ในการแก้ไขปัญหา โดยพิจารณาเลือกสรรเทคนิคให้การศึกษจากทฤษฎีต่าง ๆ ที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์มายืนยัน เช่น แนวคิดการบำบัดแบบผสมผสานของ Lazarus ที่เรียกว่า BASIC I.D. (B = Behavior, A = Affect, S = Sensation, I = Imagery, C = Cognition, I = Interpersonal relationship, D = Drug/ Biology)

3. การผสมผสานทางทฤษฎีแบบมีทฤษฎีหลัก (Assimilative integration) เป็นกระบวนการศึกษาที่ใช้หนึ่งทฤษฎีหลักและนำเทคนิคการศึกษจากทฤษฎีต่าง ๆ มาใช้ร่วมกันโดยพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของการให้การศึกษาและกรอบแนวคิดของทฤษฎีหลักเป็นสำคัญ

4. ปัจจัยการบำบัดร่วม (Common factor) เป็นกระบวนการศึกษาที่พิจารณาจากคุณลักษณะร่วมหรือปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้รับการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นหลังจากได้รับการรักษา ได้แก่

4.1 ปัจจัยภายในตัวผู้รับการปรึกษาและปัจจัยภายนอกชั่วโมงการบำบัด (Client/extra therapeutic factors) ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปรึกษาร้อยละ 40

4.2 ปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้การศึกษาและผู้รับการปรึกษา (Relationship factors) ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปรึกษาร้อยละ 40

4.3 ความหวัง (Hope) คือ การที่ผู้รับการปรึกษามีความหวังว่าการปรึกษาจะทำให้พวกเขาสามารถปรับตัวได้ดีขึ้น ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปรึกษาร้อยละ 15

4.4 ทฤษฎีและเทคนิค (Model & Technique) คือ ทฤษฎีและเทคนิคที่นักจิตวิทยาการปรึกษาเลือกใช้ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพการปรึกษาร้อยละ 15 เช่น จิตบำบัดประคับประคอง (Supportive psychotherapy) และ The big four เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีนักจิตวิทยาหลายท่านได้นำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษารอบค้วเชิงบูรณาการ ไว้ดังนี้

Messer (2001) ได้นำเสนอวิธีการผสมผสานหรือบูรณาการ (Assimilative integration) โดยเป็นการผสมผสานแนวคิดทฤษฎีหรือผสมผสานเฉพาะด้านเทคนิคจากทฤษฎีอื่น ๆ ที่มีแนวคิดคล้ายคลึงกันกับทฤษฎีหรือเทคนิคการบำบัดหลักที่นักจิตวิทยาเลือกใช้ตัวอย่าง เช่น การเลือกใช้

เทคนิคการลดความรู้สึกอ่อนไหวอย่างเป็นระบบ (Systematic desensitization) มาใช้ร่วมกับการบำบัดแบบจิตพลวัตหรือจิตบำบัดแบบเน้นประสบการณ์ (Experiential therapy) ซึ่งเป็นวิธีการบำบัดหลักที่นักจิตวิทยาเลือกใช้หรืออีกตัวอย่างเช่น การใช้เทคนิคเก้าอี้ที่วางเปล้ามาใช้ร่วมกับการทำพฤติกรรมบำบัดซึ่งเป็นวิธีหลักเพื่อเสริมความแข็งแกร่งด้านพฤติกรรมใหม่ที่เกิดขึ้น ดังนั้นการผสมผสานตามแนวคิดนี้นักจิตวิทยาหรือนักจิตบำบัดต้องเลือกทฤษฎีการปรึกษาหรือจิตบำบัดจากทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งเป็นหลักสำหรับใช้กับผู้รับบริการที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย จากนั้นสามารถเลือกใช้เทคนิคจากทฤษฎีการปรึกษาหรือจิตบำบัดอื่น ๆ มาใช้ร่วมกับเทคนิคจากทฤษฎีหลักได้ตามความเหมาะสมกับบริบทเฉพาะของผู้รับบริการ

Corey (2009) กล่าวว่า การบูรณาการเป็นการช่วยให้การปรึกษามีประสิทธิภาพและผู้รับบริการเกิดการเปลี่ยนแปลงความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมไปในทิศทางที่ผู้รับบริการพึงประสงค์มากที่สุด

Theodoros (2005 cited in Goldenberg & Goldenberg, 2008) กล่าวว่า การบูรณาการคือการนำแนวคิด วิธีการและเทคนิคจากหลาย ๆ ทฤษฎีมาใช้ได้อย่างได้อย่างเหมาะสม มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้รับบริการแก้ไขปัญหา ปรับเปลี่ยนตนเองไปในทางที่พึงประสงค์ การบูรณาการเทคนิคซึ่งเป็นรูปแบบที่ใช้มากที่สุด โดยเลือกใช้เฉพาะเทคนิคที่มีความเหมาะสมกับการแก้ปัญหาอย่างน้อยสองเทคนิคเพื่อให้ครอบคลุมกับปัญหา และการบูรณาการแนวคิดของแต่ละทฤษฎีเป็นการนำแนวคิดของแต่ละทฤษฎีมาสังเคราะห์ เพื่อสร้างทฤษฎีใหม่

Nichols and Schwartz (2007) กล่าวว่า การให้การปรึกษารอบค้วแบบบูรณาการจะช่วยให้ผู้ให้การปรึกษาสามารถประเมินปัญหาของครอบครัวและได้ช่วยให้ครอบครัวได้แก้ไขปัญหาคือที่เกิดขึ้นทุกแง่มุมโดยมีแนวคิดการบูรณาการ (Integration) 3 รูปแบบ คือ

1. การบูรณาการแบบการผสมผสาน (Eclecticism) เป็นการนำแนวคิดและเทคนิคจากทฤษฎีต่าง ๆ ที่มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาของครอบครัวมาใช้ในการให้การปรึกษารอบค้ว
2. การบูรณาการเลือกเฉพาะเทคนิค (Selective borrowing) เป็นการเลือกใช้เฉพาะเทคนิคที่สำคัญและเหมาะสมของแต่ละทฤษฎีมาช่วยแก้ไขปัญหารอบค้วเฉพาะเรื่อง
3. การบูรณาการที่ออกแบบเฉพาะเจาะจง (Specially designed integrative model) เป็นการกำหนดรูปแบบการบูรณาการ โดยกำหนดวัตถุประสงค์วิธีการขั้นตอน และเทคนิคขึ้นมาใหม่โดยไม่คำนึงถึงทฤษฎีเดิม แต่จะพิจารณาจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในครอบครัวและวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงออกแบบกรอบแนวคิด เลือกเทคนิคและวิธีการในการช่วยเหลือเป็นการสร้าง ทฤษฎี และวิธีการให้การปรึกษารูปแบบใหม่

จากแนวคิดการศึกษารอบครัวเชิงบูรณาการที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การศึกษารอบครัวเชิงบูรณาการเป็นกระบวนการช่วยเหลือครอบครัว ด้วยการบูรณาการแนวคิด ทฤษฎี และเทคนิคการศึกษารอบครัวทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ครอบครัวสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในทิศทางที่สร้างสรรค์และเหมาะสม ทั้งยังช่วยให้สมาชิกในครอบครัวมีการพัฒนา และเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในครอบครัว ซึ่งการบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคการศึกษารอบครัวนั้น มุ่งเน้นการนิยามบริบทครอบครัวให้ชัดเจน กระจับตรงประเด็น มองปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวว่าสามารถจัดการแก้ไขได้ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนรูปแบบ ขอบเขต กฎเกณฑ์ และความสัมพันธ์ครอบครัว ทำให้สมาชิกเกิดความผูกพันและปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในระดับที่เหมาะสม

ขั้นตอนการศึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ

นักจิตวิทยาหลายท่านได้นำเสนอขั้นตอนการศึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ ไว้ดังนี้

Sexton and Alexander (1999 cited in Goldenberg & Goldenberg, 2008, pp. 332-333) ได้สร้างการศึกษารอบครัวที่เน้นหน้าที่ของครอบครัว (Functional family theory: FFT) ที่มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านความคิด และพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัว สำหรับรูปแบบการศึกษารอบครัวนี้ได้บูรณาการแนวคิดและหลักการของทฤษฎีระบบ (System theory) ทฤษฎีการรู้คิด (Cognitive theory) และทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behavioral theory) โดยมีเป้าหมายเพื่อช่วยให้สมาชิกครอบครัวเกิดความเข้าใจปัญหา และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งส่งผลต่อสัมพันธภาพในครอบครัวให้ดียิ่งขึ้น โดยมีขั้นตอนการศึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจและประเมินปัญหา (Assessment) เป็นการสำรวจและประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ว่าพฤติกรรมใดส่งผลต่อสมาชิกครอบครัว ทำให้สมาชิกในครอบครัวห่างเหินกันหรือใกล้ชิดกัน โดยผู้ให้การศึกษาจะรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับครอบครัว เพื่อศึกษาหน้าที่ของครอบครัว

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการให้การศึกษารอบครัว เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบครอบครัว (Instituting change in the family system) โดยเน้นที่การปรับเปลี่ยนทัศนคติ ความมุ่งหวัง ความคิด ความรู้สึกต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่มีปัญหา

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษารอบครัวและฝึกทักษะที่เป็นประโยชน์ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ผู้ให้การศึกษาจะเลือกใช้เทคนิคการปรึกษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในครอบครัว และ ใช้เทคนิคการเสริมแรงทางบวกเพื่อพฤติกรรมนั้นคงอยู่

Gordon and Davidson (1981 cited in Goldenberg & Goldenberg, 2008, pp. 328-329) ได้สร้างรูปแบบการศึกษารอบครัวแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อฝึกทักษะพ่อแม่ โดยบูรณาการ

หลักการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning principles) ผสมผสานกับเทคนิคการปรึกษาครอบครัว ตามทฤษฎี พฤติกรรมนิยม โดยมีเป้าหมายเพื่อช่วยให้พ่อแม่เรียนรู้วิธีการเพิ่มการปฏิสัมพันธ์ ระหว่างกันในทางบวกและลดปฏิสัมพันธ์ทางลบ ผ่านกระบวนการสอนด้วยการให้พ่อแม่ทำสัญญา การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และเปลี่ยนวิธีการตอบสนองของพ่อแม่ที่มีต่อบุตรทั้งในด้านความคิด และการกระทำที่ส่งผลต่อพฤติกรรมบุตร โดยมีขั้นตอนการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การนิยามพฤติกรรมที่เป็นปัญหา โดยมีการพิจารณาสาเหตุและผลที่ตามมา

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์พฤติกรรม เพื่อทำความเข้าใจปัญหาที่แท้จริง ว่ามีความถี่ของ การเกิดพฤติกรรมบ่อยครั้งเพียงใด และมีผลกระทบต่อครอบครัวอย่างไร

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการฝึกทักษะพ่อแม่ โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning theory) การฝึกทักษะการใช้ภาษาพูด (Verbal skill) และทักษะการแสดงออก (Performance skill) ซึ่งผู้ให้การศึกษาอาจมีการใช้เทคนิคการปรับพฤติกรรม เช่น การ เสริมแรง ทางบวกแก่พ่อแม่

ศิริรัตน์ คุปต์วิวุฒิ (2545) ได้สร้างรูปแบบการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ เพื่อใช้ ในคลินิกครอบครัวบำบัด ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยบูรณาการ แนวคิดและเทคนิคการปรึกษาครอบครัวทฤษฎีโครงสร้างครอบครัว และการปรึกษาครอบครัว ทฤษฎีมนุษยนิยม โดยมีเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาครอบครัวที่เข้ามารับการรักษาที่คลินิกครอบครัว บำบัด ซึ่งรูปแบบการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการที่สร้างขึ้นนี้ จะดำเนินการปรึกษาครอบครัว ทั้งสิ้นจำนวน 10 ครั้งต่อ 1 ครอบครัว และมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเริ่มต้น ผู้ให้การศึกษาชี้แจงวัตถุประสงค์และขั้นตอนในการเข้าร่วมการปรึกษา ครอบครัว และมีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับสมาชิกทุกคนในครอบครัวบนพื้นฐานของ ความไว้วางใจ การเก็บรักษาความลับ และการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข

2. ขั้นดำเนินการ ผู้ให้การศึกษาประเมินสภาพปัญหาพร้อมกับครอบครัว โดยมีการกำหนด ปัญหา และตั้งเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาทั้งในระยะสั้นและระยะยาวร่วมกับสมาชิกครอบครัว แล้วจึงดำเนินการปรึกษาครอบครัวด้วยเทคนิคต่าง ๆ ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพปัญหา ของครอบครัว ซึ่งผู้ให้การศึกษาครอบครัวมีบทบาทในการกระตุ้นให้สมาชิกในครอบครัว คิดถึงวิธีการใหม่ ๆ ในการแก้ไขปัญหา และลงมือปฏิบัติในชั่วโมงการปรึกษาครอบครัว

3. ขั้นยุติ ผู้ให้การศึกษายุติการปรึกษาครอบครัวเมื่อปัญหาที่ครอบครัวกำหนด คลี่คลายลงภายใต้ความพึงพอใจของสมาชิกภายในครอบครัว ด้วยการให้สมาชิกในครอบครัว มีการวางแผนอนาคตในแง่ที่ดีและเป็นไปในทิศทางบวก ซึ่งสมาชิกในครอบครัวจะมีการตั้งเป้าหมาย

ที่อยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงสำหรับครอบครัวโดยภาพรวม และสำหรับสมาชิกทุกคนในครอบครัว

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ชัดขั้นตอนการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการของนักจิตวิทยาแต่ละท่านแตกต่างกันตามรูปแบบการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการที่สร้างขึ้น โดยมี การดำเนินการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการแนวคิดและเทคนิคที่สำคัญของทฤษฎีการปรึกษาครอบครัวที่มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาของครอบครัว เพื่อช่วยให้สมาชิกในครอบครัวมองเห็นปัญหาที่เกิดขึ้น เกิดความเข้าใจในความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคนในครอบครัว ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบความสัมพันธ์ การสื่อสาร และการปฏิสัมพันธ์ในครอบครัว ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจพัฒนาโปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมครอบครัวที่ดีของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น โดยใช้ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน

แนวคิดการปรึกษาครอบครัวทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

แนวคิดที่สำคัญของการปรึกษาครอบครัวทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behavioral family counseling) เชื่อว่า พฤติกรรมทุกพฤติกรรมเกิดจากการเรียนรู้ (All behavior is learned) บุคคลและครอบครัวจะแสดงพฤติกรรมตามที่เขาได้รับการเสริมแรง พฤติกรรมจะดำรงอยู่ตราบเท่าที่บุคคลนั้นยังได้รับการเสริมแรง และจะเปลี่ยนไปเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในการเสริมแรง แนวคิดพฤติกรรมนิยมจะมีความเชื่อว่า พฤติกรรมที่ไม่มีประสิทธิภาพหรือพฤติกรรมที่เกิดจากการปรับตัวที่ไม่เหมาะสม จะสามารถเปลี่ยนแปลงแทนที่ได้ด้วยพฤติกรรมใหม่ ๆ ที่เกิดจากการเรียนรู้ ผู้ให้การปรึกษาทฤษฎีนี้จึงจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาและครอบครัว โดยเน้นที่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในปัจจุบัน โดยไม่ให้ความสนใจพฤติกรรมในอดีต (เพ็ญญา กุลนภาค, 2560)

นอกจากนี้ ผู้ให้การปรึกษาครอบครัวทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ยังมุ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในครอบครัว โดยเชื่อว่าสมาชิกทุกคนไม่จำเป็นจะต้องรับการปรึกษาทุกคน ผู้ให้การปรึกษาจะให้ความช่วยเหลือสมาชิกครอบครัวคนใดคนหนึ่งของครอบครัว หรือของกลุ่มสมรส โดยเน้นการสอนทักษะใหม่ ๆ ที่มีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมในการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันในครอบครัว ผู้ให้การปรึกษาครอบครัวทฤษฎีพฤติกรรมนิยม อาจจะพบสมาชิกครอบครัวมากกว่าหนึ่งคน เช่น พบพ่อแม่กับลูก หรือพบทั้งสามีและภรรยา บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า หากแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น ๆ โดยตรง ย่อมส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นในครอบครัวโดยรวมอย่างเห็นได้ชัดเจน (Gladding, 1995 อ้างถึงใน เพ็ญญา กุลนภาค, 2560)

สรุปแนวคิดสำคัญของการปรึกษาครอบครัวทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Goldenberg & Goldenberg, 2013 อ้างถึงใน เพ็ญญา กุลนภาดล, 2560) มีดังนี้

1. พฤติกรรมของบุคคลเกิดขึ้นและดำรงอยู่ด้วยหลักการการเรียนรู้หลักการเดียวกัน
2. พฤติกรรมที่ผิดปกติของบุคคล เกิดจากการบกพร่องทางการเรียนรู้มากกว่าสาเหตุอื่น ๆ
3. พฤติกรรมที่ไม่สามารถปรับตัวได้ที่ทำให้เกิดอาการต่าง ๆ เป็นความผิดปกติของพฤติกรรมนั่นเอง ไม่ได้เกิดจากเหตุอื่นหรือกระบวนการทางกายภาพ
4. ควรให้ความสำคัญกับการประเมินสาเหตุที่ทำให้เกิดหรือดำรงไว้ซึ่งพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา
5. พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์สามารถเรียนรู้และปรับเปลี่ยนได้ตลอดเวลา
6. การให้การปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยม มุ่งเน้นการใช้วิธีการที่มีความ เฉพาะเจาะจง ชัดเจนและนำไปปฏิบัติได้ง่าย
7. การประเมินผลทำให้การปรึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญ การให้ความช่วยเหลือ จะต้องประเมินและปรับให้เหมาะสมกับปัญหาเฉพาะด้านของแต่ละบุคคล และประเมินในสิ่งที่สามารถวัดได้อย่างเป็นรูปธรรม
8. พฤติกรรมนิยมมุ่งเน้นปัญหาในปัจจุบันแทนที่จะสนใจในอดีต หรือพยายามที่จะปรับโครงสร้างของอดีต

อรพิน สติรมน (2563) ได้นำเสนอแนวคิดที่สำคัญของพฤติกรรมบำบัด ดังนี้

1. พฤติกรรมของมนุษย์ทั้งพฤติกรรมภายในและพฤติกรรมภายนอก เกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งอาจเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสม (Adaptive behavior) หรือไม่เหมาะสม (Maladaptive behavior) ก็ได้
2. พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมสามารถปรับแก้หรือเปลี่ยนแปลงได้ โดยการทำให้เกิด การ เรียนรู้ใหม่
3. การเสริมแรง (Reinforcement) เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้
4. กระบวนการคิดการเข้าใจ (Cognitive process) มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจและพฤติกรรมของมนุษย์

นอกจากนี้ การปรึกษาครอบครัวทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ยังได้เสนอหลักการและแนวคิด การบิดเบือนทางความคิดของคู่สมรส (Some common cognitive distortions among couples) ซึ่งสามารถอธิบายใน 7 ลักษณะ ดังนี้ (Dattilio & Bevillacqua, 2001 อ้างถึงใน เพ็ญญา กุลนภาดล, 2560)

1. การลงความเห็นโดยปราศจากเหตุผล (Arbitrary inferences) เป็นการสรุปของบุคคล โดยปราศจากข้อสนับสนุนที่เป็นหลักฐานที่สำคัญ ตัวอย่างเช่น สามีนั่งกลับจากที่ทำงานช้าน่าจะมีอะไรผิดปกติและน่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับเรื่องผู้ชายแน่นอน

2. การสรุปความจากเพียงบางประเด็น (Selective abstractions) เป็นการสรุปความของบุคคลโดยไม่ใช้ข้อมูลที่มีอยู่ในบริบท ทำให้รายละเอียดข้อมูลบางด้านถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นประเด็นสำคัญ โดยละเลยรายละเอียดด้านอื่น ๆ เช่น วันนี้เขาไม่ทักทายเราตั้งแต่เช้า ต้องมีอะไรบางอย่างที่เขาโกรธเราแน่เลย

3. การสรุปเกินจริง (Overgeneralization) เป็นการที่บุคคลรับรู้และจดจำเหตุการณ์เล็กน้อย ๆ ที่อาจจะมีสาเหตุหรือไม่ได้มีสาเหตุเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เกิดขึ้นก็ตาม มาอ้างต่อสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกันในทุก ๆ สถานการณ์ เช่น เธอปฏิเสธที่จะรับนัดกับผมครั้งก่อน ผมคงหมดหวังที่จะได้รับการยอมรับจากเธอ

4. การขยายความและการลดความ (Magnification and minimization) เป็นการที่บุคคลรับรู้เหตุการณ์หรือสถานะแวดล้อม ได้มากกว่าหรือน้อยกว่าที่ควรจะเป็น เช่น บัญชีรายได้รายจ่ายของครอบครัวเราขาดดุล ครอบครัวเราจะต้องประสบกับความล้มเหลวแน่ ๆ เลย

5. การคิดที่ตีสองฝักสองฝ่าย (Dichotomous thinking) เป็นการสรุปประสบการณ์ต่าง ๆ ว่าเป็นความสำเร็จหรือเป็นความล้มเหลวอย่างสิ้นเชิง เช่น สามีนั่งถามภรรยาว่า วอลท์เปเปอร์ปิดผนังเป็นอย่างไรบ้าง ภรรยาได้เสนอถึงความไม่เรียบร้อยของแนวต่อของวอลท์เปเปอร์ สามีนั่งรู้สึกน้อยใจและตอบว่า “ผมคงไม่เคยทำอะไรดีในสายตาคุณเลย”

6. การอ่านใจ (Mind reading) เป็นการรู้ถึงสิ่งที่อีกฝ่ายกำลังคิดโดยไม่ได้ปรึกษาและลงความเห็นต่ออีกฝ่ายด้วยเจตนาที่ไม่เหมาะสม เช่น ผมรู้ว่าเธอกำลังคิดอะไรอยู่ เธอกำลังพยายามที่จะคิดหาวิธีที่จะเลิกกับผม

7. การให้คำอธิบายด้วยอคติ (Biased explanations) เป็นรูปแบบของการคิดที่เต็มไปด้วยความไม่ไว้วางใจในคู่สมรส โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่มีความเครียดระหว่างทั้งสองฝ่าย จะตั้งข้อสันนิษฐานด้วยเจตนาในทางลบ เช่น เขากำลังแสดงให้ฉันรักมากเพราะว่าหลังจากนั้นเขาคงขอให้ฉันทำในสิ่งที่ฉันไม่ชอบอย่างแน่นอน

จากการแนวความคิดการปรึกษาครอบครัวทฤษฎีพฤติกรรมนิยม นำไปสู่การแนวทางการช่วยเหลือครอบครัว ซึ่งประกอบด้วยแนวทางการช่วยเหลือ 4 ลักษณะ ได้แก่

1. การฝึกทักษะการเป็นพ่อแม่แบบพฤติกรรมนิยม (Behavioral parent skills training)
2. การให้การศึกษาคู่สมรสแบบพฤติกรรมนิยม (Behavioral marriage therapy)
3. การแก้ปัญหาเรื่องเพศแบบพฤติกรรมนิยม (Behavioral treatment of sexual)

4. การให้การปรึกษาครอบครัวที่เน้นหน้าที่ของพฤติกรรม (Functional family therapy) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้เป็นการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ โดยใช้ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมครอบครัวที่ดีของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ดังนั้น จึงขอกล่าวถึงแนวคิดที่สำคัญของการฝึกทักษะการเป็นพ่อแม่แบบ (Behavioral parent skills training) ตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ซึ่งเป็นแนวคิดที่ผู้ให้การปรึกษาจะนำหลักการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning) มาใช้ในการตอบสนองของพ่อแม่ต่อบุตร ทั้งในด้านความคิดและการกระทำ โดยอยู่บนหลักความเชื่อที่ว่า การเปลี่ยนแปลงการตอบสนองของพ่อแม่จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุตรด้วย ผู้ให้การปรึกษาจะเน้นการฝึกที่ไม่ซับซ้อน สามารถปฏิบัติได้โดยง่าย วิธีการและขั้นตอนมีความชัดเจน (เพ็ญญา กุลนาคล, 2560) โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. เน้นหลักการของ A-B-C ได้แก่ การนิยามพฤติกรรมที่เป็นปัญหา โดยพิจารณาสาเหตุ (Antecedents) ความเชื่อ (Belief) และผลที่ตามมา (Consequences) ของพฤติกรรม

2. ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning theory) ฝึกทักษะ เช่น การใช้คำพูด (Verbal skills) ทักษะการแสดงออกโดยการกระทำ (Perform skills) โดยใช้เทคนิคบทบาทสมมติ การใช้แม่แบบ การช่อมบทบาท เป็นต้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่กับลูก ผู้ให้การปรึกษาจะฝึกพ่อแม่ให้เขียนแผนผังความคิดของพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ตลอดจนการฝึกฝน ผู้ให้การปรึกษาจะเสริมแรงโดยการให้กำลังใจและให้คำชมเชยทุกครั้งที่พ่อแม่ทำได้

จากแนวคิดการปรึกษาครอบครัวทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ที่มองว่าปัญหาพฤติกรรมของบุตรเป็นส่วนหนึ่งของบริบทครอบครัว ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการตอบสนองซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกภายในครอบครัว และปัญหาต่าง ๆ ในครอบครัว เกิดจากความไม่สมดุลบางอย่างของกลไกครอบครัว ดังนั้น การปรึกษาครอบครัวทฤษฎีพฤติกรรมจึงมุ่งปรับโครงสร้าง และปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ความคิด อารมณ์ และการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว โดยมีรูปแบบการปรึกษาครอบครัวอย่างเป็นขั้นตอน

เป้าหมายการปรึกษาครอบครัวทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

เป้าหมายการปรึกษาครอบครัวทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Goldenberg & Goldenberg, 2013) อ้างถึงใน เพ็ญญา กุลนาคล, 2560) มีดังนี้

1. เพื่อสำรวจและประเมินว่า ความคิดและพฤติกรรมใดบ้างของสมาชิก ครอบครัว ที่ทำให้สมาชิกครอบครัวห่างเหินกันหรือใกล้ชิดกัน หรือก่อให้เกิดปัญหาภายในครอบครัว

2. เพื่อให้สมาชิกครอบครัวปรับเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เช่น เรียนรู้เกี่ยวกับทักษะการสื่อสาร การแก้ไขปัญหา การพัฒนาศักยภาพต่าง ๆ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การทำสัญญา การต่อรองเกี่ยวกับกฎต่าง ๆ และบทบาทต่าง ๆ และการจัดการหรือ

การบริหารความขัดแย้งในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสัมพันธภาพระหว่างสมาชิก
ในครอบครัว

3. เพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และเพื่อสร้างสรรค์รูปแบบการเสริมแรง
ที่พึงประสงค์ และรักษารูปแบบการเสริมแรงนั้น ๆ ให้คงอยู่ต่อไปเพื่อประโยชน์ของสมาชิก
แต่ละคน

ซึ่งการศึกษาคครอบครัวจะบรรลุเป้าหมายได้นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่าง
ผู้ให้การศึกษา และสมาชิกในครอบครัวผู้รับการศึกษาดังนั้น ในฐานะผู้ให้ศึกษาคครอบครัว
จึงควรทำความเข้าใจบทบาทของผู้ให้ศึกษาคครอบครัวทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

บทบาทหน้าที่ของผู้ให้ศึกษาคครอบครัวทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

ผู้ให้ศึกษาคครอบครัวทฤษฎีพฤติกรรมนิยมมักมีบทบาทหลายประการ ทั้งเป็น
ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ฝึกสอน และผู้ร่วมงาน ผู้ให้การศึกษาจะช่วยครอบครัวในการระบุพฤติกรรม
และ ความคิดที่ผิดปกติ แล้วจึงจัดทำ โปรแกรมที่จะช่วยครอบครัวให้เกิดการเปลี่ยนแปลง สมาชิก
ในครอบครัวจะเข้าร่วม โปรแกรมที่ผู้ให้การศึกษาได้เตรียมไว้ โดยตลอดกระบวนการศึกษา
ผู้ให้การศึกษาจะมีบทบาทอย่างมากในการออกแบบและใช้กลยุทธ์เทคนิคต่าง ๆ ดังนั้น
ผู้ให้การศึกษาจะต้องมีทักษะและความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการศึกษา (Gladding, 2019) ส่วนใหญ่
ในระยะแรกนอกเหนือจากขั้นตอนการประเมินสภาพปัญหาของครอบครัว ผู้ให้การศึกษา
ให้สมาชิกในครอบครัวมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความคิดและความเชื่อที่บิดเบือนของตนเอง
เพื่อทำให้เกิดการตระหนักรู้และแก้ไขรูปแบบบางอย่างที่ไม่เหมาะสมด้วยตนเองได้ (Dattilio,
2001) อีกทั้งผู้ให้การศึกษายังมีบทบาทในฐานะการเป็นตัวอย่าง เช่น การแก้ปัญหา หรือทักษะ
การสื่อสารทางบวกร่วมกัน โดยมีประเมินปัญหาจากการใช้ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อวัด
การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมเพื่อตรวจสอบผลการศึกษา (Gladding, 2019) ดังนั้น กระบวนการ
ศึกษาคครอบครัวจะบรรลุเป้าหมายได้ จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากสมาชิกในครอบครัว
โดยผู้ให้การศึกษาจะเลือกประเด็นหัวข้อการพูดคุยที่เร่งด่วน เป็นปัจจุบัน และส่งผลกระทบต่อ
สมาชิกหลาย ๆ คน ทั้งนี้ประเด็นการพูดคุยจะแตกต่างกันไปในแต่ละครั้งตามเรื่องราวของสมาชิก
แต่ละคนในครอบครัว ซึ่งในครอบครัวขยาย สมาชิกในครอบครัวจะเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมต่อ
การศึกษาน้อยกว่าครอบครัวขนาดเล็ก นอกจากผู้ให้การศึกษาจะยกตัวอย่างปัญหาที่ส่งผล
กระทบต่อสมาชิกในครอบครัวแล้ว ยังต้องชี้ให้สมาชิกในครอบครัวเห็นความสำคัญของ
การมีส่วนร่วมในการศึกษาคครอบครัว (Goldenberg, Stanton & Goldenberg, 2017) จึงอาจกล่าวได้
ว่าผู้ให้ศึกษาคครอบครัวทฤษฎีพฤติกรรมนิยมมีบทบาทดังต่อไปนี้ (เพ็ญญา กุลนภาดล, 2560)

1. ผู้ให้การปรึกษาจะทำหน้าที่สอนทักษะและพฤติกรรมใหม่ ๆ ให้กับสมาชิกครอบครัว และผู้รับการปรึกษาโดยการเป็นต้นแบบ ตลอดทั้งให้คำชมให้กำลังใจส่งสมาชิกครอบครัวและผู้รับการปรึกษา เรียนรู้ที่จะปรับปรุง เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้น

2. ผู้ให้การปรึกษาสอนทักษะและฝึกพฤติกรรมใหม่ ๆ ให้แก่ผู้รับการปรึกษา และสมาชิกครอบครัวในการปรับเปลี่ยนความคิดและการกระทำของตนเองให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์

3. เพื่ออำนวยความสะดวกให้ครอบครัวกำหนดจุดมุ่งหมายและค้นหาวิธีการในการแก้ปัญหา

เทคนิคที่นำมาใช้ในการปรึกษารอบครอบครัวเชิงบูรณาการ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาโปรแกรมการปรึกษารอบครอบครัวเชิงบูรณาการ การเทคนิคและวิธีการเชิงจิตวิทยา โดยใช้ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน ซึ่งผู้วิจัยได้นำเทคนิคการปรึกษาต่าง ๆ มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการปรึกษารอบครอบครัวทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ดังนี้

1. เทคนิคการมองภาพใหม่ (Reframing) เป็นเทคนิคการปรึกษารอบครอบครัวทฤษฎีโครงสร้าง เป็นการให้ครอบครัวมองสมาชิกคนใดคนหนึ่ง หรือปัญหาที่เกิดขึ้นในภาพที่แตกต่างจากเดิม การที่ครอบครัวจะมองสมาชิก หรือมองภาพปัญหาอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานหลายอย่างของแต่ละบุคคล การมองภาพใหม่จึงทำให้ครอบครัวมองปัญหาในแง่มุมใหม่ที่ไม่เคยมองมาก่อน มองทางลบให้น้อยลง มองมุมบวกเพิ่มขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ครอบครัวสามารถปรับตัวกับสมาชิก หรือปัญหาที่เกิดขึ้นได้ดีขึ้น (เพ็ญญา กุลนภาดล, 2560)

2. เทคนิคการจินตนาการแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ (Rational-emotive imagery) เป็นเทคนิคการปรึกษารอบครอบครัวทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ พฤติกรรม เป็นการทำให้ผู้รับการปรึกษาจินตนาการอย่างจริงจัง ถึงสิ่งที่ย่ำแย่ที่อาจเกิดขึ้นกับตนเอง โดยการจินตนาการว่าตนเองอยู่ในสถานการณ์ที่ประสบกับความรู้สึกที่ได้รับการก่อควนหลังจากนั้น ผู้รับการปรึกษา จะได้รับการสาธิตวิธีการฝึกฝนตนเองในการพัฒนาอารมณ์ที่ดีแทนที่อารมณ์ที่ขุ่นเคือง เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองในสถานการณ์ดังกล่าว (Corey, 2009)

3. การสร้างสัมพันธภาพแบบร่วมมือ (Formation of a collaborative relationship) เป็นเทคนิคการปรึกษารอบครอบครัวทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น โดยเป็นส่วนหนึ่งของเทคนิคการสนทนาเกี่ยวกับทางออก (Solution discourse) ซึ่งเป็นวิธีการสนทนาที่ผู้ให้การปรึกษาใช้เพื่อช่วยให้ผู้รับการปรึกษาให้สามารถสร้างการเชื่อมต่อระหว่างสถานะที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และเป้าหมายที่ผู้รับการปรึกษาปรารถนา โดยการสร้างสัมพันธภาพสามารถเกิดขึ้นเมื่อผู้รับการปรึกษารู้สึกว่าผู้ให้การปรึกษาได้ทำงานร่วมกับผู้รับการปรึกษาแล้วสามารถทำให้ปัญหาเปลี่ยนแปลงไปโดยความร่วมมือนี้ เป็นการร่วมกันกระทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของ

ผู้รับการปรึกษามากกว่าการสืบสวนสาเหตุของปัญหา การทำความเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้น โดยความร่วมมือจะต้องเกิดจากการที่ผู้ให้การปรึกษาให้การสนับสนุน การส่งเสริม การชื่นชม การเห็นพ้อง การให้ความสนใจต่อเป้าหมายของผู้รับการปรึกษา และการมีส่วนร่วมอย่างตั้งใจ ในฐานะผู้ให้การปรึกษา (เพ็ญญา กุลนภาดล, 2560)

4. เทคนิคการชี้ประเด็น (Point out technique) เป็นเทคนิคการปรึกษารอบครัวทฤษฎี เผชิญความจริง เป็นเทคนิคที่ผู้ให้การปรึกษาชี้ประเด็นให้ผู้รับการปรึกษาเห็นความไม่รับผิดชอบ

5. เทคนิค WDEP เป็นเทคนิคการปรึกษารอบครัวทฤษฎี เผชิญความจริง ซึ่งเป็น ขั้นตอนของการปรึกษา 4 ขั้นตอน หรืออาจเรียกว่า “W D E P System” เพื่อช่วยให้ผู้รับการปรึกษา มีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น กล่าวเผชิญความจริงและประพฤติดน ใดอย่างเหมาะสม โดยมีรายละเอียด ดังที่ Wubbolding (1996 อ้างถึงใน ช่อพกาจันประดับ, 2554) กล่าวไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

5.1 ค้นหาความต้องการ (Wants) ขั้นตอนนี้ผู้ให้การปรึกษาช่วยให้ผู้รับการปรึกษาได้ ค้นหาแรงจูงใจความต้องการที่ผู้รับการปรึกษาต้องการด้วยตนเอง ค้นหาภาพจินตนาการ และทำ ความเข้าใจในจินตนาการของตนเอง

5.2 บอกทิศทางพฤติกรรม (Direction) ขั้นตอนนี้ผู้ให้การปรึกษาช่วยให้ ผู้รับการปรึกษابอกพฤติกรรมที่นำไปสู่ความต้องการที่จินตนาการ ด้วยการอธิบายพฤติกรรม เหล่านั้นทั้งกระบวนการความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม เพื่อให้ผู้รับการปรึกษา เกิดการตระหนักถึงพฤติกรรมที่ตนเองทำ

5.3 การประเมิน (Evaluation) ขั้นตอนนี้ผู้ให้การปรึกษาช่วยให้ผู้รับการปรึกษาตัดสิน เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ทำ และประเมินประสิทธิภาพของพฤติกรรมเหล่านั้นด้วยตนเอง

5.4 การวางแผน (Plans) ขั้นตอนนี้ผู้ให้การปรึกษาช่วยให้ผู้รับการปรึกษาวางแนวทาง ปฏิบัติเพื่อให้บรรลุความต้องการของตนเอง และสัญญาว่าจะต้องปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

การให้ผู้รับการปรึกษามีการประเมินตัวเองนั้น ทำให้ผู้รับการปรึกษาเข้าใจถึงพฤติกรรม ที่เป็นอุปสรรคต่อการบรรลุความต้องการ จนยอมปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เพราะตระหนักว่า พฤติกรรมดังกล่าวไม่สามารถนำไปสู่เป้าหมายได้

เทคนิคที่ใช้ในการปรึกษารอบครัวทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

เทคนิคในการให้การปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม จะเน้นในลักษณะของ การให้การศึกษ (Education) การสอน (Coaching) การฝึกทักษะการสื่อสารและทักษะ การแก้ปัญหา (Communication and problem solving skills training) การใช้เงื่อนไขแบบการเรียนรู้ เงื่อนไขผลกรรม (Operant conditioning) และการทำสัญญา (Contracting) (เพ็ญญา กุลนภาดล, 2560) โดยมีเทคนิคดังต่อไปนี้

1. การให้ผู้รับการปรึกษาตอบแบบสำรวจ (Completing inventory)

ผู้ให้การปรึกษาจะแจ้งให้ผู้รับการปรึกษาทราบเกี่ยวกับกฎพื้นฐานของการปรึกษา (Ground rules) ว่าผู้รับการปรึกษาจะต้องทำอะไรบ้างในการมารับการปรึกษา การให้ผู้รับการปรึกษาตอบแบบสำรวจนี้ เป็นเทคนิคที่นำมาใช้ตั้งแต่เริ่มต้นการปรึกษาและทุกระยะของกระบวนการปรึกษา โดยให้ผู้รับการปรึกษาระบุสิ่งที่เขาคาดหวังเกี่ยวกับการปรึกษา สัมพันธภาพของผู้รับการปรึกษากับสมาชิกครอบครัว ประวัติครอบครัว ความสนใจของผู้รับการบำบัดปรึกษาที่ส่งผลต่อปัจจุบัน

2. การสอน (Coaching)

เทคนิคนี้ผู้ให้การปรึกษาจะช่วยบุคคล คู่สมรสและครอบครัวให้สามารถตอบสนองสิ่งเร้าอย่างเหมาะสม โดยการสอนด้วยการใช้คำพูด การฝึกให้คู่สมรส สมาชิกในครอบครัวพูด หรือ ปฏิบัติโดยมีผู้ให้การปรึกษาเป็นโค้ชช่วยสอนเทคนิคให้ และมีการฝึกหัดพฤติกรรมให้ จะทำให้บุคคลและครอบครัวมีแนวทางในการตอบสนองต่อกันและกันได้เหมาะสม

3. การทำสัญญา (Contingency contracting)

สัญญาเป็นข้อตกลงระหว่างบุคคล 2 คน หรือมากกว่าอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรข้อตกลง ต้องมีความชัดเจนว่าต้องทำพฤติกรรมอะไร แล้วผลที่จะเกิดขึ้นตามมาคืออะไร วัตถุประสงค์ เช่น ลูกและแม่เขียนข้อตกลงร่วมกันว่า เมื่อกลับถึงบ้านลูกต้องทำการบ้านให้เสร็จ จึงจะไปดูโทรทัศน์ได้ โดยทั้งลูกและแม่จะต้องลงนามในสัญญาที่ เป็นข้อตกลงร่วมกันนั้น หากลูกไม่ปฏิบัติตามสัญญาลูกก็จะไม่ได้ดูโทรทัศน์

4. การเสริมแรงทางบวก (Positive reinforcement)

การเสริมแรงทางบวกเป็นกลวิธีหนึ่งที่สำคัญ การเสริมแรงอาจใช้วัตถุ ขนมน เงิน หรือ การให้รางวัลทางสังคม เช่น การยิ้ม การให้คำชม เป็นต้นเสริม (Reinforce) การเสริมแรงที่มีประสิทธิภาพ คือ การให้ตัวเสริมแรงที่บุคคลนั้นต้องการที่ให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์มากขึ้น

5. การทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อบางสิ่งบางอย่าง (Quid pro quo)

การทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อบางสิ่งบางอย่าง เป็นการทำสัญญาทางพฤติกรรม ระหว่างบุคคล เช่น ระหว่างคู่สมรส ระหว่างสมาชิกในครอบครัว กล่าวคือคนใดคนหนึ่งตกลงที่จะทำบางสิ่งบางอย่างให้ ขณะที่อีกคนหนึ่งยินดีที่จะทำบางสิ่งบางอย่างให้เช่นกันเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยน ซึ่งเป็นลักษณะของการตกลงด้วยวาจาและเป็นข้อตกลงที่จะต้องเป็นที่ยินยอมและพอใจของทั้งสองฝ่าย

6. การโต้แย้งกับความคิดที่ไม่สมเหตุสมผล (Disputing irrational thoughts)

การโต้แย้งกับความคิดที่ไม่สมเหตุสมผล (Disputing irrational thoughts) เป็นเทคนิคของกลุ่มพฤติกรรมปัญญานิยม เช่น ทฤษฎีการให้การปรึกษาที่เน้นเหตุผลและอารมณ์ (Rational emotive therapy) ของอัลเบิร์ต เอลลิส (Albert Ellis) ผู้ให้การปรึกษาจะช่วยพัฒนาให้สมาชิกครอบครัวยุติโต้แย้งกับความคิดที่ไม่สมเหตุสมผล เพื่อเป็นการพัฒนาการคิดและพฤติกรรมที่มีเหตุมีผลมากขึ้น

7. การมอบหมายการบ้านหรือกิจกรรมให้ทำ

ผู้ให้การปรึกษาจะมอบหมายงาน หรือ มอบหมายการบ้านให้ผู้รับการปรึกษาได้ฝึกไปปฏิบัติ โดยผู้ให้การปรึกษาจะเริ่มให้งานที่ผู้รับการปรึกษาสามารถกระทำประสบความสำเร็จได้ง่าย และค่อย ๆ เพิ่มความยากของกิจกรรมขึ้นเรื่อย ๆ ผู้รับการปรึกษาจะค่อย ๆ เพิ่มความรู้สึกมั่นใจตนเอง รู้สึกถึงสิ่งที่ตนเองสามารถควบคุมได้ การมอบหมายการบ้านหรือกิจกรรมที่ให้ผู้รับการปรึกษาปฏิบัตินั้น จะแสดงให้เห็นถึงประเด็นดังต่อไปนี้

7.1 ความร่วมมือกันระหว่างผู้ให้การปรึกษาและผู้รับการปรึกษา การให้ผู้รับการปรึกษาเสนอความคิดเห็นต่อการบ้านหรือกิจกรรม และเปิดโอกาสให้ผู้รับการปรึกษาตอบรับหรือปฏิเสธกิจกรรมได้

7.2 ความสัมพันธ์ของกิจกรรมกับการให้การปรึกษาแต่ละครั้ง ผู้ให้การปรึกษาคควรกำหนดถึงเป้าหมายการแสดงกิจกรรม และมีความชัดเจนของกิจกรรม

8. การทำสัญญากับตนเอง (Self-contracting)

การทำสัญญากับตนเองเป็นเทคนิคในการควบคุมตนเอง เน้นการให้บุคคลสัญญากับตนเองว่าจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองอย่างไรบ้างที่เป็นรูปธรรม โดยสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษร กำหนดพฤติกรรมเป้าหมายที่ชัดเจน บอกถึงแนวทางที่บุคคลต้องกระทำในการบรรลุเป้าหมาย การกำหนดการเสริมแรงให้ตนเอง หากบุคคลดำเนินการบรรลุตามเป้าหมายที่ได้สัญญาไว้กับตนเอง และการกำหนดบทลงโทษ เมื่อบุคคลไม่สามารถดำเนินการตามสัญญาที่ตนเองกำหนดไว้

การสร้างพันธะสัญญาที่ดี ผู้ให้การปรึกษาคควรกำหนดให้ผู้รับการปรึกษา สามารถเปลี่ยนแปลงพันธะสัญญาให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้น การกำหนดให้มีการทบทวนสัญญา จึงเป็นสิ่งที่สำคัญในการทำให้บุคคลสามารถพิจารณาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป้าหมายและผลที่จะเกิดขึ้นได้ด้วยตัวเอง เทคนิคการทำสัญญากับตนเองสามารถใช้ในการเปลี่ยนแปลงแก้ไข หรือพัฒนาพฤติกรรมได้หลากหลายพฤติกรรม ดังนั้น เทคนิคนี้จึงเป็นเทคนิคที่มีประโยชน์และสามารถนำไปใช้ได้หลากหลายสถานการณ์

9. การฝึกทักษะการตัดสินใจ (Decision-making skills)

ผู้ให้การปรึกษาจะให้สมาชิกครอบครัวหรือผู้รับการศึกษา เรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจ เริ่มตั้งแต่การพิจารณาว่าปัญหาที่เกิดขึ้นคือปัญหาอะไร ฝึกการหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น แล้วพิจารณาว่าหากจะตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหานั้น ๆ จะมีทางเลือกอะไรบ้าง แล้วจึงตัดสินใจเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่ง ที่เห็นว่าเหมาะสมที่สุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคครอบครัวเชิงบูรณาการ

ฐิติรัตน์ คล่องดี (2560) ศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัวในครอบครัวหย่าร้าง ด้วยการปรึกษาเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง และอาศัยอยู่กับบิดาหรือมารดาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ในจังหวัดเพชรบุรี กลุ่มตัวอย่างในชั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษาคุณภาพชีวิตครอบครัวในครอบครัวหย่าร้าง จำนวน 1,000 คน เป็นนักเรียน จำนวน 500 คน และบิดาหรือมารดา จำนวน 500 คน ได้มาจากการใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน กลุ่มตัวอย่างในชั้นตอนที่ 2 จำนวน 24 ครอบครัว สุ่มอย่างง่ายแบ่งเป็นสองกลุ่ม คือกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 12 ครอบครัว กลุ่มทดลองได้รับการปรึกษาคครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค การปรึกษาจำนวน 12 ครั้ง ๆ ละ 60 นาที ผลการศึกษาวินิจฉัยสรุปได้ว่า คุณภาพชีวิตครอบครัวในครอบครัวหย่าร้าง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.73 โดยมีด้านความอยู่ดีมีสุขด้านร่างกายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.05 รองลงมา คือ ด้านปฏิสัมพันธ์ในครอบครัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.90 ด้านความอยู่ดีมีสุขด้านอารมณ์ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.72 ด้านการสนับสนุนสิ่งที่สมาชิกครอบครัวไม่สามารถกระทำได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.61 ด้านความเป็นพ่อแม่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.39 ตามลำดับ คุณภาพชีวิตครอบครัวในครอบครัวหย่าร้างกลุ่มทดลองหลังการเข้าร่วมการให้การปรึกษาคครอบครัวและเมื่อสิ้นสุดการติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พิชชา ถนอมเสียง (2560) การเสริมสร้างการปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวที่มีบุตรติดเกมออนไลน์ โดยการใช้รูปแบบการปรึกษาคครอบครัวเชิงกลยุทธ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครอบครัวที่ประกอบด้วยพ่อ แม่ และบุตร ซึ่งบุตรมีอายุอยู่ระหว่าง 11-15 ปี ที่มีภูมิลำเนาในเขตภาคเหนือตอนบน แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน กลุ่มตัวอย่างในชั้นตอนที่ 1 ที่ใช้ในการศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัว จำนวน 400 ครอบครัว กลุ่มตัวอย่างในชั้นตอนที่สอง จำนวน 20 ครอบครัว สุ่มอย่างง่ายแบ่งเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 ครอบครัว กลุ่มทดลองได้รับ การเสริมสร้างการปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวโดยการใช้รูปแบบการปรึกษาคครอบครัวเชิงกลยุทธ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดการปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวที่มี

บุตรคิดเกมออนไลน์ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 และรูปแบบการปรึกษาครอบครัวเชิงกลยุทธ์เป็นการให้การปรึกษาครอบครัว จำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.72$, $SD = 1.10$) องค์ประกอบ การปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวในทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการสื่อสารมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 2.86 รองลงมา คือ ด้านความผูกพันทางอารมณ์ ด้านการตอบสนองทางอารมณ์ ด้านบทบาท ด้านการควบคุมพฤติกรรม และด้านการแก้ไขปัญหา ตามลำดับ รูปแบบการปรึกษาครอบครัวเชิงกลยุทธ์เพื่อการเสริมสร้างการปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวที่มีบุตรคิดเกมออนไลน์ พัฒนาจากแนวคิดทฤษฎีและเทคนิคต่าง ๆ ของทฤษฎีการปรึกษาครอบครัวเชิงกลยุทธ์ โดยขั้นตอนการปรึกษาประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นนำ ขั้นดำเนินการและขั้นสรุป การปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวกลุ่มทดลอง หลังการเข้าร่วมการให้การปรึกษาครอบครัวเชิงกลยุทธ์และเมื่อสิ้นสุดการติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ

การวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นเทคนิคทางสถิติที่ใช้วิเคราะห์ผลการวัดโดยใช้เครื่องมือหรือเทคนิคหลายชุดหรือหลายด้าน (อาจใช้แบบทดสอบ แบบวัด แบบสำรวจ ฯลฯ อาจใช้ชุดเดียว แต่มีการวัดแยกเป็นหลายด้านหรือหลายชุดก็ได้) ผลการวิเคราะห์จะช่วยให้ทราบว่าเครื่องมือหรือเทคนิคเหล่านั้นวัดในสิ่งเดียวกัน หรือที่เรียกว่าวัดองค์ประกอบร่วมกันหรือไม่ มีกี่องค์ประกอบ เครื่องมือหรือเทคนิคเหล่านั้นวัดกี่องค์ประกอบมากน้อยเพียงใด ผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบจะปรากฏค่าต่าง ๆ ที่สำคัญคือ ค่า Communalities ซึ่งเขียนแทนด้วยค่า h^2 เป็นค่าความแปรปรวนที่แต่ละต้นฉบับ (ด้าน) แบ่งให้กับแต่ละองค์ประกอบ เป็นส่วนที่ชี้ว่าแต่ละฉบับ (ด้าน) วัดองค์ประกอบนั้นร่วมกับตัวแปรอื่นมากน้อยเพียงใด ค่า Eigenvalue เป็นผลรวมกำลังสองของสัมประสิทธิ์ขององค์ประกอบรวมในแต่ละองค์ประกอบ ซึ่งต้องมีค่าไม่ต่ำกว่า 1 จึงจะถือว่าเป็นองค์ประกอบหนึ่ง ๆ ที่แท้จริง Factor loading เป็นค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่แต่ละฉบับ (ด้าน) วัดในองค์ประกอบนั้น ผู้วิจัยอาจต้องการทราบว่าเครื่องมือหรือเทคนิคที่ใช้วัดในสิ่งต่าง ๆ วัดอะไรร่วมกันบ้าง (มีองค์ประกอบอะไรบ้าง) หรือผู้วิจัยสร้างเครื่องมือวัดตามทฤษฎี หรือแนวคิดอย่างหนึ่ง ต้องการทราบว่าเมื่อนำไปใช้วัดจริงจะปรากฏผลตรงตามทฤษฎี หรือแนวคิดนั้นหรือไม่ ก็จะนำเอาเครื่องมือหรือเทคนิคเหล่านั้นไปใช้วัดกับกลุ่มตัวอย่างของประชากรที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา แล้วนำผลการวัดมาวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543)

ความหมายของการวิเคราะห์องค์ประกอบ

นักวิชาการหลายท่านให้ความหมายการวิเคราะห์องค์ประกอบ สรุปได้ดังนี้
 กริช แรงสูงเนิน (2554) ให้ความหมายว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน
 เป็นการทดสอบเชิงยืนยันความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับปัจจัยแฝง โดยจะเป็นการ “ยืนยัน
 ความสัมพันธ์” ว่าตัวแปรเหล่านั้นมีอิทธิพลต่อบรรยากาศที่สร้างขึ้นใหม่หรือไม่ ดังนั้น ผู้วิเคราะห์
 จำเป็นต้องสร้างข้อคำถามตามคุณลักษณะของทฤษฎีเพื่อการรวบรวมข้อมูลจากการวิจัยและใช้เป็น
 ตัวแปร (Observe variable) เพื่อสะท้อนปัจจัยแฝง (Latent variable)

กัลยา วานิชบัญชา (2552) ให้ความหมายว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบ เป็นการวิเคราะห์
 หลายตัวแปรเทคนิคหนึ่งเพื่อการสรุปรายละเอียดของตัวแปรหลายตัว หรือเรียกว่าเป็นเทคนิค
 ที่ใช้ในการลดจำนวนตัวแปรเทคนิคหนึ่งโดยการศึกษาถึง โครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปร
 และสร้างตัวแปรใหม่เรียกว่า องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่สร้างขึ้นจะเป็นการนำตัวแปรที่มี
 ความสัมพันธ์กันหรือมีความร่วมกันสูงมารวมกันเป็นองค์ประกอบเดียวกัน ส่วนตัวแปรที่อยู่คนละ
 องค์ประกอบมีความร่วมกันน้อย หรือไม่มีความสัมพันธ์กันเลย

ยุทธ ไกยวรรณ (2551) ได้ระบุความหมายของคำต่าง ๆ ในการวิเคราะห์องค์ประกอบ
 ดังนี้

1. องค์ประกอบร่วม (Common factor) หมายถึงองค์ประกอบที่ประกอบด้วยตัวแปร
 2 ตัวขึ้นไปมารวมกันอยู่ในปัจจัยเดียวกัน โดย องค์ประกอบร่วมจะพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์
 สหสัมพันธ์หรือค่า r องค์ประกอบที่ประกอบด้วยตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์กันมาก จะเป็น
 องค์ประกอบที่มีความหมายในการวิเคราะห์องค์ประกอบ
2. องค์ประกอบเฉพาะ (Specific factor) ได้แก่ องค์ประกอบที่มีตัวแปรเพียงตัวเดียว
3. ความร่วมกัน (Communalities) หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร
 หนึ่งกับตัวแปรอื่น ๆ ที่เหลือทั้งหมด มีค่าอยู่ระหว่าง 0 กับ 1 ถ้าตัวแปรใดมีค่านี้ ตัวแปรนั้นจะถูก
 ตัดออก ค่านี้ดูได้จาก Initial statistics หรือค่าแยงมุมของ Reproduced correlation matrix
 ความร่วมกัน
4. น้ำหนักปัจจัย (Factor loading) เป็นค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับองค์ประกอบ
 ซึ่งควรมีค่ามากกว่า 0.3 ตัวแปรใดมีน้ำหนักในองค์ประกอบใดมาก ควรจัดองค์ประกอบนั้น ได้น
 องค์ประกอบนั้น
5. คะแนนองค์ประกอบ (Factor score) เป็นคะแนนที่ได้จากน้ำหนักองค์ประกอบและ
 ค่าของตัวแปรในปัจจุบันนั้น เพื่อใช้เป็นค่าของตัวแปรใหม่ที่เรียกว่า องค์ประกอบ คะแนนปัจจัย

ของแต่ละองค์ประกอบอาจมีความสัมพันธ์กันบ้าง ถ้าจัดจำนวนองค์ประกอบเอาไว้มาก
นั้นหมายความว่าตัวแปรเดียวกันอาจอยู่ในหลายองค์ประกอบได้ตามน้ำหนักองค์ประกอบ

6. ค่าไอเก็น (Eigen value) เป็นค่าความผันแปรของตัวแปรทั้งหมดในแต่ละ
องค์ประกอบในการวิเคราะห์องค์ประกอบ องค์ประกอบร่วม (Common factor) ที่ได้้องค์ประกอบ
แรกจะเป็นองค์ประกอบที่แยกความผันแปรของตัวแปรออกมา จากองค์ประกอบอื่นได้มากที่สุด
จึงมีตัวแปรร่วมอยู่มากที่สุด องค์ประกอบที่มีตัวแปรร่วมอยู่มากจึงมีค่าไอเก็น (Eigen value)
มากตามไปด้วย ค่าไอเก็น (Eigen value) หาได้จากสูตร

Eigen value ของปัจจัยใด = \sum (ของน้ำหนักองค์ประกอบแต่ละตัวแปรในองค์ประกอบ
นั้น)

โดยสรุปการวิเคราะห์องค์ประกอบ หมายถึง เทคนิควิธีทางสถิติที่จะจับกลุ่มหรือ
รวมกลุ่ม หรือรวมตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันไว้ในกลุ่มเดียวกัน ซึ่งความสัมพันธ์เป็นไปได้ทั้ง
ทางบวกและทางลบ ตัวแปรภายในองค์ประกอบเดียวกัน จะมีความสัมพันธ์กันสูง ส่วนตัวแปร
ที่ต่างองค์ประกอบ จะสัมพันธ์กันน้อยหรือไม่มี สามารถใช้ได้ทั้งการพัฒนาทฤษฎีใหม่
หรือการทดสอบหรือยืนยันทฤษฎีเดิม

วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์องค์ประกอบ

สำราญ มีแจ้ง (2557) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์องค์ประกอบว่า
มีวัตถุประสงค์ใหญ่ ๆ 2 ข้อ คือ

1. เพื่อศึกษาว่า องค์ประกอบร่วมที่จะอธิบายความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างตัวแปรต่าง ๆ
โดยที่จำนวนองค์ประกอบร่วมที่หาได้จะมีจำนวนน้อยกว่าจำนวนตัวแปรนั้นมีองค์ประกอบร่วม
อะไรบ้าง โมเดลนี้เรียกว่า Exploration factor analysis model

2. เพื่อต้องการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับโครงสร้างขององค์ประกอบว่าองค์ประกอบ
แต่ละตัวประกอบด้วยตัวแปรอะไรบ้าง และตัวแปรแต่ละตัวควรมีน้ำหนักหรืออัตราความสัมพันธ์
กับองค์ประกอบมากน้อยเพียงใด ตรงกับที่คาดคะเนไว้หรือไม่ หรือสรุปได้ว่าเพื่อต้องการทดสอบ
ว่าองค์ประกอบนี้ตรงกับโมเดลหรือตรงกับทฤษฎีที่มีอยู่หรือไม่ โมเดลนี้เรียกว่า Confirmatory
factor analysis model

กัลยา วานิชบัญชา (2552) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์องค์ประกอบไว้ดังนี้

1. เพื่อลดจำนวนตัวแปร กรณีที่ผู้วิจัยมีตัวแปรจำนวนมาก และตัวแปรเหล่านั้น
มีความสัมพันธ์กัน จะจัดกลุ่มตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ไว้ด้วยกันแล้วเรียกว่า ปัจจัย ตัวแปรที่อยู่ใน
ปัจจัยเดียวกันมีความสัมพันธ์กันมาก โดยสามารถวัดความสัมพันธ์ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
(correlation) ดังนั้น จากตัวแปร 20 ตัว อาจกลายเป็นตัวแปรใหม่ (ปัจจัย) 4 ตัวแปร ซึ่งมีรายละเอียด

ของตัวแปรเดิม (X's) อยู่ในแต่ละปัจจัย ดังนั้น จะต้องมีการตั้งชื่อปัจจัยเพื่อสื่อให้เห็นความหมายของตัวแปร X's ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจัยนั้น ๆ

2. เพื่อนำตัวแปรหรือปัจจัยที่สร้างขึ้นใหม่สำหรับการวิเคราะห์ค่าทางสถิติต่อไป เช่น

2.1 นำปัจจัยที่สร้างใหม่ไปใช้แก้ปัญหาคำวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ซึ่งมีตัวแปรอิสระหลาย ๆ ตัวที่คาดเดาว่าส่งผลต่อตัวแปรตาม

2.2 นำปัจจัยที่ได้เป็นตัวแปร เพื่อไปใช้เทคนิค t-test, ANOVA, Z-test หรือเทคนิคอื่น ๆ ต่อไป

2.3 เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง (Confirmatory) เกี่ยวกับการที่ผู้วิจัยจะต้องกำหนดความสำคัญ หรือน้ำหนักของตัวแปร

2.4 เพื่อศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันหรือปัจจัยเดียวกัน

ข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบ

สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบ มีข้อตกลงเบื้องต้น (Stevens, 1992; 1996; Tabachnick & Fidell, 2001; Munro, 2001 อ้างถึงใน เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย, 2549)

1. ตัวแปรที่คัดเลือกมาวิเคราะห์องค์ประกอบ ต้องเป็นตัวแปรที่มีค่าต่อเนื่อง หรือมีค่าในมาตราระดับช่วง (Interval scale) และมาตราอัตราส่วน (Ratio scale) เนื่องจากการวิเคราะห์องค์ประกอบ ตัวแปรที่คัดเลือกมาวิเคราะห์องค์ประกอบควรมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

2. ตัวแปรที่คัดเลือกมาวิเคราะห์องค์ประกอบ ควรมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในระดับสูง ($r = 0.30-0.70$) รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบและตัวแปรที่อยู่ในรูปเชิงเส้น (Linear) เท่านั้น

3. จำนวนตัวแปรที่คัดเลือกมาวิเคราะห์องค์ประกอบ ควรมีจำนวนมากกว่า 30 ตัวแปร

4. กลุ่มตัวอย่าง ควรมีขนาดใหญ่และควรมีมากกว่าจำนวนตัวแปร ซึ่งมักมีคำถามว่า ควรมากกว่ากี่เท่า มีบางแนวคิดที่เสนอแนะให้ใช้จำนวนข้อมูลมากกว่าจำนวนตัวแปรอย่างน้อย 5-10 เท่า หรืออย่างน้อยที่สุด สัดส่วนจำนวนตัวอย่าง 3 ราย ต่อ 1 ตัวแปร

5. กรณีที่ใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principle component analysis) ตัวแปรแต่ละตัวหรือข้อมูล ไม่จำเป็นต้องมีการแจกแจงแบบปกติ แต่ถ้าตัวแปรบางตัวมีการแจกแจงเบ้ค่อนข้างมาก และมีค่าต่ำสุด และค่าสูงสุดผิดปกติ (Outlier) ผลลัพธ์ที่ได้อาจจะไม่ถูกต้อง

ประเภทของเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ

เทคนิคของการวิเคราะห์องค์ประกอบ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory factor analysis)

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory factor analysis)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจจะใช้ในกรณีที่ผู้ศึกษาไม่มีความรู้ หรือมีความรู้ น้อยมากเกี่ยวกับ โครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรเพื่อศึกษาโครงสร้างของตัวแปร และลด จำนวนตัวแปรที่มีอยู่เดิมให้มีการรวมกันได้

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันจะใช้กรณีที่ผู้ศึกษาทราบ โครงสร้างความสัมพันธ์ ของตัวแปร หรือคาดว่า โครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรควรจะเป็นรูปแบบใด หรือคาดว่า ตัวแปรใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กันมากและควรอยู่ในองค์ประกอบเดียวกัน หรือคาดว่า มีตัวแปรใด ที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน ควรจะอยู่ต่างองค์ประกอบกัน หรือกล่าวได้ว่า ผู้ศึกษาทราบ โครงสร้าง ความสัมพันธ์ของตัวแปร หรือคาดไว้ว่า โครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรเป็นอย่างไรและจะใช้ เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันมาตรวจสอบหรือยืนยันความสัมพันธ์ว่าเป็นอย่างไรที่ คาดไว้หรือไม่ โดยการวิเคราะห์หาความตรงเชิงโครงสร้าง Factor analysis model: CFA

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน จะใช้กรณีที่ผู้ศึกษาทราบ โครงสร้างความสัมพันธ์ ของตัวแปร หรือคาดว่า โครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรควรจะเป็นรูปแบบใด หรือคาดว่า ตัวแปรใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กันมาก และควรอยู่ในองค์ประกอบเดียวกัน หรือคาดว่า มีตัวแปรใด ที่ไม่มีความสัมพันธ์กันก็ควรอยู่ต่างองค์ประกอบกัน หรือกล่าวได้ว่าผู้ศึกษาทราบ โครงสร้าง ความสัมพันธ์ของตัวแปร หรือคาดไว้ว่า โครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรเป็นอย่างไรและจะใช้ เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน มาตรวจสอบหรือยืนยันความสัมพันธ์ว่าเป็นอย่างไรที่ คาดไว้หรือไม่โดยการวิเคราะห์หาความตรงเชิงโครงสร้าง

นางลักษณ์ วิรัชชัย (2542) กล่าวถึงขั้นตอนการวิเคราะห์มีรายละเอียดสรุปได้ว่า

วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน คือ เพื่อตรวจสอบทฤษฎีที่ใช้เป็นพื้นฐาน ในการวิเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อสำรวจและระบุองค์ประกอบ และยังใช้เป็นเครื่องมือในการสร้าง ตัวแปรใหม่ ปัจจุบันมีการใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันมากขึ้น เพราะการวิเคราะห์ องค์ประกอบเชิงยืนยันเชิงยืนยันมีรูปแบบการวิเคราะห์ที่หลากหลาย และได้ผลการวิเคราะห์ ไม่สอดคล้องกัน ซึ่งขั้นตอนในการวิเคราะห์ก็มีเช่นเดียวกันคือ การเตรียมเมทริกซ์สหสัมพันธ์ การสกัดองค์ประกอบขั้นต้น การหมุนแกน และการสร้างสเกลองค์ประกอบสำหรับการวิเคราะห์ เชิงยืนยัน นอกจากนี้จะมีการเตรียมข้อมูลแบบเดียวกับเชิงสำรวจแล้ว ยังต้องมีการกำหนดข้อมูลจำเพาะ ของโมเดล และระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวของโมเดลก่อนจะวิเคราะห์ ในขั้นการสกัด

องค์ประกอบและการหมุนแกนเป็นการทำงานของคอมพิวเตอร์ และในขั้นสุดท้ายคือการสร้างสเกลองค์ประกอบนั้นเป็นแบบเดียวกันกับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ การกำหนดข้อมูลจำเพาะของโมเดล และการระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวของโมเดลสรุปได้ดังนี้

1. การกำหนดข้อมูลจำเพาะของโมเดล ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โมเดลในโปรแกรมลิสเรลมี 4 แบบ คือ โมเดลการวัดองค์ประกอบเดียวคอนเจนเนอริค โมเดลการวัดพหุองค์ประกอบคอนเจนเนอริค โมเดลการวิเคราะห์ยืนยันองค์ประกอบ และโมเดลหลากหลายวิธี ในการวิเคราะห์ต้องสร้างโมเดลนี้โดยมีทฤษฎีและหลักฐานการวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นเครื่องสนับสนุน แล้วจึงนำโมเดลมากำหนดข้อมูลจำเพาะ เพื่อให้เป็นข้อมูลในโปรแกรมลิสเรลทำงาน ข้อมูลจำเพาะ ข้อมูลจำเพาะที่นักวิจัยต้องกำหนดตามโมเดลมีดังนี้

1.1 จำนวนองค์ประกอบร่วม

1.2 ค่าของความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วม ระหว่างองค์ประกอบร่วมหรือค่าของสมาชิกในแบบเมทริกซ์ PH ของโปรแกรมลิสเรล ถ้าต้องการองค์ประกอบที่เป็นอิสระต่อกัน ค่าความแปรปรวนระหว่างองค์ประกอบนั้นต้องเป็นศูนย์ ถ้าต้องการองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กัน จะต้องกำหนดค่าสมาชิกระหว่างองค์ประกอบคู่หนึ่งในเมทริกซ์ PH ให้เป็นพารามิเตอร์อิสระให้โปรแกรมลิสเรลประมาณค่า

1.3 เส้นทางแสดงอิทธิพลระหว่างองค์ประกอบร่วม K และตัวแปรสังเกตได้ X หรือค่าของสมาชิกในเมทริกซ์ LX ของโปรแกรมลิสเรล ถ้ามีโมเดลกำหนดค่าตัวแปร X1, X2, X3 ได้รับความอิทธิพลจากองค์ประกอบร่วม K สมาชิกที่แทนสัมประสิทธิ์การถดถอยของ K บน X1, X2, X3 ต้องกำหนดเป็นพารามิเตอร์อิสระ ส่วนตัวแปร X4, X5 ที่ไม่ได้รับความอิทธิพลจากองค์ประกอบร่วม K จะมีค่าพารามิเตอร์กำหนดเป็นศูนย์

1.4 ค่าของความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วม ระหว่างเทอมความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้ X หรือค่าของสมาชิกในเมทริกซ์ TD ของโปรแกรมลิสเรล ถ้านักวิจัยมีโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน กำหนดค่าความแปรปรวนของเทอมความคลาดเคลื่อนตัวแปร X1 กับเทอมความคลาดเคลื่อนตัวแปรสังเกตได้ตัวอื่น ๆ เป็นศูนย์ทั้งหมด ในกรณีที่มีโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ของนักวิจัยมีความคลาดเคลื่อนทั้งหมดเป็นอิสระต่อกัน นักวิจัยต้องกำหนดพารามิเตอร์นอกแนวทแยงของเมทริกซ์ TD เป็นศูนย์ทั้งหมด แต่ในเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันได้ผ่อนคลายข้อตกลงเบื้องต้นข้อนี้ และยอมให้เทอมความคลาดเคลื่อนมีความสัมพันธ์กันได้ โดยกำหนดให้พารามิเตอร์ความแปรปรวนร่วมระหว่างความคลาดเคลื่อนคู่หนึ่งเป็นพารามิเตอร์อิสระ

2. การระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน มีวิธีการตรวจสอบว่าโมเดลระบุได้ค่าเดียวหรือไม่นั้นสรุปได้ดังนี้

2.1 เงื่อนไขจำเป็นต่อระบุได้พอดี คือ เมื่อจำนวนพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณมีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับจำนวนสมาชิกในเมทริกซ์ ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วม

2.2 เงื่อนไขพอเพียงของการระบุได้พอดี โดยกฎทั่ว ๆ ไป คือ เมทริกซ์ PH ต้องเป็นเมทริกซ์สมมาตรและเป็นบวกแน่นอน เมทริกซ์ TD ต้องเป็นเมทริกซ์แนวทแยง และเมทริกซ์ LX ต้องมีค่าลำดับชั้นเท่ากับจำนวนองค์ประกอบลบด้วยหนึ่ง

2.3 เงื่อนไขจำเป็นและพอเพียงของการระบุได้พอดี ซึ่งได้แก่ การแสดงให้เห็นว่าการแก้สมการหาค่าพารามิเตอร์อิสระที่ไม่ทราบค่า โดยวิธีพีชคณิตสามารถทำได้และโจเรสคอกและชอร์บัม (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ได้พัฒนาโปรแกรมลิสเรลให้คำนวณค่าเมทริกซ์สารสนเทศสำหรับพารามิเตอร์ไว้ คือ ถ้าเมทริกซ์ดังกล่าวเป็นบวกแน่นอน แสดงว่าโมเดลระบุได้พอดี

แนวคิดในการนำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันไปใช้วิเคราะห์เครื่องมือวัดทางจิตวิทยา

จิตวิทยา

วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันช่วยให้สามารถศึกษาเรื่องการพัฒนาเครื่องมือวัดทางจิตวิทยาได้อย่างน้อย 3 ประเด็น ดังนี้

1. วิธี CFA สนับสนุนการใช้ทฤษฎีเป็นแนวทางในการศึกษาความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) (คุณสมบัติของเครื่องมือที่ใช้ผลการวัดสอดคล้องกับคุณลักษณะที่มุ่งวัดในทางทฤษฎี) ผู้วิจัยสามารถตรวจสอบตรวจสอบว่าคำถามแต่ละข้อในเครื่องมือใช้วัดได้ตรงตามองค์ประกอบของทฤษฎีที่คาดหวังไว้หรือไม่ผู้วิจัยอาจกำหนดให้คำถามแต่ละข้อวัดได้มากกว่าหนึ่งองค์ประกอบแล้วใช้สถิติวัดความสอดคล้องของโมเดลตรวจสอบว่า โมเดลองค์ประกอบที่กำหนดไว้สอดคล้องกับข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้หรือไม่ หรืออาจกล่าวได้ว่าข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้เป็นไปตามองค์ประกอบของโมเดลที่กำหนดไว้หรือไม่ คล้าย ๆ กับวิธีการตรวจสอบความตรงเชิงคู่เข้า (Convergent validity) และความตรงเชิงจำแนก (Divergent validity) แบบดั้งเดิม ซึ่งผู้วิจัยต้องสร้างข้อคำถามในแบบทดสอบตามคุณลักษณะของทฤษฎี แล้วตรวจสอบว่าข้อคำถามวัดตามทฤษฎีที่คาดหวังไว้หรือไม่ คุณลักษณะใดในทฤษฎีควรสัมพันธ์กันสูงและคุณลักษณะใดควรสัมพันธ์กันต่ำ เมื่อใช้วิธีวัดต่างชนิดกัน ในวิธี CFA มีสถิติวัดความคล่องของโมเดลสำหรับเสนอแนะว่า โมเดลองค์ประกอบสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ ในความเป็นจริงแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามกับองค์ประกอบตามทฤษฎีก็คือความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลเชิงประจักษ์ (ความแปรปรวนร่วมของคำถาม) นั่นเอง นอกจากนี้สถิติวัดความสอดคล้องของโมเดลและค่าสถิติ

อื่น ๆ ยังช่วยเสนอแนะว่า ข้อคำถามที่สร้างขึ้นวัดองค์ประกอบที่กำหนดไว้หรือไม่ องค์ประกอบต่าง ๆ ของทฤษฎีสัมพันธ์กันหรือไม่ มีขนาดความสัมพันธ์มากน้อยเพียงใด

2. วิธี CFA ใช้ในการประมาณค่าความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือวัดทางจิต เช่น ความเที่ยงแบบความคงที่ภายใน ความเที่ยงแบบสอบซ้ำ เป็นต้น การใช้วิธี CFA ประมาณค่าความเที่ยงแบบความคงที่ภายในแตกต่างไปจากวิธีการประมาณค่าความเที่ยงแบบดั้งเดิม ดังเช่นวิธีการของคูเดอร์-ริชาร์ดสันหรือวิธีการของครอนบาค กล่าวคือ วิธี CFA จัดความคลื่อนในการวัด (Measurement error) ออกจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ทำให้ผลการประมาณค่าความเที่ยงของเครื่องมือถูกต้องมากขึ้นส่วนการใช้วิธี CFA ประมาณค่าความเที่ยงแบบสอบซ้ำเป็นการตรวจสอบความคงที่ของค่าน้ำหนักองค์ประกอบและค่าความคลาดเคลื่อนในการวัดเมื่อเก็บข้อมูลต่างเวลากันหรือเป็นช่วงเวลา

3. วิธี CFA ใช้เปรียบเทียบโครงสร้างองค์ประกอบของเครื่องมือระหว่างกลุ่มประชากรตั้งแต่สองกลุ่มขึ้นไปพร้อม ๆ กันได้ เป็นการตรวจสอบว่าโครงสร้างองค์ประกอบของเครื่องมือคงที่หรือไม่ เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มประชากรที่แตกต่างกัน เพื่อยืนยันว่าโครงสร้างองค์ประกอบหรือคุณลักษณะที่วัดในแต่ละกลุ่มประชากรเป็นองค์ประกอบเดียวกันหรือไม่ (Bollen, 1989 อ้างถึงใน เสรี ชัดแจ้ง, 2547) เช่น ถ้าต้องการรู้ว่ากลุ่มประชากรต่างเพศกัน จะทำให้โครงสร้างองค์ประกอบของเครื่องมือแตกต่างกันหรือไม่ ผู้วิจัยสามารถใช้วิธี CFA ตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงหรือความไม่แปรเปลี่ยน (Invariance) ของโครงสร้างองค์ประกอบระหว่างกลุ่มประชากรต่างเพศในกรณีที่ว่าแปรทุกตัวใน โมเดลและโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรใน โมเดลทั้งสองเป็นแบบเดียวกัน กล่าวคือเมทริกซ์พารามิเตอร์ของ โมเดลทั้งสองเหมือนกัน มีขนาดเท่ากัน และสถานะของพารามิเตอร์ในเมทริกซ์ (กำหนดหรืออิสระ) เหมือนกัน โดยไม่จำเป็นต้องมีค่าพารามิเตอร์เท่ากัน (Bollen, 1989 อ้างถึงใน เสรี ชัดแจ้ง, 2547) แสดงว่า โครงสร้างองค์ประกอบของเครื่องมือในกลุ่มประชากรทั้งสองเหมือนกัน เครื่องมือนั้นเหมาะที่จะนำไปใช้กับกลุ่มประชากรทั้งสอง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการสร้างปกติวิสัยของแบบทดสอบหรือแบบวัดมาตรฐาน

ลักษณะข้อมูลที่ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันต้องการข้อมูลที่มีลักษณะ ดังนี้

1. ข้อมูลควรวัดเป็นค่าต่อเนื่อง (Continuous) และมีลักษณะการแจกแจงเป็นแบบปกติ แต่ในเรื่องนี้โปรแกรมลิสเรล 8.50 มีวิธีประมาณค่าพารามิเตอร์และการสร้างมาตราให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกประเภท (Categorical data) ได้ รวมทั้งมีวิธีประมาณค่าพารามิเตอร์แบบ

พิเศษที่มีความแกร่ง (Robustness) ต่อการฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้นเรื่องลักษณะการแจกแจงข้อมูล เป็นแบบปกติ

2. ควรใช้ข้อมูลจำแนกมาก วิธี CFA ต้องการข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่เนื่องจากผู้วิจัยส่วนมากใช้วิธีการประมาณค่าความเป็นไปได้สูงสุด (Maximum likelihood: ML) โดยปกติวิธี ML มีข้อเสนอแนะว่า ควรใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 100-200 หน่วยตัวอย่าง หรือกรณีที่ผู้วิจัยต้องการเปรียบเทียบคุณสมบัติของเครื่องมีระหว่างกลุ่มตัวอย่างต่างกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มควรมี 100-200 หน่วยตัวอย่าง Fan and Wang (1998 อ้างถึงใน เสรี ชัดแจ้ง, 2547) ได้ศึกษาขนาดกลุ่มตัวอย่างในโมเดล 3 องค์ประกอบโดยใช้สถานการณ์จำลอง พบว่า การใช้กลุ่มตัวอย่างขนาด 100-200 หน่วยตัวอย่างอาจได้คำตอบไม่เหมาะสมหรือได้ค่าสถิติที่เป็นไปไม่ได้ เช่น ค่าความแปรปรวนติดลบ เป็นต้น แต่ถ้าใช้กลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 500 หน่วยตัวอย่างขึ้นไป กับไม่พบค่าที่ไม่เหมาะสม

ในเรื่องขนาดกลุ่มตัวอย่างยังไม่มีกฎเกณฑ์ที่ตายตัว (Bollen, 1989 อ้างถึงใน เสรี ชัดแจ้ง, 2547) ได้เสนอแนะไว้กว้าง ๆ ว่า การประมาณค่าพารามิเตอร์อิสระ 1 ตัว ต้องใช้หลายหน่วยตัวอย่าง (Lindeman, Merenda & Gold, 1980 อ้างถึงใน เสรี ชัดแจ้ง, 2547) โดย อัตราส่วนระหว่างจำนวนหน่วยตัวอย่างกับพารามิเตอร์ หรือตัวแปรควรเป็น 20: 1 (Hu & Bentler, 1999 อ้างถึงใน เสรี ชัดแจ้ง, 2547) และควรมีจำนวนหน่วยตัวอย่างมากกว่า 15 เท่าของจำนวนพารามิเตอร์อิสระ ถ้าลักษณะการแจกแจงข้อมูลเป็นแบบปกติพหุนามและความตรง/ ความเที่ยงของเครื่องมืออยู่ใน การดี (West et, Taylor & Wu, 1995 อ้างถึงใน เสรี ชัดแจ้ง, 2547) โดยผู้วิจัยควรตรวจสอบความเบ้และความโด่งของตัวแปรสังเกตได้แต่ละตัว ถ้ามีค่าความเบ้มากกว่า 2.00 และมีค่าความ โด่งมากกว่า 7.00 แสดงว่าการแจกแจงข้อมูลให้เป็นแบบปกติ ควรใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ขึ้น แต่ในกรณีที่ผู้วิจัยใช้ในกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่มาก (มากกว่า 1,000 คน) ไม่ต้องห่วงเรื่องลักษณะการแจกแจงข้อมูลไม่เป็นแบบปกติ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังต้องพิจารณาว่า ถ้าโมเดลองค์ประกอบที่ศึกษา มีความซับซ้อน (ประมาณค่าพารามิเตอร์หลายตัว) ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ขึ้น

ข้อจำกัดและปัญหาของการใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบ

ข้อจำกัดของการใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบ ได้แก่

1. ข้อจำกัดเรื่องจำนวนตัวอย่าง เนื่องจากการใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบต้องใช้จำนวนตัวอย่าง (Sample size) จำนวนมาก หากใช้ตัวอย่างน้อยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะต่ำ
2. ข้อจำกัดเกี่ยวกับระดับข้อมูลในการวิเคราะห์องค์ประกอบ ข้อมูลต้องมีระดับการวัดประเภทมาตราวัดอันตรภาค (Interval scale) และมาตราอัตราส่วน (Ratio scale) ส่วนตัวแปรที่มี

ระดับการวัดรายบุคคล นักวิจัยต้องทำให้เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy variable) เสียก่อน นอกจากนี้ ลักษณะข้อมูลต้องมีการกระจายเป็น โคนึงปกติ

ปัญหาของการใช้สถิติการวิเคราะห์ห้อยประกอบมี 3 ประเด็น ดังนี้

1. การวิเคราะห์ห้อยประกอบไม่มีตัวแปรตาม ซึ่งแตกต่างกับการทดสอบสถิติ การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุแบบปกติ สถิติการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก สถิติการวิเคราะห์จำแนกประเภท และการวิเคราะห์เส้นทาง ดังนั้น สถิติการวิเคราะห์ห้อยประกอบ จึงไม่สามารถใช้แก้ปัญหาการวิจัยที่ต้องการหาตัวทำนายได้

2. ขั้นตอนการสกัดห้อยประกอบไม่สามารถระบุจำนวนรอบของการสกัดได้ ดังนั้น หลังจากขั้นตอนการสกัดห้อยประกอบนักวิจัยจึงไม่สามารถระบุจำนวนรอบของการสกัดห้อยประกอบได้ว่ามีกี่รอบจึงจะพอดี

3. ในปัจจุบันการวิจัยที่ต้องการทดสอบเพื่อลดจำนวนตัวแปร มีเพียงสถิติการวิเคราะห์ห้อยประกอบเท่านั้น เนื่องจากสถิตินี้สามารถรวมตัวแปรหลาย ๆ ตัวให้อยู่ในห้อยประกอบเดียวกัน และทำให้เห็น โครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation) ของตัวแปรทีละคู่ แล้วรวมตัวแปรที่สัมพันธ์กันมากไว้ในห้อยประกอบเดียวกัน หลังจากนั้นจึงสามารถวิเคราะห์ถึง โครงสร้างที่แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ที่อยู่ในห้อยประกอบเดียวกันได้ ดังนั้น เมื่อนักวิจัยต้องการวิเคราะห์ให้ได้ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวข้างต้น จึงมีสถิติให้เลือกใช้เฉพาะสถิติการวิเคราะห์ห้อยประกอบเพียงตัวเดียว แต่ยังไม่มีการทางสถิติวิธีอื่น ๆ จึงทำให้นักวิจัยต้องเลือกใช้วิธีการวิเคราะห์ห้อยประกอบทั้ง ๆ ที่วิธีนี้มีข้อจำกัดดังกล่าวข้างต้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการวิจัยเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นด้วยการศึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

การวิจัยขั้นตอนที่ 1 การศึกษาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

การวิจัยขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมการศึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

การวิจัยขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมการศึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น
ดังต่อไปนี้

การวิจัยขั้นตอนที่ 1 การศึกษาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

ผู้วิจัยศึกษาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นตามรายละเอียดดังนี้

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือการวิจัยในขั้นตอนการการศึกษาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น คือ แบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาตามลำดับดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี จากงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่
2. ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น โดยแบบวัดที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามกรอบแนวคิดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ของ Reid et. al. (2015) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ได้แก่ ด้านความอบอุ่นทางอารมณ์ (Emotional warmth) ด้านการสนับสนุนความเป็นตัวตน (Autonomy support) และด้านวินัยในการเลี้ยงดู (Parenting discipline)

3. ผู้วิจัยหาความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบวัดฉบับที่สร้างเสร็จ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน (รายละเอียดดังภาคผนวก ก) เป็นผู้พิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยาม ในแต่ละด้านเป็นรายชื่อ และให้คะแนนความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-objective congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ หลังจากนั้นผู้วิจัยคัดเลือก ข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80-1.00 ขึ้นไป พร้อมปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้ข้อคำถามทั้งสิ้น 25 ข้อ เป็นข้อคำถามด้านความอบอุ่นทางอารมณ์ (Emotional warmth) จำนวน 7 ข้อคำถาม ข้อคำถามด้านการสนับสนุนความเป็นตัวตน (Autonomy support) จำนวน 9 ข้อคำถาม ข้อคำถามด้านวินัยในการเลี้ยงดู (Parenting discipline) จำนวน 9 ข้อคำถาม

4. ผู้วิจัยนำแบบวัดที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับพ่อหรือแม่ ที่มีบุตรวัยรุ่นอายุ 12-17 ปี ที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในประเทศไทย ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยให้พ่อหรือแม่ทำแบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของ พ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น เพื่อนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยหาค่าสหสัมพันธ์ของ คะแนนข้อคำถาม (Corrected Item total correlation) โดยมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.896 ซึ่งอยู่ในระดับสูง

5. ผู้วิจัยนำแบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นมาปรับแก้ไข และจัดทำเป็นแบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นฉบับสมบูรณ์ เพื่อเตรียม เก็บข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นของประเทศไทย ทั้ง 6 ภูมิภาค จำนวน 1,350 คน เพื่อนำมาใช้ในการแสดงผลความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ เชิงยืนยัน เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น และสร้างเกณฑ์ มาตรฐาน

6. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Confirmation factor analysis) เพื่อทดสอบยืนยัน โครงสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ที่มีบุตรวัยรุ่นว่ามีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ แต่ละตัวชี้วัดอย่างไร โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการกระจายตัวของ ข้อมูล และความสัมพันธ์ของข้อมูล (รายละเอียดดังภาคผนวก ง) สรุปได้ว่าองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความอบอุ่นทางอารมณ์ (Emotional warmth) ด้านการสนับสนุนความเป็นตัวตน (Autonomy support) และด้านวินัยในการเลี้ยงดู (Autonomy support) เป็นองค์ประกอบของ พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

7. ผู้วิจัยปรับแก้แบบจำลองสมการโครงสร้างและตัดตัวแปรเชิงประจักษ์ทำการศึกษาแบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เป็นแบบมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ ด้านความอบอุ่นทางอารมณ์ (Emotional warmth) ด้านการสนับสนุนความเป็นตัวตน (Autonomy support) และด้านวินัยในการเลี้ยงดู (Autonomy support) ผู้วิจัยจึงทำการคัดเลือกข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ทั้ง 3 องค์ประกอบ สรุปได้ว่าแบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น มีข้อคำถามรวม 22 ข้อ เป็นข้อคำถามขององค์ประกอบความอบอุ่นทางอารมณ์ (EMW) มีจำนวน 6 ข้อคำถาม มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .563-.628 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .820 ข้อคำถามองค์ประกอบของการสนับสนุนความเป็นตัวตน (IDT) มีจำนวน 9 ข้อคำถาม มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .543-.662 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .876 และข้อคำถามองค์ประกอบของวินัยในการเลี้ยงดู (DCL) จำนวน 7 ข้อคำถาม มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .598-.674 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .859 (รายละเอียดดังภาคผนวก ง)

8. ผู้วิจัยได้ดำเนินพัฒนาเกณฑ์ปกติ (Normal criteria) พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) โดยการใช้ค่าเกณฑ์ปกติเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile norm) และศึกษาระดับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) ด้วยเทคนิคการหาค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 1 การกำหนดเกณฑ์ปกติของพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB)

(n = 1,350)

แปลผล	เปอร์เซ็นต์ไทล์	ตัวแปร			
		ความอบอุ่นทางอารมณ์ (EMW)	การสนับสนุนความเป็นตัวตน (IDT)	วินัยในการเลี้ยงดู (DCL)	พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB)
น้อยที่สุด	≤ 20	≤ 3.83	≤ 3.88	≤ 3.71	≤ 3.83
น้อย	20.01-40.00	3.84-4.16	3.89-4.11	3.72-4.00	3.84-4.07
ปานกลาง	40.01-60.00	4.17-4.50	4.12-4.44	4.01-4.14	4.08-4.33
มาก	60.01-80.00	4.51-4.83	4.45-4.77	4.15-4.57	4.34-4.62
มากที่สุด	≥ 80.01	≥ 4.84	≥ 4.78	≥ 4.58	≥ 4.63

จากตารางที่ 1 พบว่า พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) สามารถกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายจากค่าเกณฑ์ปกติเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile norm) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3.84	แสดงว่า	อยู่ในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.85-4.07	แสดงว่า	อยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 4.08-4.33	แสดงว่า	อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 4.34-4.62	แสดงว่า	อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 4.63	แสดงว่า	อยู่ในระดับมากที่สุด

สำหรับด้านความอบอุ่นทางอารมณ์ (EMW) สามารถกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายจากค่าเกณฑ์ปกติเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile norm) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3.83	แสดงว่า	อยู่ในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.84-4.16	แสดงว่า	อยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 4.17-4.50	แสดงว่า	อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 4.17-4.50	แสดงว่า	อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 4.84	แสดงว่า	อยู่ในระดับมากที่สุด

สำหรับด้านการสนับสนุนความเป็นตัวตน (IDT) สามารถกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายจากค่าเกณฑ์ปกติเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile norm) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3.88	แสดงว่า	อยู่ในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.89-4.11	แสดงว่า	อยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 4.12-4.44	แสดงว่า	อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 4.45-4.77	แสดงว่า	อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 4.78	แสดงว่า	อยู่ในระดับมากที่สุด

สำหรับด้านวินัยในการเลี้ยงดู (DCL) สามารถกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายจากค่าเกณฑ์ปกติเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile norm) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3.71	แสดงว่า	อยู่ในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.72-4.00	แสดงว่า	อยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 4.01-4.14	แสดงว่า	อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 4.15-4.57	แสดงว่า	อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 4.58	แสดงว่า	อยู่ในระดับมากที่สุด

ตัวอย่างแบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

ข้อที่	ข้อความ	ไม่จริง ที่สุด	ไม่จริง	จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง	จริง	จริง ที่สุด
00	ความอบอุ่นทางอารมณ์ ฉันแสดงออกถึงความรักที่มีต่อลูกอย่าง สม่ำเสมอ					
00	ฉันมีเวลาให้ลูกมากเท่าที่เขาต้องการ					
00	การสนับสนุนความเป็นตัวตน ฉันชมเชย เพื่อแสดงให้เห็นว่าฉันภูมิใจ ในตัวลูก					
00	ฉันมั่นใจว่าลูกมีความรับผิดชอบ ตอนที่ลูกไม่ได้อยู่กับฉัน					
00	วินัยในการเลี้ยงดู ฉันทำตามข้อตกลงได้ตั้งไว้ในครอบครัว					
00	ฉันบอกให้ลูกรู้ว่าฉันจะจัดการเกี่ยวกับ พฤติกรรมของเขา					

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นมีละเอียดดังนี้

1. พ่อหรือแม่ของวัยรุ่นอายุ 12-17 ปี ที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในประเทศไทย ประจำปีการศึกษา 2564

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มตัวอย่าง คือ พ่อหรือแม่ของวัยรุ่นอายุ 12-17 ปี ที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในประเทศไทย ที่ได้จากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster sampling) โดยคำนวณสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากหลักการใช้สูตรการคำนวณของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ และกำหนดระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ ± 3 เปอร์เซ็นต์ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน

1,111 คน และพิจารณาเพิ่มกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 20 ของกลุ่มตัวอย่างจริงที่ศึกษา (Dillman, 2000) เพื่อป้องกันการสูญเสียของข้อมูลในกรณีที่มีการตอบคำถามไม่สมบูรณ์ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 1,333 คน และเพื่อให้เกิดความครอบคลุมของสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 6 ภูมิภาค ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,350 คน โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่างดังนี้

2.1 ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 6 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันตก ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้

2.2 ผู้วิจัยสุ่มจังหวัดในแต่ละภาค ออกมาภาคละ 1 จังหวัด ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) รวมได้ 6 จังหวัด ดังนี้

- 2.2.1 ภาคเหนือ ได้จังหวัดเชียงใหม่
- 2.2.2 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้จังหวัดอุบลราชธานี
- 2.2.3 ภาคตะวันตก ได้จังหวัดกาญจนบุรี
- 2.2.4 ภาคตะวันออก ได้จังหวัดฉะเชิงเทรา
- 2.2.5 ภาคกลาง ได้จังหวัดกรุงเทพมหานคร
- 2.2.6 ภาคใต้ ได้จังหวัดสงขลา

2.3 ผู้วิจัยสุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่จังหวัดละ 1 โรงเรียน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ได้ 6 โรงเรียน

2.4 ผู้วิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่างพ่อหรือแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นจากโรงเรียนที่สุ่ม โดยแบ่งเป็นสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนละ 225 คน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายจากพ่อหรือแม่ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด (Inclusion criteria)

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเข้า (Inclusion criteria) กลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาในขั้นตอนที่ 1 ดังนี้

1. เป็นพ่อหรือแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นอายุ 12-17 ปีที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้จากกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนที่ 1 จำนวน 6 จังหวัด ดังนี้ เชียงใหม่ อุบลราชธานี กาญจนบุรี ฉะเชิงเทรา กรุงเทพมหานคร และสงขลา

2. สมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดออก (Exclusion criteria) กลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาในขั้นตอนที่ 1 ดังนี้

2.1 พ่อหรือแม่ที่ไม่สมัครใจเข้าโครงการวิจัย

2.2 พ่อหรือแม่ที่ไม่มีโทรศัพท์มือถือ หรือคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กที่สามารถดาวน์โหลดแบบสอบถามออนไลน์

การพิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างที่ทำแบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น โดยขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์และผ่านการรับรองผลจากมหาวิทยาลัยบูรพา รหัสโครงการวิจัย: G-HU125/ 2564 เมื่อวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2564 ซึ่งโครงการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามหลักการของจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยที่ผู้วิจัยเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ ไม่มีการล่วงละเมิดสิทธิ สวัสดิภาพ และไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่พ่อหรือแม่ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของพ่อหรือแม่ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยเป็นความลับ การเผยแพร่ผลการวิจัยจะกระทำในภาพรวม ไม่นำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยออกเปิดเผยไม่ว่าในทางใด ๆ เว้นแต่ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยจะยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าว โดยได้อนุญาตไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และหลังจากที่มีการเผยแพร่งานวิจัย 1 ปี ผู้วิจัยจะดำเนินการทำลายข้อมูลทั้งหมด ผู้วิจัยตระหนักและให้ความสำคัญกับการเคารพสิทธิของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นแหล่งข้อมูลเพื่อรักษาจรรยาบรรณอย่างเคร่งครัด

วิธีดำเนินการและเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นตามละเอียดดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์และผ่านการรับรองผลจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ตามระเบียบมหาวิทยาลัยบูรพา
2. ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับทางโรงเรียน ครูแนะแนว ครูประจำชั้น และผู้เกี่ยวข้องกับนักเรียนวัยรุ่น เพื่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูลเพื่อการทำวิจัย จากนั้นทำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขออนุญาตประชาสัมพันธ์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการทำวิจัยในแต่ละโรงเรียน
3. ผู้วิจัยประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางออนไลน์ โดยนำเอกสารที่แนบ Link และ QR Code แบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น เพื่อให้พ่อหรือแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นตอบแบบวัดโดยอิสระผ่านระบบ Google form เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,350 คน ที่ได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนที่ 1 และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์คัดเข้า โดยมีการดำเนินการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างที่ทำแบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น โดยในการตอบแบบวัดจะไม่มีกระบวนการระบุตัวตนของพ่อหรือแม่กลุ่มตัวอย่าง

ไม่มีการเปิดเผยต่อสาธารณะเป็นรายบุคคล รวมทั้งกลุ่มตัวอย่างมีอิสระในการตัดสินใจ มีสิทธิ์ที่จะหยุดการตอบคำถามเมื่อใดก็ได้หากรู้สึกไม่สบายใจ

5. ผู้วิจัยนำแบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,350 คน ที่ได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนที่ 1 ผ่านระบบ Google form ได้ข้อมูลทั้งสิ้น 1,350 คน เพื่อมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

6. ผู้วิจัยศึกษาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นของกลุ่มตัวอย่างที่ทำแบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น โดยในการตอบแบบวัดจะไม่ระบุตัวตนของกลุ่มตัวอย่างได้ ไม่มีการเปิดเผยต่อสาธารณะเป็นรายบุคคล รวมทั้งกลุ่มตัวอย่างมีอิสระในการตัดสินใจ มีสิทธิ์ที่จะหยุดการตอบคำถามเมื่อใดก็ได้หากรู้สึกไม่สบายใจ โดยที่จะไม่มีผลกระทบใด ๆ

7. ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูล และดำเนินการสรุปผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 โดยข้อมูลต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ และการนำเสนอข้อมูลจะเป็นในภาพรวม ทั้งนี้ข้อมูลจะถูกเก็บไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีรหัสผ่านของผู้วิจัยเท่านั้น หลังจากที่มีการเผยแพร่งานวิจัย 1 ปี ผู้วิจัยจะดำเนินการทำลายข้อมูลทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง และวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน หากความเชื่อมั่นของแบบวัด

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.1 วิเคราะห์ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง (Item-objective congruence) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ

2.2 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ด้วยค่าสหสัมพันธ์ของคะแนนข้อคำถาม (Corrected item total correlation) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบรายข้อ (Paired samples correlations)

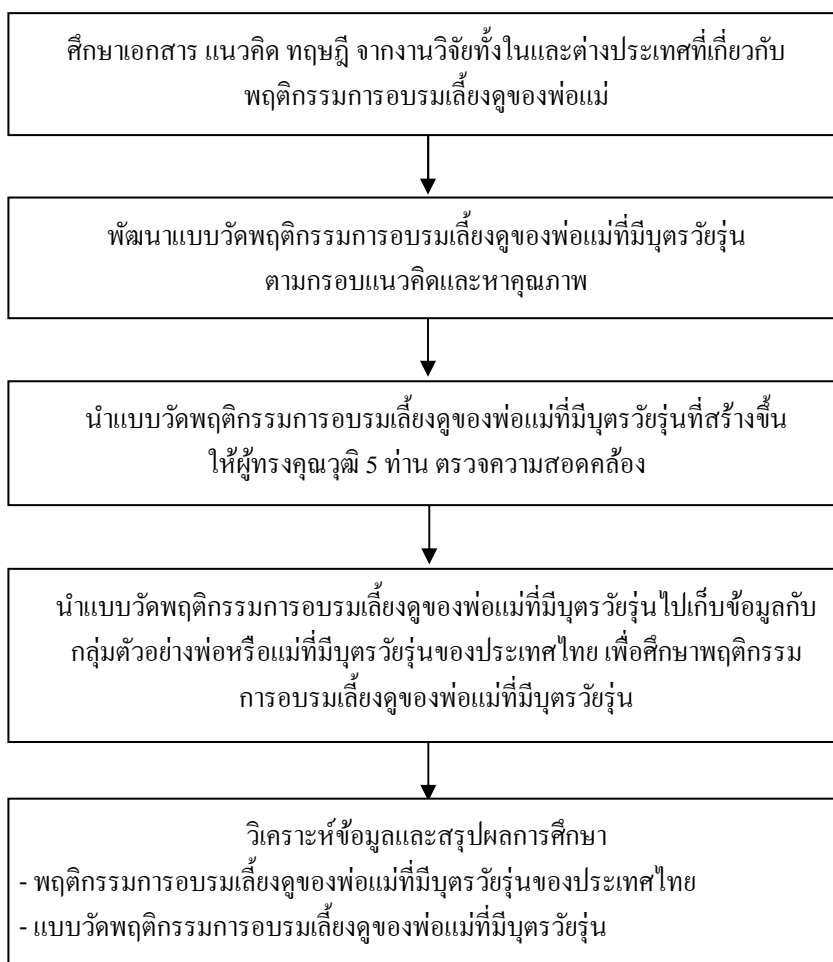
2.3 วิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmation Factor Analysis)

2.4 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 1

การศึกษาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น สรุปการดำเนินการวิจัยได้

ดังนี้

ภาพที่ 4 ผังสรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 1

การวิจัยขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ที่มีบุตรวัยรุ่น

การพัฒนาโปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น มีรายละเอียดในการพัฒนา ดังนี้

การพัฒนาและการหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

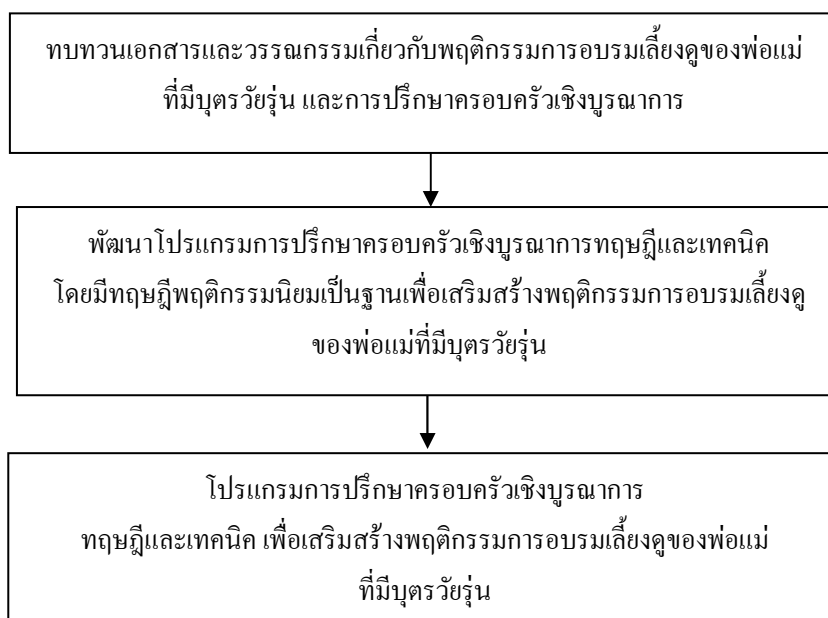
1. ผู้วิจัยทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาการการศึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี กระบวนการ และเทคนิคการศึกษาครอบครัว
2. ผู้วิจัยสังเคราะห์องค์ความรู้เพื่อพัฒนาโปรแกรมการศึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ ด้วยวิธีการบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค (Assimilative integrative counseling) ในการศึกษาครอบครัวแก่กลุ่มตัวอย่างพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น
3. ผู้วิจัยดำเนินการสร้างโปรแกรมการศึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ ด้วยวิธีการบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค (Assimilative integrative counseling) โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน และใช้เทคนิคการศึกษาทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม เทคนิคการศึกษาครอบครัวทฤษฎีโครงสร้าง เทคนิคการศึกษาครอบครัวทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น และเทคนิคการศึกษาครอบครัวทฤษฎีเผชิญความจริงมาบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมครอบครัวของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น โดยนำองค์ประกอบของพฤติกรรมครอบครัวของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นในแต่ละด้านมาเป็นแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมการศึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ ซึ่งจะดำเนินการศึกษาครอบครัวทั้งหมด จำนวน 10 ครั้ง สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ระยะเวลาครั้งละ 60-90 นาที (รายละเอียดคังภาคผนวก จ)
4. ผู้วิจัยนำโปรแกรมการศึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการที่พัฒนาขึ้น นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาคุณวุฒินิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์ วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการศึกษา และการประเมินผลการศึกษา
5. ผู้วิจัยนำโปรแกรมการศึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐานที่พัฒนาขึ้น ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน (รายละเอียดคังภาคผนวก ก) พิจารณาตรวจสอบการเลือกใช้ทฤษฎีเทคนิค กระบวนการและขั้นตอนการศึกษาเชิงบูรณาการ ความถูกต้องของภาษาที่ใช้ในโปรแกรมการศึกษาครอบครัว เทคนิควัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ จากนั้นผู้วิจัยนำโปรแกรมการศึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการที่ได้รับการตรวจสอบแล้วไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ
6. ผู้วิจัยนำโปรแกรมการศึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการที่ตรวจสอบแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม และหาข้อบกพร่องเกี่ยวกับลำดับขั้นตอน ระยะเวลา เนื้อหา ระหว่างการทดลอง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง ก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

7. ผู้วิจัยดำเนินการขอเสนอเพื่อรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา

8. ผู้วิจัยจัดทำโปรแกรมการศึกษารอบครัวเชิงบูรณาการฉบับสมบูรณ์ (รายละเอียดดังภาคผนวก ค) เพื่อนำไปใช้ในการเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นในกลุ่มตัวอย่างจริง

สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 2

การพัฒนาโปรแกรมการศึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นในขั้นตอนที่ 2 สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ได้ดังนี้

ภาพที่ 5 ผังสรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 2

การวิจัยขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ ทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาผลการใช้โปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและ
เทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่
ที่มีบุตรวัยรุ่น ตามรายละเอียดดังนี้

วิธีการดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยผู้วิจัยนำโปรแกรมการปรึกษาครอบครัว
เชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรม
การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น มาดำเนินการทดลองและมีขั้นตอนการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการประสานงาน โรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อ
ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบออนไลน์ผ่านเพจเครือข่ายผู้ปกครองใน โรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งผู้วิจัยจะระบุรายละเอียดของ โปรแกรม และให้พ่อแม่ที่สมัครใจเข้าร่วม
มีอิสระในการตัดสินใจ อีกทั้งมีการชี้แจงวิธีการคัดเลือก โดยมีเกณฑ์การคัดเข้า (Inclusion criteria)
และเกณฑ์การคัดออก (Exclusion criteria) เพื่อให้พ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นได้รับทราบ

2. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎี
และเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของ
พ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น โดยมีการพิจารณากลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์การคัดเข้า (Inclusion criteria)
และเกณฑ์การคัดออก (Exclusion criteria) โดยผู้วิจัยดำเนินการวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดู
ของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น และคัดเลือกพ่อแม่ที่มีคะแนนพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ตั้งแต่
ระดับน้อยลงมา และสมัครใจในการเข้าร่วมการทดลอง จำนวน 16 ครอบครัว จากนั้นทำการสุ่ม
เข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 ครอบครัว ซึ่งการทดลองแบ่งเป็น 4 ระยะ คือ
ระยะก่อนการทดลอง ระยะทดลอง ระยะหลังทดลอง และระยะติดตามผลการทดลอง
โดยมีรายละเอียดการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน ดังต่อไปนี้

2.1 ระยะก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากแบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น
ทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pre-test)

2.2 ระยะทดลอง

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการตาม โปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการที่พัฒนาขึ้น
กับกลุ่มทดลองด้วยตนเอง โดยกลุ่มตัวอย่างมีอิสระในการตัดสินใจในการเข้าร่วม มีสิทธิ์ที่จะ

ยุติการเข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการเมื่อใดก็ได้ หากรู้สึกไม่สบายใจ หรือเกิดความอึดอัดใจ ซึ่ง โปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน ประกอบด้วย การปรึกษารอบครัวจำนวน 10 ครั้ง สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ระยะเวลาครั้งละ 60-90 นาที (รายละเอียด ดังภาคผนวก จ)

2.3 ระยะเวลาหลังการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ภายหลังจากดำเนินการตามโปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการเสร็จสิ้น และใช้คะแนนการวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นดังกล่าวเป็นคะแนน ภายหลังจากทดลอง (Post-test)

2.4 ระยะติดตามผล

ผู้วิจัยดำเนินการวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ภายหลังจากดำเนินการตามโปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ ในกลุ่มทดลองครบ และผ่าน ไปแล้ว 4 สัปดาห์ ซึ่งคะแนนจากแบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดู ของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นดังกล่าว เป็นคะแนนการติดตามผลการทดลอง (Follow up)

การดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้าง พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น เป็นการปรึกษารอบครัวที่มีการนัดหมาย ระหว่างผู้วิจัยกับพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่าง ทั้งในเรื่องเวลาและสถานที่ให้การปรึกษา รอบครัว โดยกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มทดลองที่เข้าร่วม โปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน จะดำเนินการปรึกษารอบครัวในสถานที่ที่ไม่มีการรบกวน จากสภาพแวดล้อมและบุคคลอื่น โดยผู้วิจัยจะให้พ่อแม่มีอิสระในการเลือกเวลาและสถานที่ ขึ้นอยู่กับความสะดวกของพ่อแม่เป็นหลัก โดยเน้นเรื่องการรักษาความลับเป็นสำคัญ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในศึกษาผลการใช้โปรแกรมการปรึกษารอบครัว เชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น มีละเอียดดังนี้

1. ประชากร คือ พ่อและแม่ผู้ให้กำเนิดวัยรุ่นอายุ 12-17 ปี กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในประเทศไทย ใน 6 จังหวัด จากกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนที่ 1

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ พ่อและแม่ผู้ให้กำเนิดบุตรวัยรุ่น ที่มีคะแนนพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ตั้งแต่ระดับน้อยลงมา และสมัครใจในการเข้าร่วมการทดลอง จำนวน 16 ครอบครัว โดยพิจารณาคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 16 ครอบครัว มีรายละเอียดดังนี้

2.2 ผู้วิจัยนำข้อมูลคะแนนพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น มาจัดเรียงคะแนนและคัดเลือกพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นที่มีคะแนนพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นตั้งแต่ระดับน้อยลงมาเข้าร่วมการทดลอง

2.3 ผู้วิจัยสุ่มเข้ากลุ่ม (Random assignment) เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 ครอบครัว

เกณฑ์ในการคัดเลือกเข้ากลุ่มตัวอย่างในการวิจัยขั้นตอนที่ 3

กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการศึกษาผลการใช้โปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น จำนวน 16 ครอบครัว ได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนที่ 3 ซึ่งผู้วิจัยมีเกณฑ์คัดเลือกเข้ากลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. เป็นพ่อและแม่ผู้ให้กำเนิดของวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 12-17 ปี ที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ที่อาศัยในเขตภาคตะวันออก
2. มีความสมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัย
3. มีคะแนนแบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นในระดับน้อยลงมา ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การคัดออก (Exclusion criteria) ดังนี้
 1. พ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยว พ่อหรือแม่เลี้ยง พ่อหรือแม่บุญธรรม
 2. พ่อและแม่ที่ไม่สามารถอยู่เข้าร่วมโครงการวิจัยได้จนจบโครงการวิจัย
 3. เป็นพ่อหรือแม่ที่ไม่สมัครใจเข้าโครงการวิจัย

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยดำเนินการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างตามระเบียบมหาวิทยาลัยบูรพาว่าด้วยข้อกำหนดและแนวทางการดำเนินการด้านจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ตามรหัสโครงการวิจัย G-HU125/ 2564 ผ่านการรับรองโดยคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในเมื่อวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2564 (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก จ) โดยโครงการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามหลักการของจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ และผู้วิจัยดำเนินการจัดทำเอกสารชี้แจงข้อมูลแก่ผู้เกี่ยวข้อง มีการบันทึกความยินยอมในการเข้าร่วมงานวิจัย การรักษาความลับโดยไม่เปิดเผยชื่อสกุล มีมาตรการรักษาข้อมูลส่วนตัวและข้อมูลจากการวิจัย กลุ่มตัวอย่างสามารถปฏิเสธถอนตัวได้ตลอดเวลา มีระบบการประเมินผลผลกระทบทางจิตใจและระบบส่งต่อ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เหลือ

จากการถูกสุ่มเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการพิจารณาครบถ้วน ผู้วิจัยดำเนินการนัดหมายเข้ารับการปรึกษาหลังจากเสร็จสิ้นการวิจัยแล้ว

ตัวแปรที่ใช้ในการพัฒนา

การวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ตัวแปรต้น (Independent variables) ได้แก่

1.1 วิธีการ

1.1.1 การได้รับโปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน

1.1.3 การไม่ได้รับโปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน

1.2 ระยะเวลา

1.2.1 ระยะก่อนการทดลอง

1.2.2 ระยะหลังการทดลอง

1.2.3 ระยะติดตามผลการทดลอง

2. ตัวแปรตาม (Dependent variable) คือ พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- แบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น
- โปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองประเภทสององค์ประกอบแบบวัดซ้ำหนึ่งองค์ประกอบ (Two-factor experimental with repeated measures on one factor) โดยปรับจาก Winer, Brown and Michels (1991, p. 509) มีแบบแผนการทดลอง ดังนี้

ตารางที่ 2 แบบแผนการทดลอง

	B_1	B_j	B_q
A_1	G_1	G_1	G_1
A_2	G_2	G_2	G_2

ความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้

A_1 แทน กลุ่มทดลอง

A_2 แทน กลุ่มควบคุม

B_1 แทน ระยะก่อนการทดลอง

B_2 แทน ระยะหลังการทดลอง

B_3 แทน ระยะติดตามผลการทดลอง

G_1 แทน จำนวนพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นที่ได้รับ โปรแกรมการปรึกษาครอบครัว

เชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน

G_2 แทน จำนวนพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นที่ไม่ได้รับ โปรแกรมการปรึกษาครอบครัว

เชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

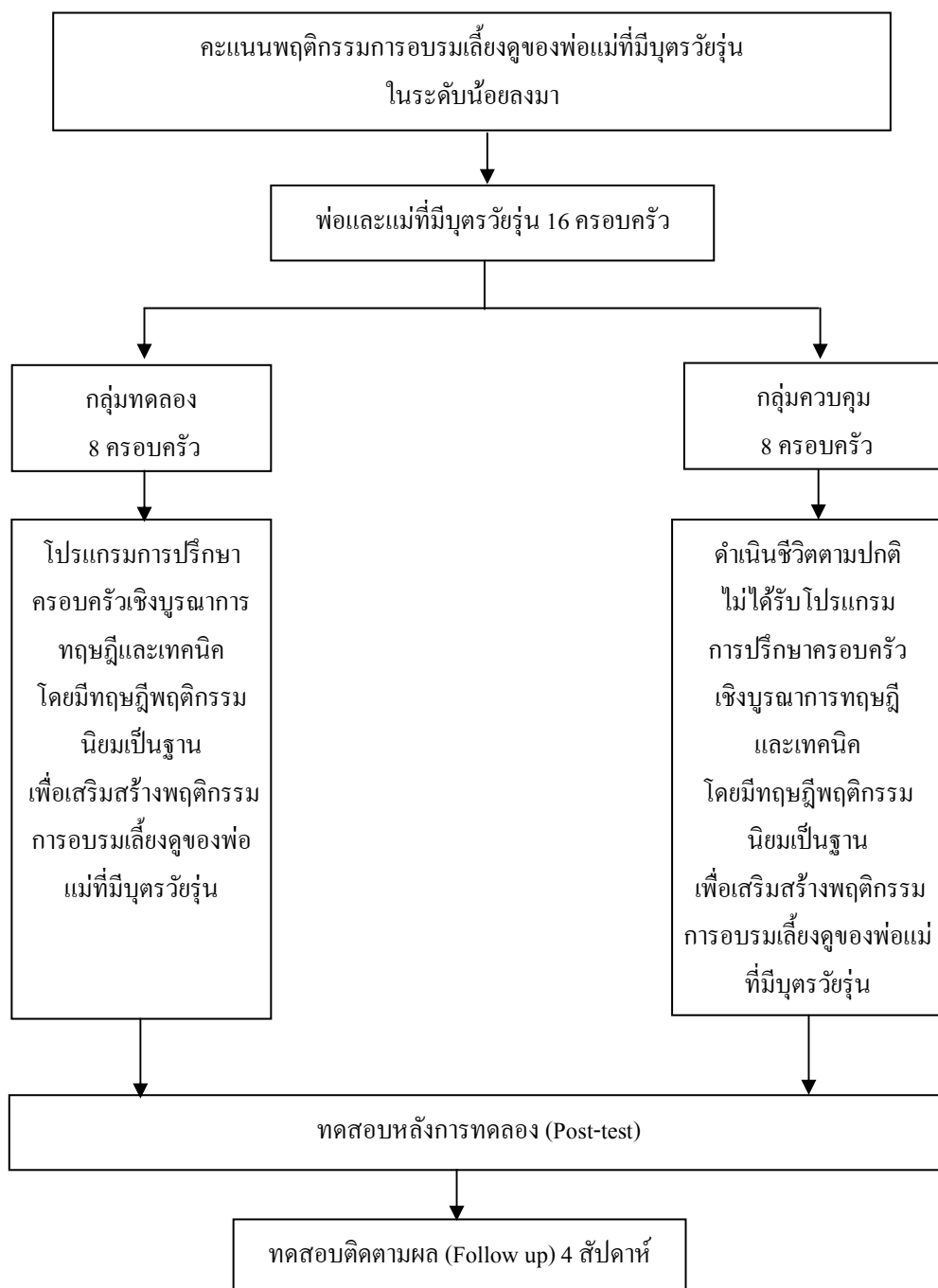
2.1 ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นทางสถิติ ด้วยการทดสอบ Compound symmetry โดยใช้สถิติ Mauchly's test of sphericity เพื่อตรวจสอบว่าค่าความแปรปรวนของตัวแปรที่ศึกษาทุกตัวแปร มีความแปรปรวนเป็นแบบ Compound symmetry หรือไม่

2.2 เทคนิคการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมีการวัดซ้ำแบบสองทาง (Two-way analysis of variance repeated measurement, ANOVA)

2.3 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 3

การศึกษาผลการใช้โปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นในขั้นตอนที่ 3 สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ได้ดังนี้

ภาพที่ 6 ผังสรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 3

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายละเอียด ดังนี้

สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล

ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของผลการทดลอง ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์แทนตัวแปร

PB	แทน	พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น
EMW	แทน	ความอบอุ่นทางอารมณ์
IDT	แทน	การสนับสนุนความเป็นตัวตน
DCL	แทน	วินัยในการเลี้ยงดู

สัญลักษณ์ทางสถิติ

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient)
R^2	แทน	ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณยกกำลังสอง (Squared multiple correlation)
χ^2	แทน	ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square)
df	แทน	ชั้นแห่งความอิสระ (degree of freedom)
χ^2/df	แทน	สัดส่วนของไค-สแควร์ ต่อ ชั้นแห่งความอิสระ ควรมีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5.00 ถึงจะแสดงว่ามีความกลมกลืนในระดับใช้ได้
P-value	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
λ	แทน	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่แสดงเป็นคะแนนมาตรฐาน
Beta	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยตัวแปรในรูปคะแนนมาตรฐาน
S.E.	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของน้ำหนักองค์ประกอบ
e	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของตัวบ่งชี้

t	แทน	ค่าอัตราส่วน t ใช้ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย
F	แทน	ค่าอัตราส่วน F ใช้ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของความสัมพันธ์ร่วมของการพยากรณ์
SS	แทน	ค่า Sum of square
MSE	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนกำลังสอง (Mean square error)
CFI	แทน	ค่าสถิติดัชนีทดสอบความกลมกลืน Comparative fit index ควรมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ .90 ถึงจะแสดงว่ามีความกลมกลืน
GFI	แทน	ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (Goodness of fit index) ควรมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ .90 ถึงจะแสดงว่ามีความกลมกลืน
AGFI	แทน	ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแล้ว (Adjusted goodness of fit index) ควรมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ .90 ถึงจะแสดงว่ามีความกลมกลืน
RMSEA	แทน	ค่าประมาณความคลาดเคลื่อนของรากกำลังสองเฉลี่ย (Root mean square error of approximation) ควรมีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ .08 ถึงจะแสดงว่ามีความกลมกลืน
SRMR	แทน	ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยมาตรฐานของส่วนที่เหลือ (Standardized root mean square residual) ควรมีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ .05 ถึงจะแสดงว่ามีความกลมกลืน
RMR	แทน	ค่าดัชนีรากที่สองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อน (root mean square) ควรมีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ .05 ถึงจะแสดงว่ามีความกลมกลืน
CN	แทน	ค่าขนาดตัวอย่างวิกฤติควรมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 200.00 ถึงจะแสดงว่ามีความกลมกลืน
ρ_v	แทน	การหาค่าความแปรปรวนที่ถูกสกัดได้ (Average variable extracted)
ρ_c	แทน	การตรวจสอบความเที่ยงของมาตรวัด (Construct reliability)

ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาโปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค

โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาผลการใช้โปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ กับกลุ่มตัวอย่าง เป็นพ่อหรือแม่ของวัยรุ่นอายุ 12-17 ปี ที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ของประเทศไทย ที่ได้จากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster sampling) โดยคำนวณสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากหลักการใช้สูตรการคำนวณของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ และกำหนดระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ +3 เปอร์เซ็นต์ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,111 คน และพิจารณาเพิ่มกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 20 ของกลุ่มตัวอย่างจริงที่ศึกษา (Dillman, 2000) เพื่อป้องกันการสูญเสียของข้อมูลในกรณีที่มีการตอบคำถามไม่สมบูรณ์ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 1,333 คน และเพื่อให้เกิดความครอบคลุมของสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 6 ภูมิภาค ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,350 คน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่าง และศึกษาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ทั้ง 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความอบอุ่นทางอารมณ์ (EMW) การสนับสนุนความเป็นตัวตน (IDT) และวินัยในการเลี้ยงดู (DCL) และการพัฒนาเกณฑ์ปกติ (Normal criteria) ของพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) ในรูปคะแนนที่ปกติ (Normalized T-score) ด้วยเทคนิคการหาค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile) และจำแนกตามคะแนนสเตโนน (Stanine norm) การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 3 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง แสดงข้อมูลเป็นค่าความถี่ และร้อยละ (n = 1,350)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
บทบาทของในครอบครัว		
พ่อ	226	16.7
แม่	1124	83.3
รวม	1,350	100.0
อายุ		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 35 ปี	188	13.93
ระหว่าง 36-45 ปี	663	49.11
มากกว่าหรือเท่ากับ 46 ปี	499	36.96
รวม	1,350	100.00
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	769	57.0
ปริญญาตรี	445	33.0
สูงกว่าปริญญาตรี	136	10.1
รวม	1,350	100.0
อาชีพ		
รับราชการ	236	17.48
รับจ้างทั่วไป	282	20.89
ค้าขาย	189	14.00
พนักงานบริษัท	191	14.15
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	157	11.63
พ่อบ้าน/ แม่บ้าน	123	9.11
อื่น ๆ เช่น งานภาคเกษตร เจ้าหน้าที่มูลนิธิ เป็นต้น	172	12.74
รวม	1,350	100.00
จำนวนบุตร		
จำนวน 1 คน	307	22.74
จำนวน 2 คน	687	50.89
มากกว่าหรือเท่ากับ 3 คน	356	26.37
รวม	1,350	100.00

จากตารางที่ 3 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีบทบาทของในครอบครัวเป็นแม่ จำนวน 1,124 คน คิดเป็นร้อยละ 83.30 อายุระหว่าง 36-45 ปี จำนวน 663 คน คิดเป็นร้อยละ 49.11 ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 769 คน คิดเป็นร้อยละ 57.00 อาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 282 คน คิดเป็นร้อยละ 20.89 มีบุตร 2 คน จำนวน 687 คน คิดเป็นร้อยละ 50.89

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาระดับพฤติกรรมครอบครัวของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) ของพ่อหรือแม่ของวัยรุ่นอายุ 12-17 ปีที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในประเทศไทย จำแนกตามรายภาค รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมครอบครัวของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) ของพ่อหรือแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นอายุ 12-17 ปีที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในประเทศไทย

ความอบอุ่นทางอารมณ์ (EMW)				Sum of	df	Mean	F
ภาค	N	\bar{X}	SD	squares		square	
1. เหนือ	225	4.31	.49	5.603	5	1.121	4.189
2. กลาง	225	4.32	.47	358.982	1342	.267	
3. ตะวันออกเฉียงเหนือ	225	4.31	.53	364.585	1347		
4. ตะวันออก	225	4.25	.49				
5. ตะวันตก	225	4.14	.57				
6. ใต้	225	4.32	.52				

การสนับสนุนความเป็นตัวตน (IDT)				Sum of	df	Mean	F
ภาค	N	\bar{X}	SD	squares		square	
1. เหนือ	225	4.28	.48	3.612	5	.722	3.165
2. กลาง	225	4.26	.46	306.275	1342	.228	
3. ตะวันออกเฉียงเหนือ	225	4.30	.46	309.887	1347		
4. ตะวันออก	225	4.24	.46				
5. ตะวันตก	225	4.14	.52				
6. ใต้	225	4.28	.46				

ตารางที่ 4 (ต่อ)

วินัยในการเลี้ยงดู (DCL)				Sum of	df	Mean	F
ภาค	N	\bar{X}	SD	squares		square	
1. เหนือ	225	4.11	.51	5.275	5	1.055	3.811
2. กลาง	225	4.07	.50	371.495	1342	.277	
3. ตะวันออกเฉียงเหนือ	225	4.10	.48	376.771	1347		
4. ตะวันออก	225	4.07	.50				
5. ตะวันตก	225	3.92	.58				
6. ใต้	225	4.09	.55				

พฤติกรรมกรอบเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB)				Sum of	df	Mean	F
ภาค	N	\bar{X}	SD	squares		square	
1. เหนือ	225	4.23	.44	4.608	5	.922	4.537
2. กลาง	225	4.22	.42	272.589	1342	.203	
3. ตะวันออกเฉียงเหนือ	225	4.24	.42	277.197	1347		
4. ตะวันออก	225	4.19	.43				
5. ตะวันตก	225	4.07	.50				
6. ใต้	225	4.23	.46				

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิภาคแตกต่างกัน มีความอบอุ่นทางอารมณ์ (EMW) แตกต่างกัน ($F = 4.189, P = .001$) เมื่อทำการเปรียบเทียบรายคู่พบว่า กลุ่มตัวอย่างภาคเหนือ กลาง ตะวันออกเฉียงเหนือ และใต้ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าภาคตะวันตก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิภาคแตกต่างกัน มีการสนับสนุนความเป็นตัวตน (IDT) แตกต่างกัน ($F = 3.165, P = .008$) เมื่อทำการเปรียบเทียบรายคู่พบว่า กลุ่มตัวอย่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าภาคตะวันตก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิภาคแตกต่างกัน มีวินัยในการเลี้ยงดู (DCL) แตกต่างกัน ($F = 3.811, P = .002$) เมื่อทำการเปรียบเทียบรายคู่พบว่า กลุ่มตัวอย่างภาคเหนือ ตะวันออกเฉียงเหนือ ใต้ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าภาคตะวันตก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิภาคแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) แตกต่างกัน ($F = 4.537, P = .000$) เมื่อทำการเปรียบเทียบรายคู่พบว่า กลุ่มตัวอย่างภาคเหนือ กลางตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าภาคตะวันตก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาโปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาโปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น โดยนำองค์ประกอบของพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ที่ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความอบอุ่นทางอารมณ์ (EMW) การสนับสนุนความเป็นตัวตน (IDT) และวินัยในการเลี้ยงดู (DCL) มาเป็นแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ให้การแสดงออกถึงพฤติกรรมในการอบรมสั่งสอนบุตร การช่วยเหลือชี้แนะแนวทาง ตลอดจนการขัดเกลาการกระทำต่าง ๆ เพื่อให้บุตรมีพฤติกรรมที่เหมาะสมขึ้น

โปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เป็นวิธีการช่วยเหลือพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น โดยใช้กระบวนการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ (Integrative family counseling) ทฤษฎีและเทคนิคการศึกษา (Assimilative integration) โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เริ่มต้นด้วยการสร้างสัมพันธภาพและการเรียนรู้ข้อตกลงร่วมกัน โดยผู้วิจัยจะพูดคุยกับพ่อแม่ด้วยท่าทางที่อบอุ่นและจริงใจภายใต้บรรยากาศที่ผ่อนคลาย เพื่อให้พ่อแม่เกิดความคุ้นเคยและไว้วางใจ ตลอดจนชี้แจงเพื่อให้พ่อแม่ได้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ บทบาท ข้อตกลง วันเวลา สถานที่ในการปรึกษา และรับรู้ถึงพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น นอกจากนี้ผู้วิจัยจะถามคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรวัยรุ่น ในปัจจุบัน เพื่อให้พ่อแม่ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นความรู้สึกในการรับรู้ปัญหา พ่อแม่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อความคาดหวังในการเข้าร่วมการปรึกษารอบครัว และร่วมกันระบุเป้าหมายต่อการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรวัยรุ่น โดยผู้วิจัยจะเป็นผู้ให้การปรึกษาที่ไม่ตัดสินและไม่เข้าข้างพ่อหรือแม่คนใดคนหนึ่ง รับฟังคำตอบของพ่อแม่ด้วยความใส่ใจ โดยไม่ขัดจังหวะ สอดแทรก ติความหรือวิจารณ์ เพราะอาจจะทำให้พ่อแม่ไม่กล้าเปิดเผยหรือมีการป้องกันตนเอง ผู้วิจัยจะสังเกตปฏิสัมพันธ์ของพ่อแม่ เพื่อประมวลข้อมูลสำหรับการปรึกษาขั้นต่อไป

หลังจากการเสริมสร้างเสริมสร้างพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ทั้ง 3 องค์ประกอบแล้ว ผู้วิจัยประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น และยุติการศึกษา โดยผู้วิจัยให้พ่อแม่ร่วมกันสรุปความรู้สึกรู้สึกต่อการเข้าร่วมการศึกษา สิ่งที่ได้เรียนรู้ในการเข้าร่วมการศึกษาและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อตนเองและครอบครัว จากนั้นผู้วิจัยให้พ่อแม่ทำแบบวัดพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ผู้วิจัยสรุปสาระสำคัญของการศึกษาครอบครัว และกล่าวขอบคุณพ่อแม่ที่ให้ความร่วมมือและยุติการศึกษา

โปรแกรมการศึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ประกอบด้วย การดำเนินการศึกษาครอบครัวทั้งหมด จำนวน 10 ครั้ง สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ระยะเวลาครั้งละ 60-90 นาที ดังนี้

ครั้งที่ 1	ปฐมนิเทศและสร้างสัมพันธภาพ
ครั้งที่ 2	รักษาสัมพันธภาพ และสำรวจพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่
ครั้งที่ 3	การเรียนรู้ความอบอุ่นทางอารมณ์
ครั้งที่ 4	การเสริมสร้างความอบอุ่นทางอารมณ์
ครั้งที่ 5	การเรียนรู้การสนับสนุนความเป็นตัวตนของบุตร
ครั้งที่ 6	การเสริมสร้างการสนับสนุนความเป็นตัวตนของบุตร
ครั้งที่ 7	การเรียนรู้วินัยในการเลี้ยงดู
ครั้งที่ 8	การเสริมสร้างวินัยในการเลี้ยงดู (1)
ครั้งที่ 9	การเสริมสร้างวินัยในการเลี้ยงดู (2)
ครั้งที่ 10	ยุติการศึกษา

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาการใช้โปรแกรมการศึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยแบบแผนการทดลองแบบกลุ่มควบคุม ที่มีการวัดก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล (Control group pretest posttest followup design) โดยได้ดำเนินการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับ โปรแกรมการศึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมการศึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้าง

พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ใน 3 ช่วงระยะเวลา ได้แก่ 1) ระยะก่อนทดลอง 2) หลังการทดลอง 3) ระยะติดตามผล ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย

1. เทคนิคการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมีการวัดซ้ำแบบสองทาง (Two-way analysis of variance repeated measurement, ANOVA) เพื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) ในภาพรวม ระหว่างกลุ่มการทดลอง (Group) กับช่วงระยะเวลาในการวัด (Time)

2. เทคนิคการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบมีการวัดซ้ำแบบสองทาง (Two-way multivariate of variance repeated measurement, MANOVA) เพื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) เป็นรายด้าน ได้แก่ ความอบอุ่นทาง อารมณ์ (EMW) การสนับสนุนความเป็นตัวตน (IDT) วินัยในการเลี้ยงดู (DCL) ระหว่าง กลุ่มการทดลอง (Group) กับช่วงระยะเวลาในการวัด (Time)

รายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น มีดังนี้

ตอนที่ 2.1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตร วัยรุ่น (PB) ในภาพรวม ระหว่างกลุ่มการทดลอง (Group) กับช่วงระยะเวลาในการวัด (Time)

ตอนที่ 2.2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตร วัยรุ่น (PB) เป็นรายด้าน ได้แก่ ความอบอุ่นทางอารมณ์ (EMW) การสนับสนุนความเป็นตัวตน (IDT) วินัยในการเลี้ยงดู (DCL) ระหว่างกลุ่มการทดลอง (Group) กับช่วงระยะเวลาในการวัด (Time)

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลพฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) ในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ความอบอุ่น ทางอารมณ์ (EMW) การสนับสนุนความเป็นตัวตน (IDT) วินัยในการเลี้ยงดู (DCL) ระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมใน 3 ช่วงระยะ ได้แก่ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล ซึ่งการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) ใช้เกณฑ์จากผลการพัฒนาเกณฑ์ปกติ (Normal criteria) ระดับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) ตามที่ได้กำหนดไว้แล้วในตารางที่ 1 มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) ในภาพรวมและรายด้าน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล

ตัวแปร	กลุ่มทดลอง (n = 8)			กลุ่มควบคุม (n = 8)		
	\bar{X}	SD	แปลผล	\bar{X}	SD	แปลผล
ด้านความอบอุ่นทางอารมณ์ (EMW)						
ก่อนการทดลอง	3.39	.49	น้อยที่สุด	3.37	.28	น้อยที่สุด
หลังการทดลอง	4.48	.26	ปานกลาง	3.39	.17	น้อยที่สุด
การติดตามผล	4.41	.34	ปานกลาง	3.37	.27	น้อยที่สุด
ด้านการสนับสนุนความเป็นตัวตน (IDT)						
ก่อนการทดลอง	3.49	.37	น้อยที่สุด	3.33	.32	น้อยที่สุด
หลังการทดลอง	4.57	.22	มาก	3.38	.27	น้อยที่สุด
การติดตามผล	4.56	.21	มาก	3.36	.30	น้อยที่สุด
ด้านวินัยในการเลี้ยงดู (DCL)						
ก่อนการทดลอง	3.41	.32	น้อยที่สุด	3.25	.28	น้อยที่สุด
หลังการทดลอง	4.48	.22	มาก	3.30	.26	น้อยที่สุด
การติดตามผล	4.41	.33	มาก	3.30	.26	น้อยที่สุด
พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB)						
ก่อนการทดลอง	3.43	.31	น้อยที่สุด	3.32	.21	น้อยที่สุด
หลังการทดลอง	4.51	.21	มาก	3.36	.18	น้อยที่สุด
การติดตามผล	4.46	.24	มาก	3.34	.21	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) โดยรวม ของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 หลังการทดลอง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 การติดตามผลอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 กลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองอยู่ในระดับปานกลางน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.32 หลังการทดลอง อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 การติดตามผลอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34

ด้านความอบอุ่นทางอารมณ์ (EMW) ของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 หลังการทดลองอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 การติดตามผลอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 กลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37 หลังการทดลองอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 การติดตามผลอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37

ด้านการสนับสนุนความเป็นตัวตน (IDT) ของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 หลังการทดลองอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 การติดตามผลอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 กลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33 หลังการทดลองอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 การติดตามผลอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36

ด้านวินัยในการเลี้ยงดู (DCL) ของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 หลังการทดลองอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 การติดตามผลอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 กลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25 หลังการทดลองอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30 การติดตามผลอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30

ตอนที่ 2.1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) ในภาพรวม ระหว่างกลุ่มการทดลอง (Group) กับช่วงระยะเวลาในการวัด (Time)

ผู้วิจัยดำเนินการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) ในภาพรวม ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใน 3 ช่วงระยะ ได้แก่ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมีการวัดซ้ำแบบสองทาง (Two-way analysis of variance repeated measurement, ANOVA) รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ใน 3 ช่วงระยะ ได้แก่ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ มีการวัดซ้ำแบบสองทาง (Two-way ANOVA repeated measurement)

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F
พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB)	การวัดก่อน หลัง และการติดตามผล	3.132	1.457	2.149	144.419**
	ช่วงเวลาการวัด (time) *กลุ่ม (Group)	2.775	1.457	1.904	127.946**
	ความคลาดเคลื่อน	.304	20.401	.015	
	รวม	6.211	23.315	4.068	

ช่วงเวลาการวัด Wilks' Lambda = .072, F = 83.486**, P = .000

ช่วงเวลาการวัด*กลุ่ม Wilks' Lambda = .081, F = 73.806**, P = .000

Mauchly's W = .628, Approx. Chi-square = 6.057*, df = 2, p = .048

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 พบว่า Mauchly's Test of Sphericity ซึ่งเป็นการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นในเรื่อง Compound symmetry ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ มีค่าเท่ากับ .628 (P < .05) แสดงว่าความแปรปรวนตัวแปรดังกล่าวเป็นไม่เป็น Compound symmetry ดังนั้นในการตรวจสอบค่าสถิติวิเคราะห์ความแปรปรวน ควรที่จะอ่านค่าสถิติทดสอบ ANOVA ด้วยค่า Greenhouse-Geisser

เมื่อพิจารณาผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของเมตริกซ์ความแปรปรวนร่วมระหว่างกลุ่ม ด้วยสถิติทดสอบ Wilks' Lambda ในการทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบหลายตัวแปร (Multivariate Analysis of Variance) พบว่า ค่า Wilks' Lambda ของการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างช่วงเวลาการวัด*กลุ่ม มีค่าเท่ากับ .081 (F = 73.806, P = .000) แสดงให้เห็นว่า ในการวัดก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) แตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมีการวัดซ้ำแบบสองทาง (Two-way analysis of variance repeated measurement, ANOVA) พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กันระหว่างกลุ่ม (Group) ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กับช่วงระยะเวลาในการวัด ได้แก่

ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล จึงได้ดำเนินการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล

ช่วงเวลา การวัด	ค่าเฉลี่ย				F	เปรียบเทียบรายคู่
	กลุ่มทดลอง (n = 8)		กลุ่มควบคุม (n = 8)			
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
ก่อน	3.43	.31	3.32	.21	.688	-
หลัง	4.51	.21	3.36	.18	134.951**	ทดลอง > ควบคุม
ติดตามผล	4.46	.24	3.34	.21	90.770**	ทดลอง > ควบคุม
F	157.092**		.970			
เปรียบเทียบรายคู่	หลัง > ก่อน		ติดตาม > ก่อน			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 7 พบว่า ผลการเปรียบเทียบรายคู่พบว่า

ในระยะก่อนการทดลองกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม มีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน

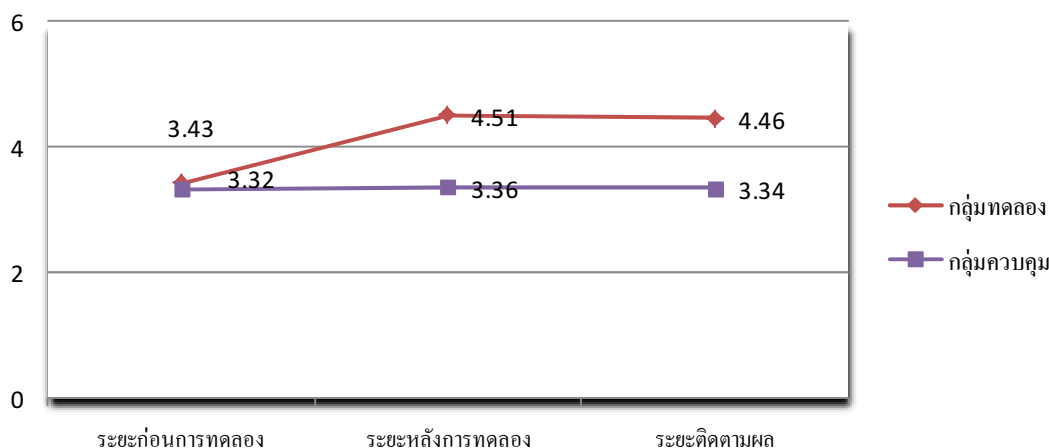
ในระยะหลังการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มควบคุม ($M = 4.51 > M = 3.36$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในระยะติดตามผล พบว่า กลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มควบคุม ($M = 4.46 > M = 3.34$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยระยะหลังการทดลองมากกว่าก่อนการทดลอง ($M = 4.51 > M = 3.43$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าเฉลี่ยระยะติดตามผลมากกว่าก่อนการทดลอง ($M = 4.46 > M = 3.43$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มควบคุม มีค่าเฉลี่ยระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล ไม่แตกต่างกัน

ผู้วิจัยนำเสนอแผนภาพค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) ในภาพรวม ดังภาพที่ 7

ภาพที่ 7 ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) ในภาพรวม

ตอนที่ 2.2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) เป็นรายด้าน ได้แก่ ความอบอุ่นทางอารมณ์ (EMW) การสนับสนุนความเป็นตัวตน (IDT) วินัยในการเลี้ยงดู (DCL) ระหว่างกลุ่มการทดลอง (Group) กับช่วงระยะเวลาในการวัด (Time)

ดำเนินการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) เป็นรายด้าน ได้แก่ ความอบอุ่นทางอารมณ์ (EMW) การสนับสนุนความเป็นตัวตน (IDT) วินัยในการเลี้ยงดู (DCL) ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ใน 3 ช่วงระยะ ได้แก่ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบมีการวัดซ้ำแบบสองทาง (Two-way multivariate of variance repeated measurement, MANOVA) รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) เป็นรายด้าน ได้แก่ ความอบอุ่นทางอารมณ์ (EMW) การสนับสนุนความเป็นตัวตน (IDT) วินัยในการเลี้ยงดู (DCL) ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใน 3 ช่วงระยะ ได้แก่ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ ความแปรปรวนพหุคูณแบบมีการวัดซ้ำแบบสองทาง (Two-way ANOVA repeated measurement)

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F
ความอบอุ่นทางอารมณ์ (EMW)				
การวัดก่อน หลัง และการติดตามผล	3.018	2	1.509	56.990**
ช่วงเวลาการวัด (Time) *กลุ่ม (Group)	2.881	2	1.440	54.398**
ความคลาดเคลื่อน	.741	28	.026	
รวม	6.64	32	2.975	
Mauchly's W = .707, Approx.				
Chi-square = 4.503, df = 2, p = .105				
การสนับสนุนความเป็นตัวตน (IDT)				
การวัดก่อน หลัง และการติดตามผล	3.309	1.118	2.961	61.247**
ช่วงเวลาการวัด (time) *กลุ่ม (Group)	2.871	1.118	2.569	53.137**
ความคลาดเคลื่อน	.756	15.646	.048	
รวม	6.936	17.882	5.578	
Mauchly's W = .210, Approx.				
Chi-square = 20.262, df = 2, p = .000				
วินัยในการเลี้ยงดู (DCL)				
การวัดก่อน หลัง และการติดตามผล	3.078	2	1.539	54.287**
ช่วงเวลาการวัด (time) *กลุ่ม (Group)	2.585	2	1.292	45.588**
ความคลาดเคลื่อน	.794	28	.028	
รวม	6.457	32	2.859	
Mauchly's W = .648, Approx.				
Chi-square = 5.645, df = 2, p = .059				
ช่วงเวลาการวัด Wilks' Lambda = .037, F = 39.088**, P = .000				
ช่วงเวลาการวัด*กลุ่ม Wilks' Lambda = .041, F = 334.761**, P = .000				

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 8 พบว่า Mauchly's test of sphericity ซึ่งเป็นการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นในเรื่อง Compound asymmetry ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ ของตัวแปรความอบอุ่นทางอารมณ์ (EMW) และ วินัยในการเลี้ยงดู (DCL) มีค่าเท่ากับ .707 ($P > .05$) และ .648 ($P > .05$) แสดงว่าความแปรปรวนตัวแปรดังกล่าวเป็นเป็น Compound symmetry ดังนั้น ในการตรวจสอบค่าสถิติวิเคราะห์ความแปรปรวน ควรที่จะอ่านค่าสถิติทดสอบ ANOVA ด้วยค่า Sphericity assumed สำหรับตัวแปรการสนับสนุนความเป็นตัวตน (IDT) มีค่าเท่ากับ .210 ($P < .05$) แสดงว่าความแปรปรวนตัวแปรดังกล่าวไม่เป็น Compound symmetry ดังนั้น ในการตรวจสอบค่าสถิติวิเคราะห์ความแปรปรวน ควรที่จะอ่านค่าสถิติทดสอบ ANOVA ด้วยค่า Greenhouse-geisser

ตารางที่ 9 สถิติทดสอบพหุคูณ (Multivariate tests) เพื่อทดสอบความแตกต่างของความแปรปรวนระหว่างกลุ่มการทดลอง และระยะเวลาการวัด

สถิติทดสอบ		Wilks' lambda	F	p
กลุ่มการทดลอง	กลุ่มทดลอง	.020	73.740**	.000
	กลุ่มควบคุม	.933	.108	.993
ระยะเวลาการวัด	ก่อนการทดลอง	.924	.331	.803
	หลังการทดลอง	.090	40.213**	.000
	การติดตามผล	.115	30.716**	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 9 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของเมตริกซ์ความแปรปรวนร่วมระหว่างกลุ่มด้วยสถิติทดสอบ Wilks' Lambda ในการทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบหลายตัวแปร (Multivariate analysis of variance) พบว่า ค่า Wilks' Lambda ของกลุ่มการทดลอง มีค่าเท่ากับ .020 ($F = 73.740, P = .000$) แสดงให้เห็นว่า ในแต่ละช่วงของการวัดจะมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ช่วงเวลา Wilks' Lambda ของกลุ่มควบคุม มีค่าเท่ากับ .933 ($F = .108, P = .993$) แสดงให้เห็นว่า ในแต่ละช่วงของการวัดจะมีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน

Wilks' Lambda ของระยะก่อนการทดลอง มีค่าเท่ากับ .924 ($F = .331, P = .068$) แสดงให้เห็นว่า ในแต่ละกลุ่มการทดลองมีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน Wilks' Lambda ของระยะหลังการทดลอง มีค่าเท่ากับ .090 ($F = 40.213, P = .000$) แสดงให้เห็นว่า ในแต่ละกลุ่มการทดลอง

มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ Wilks' Lambda ของระยะการติดตามผล มีค่าเท่ากับ .115 ($F = 30.716, P = .000$) แสดงให้เห็นว่า ในแต่ละกลุ่มการทดลองมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความอบอุ่นทางอารมณ์ (EMW) ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล

ช่วงเวลา การวัด	ค่าเฉลี่ย				เปรียบเทียบรายคู่
	กลุ่มทดลอง (n = 8)		กลุ่มควบคุม (n = 8)		
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	
ก่อน	3.39	.49	3.37	.28	-
หลัง	4.48	.26	3.39	.17	ทดลอง > ควบคุม
ติดตามผล	4.41	.34	3.37	.27	ทดลอง > ควบคุม
เปรียบเทียบรายคู่	หลัง > ก่อน				
	ติดตาม > ก่อน				

ตารางที่ 10 พบว่า ในระยะก่อนการทดลองกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม มีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน

ในระยะหลังการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มควบคุม ($M = 4.48 > 3.39$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในระยะติดตามผล พบว่า กลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มควบคุม ($M = 4.41 > M = 3.37$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยระยะหลังการทดลองมากกว่าก่อนการทดลอง ($M = 4.48 > M = 3.39$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าเฉลี่ยระยะติดตามผลมากกว่าก่อนการทดลอง ($M = 4.41 > M = 3.39$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มควบคุม มีค่าเฉลี่ยระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผลไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการสนับสนุนความเป็นตัวตน (IDT) ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล

ช่วงเวลา การวัด	ค่าเฉลี่ย				เปรียบเทียบรายคู่
	กลุ่มทดลอง (n = 8)		กลุ่มควบคุม (n = 8)		
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	
ก่อน	3.49	.37	3.33	.32	-
หลัง	4.57	.22	3.38	.27	ทดลอง > ควบคุม
ติดตามผล	4.56	.21	3.36	.30	ทดลอง > ควบคุม
เปรียบเทียบรายคู่	หลัง > ก่อน		ติดตาม > ก่อน		

ตารางที่ 11 พบว่า ในระยะก่อนการทดลองกลุ่ม และกลุ่มควบคุม มีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน

ในระยะหลังการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยมากกว่า กลุ่มควบคุม ($M = 4.57 > M = 3.38$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในระยะติดตามผล พบว่า กลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มควบคุม ($M = 4.56 > M = 3.36$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยระยะหลังการทดลองมากกว่าก่อนการทดลอง ($M = 4.57 > M = 3.49$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าเฉลี่ยระยะติดตามผลมากกว่าก่อนการทดลอง ($M = 4.56 > M = 3.49$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มควบคุม มีค่าเฉลี่ยระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผลไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยวินัยในการเลี้ยงดู (DCL) ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล

ช่วงเวลา การวัด	ค่าเฉลี่ย				เปรียบเทียบรายคู่
	กลุ่มทดลอง (n = 8)		กลุ่มควบคุม (n = 8)		
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	
ก่อน	3.41	.32	3.25	.28	-
หลัง	4.48	.22	3.30	.26	ทดลอง > ควบคุม
ติดตามผล	4.41	.33	3.30	.26	ทดลอง > ควบคุม
เปรียบเทียบรายคู่	หลัง > ก่อน		ติดตาม > ก่อน		

ตารางที่ 12 พบว่า ในระยะก่อนการทดลองกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม มีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน

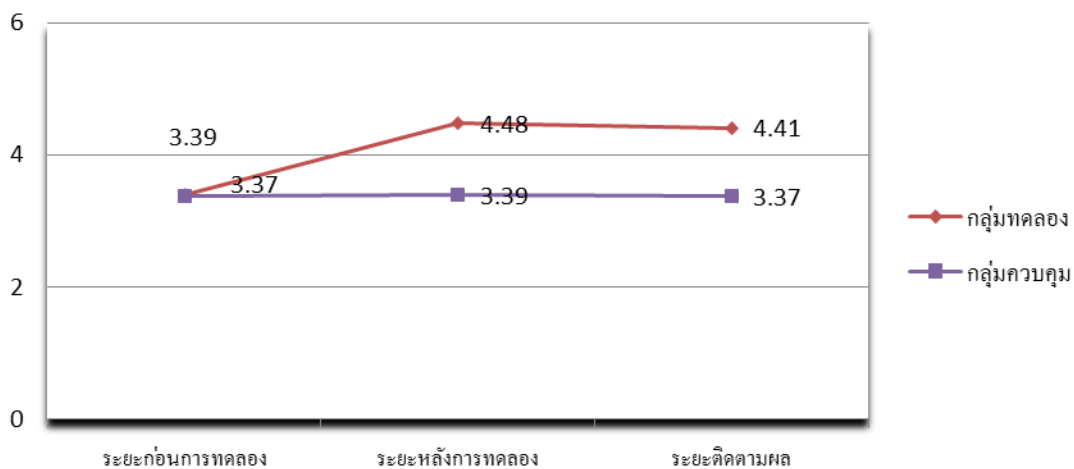
ในระยะหลังการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มควบคุม ($M = 4.48 > M = 3.30$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในระยะติดตามผล พบว่า กลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มควบคุม ($M = 4.41 > M = 3.30$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

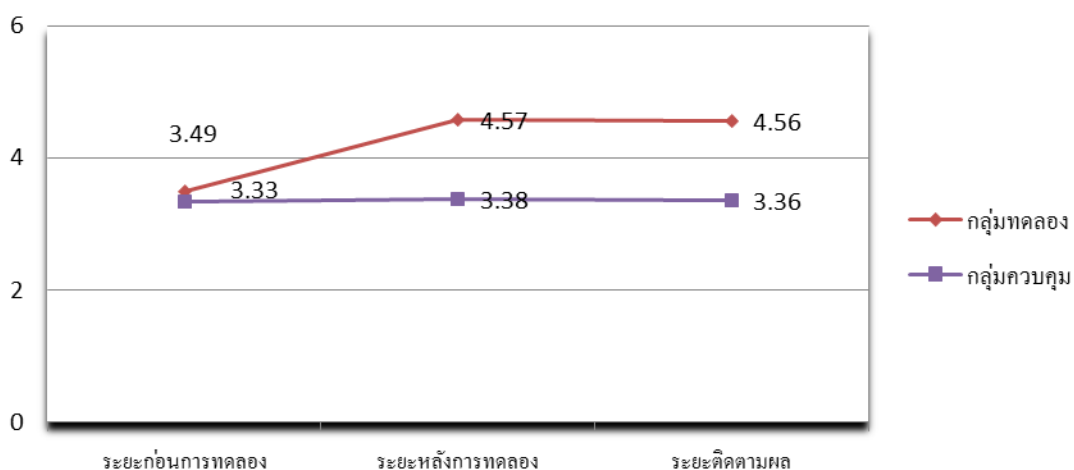
กลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยระยะหลังการทดลองมากกว่าก่อนการทดลอง ($M = 4.48 > M = 3.41$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าเฉลี่ยระยะติดตามผลมากกว่าก่อนการทดลอง ($M = 4.41 > M = 3.41$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มควบคุม มีค่าเฉลี่ยระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผลไม่แตกต่างกัน

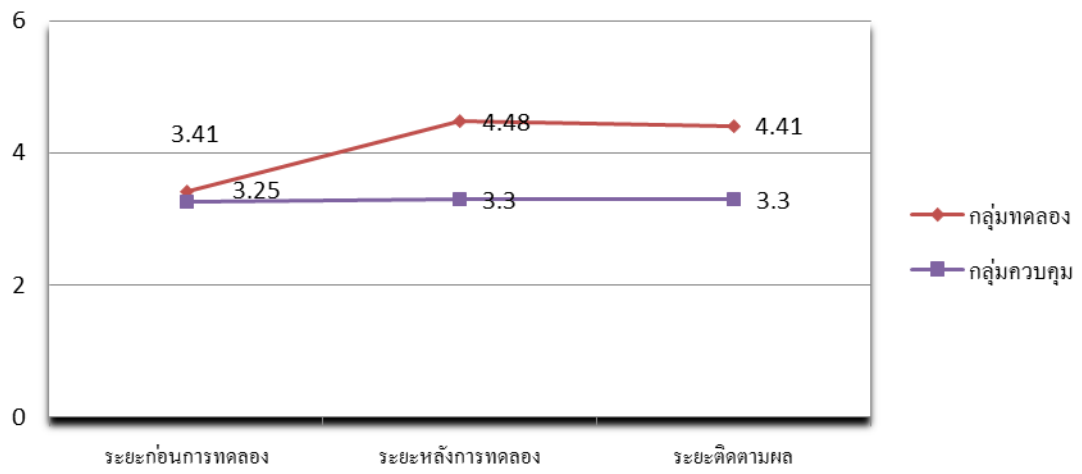
ผู้วิจัยนำเสนอแผนภาพของเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความอบอุ่นทางอารมณ์ (EMW) การสนับสนุนความเป็นตัวตน (IDT) วินัยในการเลี้ยงดู (DCL) ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล ดังภาพที่ 5-7

ภาพที่ 8 ค่าเฉลี่ยความอบอุ่นทางอารมณ์ (EMW) ระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล

ภาพที่ 9 ค่าเฉลี่ยการสนับสนุนความเป็นตัวตน (IDT) ระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล

ภาพที่ 10 ค่าเฉลี่ยวินัยในการเลี้ยงดู (DCL) ระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ด้วยการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ มีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น
2. เพื่อพัฒนาโปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มี
3. เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

- การวิจัยขั้นตอนที่ 1 ศึกษาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น
- การวิจัยขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น
- การวิจัยขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น
- ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ดังนี้
- 1.1 ผู้วิจัยพัฒนาแบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

สรุปผลได้ว่า

แบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น เป็นแบบมาตรฐาน ประมาณค่า 5 ระดับ ตามกรอบแนวคิดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ของ Reid et al. (2015) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ได้แก่

ด้านความอบอุ่นทางอารมณ์ (Emotional warmth) ด้านการสนับสนุนความเป็นตัวตน (Autonomy support) และด้านวินัยในการเลี้ยงดู (Parenting discipline) วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยหาค่าสหสัมพันธ์ของคะแนนข้อคำถาม (Corrected item total correlation) โดยมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.896 ซึ่งอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับเกณฑ์ยอมรับค่าของ สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคที่มากกว่า 0.70

ผลการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของข้อคำถามที่เก็บข้อมูล ได้จากกลุ่มตัวอย่างจริง มีข้อคำถามรวม 22 ข้อ พบว่า ข้อคำถามด้านความอบอุ่นทางอารมณ์ (EMW) มีจำนวน 6 ข้อคำถาม มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .563-.628 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .820 ข้อคำถามด้านการสนับสนุนความเป็นตัวตน (IDT) มีจำนวน 9 ข้อคำถาม มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .543-.662 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .876 ข้อคำถามด้านวินัยในการเลี้ยงดู (DCL) มีจำนวน 7 ข้อคำถาม มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .598-.674 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .859

หลังจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 (Secondary confirm factor analysis) โดยปรับแก้แบบจำลองสมการ โครงสร้างและตัดตัวแปรเชิงประจักษ์ทางการศึกษา พบว่า แบบวัดพฤติกรรมครอบครัวเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น มีข้อคำถามรวม 22 ข้อ เป็นข้อคำถามขององค์ประกอบด้านความอบอุ่นทางอารมณ์ (EMW) มีจำนวน 6 ข้อคำถาม ข้อคำถามด้านการสนับสนุนความเป็นตัวตน (IDT) มีจำนวน 9 ข้อคำถาม และข้อคำถามด้านวินัยในการเลี้ยงดู (DCL) มีจำนวน 7 ข้อคำถาม

1.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Confirmation factor analysis) เพื่อทดสอบยืนยันโครงสร้างพฤติกรรมครอบครัวเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น สรุปผลได้ว่า

แบบจำลองมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ มีค่าสถิติของแบบจำลองที่ปรับแก้แล้วคือ $\chi^2 = 556.78$, $df = 181$, $P\text{-value} = .00000$, $\chi^2/df = 3.07$, $RMSEA = .039$, $RMR = .014$, $SRMR = .027$, $CFI = .99$, $GFI = .96$, $AGFI = .95$, $CN = 556.50$ พฤติกรรมครอบครัวเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านความอบอุ่นทางอารมณ์ (EMW) มี 6 ข้อคำถาม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (λ) (Standardized solution) อยู่ระหว่าง .55-.73 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (θ) อยู่ระหว่าง .46-.69 องค์ประกอบด้านการสนับสนุนความเป็นตัวตน (IDT) มี 9 ข้อคำถาม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (λ) (Standardized solution) อยู่ระหว่าง .58-.71 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (θ)

อยู่ระหว่าง .42-.66 องค์ประกอบด้านวินัยในการเลี้ยงดู (DCL) มี 7 ข้อคำถาม มีค่าน้ำหนัก องค์ประกอบมาตรฐาน (λ) (Standardized solution) อยู่ระหว่าง .52-.73 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (θ) อยู่ระหว่าง .46-.73

สรุปได้ว่า การประมาณค่าพารามิเตอร์ขององค์ประกอบพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดู ของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นมีความน่าเชื่อถือ มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สนับสนุนว่าพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ คือ ความอบอุ่นทางอารมณ์ (Emotional warmth) การสนับสนุนความเป็นตัวตน (Autonomy support) และวินัยในการเลี้ยงดู (Parenting discipline)

1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล จำนวน ความถี่ และร้อยละ สรุปผลได้ว่า

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีบทบาทของในครอบครัวเป็นมารดา จำนวน 1,124 คน คิดเป็นร้อยละ 83.30 อายุระหว่าง 36-45 ปี จำนวน 663 คน คิดเป็นร้อยละ 49.11 ระดับ การศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 769 คน คิดเป็นร้อยละ 57.00 อาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 282 คน คิดเป็นร้อยละ 20.89 มีบุตร 2 คน จำนวน 687 คน คิดเป็นร้อยละ 50.89

1.4 ผลการศึกษาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) ของพ่อ หรือแม่ของวัยรุ่นอายุ 12-17 ปี ที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในประเทศไทย จำนวน 1,350 คน พบว่า พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) ในประเทศไทย ของกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิภาคแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) แตกต่างกัน ($F = 4.537, P = .000$) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นมากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$) รองลงคือ ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคตะวันตกมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น น้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.07$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. เพื่อพัฒนาโปรแกรมการศึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมี ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาโปรแกรมการศึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มี บุตรวัยรุ่น โดยนำองค์ประกอบของพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ที่ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความอบอุ่นทางอารมณ์ (EMW) การสนับสนุนความเป็น

ตัวตน (IDT) และวินัยในการเลี้ยงดู (DCL) มาเป็นแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมการครอบครัวยุติธรรม เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมครอบครัวของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

โปรแกรมการศึกษารอบครัวยุติธรรมทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมครอบครัวของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เป็นวิธีการช่วยเหลือพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น โดยใช้กระบวนการศึกษารอบครัวยุติธรรม (Integrative family counseling) ทฤษฎีและเทคนิคการศึกษา (Assimilative integration) โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นเริ่มต้นด้วยการสร้างสัมพันธภาพและการเรียนรู้ข้อตกลงร่วมกัน โดยผู้วิจัยจะพูดคุยกับพ่อแม่ด้วยท่าทางที่อบอุ่นและจริงใจภายใต้บรรยากาศที่ผ่อนคลาย เพื่อให้พ่อแม่เกิดความคุ้นเคยและไว้วางใจ ตลอดจนชี้แจงเพื่อให้พ่อแม่ได้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ บทบาท ข้อตกลง วันเวลา สถานที่ในการปรึกษา และรับรู้ถึงพฤติกรรมครอบครัวของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น นอกจากนี้ ผู้วิจัยจะถามคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมครอบครัววัยรุ่นในปัจจุบัน เพื่อให้พ่อแม่ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นความรู้สึกลงในการรับรู้ปัญหา พ่อแม่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อความคาดหวังในการเข้าร่วมการศึกษารอบครัว และร่วมกันระบุเป้าหมายต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมครอบครัว โดยผู้วิจัยจะเป็นผู้ให้การศึกษาที่ไม่ตัดสินและไม่เข้าข้างพ่อหรือแม่คนใดคนหนึ่ง รับฟังคำตอบของพ่อแม่ด้วยความใส่ใจ โดยไม่ขัดจังหวะ สอดแทรก ติความหรือวิจารณ์ เพราะอาจจะทำให้พ่อแม่ไม่กล้าเปิดเผยหรือมีการป้องกันตนเอง ผู้วิจัยจะสังเกตปฏิสัมพันธ์ของพ่อแม่ เพื่อประมวลข้อมูลสำหรับการปรึกษาขั้นต่อไป

หลังจากการเสริมสร้างเสริมสร้างพฤติกรรมครอบครัวของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ทั้ง 3 องค์ประกอบแล้ว ผู้วิจัยประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมครอบครัวของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น และยุติการศึกษา โดยผู้วิจัยให้พ่อแม่ร่วมกันสรุปความรู้สึกต่อการเข้าร่วมการปรึกษาสิ่งที่ได้เรียนรู้ในการเข้าร่วมการปรึกษาและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อตนเองและครอบครัว จากนั้นผู้วิจัยให้พ่อแม่ทำแบบวัดพฤติกรรมครอบครัวของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ผู้วิจัยสรุปสาระสำคัญของการศึกษารอบครัว และกล่าวขอบคุณพ่อแม่ที่ให้ความร่วมมือและยุติการศึกษา

โปรแกรมการศึกษารอบครัวยุติธรรมทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมครอบครัวของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ประกอบด้วย การดำเนินการศึกษารอบครัวทั้งหมด จำนวน 10 ครั้ง สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ระยะเวลาครั้งละ 60-90 นาที ดังนี้

ครั้งที่ 1	ปฐมนิเทศและสร้างสัมพันธภาพ
ครั้งที่ 2	รักษาสัมพันธภาพ และสำรวจพฤติกรรมครอบครัวของพ่อแม่
ครั้งที่ 3	การเรียนรู้ความอบอุ่นทางอารมณ์

ครั้งที่ 4	การเสริมสร้างความอบอุ่นทางอารมณ์
ครั้งที่ 5	การเรียนรู้การสนับสนุนความเป็นตัวตนของบุตร
ครั้งที่ 6	การเสริมสร้างการสนับสนุนความเป็นตัวตนของบุตร
ครั้งที่ 7	การเรียนรู้วินัยในการเลี้ยงดู
ครั้งที่ 8	แนวทางการสร้างวินัยในการเลี้ยงดู
ครั้งที่ 9	การเสริมสร้างวินัยในการเลี้ยงดู
ครั้งที่ 10	ยุติการปรึกษา

3. เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

ผลการใช้โปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ที่พัฒนาขึ้น พบว่า

3.1 พ่อแม่กลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น มีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่สูงกว่าพ่อแม่กลุ่มควบคุมในระยะเวลาหลังการทดลองและระยะติดตามผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 พ่อแม่กลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น มีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นในระยะเวลาหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

1.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยันอันดับที่ 2 ของพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น พบว่า พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความอบอุ่นทางอารมณ์ (Emotional warmth) การสนับสนุนความเป็นตัวตน (Autonomy support) และวินัยในการเลี้ยงดู (Parenting discipline) โดยแบบวัดพฤติกรรมการอบรม

เลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีข้อคำถามทั้งสิ้น 22 ข้อคำถาม และสามารถวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นได้ ซึ่งแต่ละด้านมีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานมากกว่า .5 ขึ้นไป แสดงว่าองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบ สอดคล้องกับหลักฐานเชิงประจักษ์และเป็นองค์ประกอบของพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ซึ่งจากการศึกษาของ Reid et al. (2015) ได้กำหนดองค์ประกอบของพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ร่วมสมัย ออกเป็น 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ความอบอุ่นทางอารมณ์ (Emotional warmth) วินัยการลงโทษ (Punitive discipline) การก้าวร้าวที่เกิดจากความวิตกกังวล (Anxious intrusiveness) การสนับสนุนความเป็นตัวตน (Autonomy support) วินัยแบบตามใจ (Permissive discipline) และวินัยประชาธิปไตย (Democratic discipline) ซึ่งจากข้อมูลองค์ประกอบพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ร่วมสมัย Reid et al. (2015) ได้นำมาพิจารณารายละเอียดข้อคำถามในแต่ละองค์ประกอบ แล้วปรับองค์ประกอบพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ให้สอดคล้องกับบริบทของไทย เป็นองค์ประกอบของพฤติกรรมทั้งสิ้น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความอบอุ่นทางอารมณ์ (Emotional warmth) ด้านการสนับสนุนความเป็นตัวตน (Autonomy support) และด้านวินัยในการเลี้ยงดู (Parenting discipline) ซึ่งเมื่อพิจารณาองค์ประกอบแต่ละด้าน จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบความอบอุ่นทางอารมณ์ เป็นรากฐานที่สำคัญในการสร้างความมั่นคงทางจิตใจและความสามารถในการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมให้กับบุตรวัยรุ่น (Pettit, Bates & Dodge, 1997; Stolz, Barber & Olsen, 2005) หากพ่อแม่ไม่สามารถแสดงออกถึงความอบอุ่นทางอารมณ์ที่มีต่อบุตรได้ อาจส่งผลลัพธ์ที่ไม่พึงประสงค์หลายประการ อาทิ ความวิตกกังวล การเคารพและนับถือตนเองน้อย ไม่มีความภาคภูมิใจในตนเอง และมีโลกทัศน์ทางลบ (Rohner, 1986; Rohner, 1999; Rohner & Rohner, 1980) ดังนั้น การที่พ่อแม่เลี้ยงดูบุตรด้วยความรัก ความเข้าใจ ความเอาใจใส่ ใกล้ชิด สนับสนุนกลมเกลียว และไวต่อความรู้สึกและการแสดงออกของบุตร สามารถตอบสนองให้สอดคล้องกับความต้องการของบุตรอย่างสมเหตุสมผล ควบคุมอารมณ์ตนเองได้อย่างเต็มที่ ปกป้องดูแลให้บุตรรู้สึกปลอดภัยและมั่นใจที่จะทำในสิ่งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ย่อมเป็นองค์ประกอบของพฤติกรรมพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นที่สำคัญประการหนึ่ง

องค์ประกอบด้านการสนับสนุนความเป็นตัวตน (Autonomy support) เป็นการที่พ่อแม่ส่งเสริมให้การช่วยเหลือให้บุตรให้มีการตระหนักรู้และเข้าใจในตนเอง ตลอดจนให้บุตรได้รับรู้สมรรถนะของตนเอง สามารถตัดสินใจด้วยตนเอง กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง กล้ายืนยันความเป็นตัวเองในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม โดยที่พ่อแม่ไม่ได้ให้ความช่วยเหลือปกป้องบุตรมากเกินไป (Over passiveness) จนทำให้ครอบงำความปรารถนาที่แท้จริงของบุตรวัยรุ่น อย่างไรก็ตาม เพื่อพิจารณาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ปกป้องบุตรมากเกินไปนี้

มักเกิดจากความพยายามของพ่อแม่ที่จะปกป้องบุตรจากความทุกข์และความผิดหวัง (Capron, 2004; Carlson, Grossbart & Stuenkel, 1992; Hauser, 1991; Hauser, Powers, Noam, Jacobson & Weiss, 1984) สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ควบคุมการรับรู้และสกัดกั้นการเรียนรู้ทักษะการเผชิญปัญหาและการควบคุมอารมณ์ที่มีประสิทธิภาพ (Chorpita & Barlow, 1998; Rapee, 2001; Wood, 2006)

องค์ประกอบสุดท้ายของพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น คือ องค์ประกอบวินัยในการเลี้ยงดู (Parenting discipline) เป็นการที่พ่อแม่มีความคงเส้นคงวาในการเลี้ยงดู มีการตกลงร่วมกันในข้อปฏิบัติของครอบครัว สื่อสารกันในครอบครัว อย่างตรงไปตรงมา มีเหตุและผลในการจัดการพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของบุตร และพร้อมที่จะยอมรับเมื่อตนเองทำผิดพลาด ตลอดจนแก้ไขในสิ่งที่บกพร่องให้ดีขึ้น และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม ซึ่งจากการศึกษาของ Reid et al. (2015) พบว่า วินัยการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์อย่างมากกับองค์ประกอบด้านความอบอุ่นทางอารมณ์ และองค์ประกอบด้านการสนับสนุนความเป็นตัวตน

1.2 ผลการศึกษาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ของพ่อหรือแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นในประเทศไทย โดยรวม จำนวน 1,350 คน พบว่า พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นและอาศัยอยู่ในภูมิภาคแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่แตกต่างกัน โดยพ่อแม่ที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นมากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$) และพ่อแม่ที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันตกมีระดับค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.07$) เมื่อพิจารณาจากข้อมูลสภาพภูมิประเทศของภาคตะวันตกที่ติดชายแดนพม่า ทำให้พบปัญหาคนต่างด้าว และไร้สัญชาติจำนวนมาก ประกอบข้อมูลจังหวัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันตก พบว่า ประชากรส่วนใหญ่อยู่ใต้เส้นความยากจนของประเทศ มีรายได้ต่ำกว่าค่ากลางของประเทศค่อนข้างมาก โดยมีรายได้เฉลี่ยอยู่ที่ 2,743 บาทต่อคนต่อเดือน (กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดกาญจนบุรี, 2563) ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้พ่อแม่ต้องประกอบอาชีพเพื่อหารายได้เพิ่มมากขึ้น การทำหน้าที่ดูแลเอาใจใส่ครอบครัวย่อมน้อยลง นอกจากนี้ยังพบว่า พ่อแม่ที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีระดับค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นน้อยรองลงมา ซึ่งเป็นข้อมูลที่น่าสนใจ และเมื่อผู้วิจัยศึกษาข้อมูลครอบครัวที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออก พบว่า จังหวัดในเขตภาคตะวันออกอยู่ในเขตอุตสาหกรรม ที่มีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในครอบครัว อันเป็นผลจากการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีวิตและพฤติกรรมของคนในครอบครัว ซึ่งจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ปี พ.ศ. 2561-2565 (กลุ่มงานยุทธศาสตร์และ

ข้อมูลเพื่อพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดฉะเชิงเทรา, 2563) พบว่า ประชากรในเขตภาคตะวันออก ซึ่งเป็นภูมิภาคที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ เนื่องจากเป็นพื้นที่ฐานเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมหลัก (Industrial Heartland) ที่เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก และยังเป็นพื้นที่ในแนวระเบียงเศรษฐกิจตอนใต้ของอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (Southern Economic Corridor และ Southern Coastal Economic Corridor) ที่เชื่อมโยงเมียนมา-ไทย-กัมพูชา-เวียดนาม ซึ่งเป็นเส้นทางลัดโลจิสติกส์ (Land bridge) เชื่อมโยงภูมิภาคอาเซียนกับโลกตะวันตก และโลกตะวันออก ส่งผลให้จังหวัดในภาคตะวันออกส่วนใหญ่เป็นเมืองกึ่งอุตสาหกรรม มีความเจริญหลาย ๆ ด้าน ทั้งศูนย์การค้า สถานบันเทิงต่าง ๆ การคมนาคมสะดวกสบาย สภาพภูมิประเทศ และเศรษฐกิจ มีการเปลี่ยนแปลงจากอดีตที่มีสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเทือกสวน ไร่ นา ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่ในปัจจุบันครอบครัวส่วนใหญ่ต้องไปทำงานนอกบ้านทำให้พ่อแม่ขาดการจัดการเวลาในการดูแล การมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันลดลง และจากโครงการติดตามสภาวะการเด็กและเยาวชนรายจังหวัด (Child watch) ของจังหวัดฉะเชิงเทรา ปี พ.ศ. 2550-2551 (จิตติมาวดี เจริญรัชต์, 2551) ผลการศึกษาสภาวะการด้านสังคมของเด็กและเยาวชน พบว่า เด็กมีการสื่อสารกับพ่อแม่ลดลง มีอัตราการต้องอยู่บ้านคนเดียวหลังเลิกเรียนสูงขึ้น มีเด็กถูกลักขโมยทรัพย์ และทำร้ายร่างกายในสถานศึกษาเป็นจำนวนที่สูงขึ้นทุกปี จากสภาวะการที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านสังคมนั้น พ่อแม่มีการสื่อสารและใช้เวลาคุณภาพกับบุตรลดลง เด็กและเยาวชนมีการใช้ความรุนแรงที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญที่จะพัฒนาโปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ซึ่งจะเป็แนวทางในการช่วยเหลือพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ให้มีพฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่เพิ่มสูงขึ้นต่อไป

2. เพื่อพัฒนาโปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดการปรึกษารอบครัวเชิงทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น เพื่อเป็นการช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในครอบครัว ซึ่งแนวคิดการปรึกษารอบครัวทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเชื่อว่าสมาชิกทุกคนไม่จำเป็นจะต้องรับการปรึกษาทุกคน โดยจะให้ความช่วยเหลือสมาชิกครอบครัวคนใดคนหนึ่งของครอบครัว ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้คือ พ่อและแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น เน้นการสอนทักษะพฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ใหม่ ๆ ที่มีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมในการอยู่ร่วมกันในครอบครัว บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า หากแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาพฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ย่อมส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นในครอบครัว

โดยรวมอย่างเห็นได้ชัดเจน (Gladding, 1995 อ้างถึงใน เพ็ญนภา กุลนภาค, 2560) ทั้งนี้ขั้นตอนการปรึกษารอบครัวจะเน้นหลักการของ A-B-C ได้แก่ การนิยามพฤติกรรมที่เป็นปัญหา โดยพิจารณาสาเหตุ (Antecedents) ความเชื่อ (Belief) และผลที่ตามมา (Consequences) ของพฤติกรรม และใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning theory) เพื่อนำมาใช้ฝึกทักษะต่าง ๆ ของพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ เช่น การใช้คำพูด (Verbal skills) ทักษะการแสดงออกด้วยการกระทำ (Perform skills) โดยใช้เทคนิคบทบาทสมมติ การใช้แม่แบบ การซ้อมบทบาท เป็นต้น ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่กับบุตรวัยรุ่น ทั้งนี้ยังมีการใช้เทคนิคการเสริมแรงให้กำลังใจและให้คำชมเชยทุกครั้งที่พ่อแม่ทำได้ดี (เพ็ญนภา กุลนภาค, 2560)

โปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น จำนวน 10 ครั้ง ให้การปรึกษารอบครัวสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ระยะเวลาครั้งละ 60-90 นาที โดยเริ่มจากการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยและพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ด้วยการพูดคุยที่อบอุ่น จริงใจ เพื่อให้พ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นเกิดความผ่อนคลาย และมีความไว้วางใจ ซึ่งจะนำมาสู่การเปิดเผยตนเอง โดยสามารถที่จะบอกเรื่องราวของตนเองด้วยความสบายใจ สามารถระบายความคิดความเชื่อของตนได้อย่างอิสระ นอกจากนี้ยังมีการทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อตกลงในการปรึกษารอบครัวเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่ชัดเจน กระบวนการ เนื้อหา บทบาทของพ่อแม่ที่เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษารอบครัวและผู้วิจัย รวมถึงการนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ตลอดจนการรักษาความลับ เพื่อนำไปสู่การตระหนักในความสำคัญและเกิดความร่วมมือในการเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ด้วยการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน และใช้เทคนิคการปรึกษารูปแบบต่าง ๆ ที่มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบของพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นทั้ง 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความอบอุ่นทางอารมณ์ (Emotional warmth) การสนับสนุนความเป็นตัวตน (Autonomy support) และวินัยในการเลี้ยงดู (Parenting discipline) ซึ่งการบูรณาการการปรึกษารอบครัวโดยการผสมทฤษฎีและเทคนิคมีความยืดหยุ่นต่อพ่อแม่ผู้รับการศึกษา สภาพปัญหา หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ต้องการพัฒนา ไม่บังคับ สอดคล้องกับ Norcross (2005); Norcross and Beutler (2008) และ Corey, Hackney and Cormier (2009 cited in Miller & Hubble, 2011) ที่กล่าวว่า การบูรณาการการปรึกษาถือได้ว่าเป็นกระบวนการที่ดีที่สุด มีศักยภาพ และก้าวข้ามขอบเขตและข้อจำกัดของแนวคิดการปรึกษาแบบทฤษฎีเดียวได้ เพราะพฤติกรรมของมนุษย์ไม่สามารถอธิบายให้เข้าใจได้ด้วยทฤษฎีเพียงทฤษฎีเดียว จนกระทั่งบรรลุเป้าหมายของการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีและเทคนิคมาใช้เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมกรอบมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น โดยขั้นเริ่มต้นของการปรึกษาผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิคการตอบแบบสำรวจ (Completing inventory) ด้วยการแจ้งให้พ่อแม่ผู้รับการปรึกษาทราบเกี่ยวกับกฎพื้นฐานของการปรึกษา (Ground rules) ว่าต้องทำอะไรบ้างในการรับการปรึกษารอบคร้ว และให้พ่อแม่ผู้รับการปรึกษาระบุสิ่งที่เขาคาดหวังเกี่ยวกับการปรึกษา รวมทั้งมีการสำรวจสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่ และบุตรวัยรุ่น ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ตามรูปแบบ ABC (A-B-C) Theory เพื่อเป็นการนิยามพฤติกรรมกรอบมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่เป็นปัญหา โดยพิจารณาสาเหตุ (Antecedents) ความเชื่อ (Belief) และผลที่ตามมา (Consequences) ของพฤติกรรมกรอบมเลี้ยงดูของพ่อแม่เหล่านั้น ผู้วิจัยใช้เทคนิคการใช้แม่แบบ (Modeling technique) โดยการยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออกความรักและความอบอุ่นทางอารมณ์ระหว่างพ่อแม่กับบุตรวัยรุ่น เพื่อเปิดโอกาสให้พ่อแม่ผู้รับการปรึกษาได้แลกเปลี่ยนความคิด ความรู้สึกซึ่งกันและกันในเรื่องการแสดงออกความรัก ความห่วงใย และเอาใจใส่ในครอบครัว ทำให้เข้าใจความต้องการของกันและกัน นำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมแสดงออกให้เข้าไปในทางสร้างสรรค์อย่างตรงไปตรงมา และใช้เทคนิคการซ้อมบทบาท (Role play) โดยให้พ่อแม่ฝึกทักษะการสื่อสารเพื่อแสดงความรัก ความห่วงใย และเอาใจใส่ต่อบุตรวัยรุ่นตามที่พ่อแม่ได้วางแผนไว้ ผู้วิจัยใช้เทคนิคการเสริมแรงทางบวก (Positive reinforcement) เพื่อเป็นการให้ตัวเสริมแรงแก่พ่อแม่ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรอบมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิคการสอน (Coaching) ด้วยการใช้คำพูด ผู้วิจัยจะเป็นโค้ชช่วยสอนเทคนิคและมีการฝึกหัดพฤติกรรมกรอบมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ซึ่งจะช่วยให้พ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นมีแนวทางในการตอบสนองต่อกันในครอบครัวได้อย่างเหมาะสม ผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิค เทคนิคการทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อบางสิ่งบางอย่าง (Quid pro quo) เป็นการทำสัญญาทางพฤติกรรมระหว่างพ่อแม่ผู้รับการปรึกษา โดยเป็นการตกลงที่จะทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยน ซึ่งเป็นลักษณะของการตกลงด้วยวาจาและเป็นข้อตกลงที่จะต้องเป็นที่ยินยอมและพอใจของทั้งพ่อและแม่ผู้รับการปรึกษา ผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิคการทำสัญญากับตนเอง (Self-contracting) เป็นเทคนิคในการควบคุมตนเอง เน้นการให้พ่อแม่สัญญากับตนเองว่าจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองอย่างไรบ้างที่เป็นรูปธรรม โดยสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษร กำหนดพฤติกรรมเป้าหมายที่ชัดเจน บอกถึงแนวทางที่พ่อแม่ต้องกระทำในการบรรลุเป้าหมาย การกำหนดการเสริมแรงให้ตนเอง หากพ่อแม่ดำเนินการบรรลุตามเป้าหมายที่ได้สัญญาไว้กับตนเอง และการกำหนดบทลงโทษ เมื่อพ่อแม่ไม่สามารถดำเนินการตามสัญญาที่ตนเองกำหนดไว้ในการสร้างพันธะสัญญาที่ดี ผู้วิจัยจะกำหนดให้พ่อแม่ผู้รับการปรึกษา สามารถเปลี่ยนแปลงพันธะสัญญาให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงของครอบครัวได้ ดังนั้น การกำหนดให้

มีการทบทวนสัญญา จึงเป็นสิ่งสำคัญในการทำให้พ่อแม่สามารถพิจารณาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป้าหมายและผลที่จะเกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง

3. เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

ผลการศึกษาผลของโปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น พบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น มีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่สูงกว่าพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น กลุ่มควบคุม ในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล และกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น มีค่าเฉลี่ยคะแนนสมรรถนะทางอารมณ์ในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง

โปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สามารถเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นได้ ซึ่งอธิบายได้ว่า ในระยะก่อนทดลอง พ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นขาดทักษะพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่เหมาะสม แม้ว่าพ่อแม่จะรู้สึกรักและผูกพันกับบุตรวัยรุ่น แต่พ่อแม่กลับไม่ค่อยแสดงออกถึงความรักและอบอุ่นทางอารมณ์ที่มีต่อบุตรอย่างตรงไปตรงมา อีกทั้งพ่อแม่ยังปรารถนาให้บุตรได้รับสิ่งที่ดีในชีวิต จนเกิดความกังวลว่าบุตรจะพบกับความทุกข์ใจ ทำให้พ่อแม่แสดงพฤติกรรมที่เป็นการจำกัด การสนับสนุนความเป็นตัวตนของบุตร ประกอบกับพ่อแม่ไม่เคยฝึกวินัยในครอบครัวทำให้ขาดกฎระเบียบกติกาในบ้าน และมักจะใจอ่อน หรือทำโทษบุตรรุนแรงกว่าความเป็นจริง แต่หลังจากผ่านกระบวนการทดลอง พ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นได้เรียนรู้การแสดงออกถึงความรักและอบอุ่นทางอารมณ์ การสนับสนุนความเป็นตัวตนของบุตร และการมีวินัยในการเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม ด้วยการการอบรมสั่งสอน การช่วยเหลือชี้แนะแนวทาง ตลอดจนการขัดเกลาการกระทำต่าง ๆ เพื่อให้บุตรมีพฤติกรรมที่เหมาะสมมากขึ้น

ทั้งนี้ เนื่องด้วยโปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นโปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ (Integrative family

counseling) ซึ่งเป็นกระบวนการช่วยเหลือครอบครัว ด้วยการบูรณาการแนวคิด ทฤษฎี และเทคนิค การปรึกษารอบครัวทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อช่วยให้พ่อแม่สามารถแก้ไขปัญหาพฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่เกิดขึ้นในทิศทางที่สร้างสรรค์และเหมาะสม ทั้งยังช่วยให้พ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นเกิดการพัฒนาการแสดงออกที่มีต่อบุตรให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในครอบครัว ซึ่งการบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคการปรึกษารอบครัว มุ่งเน้นการนิยามบริบทครอบครัว ให้ชัดเจน กระชับตรงประเด็น มองปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวว่าสามารถจัดการแก้ไขได้ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ขอบเขต กฎเกณฑ์ และความสัมพันธ์ครอบครัว ทำให้สมาชิกในครอบครัวเกิดความผูกพันและปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในระดับที่เหมาะสม ซึ่งการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน ที่เชื่อว่า พฤติกรรมทุกพฤติกรรมเกิดจากการเรียนรู้ (All behavior is learned) บุคคลและครอบครัวจะแสดงพฤติกรรมตามที่ได้รับ การเสริมแรง และพฤติกรรมจะดำรงอยู่ตราบเท่าที่บุคคลนั้นยังได้รับการเสริมแรง และจะเปลี่ยนไป เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในการเสริมแรง (เพ็ญญา กุลนาคดล, 2560) ดังนั้น พฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ไม่มีประสิทธิภาพ หรือพฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่เกิดจากการปรับตัวที่ไม่เหมาะสม จะสามารถเปลี่ยนแปลงแทนที่ได้ด้วยพฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ใหม่ ๆ ที่เกิดจากการเรียนรู้ โดยเน้นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ในปัจจุบัน นอกจากนี้การปรึกษารอบครัวทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เห็นว่าปัญหาพฤติกรรมของบุตรวัยรุ่นเป็นส่วนหนึ่งของบริบทครอบครัว ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการตอบสนองซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกภายในครอบครัว และปัญหาต่าง ๆ ในครอบครัว เกิดจากความไม่สมดุลบางอย่างของกลไกครอบครัว ดังนั้น การปรึกษารอบครัวทฤษฎีพฤติกรรมนิยม จึงมุ่งปรับโครงสร้าง และปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ความคิด อารมณ์ และการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ซึ่ง Goldenberg and Goldenberg (2013 อ้างถึงใน เพ็ญญา กุลนาคดล, 2560) กล่าวว่า เป้าหมายการปรึกษารอบครัวทฤษฎีพฤติกรรมนิยม คือ เพื่อสำรวจและประเมินว่าความคิดและพฤติกรรมใดบ้างของสมาชิกในครอบครัวที่ทำให้เกิดห่างเหินกันหรือใกล้ชิดกัน หรือก่อให้เกิดปัญหาภายในครอบครัว และช่วยให้สมาชิกในครอบครัวปรับเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เช่น เรียนรู้เกี่ยวกับทักษะการสื่อสาร การแก้ไขปัญหา การพัฒนาพฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การทำสัญญา การต่อรองเกี่ยวกับกฎต่าง ๆ และบทบาทต่าง ๆ และการจัดการหรือการบริหารความขัดแย้งในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสัมพันธ์ภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัว เหล่านี้เป็นการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และสร้างสรรค์รูปแบบการเสริมแรงที่พึงประสงค์ รวมถึงการรักษารูปแบบการเสริมแรงนั้น ๆ ให้คงอยู่ต่อไปเพื่อประโยชน์ของสมาชิกแต่ละคน ในการดำเนินการโปรแกรมการศึกษา

ครอบครัวทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ผู้วิจัยเริ่มต้นด้วยสร้างสัมพันธภาพ สัมผัส และประเมินปัญหา ทำให้พ่อแม่เกิดความกระจ่างในปัญหาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ มีการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยและพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ด้วยการพูดคุยที่อบอุ่น จริงใจ เพื่อให้พ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นเกิดความผ่อนคลาย และมีความไว้วางใจ ซึ่งจะนำมาสู่การเปิดเผยตนเอง โดยสามารถที่จะบอกเรื่องราวของตนเองด้วยความสบายใจ สามารถระบายความคิดความเชื่อของตนได้อย่างอิสระ โดยผู้วิจัยเริ่มจากการทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อตกลงในการปรึกษารอบครัวเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่ชัดเจน กระบวนการ เนื้อหา บทบาทของพ่อแม่ที่เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษารอบครัวและผู้วิจัย รวมถึงการนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ตลอดจนการรักษาความลับ เพื่อนำไปสู่การตระหนักในความสำคัญและเกิดความร่วมมือในการเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นต่อไป จากนั้นพ่อแม่ผู้รับการปรึกษาจะเป็นผู้ระบุปัญหา พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ซึ่งผู้ให้การปรึกษาจะทำหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดของปัญหาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ เพื่อทำความเข้าใจว่าอะไรคือปัญหาที่แท้จริง และสาเหตุสำคัญของปัญหานั้นคืออะไร โดยพยายามทำให้ปัญหานั้นเป็นรูปธรรมมากที่สุด และกำหนดขอบข่ายของประเด็นปัญหาให้ชัดเจน โดยมีการพิจารณาสาเหตุและผลที่ตามมา และทำความเข้าใจปัญหาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ในแต่ละองค์ประกอบว่ามีความถี่ของการเกิดพฤติกรรมบ่อยครั้งเพียงใด และมีผลกระทบต่อครอบครัวอย่างไร จากนั้นผู้วิจัยใช้ทักษะและเทคนิค อาทิเช่น เทคนิคการซ้อมบทบาท (Role play) เพื่อให้พ่อแม่แสดงออกถึงความอบอุ่นทางอารมณ์ต่อบุตร โดยอิสระตามธรรมชาติของครอบครัว และใช้การเสริมแรงทางสังคม เพื่อให้พ่อแม่มั่นใจในการแสดงพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูต่อบุตร ได้ดีขึ้น นอกจากนี้ผู้วิจัยมีการบูรณาการเทคนิคทฤษฎีอื่น ๆ เช่น การจินตนาการแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ จากทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ พฤติกรรม โดยผู้วิจัยให้พ่อแม่ปรับความคิดที่ไม่สมเหตุสมผลในเรื่องการแสดงออกถึงความรักและความอบอุ่นที่มีต่อบุตร พบว่า หลังจากที่ผู้วิจัยใช้เทคนิคดังกล่าว พ่อแม่ความคิดเชิงบวกต่อการแสดงออกต่อบุตรได้เหมาะสมมากขึ้น

จากการศึกษาผลการใช้โปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นพบว่า กลุ่มทดลองในระยะติดตามผลมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแมลดลง แต่ยังคงอยู่ในระดับที่สูงกว่ากลุ่มควบคุม ระดับคะแนนตรงนี้แสดงให้เห็นว่า เมื่อห่างจากกระบวนการจัดกระทำหรือการดูแลอย่างใกล้ชิดไม่ว่าจะด้วยกระบวนการปรึกษาหรือแนวทางการอบรมให้ความรู้พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ในช่องทางอื่น ๆ พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นพร้อมที่จะลดลงทั้งนี้อาจเนื่องจากพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของ

พ่อแม่ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงยังไม่คงเส้นคงวา ทำให้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์หรือสิ่งเร้าที่มากระตุ้น ดังนั้น การเสริม โปรแกรมการศึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นเข้าไปเป็นแนวทางการดูแลพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นทางการ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นมีความคงทนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. การที่จะนำแบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นไปใช้จะต้องมีการศึกษาบริบทของกลุ่มตัวอย่าง รวมถึงศึกษาเกณฑ์มาตรฐานและเกณฑ์การแปลผลให้ชัดเจนก่อนนำแบบวัดไปใช้ หากมีความประสงค์นำไปใช้ในการวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ในกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น พ่อแม่ที่มีบุตรวัยเด็กเล็ก ควรมีการคำนึงถึงบริบทกลุ่มตัวอย่างและปรับข้อคำถามให้เหมาะสม

2. จากผลการศึกษาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น หากผู้ที่มีความสนใจ สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ทั้งในการศึกษาในกลุ่มที่คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างหรือนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นได้ และควรมีการปรับเนื้อหากิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับบริบทกลุ่มตัวอย่างเพื่อประโยชน์สูงสุด

3. การที่จะนำโปรแกรมการศึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นไปใช้ ควรศึกษาข้อจำกัด จุดดีจุดด้อย และผู้ที่นำไปใช้ควรมีความรู้ทางจิตวิทยาการศึกษารอบครัว เนื่องจากการศึกษารอบครัวเชิงบูรณาการที่พัฒนาขึ้นนี้มีทักษะและเทคนิคที่มีความเฉพาะเจาะจง ต้องอาศัยประสบการณ์ ความชำนาญในการปรึกษา เพื่อให้พ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นได้รับประโยชน์สูงสุด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาและพัฒนาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ในช่วงวัยอื่น ๆ เช่น ในกลุ่มวัยเด็ก กลุ่มนักศึกษา เพื่อให้เกิดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย

2. ควรพิจารณาถึงการศึกษารอบครัวระยะสั้น หรือการศึกษารอบครัวแบบออนไลน์ เนื่องจากการจัดกระทำจำนวนครั้งตามทฤษฎีกับสถานการณ์ปัจจุบัน อาจเป็นอุปสรรคสำคัญในการเข้าร่วมการศึกษารอบครัวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่

โดยอาจมีการปรับรูปแบบการศึกษารอบครัวให้มีความสั้นกระชับ หรือมีการบูรณาการ
การศึกษาแบบผสมผสานทั้งแบบพบหน้าและแบบออนไลน์ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์
ในปัจจุบัน

3. หน่วยงานที่สนใจควรทำการศึกษาองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรม
การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่

บรรณานุกรม

- กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2561). *รายงานการพัฒนาเด็กและเยาวชน ประจำปี 2560*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2557). *แบบรายงานสถาบันครอบครัว ปี 2557*. เข้าถึงได้จาก https://www.m-society.go.th/article_attach/17498/19858.pdf
- กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2562). *นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาศาสนาครอบครัว*. เข้าถึงได้จาก <http://online.fliphtml5.com/vmpw/odip/>
- กรรณิการ์ นลราชสุวัจน์. (2551). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษาครอบครัว*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- กรีช แรงสูงเนิน. (2554). *การวิเคราะห์ที่ปัจจัยด้วย SPSS และ AMOS เพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ด ยูเคชั่น.
- กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดกาญจนบุรี. (2563). *แผนพัฒนาจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2561-2565 ฉบับทบทวนใหม่*. กาญจนบุรี: สำนักงานจังหวัดกาญจนบุรี.
- กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดระยอง. (2563). *แผนพัฒนาจังหวัดระยอง (พ.ศ. 2561-2565)*. ระยอง: สำนักงานจังหวัดระยอง.
- กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *รายงานสถานการณ์ประชากรไทย พ.ศ. 2562 โฉมหน้าครอบครัวไทย ยุคเกิดน้อย อายุยืน*. เข้าถึงได้จาก <https://thailand.unfpa.org/sites/default/files/>
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2552). *การวิเคราะห์ข้อมูลหลายตัวแปร (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: ชรรรมสาร.
- ขนิษฐา แฝกหอม. (2554). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของครอบครัวในการเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงของเด็กและเยาวชน*. วิทยานิพนธ์คหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์, คณะคหกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- ขวัญชนก เกษรบัว. (2561). การศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเด็กของพ่อแม่เจนเนอเรชันวายในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*, 13(3), 15-29.
- คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ. (2554). *แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จีระภา ธาราสุข. (2557). ผลการศึกษารอบครัวทฤษฎีการเชื่อมโยงระหว่างรุ่นต่อการยอมรับของครอบครัววัยรุ่นหญิงครรภ์แรก. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. (2553). *การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ วิชาหลักการวัดและประเมินผล การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ช่อผกา จันประดับ. (2554). *ผลลัพธ์ของโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อพฤติกรรม การปรับตัวของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- จิตติมาวดี เจริญรัชต์. (2551). *รายงานวิจัย โครงการติดตามสภาวะการแม่เด็กและเยาวชนรายจังหวัด (Child watch) ภาคตะวันออก ปี 2550-2551*. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- จิตติรัตน์ คล่องดี. (2560). *การพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัวในครอบครัวหย่าร้างด้วยการปรึกษาเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน*. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เดชเดชา เดชารชตะ, อำไพรัตน์ อักษรพรหม และทัศนีย์ ชาติไทย. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุการกระทำผิดกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนใน จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *การวิเคราะห์อภิมาน (Meta-analysis)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤมล พระใหญ่. (2558). รูปแบบการให้การปรึกษารอบครัวแบบบูรณาการ. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 16(1), 68-75.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2553). *รูปแบบการให้คำปรึกษา*. กรุงเทพฯ: สหมิตรพรินติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.
- พรทิพย์ ศิริบุรณ์พิพัฒนา และศรีสุดา เอกถักคนารัตน์. (2555). *การพยาบาลเด็ก เล่ม 1*. นนทบุรี: ยุทธรินทร์การพิมพ์.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุญย์. (2545). *จิตวิทยาครอบครัว* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชชา ถนอมเสียง. (2560). *การเสริมสร้างการปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวที่มีบุตรติดเกมออนไลน์ โดยการใช้รูปแบบการปรึกษาครอบครัวเชิงกลยุทธ์*. คุชฉินิพนธ์ปรัชญาคุณูปบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย. (2549). *หลักการและการใช้สถิติการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับการวิจัยทางการพยาบาล* (พิมพ์ครั้งที่ 3). สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.
- เพ็ญญา กุลนภาดล. (2560). *การให้การปรึกษารอบครัว* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ประยูรสาสน์ ไทย.
- เพ็ญญา กุลนภาดล. (2562). *การให้การปรึกษาวัยรุ่น (Adolescent counseling)* (พิมพ์ครั้งที่ 4). ชลบุรี: เก็ทคู์ครีเอชั่น.
- เมธินีทร์ ภิญญชน. (2539). *การให้คำปรึกษารอบครัวเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนว และจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เมษา นวลศรี, กมลวรรณ ตังชนกานนท์ และ โชติกา ภาษีผล. (2560). *การพัฒนาเกณฑ์ปกติของ แบบวัดพหุมิติความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, 11(3), 143-155.*
- ยุทธ ไถยวรรณ. (2551). *วิเคราะห์ข้อมูลวิจัย Step by step SPSS 4*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- รุ่งฤดี วงศ์ชุม. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวและความผูกพันระหว่าง บิดามารดากับบุตรกับพฤติกรรมความรุนแรงของวัยรุ่น. วารสารพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย สยาม, 20(38), 8-18.*
- รุ่งฤดี วงศ์ชุม, กัญญาพัชญ์ จาอ้าย, ชัชฎาภรณ์ นันทขว้าง และเยาวณา เชื้อเมืองพาน. (2560). *รายงานวิจัย รูปแบบการเลี้ยงดูและสัมพันธภาพในครอบครัวตามการรับรู้ของผู้ต้องขัง เยาวชนและครอบครัว*. เชียงใหม่: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ.

- วณิชยา นุ่ศรี. (2556). ผลการปริกษาครอบครั้วตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญาต่อความเข้มแข็ง
อดทนของครอบครั้วผู้ป่วยโรคเบาหวาน. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต,
สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริกุล อิศรานุรักษ์. (2549). พัฒนาการด้านอารมณ์และสังคมของเด็กวัย 6-12 ปี. *วารสาร
สาธารณสุข การพัฒนา*, 4(2), 89-100.
- ศิริรัตน์ คุปติวุฒิ. (2545). จิตวิทยาครอบครั้ว การให้การปริกษาครอบครั้ว และครอบครั้วบำบัด
เบื้องต้น. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม. (2560). *ยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรม ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-
2579)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม.
- สำนักงานส่งเสริมสถาบันครอบครัว กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2552).
รายงานประจำปี 2552 สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. กรุงเทพฯ:
กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- ลำราญ มีแจ้ง. (2557). *สถิติขั้นสูงสำหรับการวิจัย ทฤษฎีและการปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลำเรียง บุญเรืองรัตน์. (2550). *สติปัญญาและความถนัดทางการเรียนของมนุษย์ ทฤษฎี วิธีวัดและ
การพัฒนา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- สิริทรัพย์ สีหะวงษ์ และสุพัตรา ดิควงพันธ์. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเลี้ยงดูกับ
พฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*,
19(3), 165-172.
- สุชา จันทน์เอม. (2542). *จิตวิทยาพัฒนาการ*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุพิชฌาย์ เพ็ชรสไต. (2554). *การพัฒนาพฤติกรรมควบคุมอารมณ์ของบิดามารดาที่มี
บุตรวัยรุ่น โดยการให้การปริกษาครอบครั้วแนวพฤติกรรมนิยม*. วิทยานิพนธ์
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุภาพรรณ โคตรจรัส และชุมพร ขงกิตติกุล. (2545). *ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู
และพฤติกรรมส่วนบุคคลของวัยรุ่นไทย: เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา ครั้งที่ 2
เรื่อง วิกฤติความเครียดของสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยวิทยาศาสตร์จิตวิทยา
ตะวันออก-ตะวันตก คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสรี ชัดเข้ม. (2547). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน. *วารสารวิจัยและวัดผลทางการศึกษา*,
2(1), 15-55.

- อรพิน สติรมน. (2563). *ทฤษฎีการบำบัดคู่สมรสและครอบครัว*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อัจฉรา ประเสริฐสิน. (2552). *รายงานการวิจัย เรื่อง อิทธิพลของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อ พฤติกรรมการรับสื่ออินเทอร์เน็ตของเด็กและ เยาวชนไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.).
- อุบลรัตน์ ฌวีวงษ์. (2543). *กรณีศึกษา: ผลของการให้คำปรึกษาครอบครัวต่อสัมพันธภาพภายใน ครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง โรงเรียนนิคมวิทยาจังหวัดระยอง*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชา จิตวิทยาการให้คำปรึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2544). *จิตบำบัดและการให้คำปรึกษาครอบครัว (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยและพัฒนาครอบครัว.
- Aunola, K., & Nurmi, J. E. (2005). The role of parenting styles in children's problem behavior. *Child Dev*, 76, 1144-1159.
- Baumrind, D. (1966). Effects of authoritative parental control on children. *Child Development*, 37(2), 887-907.
- Baumrind, D. (1971). Current patterns of parental authority. *Developmental Psychology Monographs*, 4, 101-103.
- Berk, L. E. (2003). *Child development* (6th ed.). Boston: Pearson Education.
- Bigg, D. A. (1994). *Dictionary of counseling*. Westport, CT: Greenwood.
- Brook, J. (1991). *The process of parenting* (3rd ed.). CA: Mayfield.
- Buri, J. R. (1991). Parental authority questionnaire. *Journal of Personality Assessment*, 57, 110-119.
- Capron, E. W. (2004). Types of pampering and the narcissistic personality trait. *Journal of Individual Psychology*, 60, 76-93.
- Carlson, L., Grossbart, S., & Stuenkel, J. K. (1992). The role of parental socialization types on differential family communication patterns regarding consumption. *Journal of Consumer Psychology*, 1, 31-52.
- Carlson, J., Sperry, L., & Lewis, J. A. (1997). *Family therapy: Ensuring treatment efficacy*. Belmont, CA: Thomson Brooks/ Cole.

- Chen, X., & Liu, M. (2002). *Parental warmth, control, and indulgence and their relations to adjustment in Chinese children: a longitudinal study*. *Journal of Family Psychology*, *14*(3), 401-419.
- Chorpita, B. F., & Barlow, D. H. (1998). The development of anxiety: The role of control in the early environment. *Psychological Bulletin*, *124*, 3-21.
- Corey, G. (2009). *Theory and practice of counseling and psychotherapy* (8th ed.). California: Thomson Brook/Cole.
- Corey, G. (2014). *Theory and practice of group counseling* (9th ed.). Belmont, CA: Cengage Learning Custom Publishing.
- Dattilio, F. M. (2001). Cognitive-behavior family therapy: Contemporary myths and misconceptions. *Contemporary Family Therapy: An International Journal*, *23*(1), 3-18. <https://doi.org/10.1023/A:1007807214545>
- Davies, M. (2000). *The Blackwell encyclopedia of social work*. Oxford: Wiley-Blackwell.
- Dibble, E., & Cohen, D. J. (1974). Companion instruments for measuring children's competence and parental style. *Archives of General Psychiatry*, *30*(6), 805-815.
- Dillman, D. A. (2000). *Mail and internet surveys: The tailored design method* (2nd ed.). New York: Wiley.
- Domitrovich, C. E., & Bierman K. L. (2001). Parenting practices and child social adjustment: Multiple pathways of influence. *Merrill Palmer*, *47*, 235-263.
- Drabick, A. G. D., Gadow, K. D., & Sprafkin, J. (2006). Co-occurrence of conduct disorder and depression in a clinic-based sample of boys with ADHD. *Journal of child Psychology & Psychiatry*, *47*(8), 766-774.
- Duvall, E. M. (1977). *Marriage and family relationships* (5th ed.). Philadelphia: Lippincott.
- Essau C. A., Sasagawa S., & Frick P. J. (2006). Callous-unemotional traits in a community sample of adolescents. *Assessment*, *13*, 454-469. doi: [10.1177/1073191106287354](https://doi.org/10.1177/1073191106287354)
- Feldman, R. S. (2008). *Development across the life span*. New Jersey: Pearson Prentice Hall.
- Feldman, S. S., & Weinberger, D. A. (1994). Self-restraint as a mediator of family influences on boys' delinquent behavior: A longitudinal study. *Child Development*, *65*(1), 195-211.
- Ford, D., Coleman, M., & Davis, J. (2014). Racially, ethnically, and linguistically different gifted and talented students. *Gifted Child Today*, *37*(3), 133-134.

- Frick, P. J., Lilienfeld, S. O., Ellis, M., Loney, B. R., & Silverthorn, P. (1999). The association between anxiety and psychopathy dimensions in children. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 27, 381-390.
- Gladding, S. T. (2019). *Family therapy: History, theory, and practice* (7th ed.). New York: Pearson.
- Goldenberg, H., & Goldenberg, I. (2008). *Family therapy an overview* (7th ed.). California: Books/Cole.
- Goldenberg, H., & Goldenberg, I. (2013). *Family therapy* (8th ed.). Belmont, CA Brooks/ Cole, Cengage Learning.
- Goldenberg, I., Stanton, M., & Goldenberg, H. (2017). *Family therapy: An overview* (9th ed.). Belmont: Cengage Learning.
- Gottfredson, M., & Hirshi, T. (1990). *A general theory of crime*. Stanford, CA: Stanford University Press.
- Hauser, S. (1991). *Families and their adolescents*. New York: Free Press.
- Hauser, S. T., Powers, S. I., Noam, G. G., Jacobson, A. M., & Weiss, B. (1984). Familial contexts of adolescent ego development. *Child Development*, 55, 195-213.
- Hoeve, M., Blokland, A., Dubas, J., Loeber, R., & Gerris, J. (2008). Trajectories of delinquency and parenting styles. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 36, 223-235.
- Hudson, J. L., & Rapee, R. M. (2001). Parent and child interaction and anxiety disorder an observation study. *Behavior Research and Therapy*, 39(12), 1411-1427.
- Hurlock, E. B. (1984). *Child development*. New York: McGraw-Hill.
- Johnston, C., & Jassy, J. S. (2007). Attention-deficit/hyperactivity disorder and positional/conduct problems: links to parent-child interactions. *Journal of the Canadian Academy Child Adolescent Psychiatry*, 16, 74-79.
- Kaczynski, K. J. (2003). Marital conflict, maternal and paternal parenting, and child adjustment: a test of mediation and moderation. *Journal of Family Psychology*, 20, 199-208.
- Kremen, A. M., & Block, J. (1998). The roots of ego-control in young adulthood: Links with parenting in early childhood. *Journal of Personality and Social Psychology*, 75(4), 1062-1075.

- Lapworth, P., Fish, S., & Sills, C. (2001). *Integration in counselling and psychotherapy: Developing a personal approach*. London: SAGE Publications.
- Maccoby, E. E., & Martin, J. A. (1983). Socialization in the context of the family: Parent-child interaction. In P. H. Mussen & E. M. Hetherington (Eds.), *Handbook of child psychology. vol. IV socialization, personality and social development* (4th ed., pp. 1-101). New York: Wiley.
- McIntyre, I. G. & Dursek, J. B. (1995). Perceived rearing practices and style of coping. *Journal of Youth and Adolescence*, 24, 499-509
- Messer, S. B. (2001). Introduction to the special issue on assimilative integration. *Journal of Psychotherapy Integration*, 11(1), 1-4.
- Milevsky, A., Schlechter, M., Netter, S., & Keehn, D. (2007). Maternal and paternal parenting styles in adolescents: Association and life-satisfaction. *Journal of Child and Family Studies*, 16(1), 39-47.
- Miller, S. D., & Hubble, M. (2011). The road to mastery. *Psychotherapy Networker*, 35(3), 22-31.
- Nichols, M. P., & Schwartz, R. C. (2007). *The essentials of family therapy* (8th ed.). New York: Allyn & Bacon.
- Norcross, J. C. (2005). The psychotherapist's own psychotherapy: Educating and developing psychologists. *American Psychologist*, 60(8), 840-850.
- Norcross, J., & Beutler, L. (2008). Integrative psychotherapies. In R. Corsini & D. Wedding (Eds.), *Current psychotherapies* (8th ed., pp. 481-511). Belmont, CA: Brooks/Cole.
- Olson, D. H., & De Frain, J. (2006). *Marriages and families: intimacy, diversity, and strengths*. New York: The McGraw-Hill Companies.
- Pettit, G. S., Bates, J. E., & Dodge, K. A. (1997). Supportive parenting, ecological context, and children's adjustment: A seven-year longitudinal study. *Child Development*, 68, 908-923.
- Rapee, R. M. (2001). The development of generalized anxiety In M. W. Vasey & M. R. Dadds (Eds.). *The developmental psychopathology of anxiety* (pp. 481-503). New York: Oxford University Press.

- Reid, C. A., Roberts, L. D., Roberts, C. M., & Piek, J. P. (2015). Towards a model of contemporary parenting: the parenting behaviours and dimensions questionnaire. *PLoS One*, *10*(6), e0114179. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0114179>
- Rogers, C. R. (1969). *Freedom to learn*. Columbus, OH: Merrill.
- Rogers, C. R. (1972). *Becoming partners: Marriage and its alternatives*. New York: Delacorte.
- Rohner, R. P. (1986). *The warmth dimension: Foundations of parental acceptance-rejection theory*. Beverly Hills, CA: Sage Publications.
- Rohner, R. P. (1999). Acceptance and rejection. In D. Levinson, J. Ponzetti & P. Jorgensen (Eds.), *Encyclopedia of human emotions* (pp. 6-14). New York: Macmillan.
- Rohner, R. P., & Rohner, E. C. (1980). Antecedents and consequences of parental rejection: A theory of emotional abuse. *Child Abuse & Neglect*, *4*, 189-198.
- Roksa, J., & Potter, D. (2011). Parenting and academic achievement. *Sociology of Education*, *84*, 299-321.
- Sampson, R. J., & Laub, J. H. (2003). Crime and deviance in the life course. *Annual Review of Sociology*, *18*, 312.
- Scott, S., Knapp, M., Henderson, J., & Maughan, B. (2001). Financial cost of social exclusion: Follow up study of antisocial children into adulthood. *British Medical Journal (Clinical Research Edition)*, *323*(7306), 191.
- Shek, D. T. L. (1997). Family environment and adolescent psychology well-being, school adjustment, and problem behavior: A pioneer study in a Chinese context. *Journal of Genetic Psychology*, *158*, 113-128.
- Slicker, E. K. (1998). Relationship of parenting style to behavior adjustment in graduating high school seniors. *Journal of Youth and Adolescence*, *27*, 345-372
- Stevens, J. (1992). *Applied multivariate statistics for the social sciences* (2nd ed.). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Stevens, J. (1996). *Applied multivariate statistics for the social sciences* (3rd ed.). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Stolz, H. E., Barber, B. K., & Olsen, J. A. (2005). Toward disentangling fathering and mothering: An assessment of relative importance. *Journal of Marriage and Family*, *67*, 1076-1092.

- Stormshak, E. A., Bierman, K. L., McMahon, R. J., & Lengua, L. J. (2000). Parenting practices and child disruptive behavior problems in early elementary school. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology, 29*, 17-29.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2001). *Using multivariate statistics* (4th ed.). Needham Heights, MA: Allyn and Bacon.
- Uehara, T., Sakado, K., Sato, T., & Someya, T. (1999). Do perceived parenting styles influence stress coping in patients with major depressive disorders? *Stress Medicine, 15*, 197-200.
- Virasiri, S., (2008). *Establishing integrity: Parenting process among parents of health adolescent*. Doctors Thesis, Graduate School, Chulalongkon University.
- World Health Organization. (2016). *Adolescent development*. Retrieved from http://www.who.int/maternal_child_adolescent/topics/adolescence/dev/en/
- Winer, B. J., Brown, D. R., & Michels, K. M. (1991). *Statistical principles in experimental design*. New York: McGraw-Hill.
- Wood, J. (2006). Parental intrusiveness and children's separation anxiety in a clinical sample. *Child Psychiatry & Human Development, 37*, 73-87.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือการวิจัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี	อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและ
จิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ภรภัทร เสงอุดมทรัพย์	อาจารย์ประจำคณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
3. นายแพทย์เวทิส ประทุมศรี	นายแพทย์เชี่ยวชาญ
หัวหน้ากลุ่มงานจิตเวช
โรงพยาบาลพุทธโสธร อำเภอเมือง
จังหวัดฉะเชิงเทรา
4. พันตรีหญิง ดร.คุณฉวี เล็บขาว	อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
5. อาจารย์ ดร.พิชชา ถนอมเสียง	อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ อว ๘๑๑๘/๑๓๗๖

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
๑๖๙ ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลพุทธโสธร

สิ่งที่ส่งมาด้วย เค้าโครงย่อวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวสุวัชรพร สวยอารมณ์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “การเสริมสร้างพฤติกรรมพ่อแม่ที่มีบุตรวัยร่นด้วยการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ” ในความควบคุมดูแลของ รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญภา กุลนภาตล ประธานกรรมการ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ในการนี้คณะศึกษาศาสตร์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า นายแพทย์เวทิส ประทุมศรี เป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จาก นายแพทย์เวทิส ประทุมศรี ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐุ์ ศิริสวัสดิ์)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์

โทรศัพท์ ๐ ๓๘๑๐ ๒๐๗๖

โทรสาร ๐ ๓๘๓๙ ๑๐๔๓

ผู้วิจัยโทร. ๐๘ ๖๗๗๐ ๓๐๖๕

ที่ อว ๘๑๑๘/๑๓๗๖

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
๑๖๕ ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน พันตรีหญิง ดร.ศุภฎี เล็บขาว

สิ่งที่ส่งมาด้วย คำโคร่งย่อคุณวุฒิบัตร และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวสุวิชราพร สวยอารมณ์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำคุณวุฒิบัตร เรื่อง “การเสริมสร้างพฤติกรรมพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นด้วยการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ” ในความควบคุมดูแลของ รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญนภา กุลนภาตล ประธานกรรมการ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ในการนี้คณะศึกษาศาสตร์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนิสิตในครั้งนี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศิริสวัสดิ์)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์

โทรศัพท์ ๐ ๓๘๑๐ ๒๐๗๖

โทรสาร ๐ ๓๘๓๙ ๑๐๔๓

ผู้วิจัยโทร. ๐๘ ๖๗๗๐ ๓๐๖๕

ที่ อว ๘๑๑๘/๖๓๗๕

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
๑๖๙ ถ.สิงหนาทบางแสน ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เค้าโครงย่อดัชนีพจนานุกรม และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวสุวิชราพร สวยอารมณ์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำดัชนีพจนานุกรม เรื่อง “การเสริมสร้างพฤติกรรมพ่อแม่ที่มีบุตรวัยร่นด้วยการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ” ในความควบคุมดูแลของ รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญภา กุลนภาดล ประธานกรรมการ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ในกรณีนี้คณะศึกษาศาสตร์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า รองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี เป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ์ ศิริสวัสดิ์)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์

โทรศัพท์ ๐ ๓๘๑๐ ๒๐๗๖

โทรสาร ๐ ๓๘๓๙ ๑๐๔๓

ผู้วิจัยโทร. ๐๘ ๖๗๗๐ ๓๐๖๕

ที่ อว ๘๑๑๘/๑๓๗ก

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
๑๖๙ ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.พิชชา ถนอมเสียง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ค่าครองย่อดัชนีพจน์ และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวสุวิชราพร สวยอารมณ์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำดัชนีพจน์ เรื่อง "การเสริมสร้างพฤติกรรมพ่อแม่ที่มีบุตรวัยร่นด้วยการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ" ในความควบคุมดูแลของ รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญภา กุลนภาคล ประธานกรรมการ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ในกรณีนี้คณะศึกษาศาสตร์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ์ สิริสวัสดิ์)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์

โทรศัพท์ ๐ ๓๘๑๐ ๒๐๗๖

โทรสาร ๐ ๓๘๓๙ ๑๐๔๓

ผู้วิจัยโทร. ๐๘ ๖๗๗๐ ๓๐๖๕

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ โทร ๒๐๗๖
 ที่ อว ๘๑๑๘/๒๖๔๘ วันที่ ๑๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓
 เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย
 เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ภรภัทร เสงอุตมทรัพย์

ด้วย นางสาวสุวิชราพร สวยอารมณ์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “การเสริมสร้าง พฤติกรรมพ่อแม่ที่มีบุตรวัยร่นด้วยการปรึกษาคอบครัวเชิงบูรณาการ” ในความควบคุมดูแลของ รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญภา กุลนภาตล ประธานกรรมการ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ในการนี้คณะศึกษาศาสตร์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่ง
 ว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศิริสวัสดิ์)
 รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
 คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

- แบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

- ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

แบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

คำชี้แจง

1. แบบวัดนี้ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ประเมินความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมเกี่ยวกับตัวท่านในเรื่องพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ซึ่งข้อคำถามในแต่ละข้อไม่มีคำตอบถูกผิด จึงขอความกรุณาให้ท่านตอบให้ตรงกับ ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด
2. แบบวัดนี้ไม่จำกัดเวลาในการตอบ และข้อมูลที่ท่านตอบมาทั้งหมดจะไม่เผยแพร่เป็นรายบุคคลและถือเป็นความลับ จะรายงานเป็นภาพรวมเพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น
3. โปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อ จึงจะเป็นคำตอบที่สมบูรณ์ และนำไปใช้ในการประมวลผลการวิจัยได้ ซึ่งแบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นทั้งหมดเป็นแบบวัดชนิดตอบเอง (Self-report) แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ
 - ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล
 - ส่วนที่ 2 แบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น
 ผู้วิจัยขอขอบคุณท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบวัดแบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นเป็นอย่างยิ่ง

นางสาวสุวัชรพร สวขอารมณั
 นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา
 ภาควิชาการวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

แบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1. บทบาทของท่านในครอบครัว

1) พ่อ

2) แม่

2. อายุของท่าน.....ปี

3. การศึกษา

1) ต่ำกว่าปริญญาตรี

2) ปริญญาตรี

3) สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

1) รับราชการ

2) รัฐวิสาหกิจ

3) พนักงานบริษัท

4) รับจ้างทั่วไป

5) ค้าขาย

6) ประกอบธุรกิจส่วนตัว

7) พ่อบ้าน/ แม่บ้าน

8) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5. ท่านมีบุตร.....คน

1) ชาย.....คน

2) หญิง.....คน

ส่วนที่ 2 แบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

แบบวัดฉบับนี้มีทั้งหมด 22 ข้อ (กรุณาทำให้ครบทุกข้อ) โดยพิจารณาว่าข้อความแต่ละข้อนั้น เป็นจริงมากน้อยเพียงใดสำหรับตัวท่าน แล้วให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียว

ข้อที่	ข้อความ	ไม่จริงที่สุด	ไม่จริง	จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง	จริง	จริงที่สุด
1.	ฉันแสดงออกถึงความรักที่มีต่อลูกอย่างสม่ำเสมอ					
2.	ฉันมีเวลาให้ลูกมากเท่าที่เขาต้องการ					
3.	ฉันพูดคุยกับลูกทุก ๆ วัน					
4.	ฉันให้กำลังใจเมื่อลูกทำผิดพลาด					
5.	ฉันตอบสนองความต้องการของลูกอย่างสมเหตุสมผล					
6.	ฉันพร้อมรับฟังปัญหาของลูกทุกเรื่อง					
7.	ฉันชมเชย เพื่อแสดงให้เห็นว่าฉันภูมิใจในตัวลูก					
8.	ฉันมั่นใจว่าลูกมีความรับผิดชอบ ตอนที่ลูกไม่ได้อยู่กับฉัน					
9.	ฉันส่งเสริมให้ลูกรู้ถึงศักยภาพ จุดแข็ง และจุดอ่อนของตนเอง					
10.	ฉันสนับสนุนให้ลูกได้เรียนรู้ในสิ่งที่ลูกชอบหรือถนัด					
11.	ฉันส่งเสริมให้ลูกรู้จักรับผิดชอบงานต่าง ๆ ตามอายุของลูก					
12.	ฉันให้ลูกรู้จักคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง					
13.	ฉันให้ลูกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่อง การเรียน					

ข้อที่	ข้อความ	ไม่จริง ที่สุด	ไม่จริง	จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง	จริง	จริง ที่สุด
14.	ฉันเปิดโอกาสให้ลูกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ร่วมกับพ่อแม่					
15.	ฉันส่งเสริมให้ลูกเลือกรับในสิ่งที่ดี					
16.	ฉันทำตามข้อตกลงที่ตั้งไว้ในครอบครัว					
17.	ฉันเปิดโอกาสให้ลูกมีส่วนร่วมในการสร้างข้อตกลงของครอบครัวร่วมกับพ่อแม่					
18.	ฉันจะลงโทษลูกตามข้อตกลงที่มีร่วมกัน					
19.	ฉันบอกให้ลูกรู้ว่าฉันจะจัดการเกี่ยวกับพฤติกรรมของเขา					
20.	ฉันมีเหตุผลในการจัดการพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของลูก					
21.	ฉันบอกให้ลูกพิจารณาผลที่จะเกิดก่อนการลงมือทำ					
22.	ฉันและลูกมีการสื่อสารกันอย่างตรงไปตรงมา					

การหาคุณภาพเครื่องมือ
แบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

ตารางที่ 1 ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อความ (IOC) ของแบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					คะแนน รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	ท่านที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3	ท่านที่ 4	ท่านที่ 5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
12	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ภาคผนวก ง

การวิเคราะห์องค์ประกอบพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น
ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2

(Secondary confirm factor analysis)

**การวิเคราะห์องค์ประกอบพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น
เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 (Secondary confirm factor analysis)**

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Confirmation factor analysis) เพื่อทดสอบยืนยัน โครงสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นว่ามีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบแต่ละตัวชี้วัดอย่างไร โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการกระจายตัวของข้อมูล และความสัมพันธ์ของข้อมูลรายละเอียด ดังนี้

1. การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (n = 1,350)

ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discriminate power) ด้วยเทคนิค Corrected Item total correlation โดยให้ข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อมากกว่า .20 ขึ้นไป ถือว่ามีคุณภาพเพียงพอ และหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) ด้วยเทคนิค Cronbach alpha โดยกำหนดให้องค์ประกอบย่อยที่มีค่าความเชื่อมั่นมากกว่า .70 ขึ้นไป ถือว่ามีคุณภาพที่เพียงพอ พบว่า

1.1 ข้อคำถามด้านความอบอุ่นทางอารมณ์ (EMW) ที่สามารถใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 (Secondary confirm factor analysis) มีจำนวน 6 ข้อคำถาม มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .563-.628 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .820

1.2 ข้อคำถามด้านการสนับสนุนความเป็นตัวตน (IDT) มีจำนวน 9 ข้อคำถาม มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .543-.662 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .876

1.3 ข้อคำถามด้านวินัยในการเลี้ยงดู (DCL) มีจำนวน 7 ข้อคำถาม มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .598-.674 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .859

สรุปจำนวนข้อคำถามที่จะใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 (Secondary confirmatory factor analysis) ที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อมากกว่า .20 ขึ้นไป ดังตารางภาคผนวก ง-1

ตารางภาคผนวก ง-1 ผลการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (n = 1,350)

พฤติกรรม	ที่ได้พัฒนา			ที่ใช้ได้จริง			ข้อที่ไม่ผ่านเกณฑ์
	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ	ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ	จำนวนข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ	ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ	จำนวนข้อ	
การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB)	(-.058)-.602	.727	7	.563-.628	.820	6	1 (ข้อ 6)
การสนับสนุนความเป็นตัวตน (IDT)	.543-.662	.876	9	.543-.662	.876	9	-
วินัยในการเลี้ยงดู (DCL)	(-.275)-.588	.668	9	.598-.674	.859	7	2 (ข้อ 17, 18)

จากตารางภาคผนวก ง-1 พบว่า ข้อคำถามขององค์ประกอบพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) ด้านความอบอุ่นทางอารมณ์ (EMW) ที่สามารถใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 (Secondary confirm factor analysis) มีจำนวน 6 ข้อคำถาม มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .563-.628 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .820 องค์ประกอบด้านการสนับสนุนความเป็นตัวตน (IDT) มีจำนวน 9 ข้อคำถาม มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .543-.662 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .876 และ องค์ประกอบด้านวินัยในการเลี้ยงดู (DCL) มีจำนวน 7 ข้อคำถาม มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .598-.674 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .859

2. การแจกแจงแบบเป็นโค้งปกติ (Normal distribution) ของตัวแปรเชิงประจักษ์

(n = 1,350)

ผู้วิจัยตรวจสอบการแจกแจง (Distribution) ของตัวแปรเชิงประจักษ์ที่ทำการศึกษาในแบบจำลองสมการ โครงสร้างทั้ง 50 ตัวแปร ด้วยสถิติทดสอบไค-สแควร์ (χ^2) หากพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าตัวแปรดังกล่าวมีการแจกแจงแบบไม่ปกติ ในทางตรงกันข้ามหากพบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (P-value > .50) แสดงว่าตัวแปรดังกล่าวมีการแจกแจงเป็นแบบปกติ (Normal distribution) รายละเอียดดังตารางภาคผนวก ง-2

ตารางภาคผนวก ง-2 ค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าร้อยละ ของสัมประสิทธิ์การกระจาย (%CV) ค่าต่ำสุด (Min) ค่าสูงสุด (Max) ค่าความเบ้ (Sk) ค่าความโด่ง (Ku) และค่า P-value ของสถิติทดสอบไค-สแควร์ (χ^2) ของตัวแปรเชิงประจักษ์ที่ศึกษา (n = 1,350)

ตัวแปร	\bar{x}	SD	%CV	Sk	Ku	χ^2	P-value
EMW_1	4.42	.65	14.71	-8.566	-4.704	95.500	.000
EMW_2	3.97	.80	20.15	-3.656	-3.712	27.147	.000
EMW_3	4.41	.74	16.78	-1.278	-3.011	114.715	.000
EMW_4	4.21	.74	17.58	-5.959	-3.748	49.550	.000
EMW_5	4.13	.69	16.71	-3.805	-2.231	19.455	.000
EMW_7	4.51	.64	14.19	-11.124	-2.346	129.256	.000
IDT_8	4.38	.67	15.30	-8.086	-4.032	81.639	.000
IDT_9	3.99	.76	19.05	-3.311	-2.968	19.774	.000
IDT_10	4.17	.67	16.07	-4.012	-1.921	19.784	.000
IDT_11	4.39	.65	14.81	-7.814	-3.490	73.248	.000
IDT_12	4.30	.64	14.88	-5.480	-3.899	45.229	.000
IDT_13	4.18	.67	16.03	-4.113	-2.746	24.461	.000
IDT_14	4.35	.65	14.94	-6.683	-3.377	56.076	.000
IDT_15	4.04	.75	18.56	-3.623	-3.404	24.716	.000
IDT_16	4.47	.58	12.98	-7.721	-5.449	89.302	.000
DCL_19	3.91	.76	19.44	-2.999	-1.082	1.166	.006
DCL_20	4.00	.77	19.25	-3.779	-1.557	16.704	.000
DCL_21	3.84	.79	20.57	-2.911	-.856	9.205	.010
DCL_22	3.98	.70	17.59	-3.004	.987	1.000	.007
DCL_23	4.13	.65	15.74	-3.310	-.497	11.206	.004
DCL_24	4.22	.63	14.93	-3.843	-1.570	17.230	.000
DCL_25	4.33	.68	15.70	-7.011	-4.294	67.595	.000

หมายเหตุ: ค่าสถิติ ไค-สแควร์ (χ^2) ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ (P-value <.05) แสดงว่ามีการแจกแจงแบบไม่ปกติ

จากตารางภาคผนวก ง-2 ผลการตรวจสอบการแจกแจงแบบโค้งปกติ (Normal score) ของตัวแปรเชิงประจักษ์ที่ทำการศึกษาในแบบจำลองสมการ โครงสร้างองค์ประกอบพฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) ด้วยการทดสอบด้วยค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) พบว่า ตัวแปรเชิงประจักษ์ส่วนใหญ่ทดสอบแล้วพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรเชิงประจักษ์ส่วนใหญ่มีการแจกแจงไม่เป็นแบบ โค้งปกติ (Non normal distribution) แต่อย่างไรก็ตามก็ยังสามารถนับได้ว่าเป็นข้อมูลที่สามารถนำไปวิเคราะห์ด้วยเทคนิควิเคราะห์องค์ประกอบ เชิงยืนยันอันดับที่ 2 (Secondary confirm factor analysis) ได้อย่างไม่ละเมิดข้อตกลงเบื้องต้นได้ เพราะว่า ตามแนวคิดแนว โนม์เข้าสู่ศูนย์กลาง (Central limited theory) การที่กลุ่มตัวอย่าง มีขนาดใหญ่ ($n \geq 400$) ก็สามารถที่จะอนุโลมได้ในทางสถิติว่า ข้อมูลที่ทำการวัดด้วยแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่าจะมีการแจกแจงแบบ โค้งปกติ (Kelloway, 1998) ซึ่งผลดังกล่าว อาจจะส่งผลทำให้การประเมินว่าแบบจำลองมีความกลมกลืนเชิงประจักษ์ โดยสถิติทดสอบ ไค-สแควร์ (χ^2) เกิดปัญหาได้ ผู้วิจัยจึงแก้ไขปัญหาของสถิติดังกล่าวในการประเมินความกลมกลืน ด้วยการหาค่าสัดส่วนของ ไค-สแควร์ (χ^2) ต่อองศาอิสระ (df) หากมีค่าน้อยกว่า 5.00 แสดงว่า แบบจำลองมีความกลมกลืนกับเชิงประจักษ์ แม้ว่าสถิติทดสอบ χ^2 ของแบบจำลอง (Model) จะมีนัยสำคัญทางสถิติก็ตาม (P-value $< .05$) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2556; Hair et al., 2006)

3. การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเชิงประจักษ์ที่ใช้ในการศึกษา

ในแบบจำลองสมการโครงสร้าง (Observation correlation test) (n = 1,350)

ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรเชิงประจักษ์ที่ทำการศึกษา ในแบบจำลองสมการ โครงสร้าง ด้วยเทคนิค KMO เพื่อเป็นการหาค่าความเพียงพอของการเลือก กลุ่มตัวอย่างโดยรวม และ Bartlett's test เพื่อเป็นการตรวจสอบเมทริกซ์เอกลักษณ์ (Identity matrix) และด้วยเทคนิคการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันเป็นรายคู่ (Pearson correlation) มี รายละเอียดดังนี้

ตารางภาคผนวก ง-3 ผลการตรวจสอบค่าสถิติ KMO และ Bartlett's test ของข้อคำถาม
 ที่ทำการศึกษาในแบบจำลองสมการ โครงสร้าง (n = 1,350)

สถิติทดสอบ		ค่าสถิติ
Kaiser-Meyer-Olkin		.958
Bartlett's test of sphericity	Approx. Chi-square	13728.796
	df	231
	p	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางภาคผนวก ง-3 แสดงว่าการตรวจสอบเมทริกซ์เอกลักษณ์ (Identity matrix) โดยใช้สถิติทดสอบ Bartlett's test of sphericity และการหาค่าความเพียงพอของการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยรวม (Measure of sampling adequacy: MSA) ของตัวแปรเชิงประจักษ์ ที่ทำการศึกษาในแบบจำลองสมการ โครงสร้างทั้งหมด เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปรว่ามีมากเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ในแบบจำลองสมการ โครงสร้างเดียวกันได้หรือไม่ ผลพบว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรเชิงประจักษ์ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ (Identity matrix) (Bartlett's test of sphericity = 13728.796, p = .000) แสดงว่าตัวแปรเชิงประจักษ์โดยรวมมีความสัมพันธ์กันเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ในแบบจำลองสมการ โครงสร้างเดียวกันได้ เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวแปรเชิงประจักษ์ พบว่า ค่าความพอเพียงของการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยรวม (Kaiser-Meyer-Olkin: KMO) มีค่าเท่ากับ .958 แสดงว่าตัวแปรเชิงประจักษ์แต่ละตัวแปร มีความสัมพันธ์กันเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ในแบบจำลองสมการ โครงสร้างเดียวกันได้ แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรที่ทำการศึกษานั้น ไม่มีคู่ใดที่มีความสัมพันธ์กันมากเกินไป ไม่เกิดปัญหาการร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) หรือตัวแปรเชิงประจักษ์ที่ทำการศึกษาทั้งหมด มีการความสัมพันธ์กันไม่มากเกินไป ข้อมูลเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์ด้วยเทคนิคแบบจำลองสมการ โครงสร้างได้ (Hair et al., 2006)

4. ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) ของพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ด้วยเทคนิควิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 (Secondary confirm factor analysis) (n = 1,350)

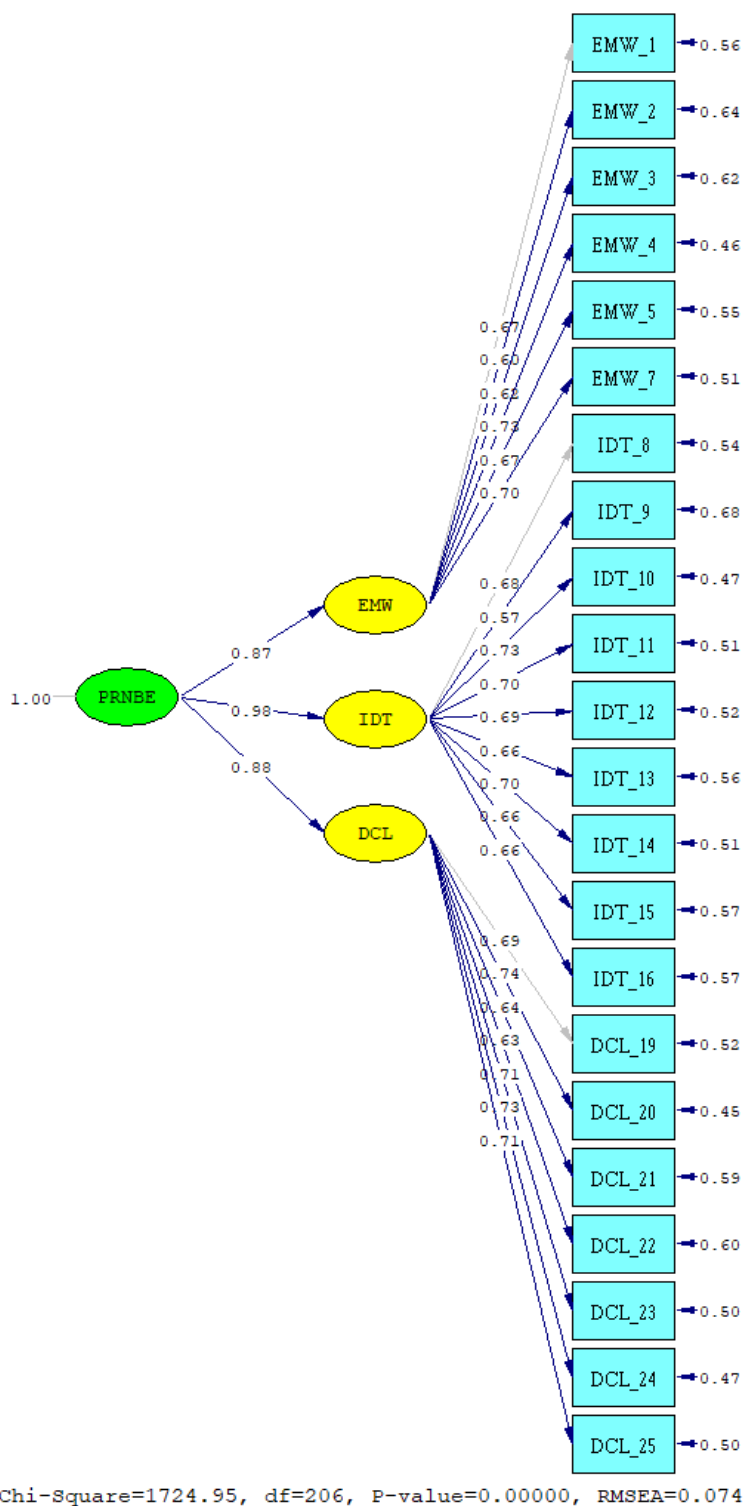
ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความกลมกลืนของแบบจำลองสมการ โครงสร้าง องค์ประกอบพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) ตามสมมติฐาน (Hypothesis

model) กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป LISREL โดยพิจารณาจากค่าดัชนี ความกลมกลืน ดังนี้ $\chi^2 = 1724.95$, $df = 206$, $P\text{-value} = .00000$, $\chi^2/df = 8.37$, $RMSEA = .074$, $RMR = .023$, $SRMR = .047$, $CFI = .97$, $GFI = .90$, $AGFI = .87$, $CN = 220.12$

จากค่าดัชนีความกลมกลืน ดังกล่าวของ แบบจำลองสมการ โครงสร้างตามสมมติฐาน พบว่า ยังไม่มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพิจารณาจากดัชนีความกลมกลืน (Fit index) ดังนี้ $\chi^2 = 1724.95$, $df = 206$, $P\text{-value} = .00000$ ยังไม่ผ่านเกณฑ์เพราะว่ายังคงมีนัยสำคัญทางสถิติ $\chi^2/df = 8.37$ ยังไม่ผ่านเกณฑ์เพราะว่ายังคงมีค่ามากกว่า 5.00 $RMSEA = .074$ ยังไม่ผ่านเกณฑ์ เพราะว่ามีค่ามากกว่า .05 $RMR = .023$ ผ่านเกณฑ์เพราะว่ามีค่าน้อยกว่า .05 $SRMR = .047$ ผ่านเกณฑ์เพราะว่ามีค่าน้อยกว่า .05 $CFI = .97$ ผ่านเกณฑ์เพราะว่ามีค่ามากกว่า .90 $GFI = .90$ ผ่านเกณฑ์เพราะว่ามีค่าเท่ากับ .90 $AGFI = .87$ ยังไม่ผ่านเกณฑ์เพราะว่ามีค่ามากกว่า .90 และ $CN = 220.12$ ผ่านเกณฑ์เพราะว่ามีค่ามากกว่า 200.00

ผลการดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า แบบจำลองตามสมมติฐาน (Hypothesis model) ยังไม่มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจากค่าดัชนีความกลมกลืน ได้แก่ χ^2 , χ^2/df , $RMSEA$, $AGFI$ และ CN ยังไม่ผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ (Joreskog; & Sorbom. 1996, pp. 121-122) ผู้วิจัยจึงยังไม่เชื่อมั่นในการประมาณค่าพารามิเตอร์ต่าง ๆ (Parameter estimation) ที่เกิดขึ้น ในแบบจำลองสมการ โครงสร้างตามสมมติฐาน (Hypothesis model)

ผลการวิเคราะห์แบบจำลองสมการ โครงสร้างองค์ประกอบพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดู ของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) ตามสมมติฐาน (Hypothesis model) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป LISREL แสดงดังภาพภาคผนวก ง-1

ภาพภาคผนวก ง-1 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองสมการ โครงสร้างองค์ประกอบพฤติกรรม
การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) ตามสมมติฐาน (Hypothesis
model) (n = 1,350)

ผู้วิจัยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับแก้แบบจำลองสมการ โครงสร้าง (Modification model) ให้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดย

1. ตัดตัวแปรเชิงประจักษ์ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Factor loading score) น้อยกว่า .30 ออกไปจากแบบจำลองสมการ โครงสร้าง

2. พิจารณาตัดตัวแปรเชิงประจักษ์ ที่มีค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรเชิงประจักษ์ (Error variance) กับตัวแปรเชิงประจักษ์อื่นสูงมากกว่า 100.00 ออกจากแบบจำลอง โดยพิจารณาจากค่าดัชนี Modification indices

3. ยอมให้ความคลาดเคลื่อนของตัวแปรเชิงประจักษ์ (Error variance) บางคู่ ความสัมพันธ์ให้มีความสัมพันธ์กัน

การปรับแก้แบบจำลองสมการ โครงสร้างดังกล่าว พบว่า แบบจำลองสมการ โครงสร้าง ที่ได้ดำเนินการปรับแก้ (Adjust model) มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพิจารณาจากดัชนี ความกลมกลืน (Fit Index) ดังนี้ $\chi^2 = 556.78$, $df = 181$, $P\text{-value} = .00000$, $\chi^2/df = 3.07$, $RMSEA = .039$, $RMR = .014$, $SRMR = .027$, $CFI = .99$, $GFI = .96$, $AGFI = .95$, $CN = 556.50$

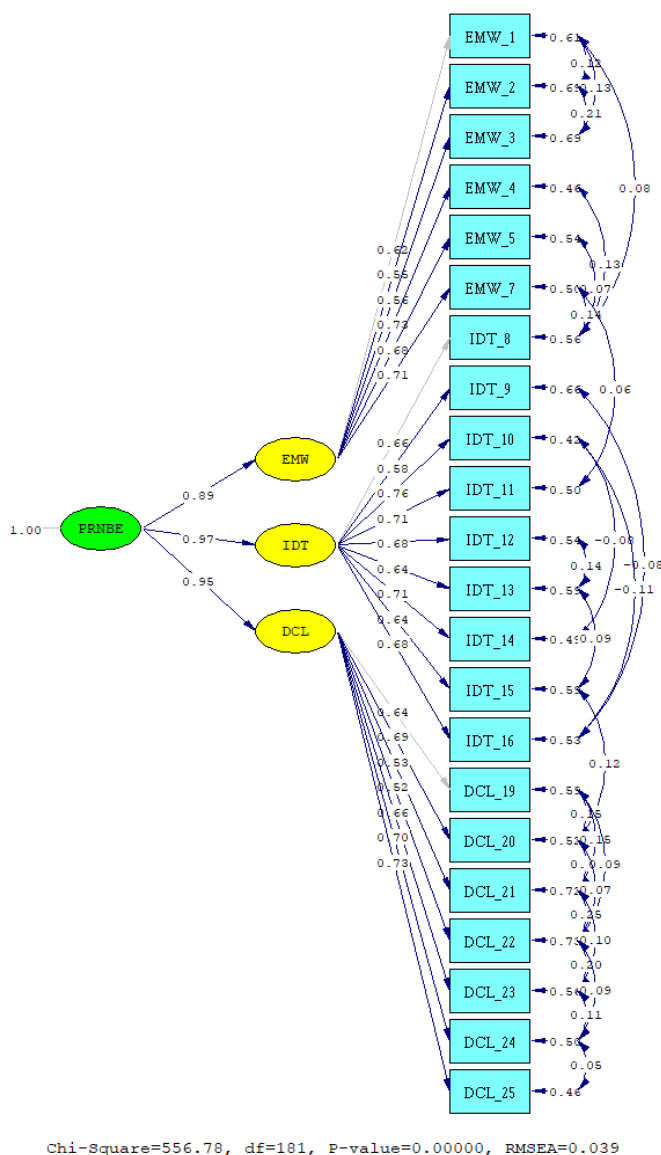
จากค่าดัชนีความกลมกลืน ดังกล่าวของ แบบจำลองสมการ โครงสร้างที่ได้ดำเนินการปรับแก้ (Adjust model) พบว่า มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพิจารณาจากดัชนี ความกลมกลืน (Fit index) ดังนี้ $\chi^2 = 556.78$, $df = 181$, $P\text{-value} = .00000$ ยังไม่ผ่านเกณฑ์เพราะว่า ยังมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value} < .05$) (Joreskog; & Sorbom, 1996) แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจาก ค่าสถิติทดสอบ χ^2 มีความอ่อนไหวกับขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงได้พิจารณาจากค่า χ^2/df ร่วมด้วย ซึ่งพบว่า มีค่าเท่ากับ 3.07 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนดเพราะว่ามีค่าน้อยกว่า 5.00 (Tabachnick & Fidell, 2007) $RMSEA = .039$ ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนดเพราะว่ามีค่าน้อยกว่า .05 (MacCallum et al., 1996) $RMR = .014$ ผ่านเกณฑ์แล้วเพราะว่ามีค่าน้อยกว่า .05 (Diamantopoulos & Siguaw, 2000) $SRMR = .027$ ผ่านเกณฑ์แล้วเพราะว่ามีค่าน้อยกว่า .05 (Diamantopoulos & Siguaw, 2000) $CFI = .99$ ผ่านเกณฑ์แล้วเพราะว่ามีค่ามากกว่า .90 (Tabachnick & Fidell, 2007) $GFI = .96$ ผ่านเกณฑ์แล้วเพราะว่ามีค่ามากกว่า .90 (Tabachnick & Fidell, 2007) $AGFI = .95$ ผ่านเกณฑ์เพราะว่ามีค่ามากกว่า .90 (Tabachnick & Fidell, 2007) และ $CN = 556.50$ ผ่านเกณฑ์เพราะว่ามีค่ามากกว่า 200.00 (Joreskog; & Sorbom, 1996) จากค่าดัชนีความกลมกลืนดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า แบบจำลองสมการ โครงสร้างที่ดำเนินการปรับแก้ (Adjust model) มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และการประมาณค่าพารามิเตอร์ ในแบบจำลองดังกล่าวจึงเป็นที่ยอมรับได้ ผลการวิเคราะห์ครั้งนี้ ตารางที่ 4 ตารางที่ 5 และภาพที่ 15 แบบจำลองที่ได้ปรับแก้ ($n = 1,350$)

ตารางภาคผนวก ง-4 ผลการเปรียบเทียบค่าสถิติที่คำนวณได้กับเกณฑ์ เพื่อตรวจสอบ
ความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของแบบจำลองสมการ โครงสร้าง
ปรับแก้ (Adjust model) (n = 1,350)

รายการเกณฑ์	เกณฑ์ที่กำหนด (Joreskog; & Sorbom, 1996, pp. 121-122)	ค่าสถิติของแบบจำลอง	การพิจารณา
Likelihood ratio chi-square statistic (χ^2)	P-value มากกว่าหรือเท่ากับ .05 (Joreskog; & Sorbom, 1996)	$\chi^2 = 556.78$, df = 181, P-value = .00000	ไม่ผ่าน
Relative χ^2 (χ^2 / df)	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5.00 (Tabachnick & Fidell, 2007)	3.07	ผ่าน
Root mean squared error of approximation (RMSEA)	น้อยกว่าหรือเท่ากับ .05 (MacCallum et al, 1996)	.039	ผ่าน
Root mean squared residuals (RMR)	น้อยกว่าหรือเท่ากับ .05 (Diamantopoulos & Siguaw, 2000)	.014	ผ่าน
Standardized root mean squared residual (SRMR)	น้อยกว่าหรือเท่ากับ .05 (Diamantopoulos & Siguaw, 2000)	.027	ผ่าน
Comparative fit index (CFI)	มากกว่าหรือเท่ากับ .90 (Fan et al., 1999)	.99	ผ่าน
Goodness of fit index (GFI)	มากกว่าหรือเท่ากับ .90 (Tabachnick & Fidell, 2007)	.96	ผ่าน
Adjusted goodness of fit index (AGFI)	มากกว่าหรือเท่ากับ .90 (Tabachnick & Fidell, 2007)	.95	ผ่าน
Critical N (CN)	มากกว่าหรือเท่ากับ 200 (Joreskog & Sorbom, 1996)	556.50	ผ่าน

จากตารางภาคผนวก ง-4 คำนีความกลมกลืนของแบบจำลองสมการ โครงสร้างที่ได้
ดำเนินการปรับแก้ มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพิจารณาจากดัชนีความกลมกลืน

(Fit index) ค้างนี้ $\chi^2 = 556.78$, $df = 181$, $P\text{-value} = .00000$, $\chi^2/df = 3.07$, $RMSEA = .039$, $RMR = .014$, $SRMR = .027$, $CFI = .99$, $GFI = .96$, $AGFI = .95$, $CN = 556.50$ จากค่าดัชนีความกลมกลืนดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า แบบจำลองสมการโครงสร้างที่ดำเนินการปรับแก้ (Adjust model) มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และการประมาณค่าพารามิเตอร์ในแบบจำลองดังกล่าว จึงเป็นที่ยอมรับได้ รายละเอียดดังภาพที่ 5 และตารางภาคผนวก ง-5

ภาพภาคผนวก ง-2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 (Secondary confirm factor analysis) แบบจำลองสมการ โครงสร้างองค์ประกอบพฤติกรรมมารอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) ($n = 1,350$)

ตารางภาคผนวก ง-5 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Factor loading score) (λ) แสดงเป็น
คะแนนมาตรฐาน (Standardize score) ค่าความคลาดเคลื่อน (θ) ค่าสถิติ
ทดสอบ t และค่าความเชื่อมั่น (R^2) ของแบบจำลองสมการ โครงสร้าง
พฤติกรรมครอบครัวของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) (n = 1,350)

พฤติกรรมครอบครัวของพ่อแม่ ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) $\rho_c = .96 \rho_v = .87$	Factor loading (λ)	Error (θ)	t	R^2
ความอบอุ่นทางอารมณ์ (EMW)	.89	.20	22.10	.80
EMW_1 ฉันแสดงออกถึงความรักที่มีต่อลูก อย่างสม่ำเสมอ	.62	.61	-	.39
EMW_2 ฉันมีเวลาให้ลูกมากเท่าที่เขาต้องการ	.55	.69	19.01	.31
EMW_3 ฉันพูดคุยกับลูกทุก ๆ วัน	.56	.69	19.39	.31
EMW_4 ฉันให้กำลังใจเมื่อลูกทำผิดพลาด	.73	.46	21.29	.54
EMW_5 ฉันตอบสนองความต้องการของลูก อย่างสมเหตุสมผล	.68	.54	20.15	.46
EMW_7 ฉันพร้อมรับฟังปัญหาของลูกทุกเรื่อง	.71	.5	20.75	.50
$\rho_c = .81 \rho_v = .41$				
การสนับสนุนความเป็นตัวตน (IDT)	.97	.07	25.36	.93
IDT_8 ฉันชมเชย เพื่อแสดงให้เห็นว่าฉันภูมิใจ ในตัวลูก	.66	.56	-	.44
IDT_9 ฉันมั่นใจว่าลูกมีความรับผิดชอบ ตอนที่ลูกไม่ได้อยู่กับฉัน	.58	.66	19.32	.34
IDT_10 ฉันส่งเสริมให้ลูกรู้ถึงศักยภาพ จุดแข็ง และจุดอ่อน ของตนเอง	.76	.42	24.37	.58
IDT_11 ฉันสนับสนุนให้ลูกได้เรียนรู้ในสิ่งที่ลูก ชอบหรือถนัด	.71	.50	23.23	.50
IDT_12 ฉันส่งเสริมให้ลูกรู้จักรับผิดชอบงาน ต่าง ๆ ตามอายุของลูก	.68	.54	22.41	.46

ตารางภาคผนวก ง-5 (ต่อ)

	พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) $\rho_c = .96 \rho_v = .87$	Factor loading (λ)	Error (θ)	t	R ²
IDT_13	ฉันให้ลูกรู้จักคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง	.64	.59	21.18	.41
IDT_14	ฉันให้ลูกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่อง การเรียน	.71	.49	23.14	.51
IDT_15	ฉันเปิดโอกาสให้ลูกมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ร่วมกับ พ่อแม่	.64	.59	21.16	.41
IDT_16	ฉันส่งเสริมให้ลูกเลือกรับในสิ่งที่ดี	.68	.53	22.24	.47
$\rho_c = .88 \rho_v = .45$					
	วินัยในการเลี้ยงดู (DCL)	.95	.10	23.80	.90
DCL_19	ฉันทำตามข้อตกลงได้ตั้งไว้ในครอบครัว	.64	.59		.41
DCL_20	ฉันเปิดโอกาสให้ลูกมีส่วนร่วม ในการสร้างข้อตกลง ของครอบครัวร่วมกับพ่อแม่	.69	.52	25.16	.48
DCL_21	ฉันจะลงโทษลูกตามข้อตกลงที่มีร่วมกัน	.53	.72	19.26	.28
DCL_22	ฉันบอกให้ลูกรู้ว่าฉันจะจัดการเกี่ยวกับ พฤติกรรมของเขา	.52	.73	17.89	.27
DCL_23	ฉันมีเหตุผลในการจัดการพฤติกรรม ที่ไม่เหมาะสมของลูก	.66	.56	20.44	.44
DCL_24	ฉันบอกให้ลูกพิจารณาผลที่จะเกิด ก่อนการลงมือทำ	.70	.50	21.35	.50
DCL_25	ฉันและลูกมีการสื่อสารกัน อย่างตรงไปตรงมา	.73	.46	22.18	.54
$\rho_c = .83 \rho_v = .41$					

จากตารางภาคผนวก ง-5 พบว่า แบบจำลองสมการ โครงสร้างองค์ประกอบคุณภาพ พ่อแม่ (PB) มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่าดัชนีความกลมกลืนดังนี้ $\chi^2 = 556.78$, $df = 181$, $P\text{-value} = .00000$, $\chi^2/df = 3.07$, $RMSEA = .039$, $RMR = .014$, $SRMR = .027$, $CFI = .99$, $GFI = .96$, $AGFI = .95$, $CN = 556.50$ ในแบบจำลองสมการ โครงสร้างดังกล่าว พบว่า พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความอบอุ่นทางอารมณ์ (EMW) การสนับสนุนความเป็นตัวตน (IDT) วินัยในการเลี้ยงดู (DCL) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (λ) (Standardized solution) อยู่ระหว่าง .89-.97 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (θ) อยู่ระหว่าง .07-.20 คือ สามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) (ตัวชี้วัดแต่ละตัวแปรมีความเชื่อมั่น (Reliability) โดยพิจารณาจากค่า R^2) ได้ร้อยละ 80-90 พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น (PB) มีค่าความเชื่อถือได้ขององค์ประกอบ (Composite reliability, ρ_c) เท่ากับ .96 มีค่าความแปรปรวนที่ถูกสกัดได้ (Average variable extracted, ρ_v) เท่ากับ .87

องค์ประกอบด้านความอบอุ่นทางอารมณ์ (EMW) มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ EMW_1 ฉันแสดงออกถึงความรักที่มีต่อลูกอย่างสม่ำเสมอ EMW_2 ฉันมีเวลาให้ลูกมากเท่าที่เขาต้องการ EMW_3 ฉันพูดคุยกับลูกทุก ๆ วัน EMW_4 ฉันให้กำลังใจเมื่อลูกทำผิดพลาด EMW_5 ฉันตอบสนองความต้องการของลูกอย่างสมเหตุสมผล EMW_7 ฉันพร้อมรับฟังปัญหาของลูก ทุกเรื่องมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (λ) (Standardized solution) อยู่ระหว่าง .55-.73 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (θ) อยู่ระหว่าง .46-.69 คือ สามารถอธิบายความแปรปรวนของความอบอุ่นทางอารมณ์ (EMW) (ตัวชี้วัดแต่ละตัวแปรมีความเชื่อมั่น (Reliability) โดยพิจารณาจากค่า R^2) ได้ร้อยละ 31-54 ความอบอุ่นทางอารมณ์ (EMW) มีค่าความเชื่อถือได้ขององค์ประกอบ (Composite reliability, ρ_c) เท่ากับ .81 มีค่าความแปรปรวนที่ถูกสกัดได้ (Average variable extracted, ρ_v) เท่ากับ .41

องค์ประกอบด้านการสนับสนุนความเป็นตัวตน (IDT) มี 9 องค์ประกอบ ได้แก่ IDT_8 ฉันชมเชย เพื่อแสดงให้เห็นว่าฉันภูมิใจในตัวลูก IDT_9 ฉันมั่นใจว่าลูกมีความรับผิดชอบ ตอนที่ลูกไม่ได้อยู่กับฉัน IDT_10 ฉันส่งเสริมให้ลูกรู้จักศักยภาพ จุดแข็ง และจุดอ่อนของตนเอง IDT_11 ฉันสนับสนุนให้ลูกได้เรียนรู้ในสิ่งที่ลูกชอบหรือถนัด IDT_12 ฉันส่งเสริมให้ลูกรู้จักรับผิดชอบ งานต่าง ๆ ตามอายุของลูก IDT_13 ฉันให้ลูกรู้จักคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง IDT_14 ฉันให้ลูกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องการเรียน IDT_15 ฉันเปิดโอกาสให้ลูกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ร่วมกับพ่อแม่ IDT_16 ฉันส่งเสริมให้ลูกเลือกรับในสิ่งที่ดี มีค่า

น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (λ) (Standardized solution) อยู่ระหว่าง .58-.71 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (θ) อยู่ระหว่าง .42-.66 สามารถอธิบายความแปรปรวนของการสนับสนุนความเป็นตัวตน (IDT) (ตัวชี้วัดแต่ละตัวแปรมีความเชื่อมั่น (Reliability) โดยพิจารณาจากค่า R^2) ได้ร้อยละ 34-58 การสนับสนุนความเป็นตัวตน (IDT) มีความเชื่อถือได้ขององค์ประกอบ (Composite reliability, ρ_c) เท่ากับ .88 มีค่าความแปรปรวนที่ถูกสกัดได้ (Average variable extracted, ρ_v) เท่ากับ .45

องค์ประกอบด้านวินัยในการเลี้ยงดู (DCL) มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ DCL_19 ฉันทำตามข้อตกลงได้ตั้งไว้ในครอบครัว DCL_20 ฉันเปิดโอกาสให้ลูกมีส่วนร่วมในการสร้างข้อตกลงของครอบครัวร่วมกับพ่อแม่ DCL_21 ฉันจะลงโทษลูกตามข้อตกลงที่มีร่วมกัน DCL_22 ฉันบอกให้ลูกรู้ว่าฉันจะจัดการเกี่ยวกับพฤติกรรมของเขา DCL_23 ฉันมีเหตุผลในการจัดการพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของลูก DCL_24 ฉันบอกให้ลูกพิจารณาผลที่จะเกิดก่อนการลงมือทำ DCL_25 ฉันและลูกมีการสื่อสารกันอย่างตรงไปตรงมา มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (λ) (Standardized solution) อยู่ระหว่าง .52-.73 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (θ) อยู่ระหว่าง .46-.73 สามารถอธิบายความแปรปรวนของวินัยในการเลี้ยงดู (DCL) (ตัวชี้วัดแต่ละตัวแปรมีความเชื่อมั่น (Reliability) โดยพิจารณาจากค่า R^2) ได้ร้อยละ 27-54 วินัยในการเลี้ยงดู (DCL) มีความเชื่อถือได้ขององค์ประกอบ (Composite reliability, ρ_c) เท่ากับ .83 มีค่าความแปรปรวนที่ถูกสกัดได้ (Average variable extracted, ρ_v) เท่ากับ .41

ภาคผนวก จ

โปรแกรมการศึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค
โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่
ที่มีบุตรวัยรุ่น

**โปรแกรมการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค
โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดู
ของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น**

โปรแกรมการปรึกษารอบครัวเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ผู้วิจัยใช้การปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค (Assimilative integrative) โดยใช้แนวคิดทฤษฎีหลักคือ ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behavioral therapy) เป็นฐาน ผู้วิจัยได้พัฒนาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ตามแนวคิดของ Carly et al. (2015) ใน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความอบอุ่นทางอารมณ์ การสนับสนุนความเป็นตัวตน และวินัยในการเลี้ยงดู โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น โดยใช้โปรแกรมการปรึกษารอบครัว บนหลักความเชื่อของการปรึกษารอบครัวทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่ว่า การเปลี่ยนแปลงการตอบสนองของพ่อแม่ จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมลูก (เพ็ญญา กุลนภาดล, 2560) และเน้นที่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ในปัจจุบัน มากกว่าการสนใจพฤติกรรมในอดีต โดยบูรณาการร่วมกับเทคนิคต่าง ๆ จากทฤษฎีการปรึกษารอบครัว ดังนี้ เทคนิคทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น ได้แก่ เทคนิคการเปลี่ยนบริบทของการสนทนา (Context-changing talk) เทคนิคการสร้างสัมพันธภาพแบบร่วมมือ (Formation of a collaborative relationship) เทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Therapist feedback to clients) เทคนิคทฤษฎีการอบรมเลี้ยงดูโครงสร้างครอบครัว ได้แก่ เทคนิคการมองภาพใหม่ (Reframing) เทคนิคทฤษฎีพิจารณาเหตุผลอารมณ์ พฤติกรรม ได้แก่ เทคนิคการจินตนาการแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ (Rational-emotive imagery) เทคนิคทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญา ได้แก่ เทคนิคสร้างสรรค์สิ่งที่ต้องการ (Create what you want) เทคนิคทฤษฎีเผชิญความจริง ได้แก่ เทคนิคการชี้ประเด็น (Point out technique) เทคนิค WDEP เป็นต้น และดำเนินการปรึกษารอบครัวแบบพบหน้ากัน (Face to face) จำนวน 8 รอบครัว สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที จำนวน 10 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 5 สัปดาห์ มีขั้นตอนการปรึกษารอบครัวเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเริ่มต้น ขั้นดำเนินการ และขั้นยุติ ดำเนินการปรึกษา

โปรแกรมการศึกษารอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค
โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมกรอบมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎี เทคนิค และทักษะการศึกษา	สื่อ/ ใบงาน/ อุปกรณ์
1	ปฐมนิเทศและสร้างสัมพันธภาพ (60 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีและบรรยากาศความไว้วางใจระหว่างวิจัยและพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัย เพื่อให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยทราบถึงวัตถุประสงค์ รูปแบบ วิธีการ และข้อตกลง ระยะเวลา และสถานที่ ตลอดจนประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษารอบครัว 	เทคนิคการศึกษารอบครัวทฤษฎีพฤติกรรมนิยม - เทคนิคการตอบแบบสำรวจ (Completing inventory) ทักษะการศึกษา <ol style="list-style-type: none"> ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ทักษะการใช้คำถาม ทักษะการใส่ใจ ทักษะการสรุป ทักษะการสนับสนุน 	<ol style="list-style-type: none"> ภาพ ใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย แบบบันทึกประสบการณ์การศึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ ครั้งที่ 1

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎี เทคนิค และทักษะการปรึกษา	สื่อ/ ใบบงาน/ อุปกรณ์
2	รักษาสัมพันธภาพ และ สำรวจพฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูของ พ่อแม่ (60 นาที)	1. เพื่อรักษาสัมพันธภาพ ระหว่างผู้วิจัย กับพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัย 2. เพื่อสำรวจมุมมองพฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่เข้าร่วม วิจัย	เทคนิคการให้การปรึกษารอบครัว ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม - เทคนิคการวิเคราะห์ตามรูปแบบ ABC (A-B-C Theory) เทคนิคการปรึกษารอบครัวทฤษฎี โครงสร้าง - เทคนิคการมองภาพใหม่ (Reframing) ทักษะการปรึกษา 1. ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ 2. ทักษะการใช้คำถาม 3. ทักษะการใส่ใจ 4. ทักษะการสรุป	1. แบบบันทึกประสบการณ์ การปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ ครั้งที่ 2

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎี เทคนิค และทักษะการปรึกษา	สื่อ/ ใบบงาน/ อุปกรณ์
3	การเรียนรู้ความอบอุ่นทางอารมณ์ (60 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อสำรวจมุมมองความอบอุ่นทางอารมณ์ที่มีต่อกันในครอบครัวของพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัย 2. เพื่อให้พ่อแม่สำรวจการแสดงออกความอบอุ่นทางอารมณ์ที่มีต่อกันในครอบครัว 	เทคนิคการให้การปรึกษาคครอบครัว ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม - เทคนิคการเสริมแรงทางบวก (Positive reinforcement) - เทคนิค I-Message ทักษะการปรึกษา <ol style="list-style-type: none"> 1. ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ 2. ทักษะการใช้คำถาม 3. ทักษะการใส่ใจ 4. ทักษะการสรุป 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ใบบงานกิจกรรมที่ 1 โดยเขียนข้อความลงในช่องตราประจำครอบครัว 2. แบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษาคครอบครัวเชิงบูรณาการ ครั้งที่ 3

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎี เทคนิค และทักษะการปรึกษา	สื่อ/ ใบบงาน/ อุปกรณ์
4	การเสริมสร้างความอบอุ่นทางอารมณ์ (60 นาที)	1. เพื่อให้พ่อแม่หาแนวทางในการเสริมสร้างความอบอุ่นทางอารมณ์ที่มีต่อกันในครอบครัว 2. เพื่อให้พ่อแม่แสดงความอบอุ่นต่อบุตรวัยรุ่นได้อย่างสมเหตุสมผล	เทคนิคการให้การปรึกษารอบครัว แบบพฤติกรรมนิยม - เทคนิคการใช้แม่แบบ (Modeling technique) - เทคนิคการซ้อมบทบาท (Role play) เทคนิคทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ พฤติกรรม - เทคนิคการจินตนาการแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ (Rational-emotive imagery) ทักษะการปรึกษา 1. ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ 2. ทักษะการใช้คำถาม 3. ทักษะการใส่ใจ 4. ทักษะการสรุป	1. วีดิทัศน์ เรื่อง “ความรัก ออกแบบได้” 2. แบบบันทึกประสบการณ์ การปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ ครั้งที่ 4

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎี เทคนิค และทักษะการปรึกษา	สื่อ/ ใบบงาน/ อุปกรณ์
5	การเรียนรู้การสนับสนุน ความเป็นตัวตนของบุตร (60 นาที)	1. เพื่อสำรวจมุมมองการสนับสนุน ความเป็นตัวตนของบุตรของพ่อแม่ ที่เข้าร่วมวิจัย 2. เพื่อให้พ่อแม่สำรวจการแสดงออก ในการสนับสนุนความเป็นตัวตนของ บุตร	เทคนิคการให้การปรึกษารอบครัว แบบพฤติกรรมนิยม - เทคนิคการสอน (Coaching) เทคนิคการให้การปรึกษา ทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น - การสร้างสัมพันธภาพแบบร่วมมือ (Formation of a collaborative relationship) ทักษะการปรึกษา 1. ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ 2. ทักษะการใช้คำถาม 3. ทักษะการใส่ใจ 4. ทักษะการสรุป	1. กระดาษ 2. ปากกา 3. แบบบันทึกประสบการณ์ การปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ ครั้งที่ 5

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎี เทคนิค และทักษะการปรึกษา	สื่อ/ ใบบางาน/ อุปกรณ์
6	การเสริมสร้าง การสนับสนุน ความเป็นตัวตนของบุตร (60 นาที)	1. เพื่อให้พ่อแม่หาแนวทางเสริมสร้าง การสนับสนุนความเป็นตัวตนของบุตร 2. เพื่อให้พ่อแม่แสดงออกถึงการ สนับสนุนความเป็นตัวตนของ บุตรวัยรุ่นได้อย่างเหมาะสม	เทคนิคการให้การปรึกษารอบครัว แบบพฤติกรรมนิยม - เทคนิคการทำบางสิ่งบางอย่าง เพื่อบางสิ่งบางอย่าง (Quid pro quo) - เทคนิคการเสริมแรงทางบวก (Positive reinforcement) เทคนิคทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญา - เทคนิคสร้างสรรค์สิ่งที่ต้องการ (Create what you want) ทักษะการปรึกษา 1. ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ 2. ทักษะการใช้คำถาม 3. ทักษะการใส่ใจ 4. ทักษะการสรุป	1.แบบบันทึกประสบการณ์ การปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ ครั้งที่ 6

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎี เทคนิค และทักษะการปรึกษา	สื่อ/ ใบบงาน/ อุปกรณ์
7	การเรียนรู้วินัยในการเลี้ยงดู (60 นาที)	1. เพื่อสำรวจมุมมองวินัยในการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัย 2. เพื่อให้พ่อแม่สำรวจวินัยในการเลี้ยงดูในครอบครัว	เทคนิคการให้การปรึกษารอบครัว แบบพฤติกรรมนิยม - เทคนิคการใช้แม่แบบ (Modeling technique) เทคนิคทฤษฎีเผชิญความจริง - เทคนิคการชี้ประเด็น (Point out technique) ทักษะการปรึกษา 1. ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ 2. ทักษะการใช้คำถาม 3. ทักษะการใส่ใจ 4. ทักษะการสรุป	1. กระดาษ 2. ปากกา 3. แบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการครั้งที่ 7

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎี เทคนิค และทักษะการปรึกษา	สื่อ/ ใบบงาน/ อุปกรณ์
8	การเสริมสร้างวินัย ในการเลี้ยงดู (1) (60 นาที)	1. เพื่อให้พ่อแม่สำรวจวินัย ในการเลี้ยงดูในครอบครัว 2. เพื่อให้พ่อแม่หาแนวทาง ในการเสริมสร้างวินัยในการเลี้ยงดู ภายในครอบครัว	เทคนิคการให้การปรึกษารอบครัว แบบพฤติกรรมนิยม - เทคนิคการฝึกทักษะการตัดสินใจ (Decision-making skills) เทคนิคการให้การปรึกษา ทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น - การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Therapist feedback to clients) ทักษะการปรึกษา 1. ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ 2. ทักษะการใช้คำถาม 3. ทักษะการใส่ใจ 4. ทักษะการสรุป	1. แก้วน้ำ 4 ใบ 2. แบบบันทึกประสบการณ์ การปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ ครั้งที่ 8

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎี เทคนิค และทักษะการปรึกษา	สื่อ/ ใบบางาน/ อุปกรณ์
9	การเสริมสร้างวินัยในการเลี้ยงดู (2) (60 นาที)	1. เพื่อให้พ่อแม่วางแผนการเสริมสร้างวินัยในการเลี้ยงดูในครอบครัว 2. เพื่อให้พ่อแม่สามารถสร้างวินัยในการเลี้ยงดูในครอบครัวร่วมกันได้อย่างเหมาะสม	เทคนิคการให้การปรึกษารอบครัว แบบพฤติกรรมนิยม - เทคนิคการทำสัญญากับตนเอง (Self-contracting) - เทคนิคการสอน (Coaching) เทคนิคทฤษฎีเผชิญความจริง - เทคนิค WDEP ทักษะการปรึกษา 1. ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ 2. ทักษะการใช้คำถาม 3. ทักษะการใส่ใจ 4. ทักษะการสรุป	1. แบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ ครั้งที่ 9

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎี เทคนิค และทักษะการปรึกษา	สื่อ/ ใบบงาน/ อุปกรณ์
10	ยุติการให้การปรึกษา (60 นาที)	1. เพื่อให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยร่วมกัน ทบทวนความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วม การปรึกษา 2. เพื่อประเมินผลภายหลังการให้ การปรึกษา และยุติการให้การปรึกษา	เทคนิคการให้การปรึกษารอบครัว แบบพฤติกรรมนิยม - เทคนิคการเสริมแรงทางบวก (Positive reinforcement) ทักษะการปรึกษา 1. ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ 2. ทักษะการใช้คำถาม 3. ทักษะการใส่ใจ 4. ทักษะการสรุป	1. แบบบันทึกประสบการณ์ การปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ ครั้งที่ 10

**โปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค
โดยมีทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมครอบครัว
ของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น**

ครั้งที่ 1

เรื่อง ปฐมนิเทศและการสร้างสัมพันธภาพ

เวลา 60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีและบรรยากาศความไว้วางใจระหว่างวิจัยและพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัย
2. เพื่อให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยทราบถึงวัตถุประสงค์ รูปแบบ วิธีการ และข้อตกลงระยะเวลา และสถานที่ ตลอดจนประโยชน์ที่จะได้รับจากการปรึกษาครอบครัว

แนวคิดสำคัญ (Key concepts)

การปฐมนิเทศเป็นขั้นตอนการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยกับพ่อแม่ที่เข้าร่วมการวิจัยในการพบกันครั้งแรกมีความสำคัญในการเปิดใจ ทำความรู้จักและสร้างความคุ้นเคยต่อกัน เน้นการสื่อสารสองทางเพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจให้ตรงกันระหว่างผู้วิจัยและพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัย ดังนั้น ผู้วิจัยต้องสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองกับพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยให้เกิดสัมพันธภาพที่ดี เกิดความไว้วางใจ กล่าวที่จะเปิดเผยเรื่องราวตนเอง ตลอดจนชี้แจงให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัย เข้าใจวัตถุประสงค์ วิธีการ ขั้นตอน กติกาของการให้การปรึกษา บทบาทหน้าที่ของผู้วิจัยและพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัย ที่สำคัญคือการเน้นเรื่องการรักษาความลับในการเข้าร่วมวิจัยในทุกครั้ง

ในการปรึกษาครอบครัวครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เทคนิคการตอบแบบสำรวจ (Completing inventory) จากทฤษฎีทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ร่วมกับทักษะพื้นฐานการให้การปรึกษา ได้แก่ ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ทักษะการใช้คำถาม ทักษะการใส่ใจ ทักษะการสรุป ทักษะการสนับสนุน

สื่อ/ใบงาน/อุปกรณ์

1. ภาพ
2. ใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย
3. แบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ ครั้งที่ 1

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทาย แนะนำตนเองแก่พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัย และให้พ่อแม่แนะนำตัวเอง เพื่อทำความรู้จัก รวมทั้งพูดคุยเรื่องทั่วไปเพื่อสร้างความคุ้นเคย และสร้างสัมพันธภาพเบื้องต้น ทำให้เกิดพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยรู้สึกผ่อนคลายเป็นกันเอง
2. ผู้วิจัยชี้แจงเพื่อให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ในการให้การปรึกษาบทบาทของผู้วิจัยและพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัย ข้อตกลงร่วมกัน จรรยาบรรณในเรื่องการรักษาความลับ และการพิทักษ์สิทธิ์ รวมถึงประโยชน์ที่พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยจะได้รับจากการปรึกษารอบครัว รวมไปถึงระยะเวลาในการปรึกษา โดยมีการปรึกษาทั้งสิ้นจำนวน 10 ครั้ง ในแต่ละครั้งจะใช้เวลาประมาณ 60 นาที สัปดาห์ละ 2 ครั้ง
3. ผู้วิจัยให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยเซ็นใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย
4. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยได้สอบถามเกี่ยวกับข้อสงสัยและข้อมูล ที่อยากทราบในกระบวนการให้การปรึกษารอบครัว

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยสนทนากับพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัย โดยใช้เทคนิคการตอบแบบสำรวจ (Completing inventory) เพื่อสร้างสัมพันธภาพและเรียนรู้ทำความเข้าใจสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่และบุตรวัยรุ่น และทำให้ทราบถึงความคาดหวังเกี่ยวกับการปรึกษารอบครัว รวมทั้งการใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ เพื่อช่วยให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยเป็นตัวของตัวเอง สามารถเปิดเผยความคิดและความรู้สึกที่เกิดขึ้นให้ผู้วิจัยได้ทราบอย่างเต็มที่ รวมไปถึงทักษะการสนับสนุน เพื่อให้พ่อแม่รู้สึกว่าการได้รับการใส่ใจและเรื่องราวที่เล่ามีความสำคัญต่อผู้วิจัย
2. ผู้วิจัยให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยเลือกภาพที่สะท้อนความเป็นตัวตนของพ่อแม่และบุตรมากที่สุด แล้วให้พ่อแม่เล่าเรื่องราวของภาพว่าแสดงความเป็นตัวตนของแต่ละคนอย่างไร ผู้วิจัยใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ เพื่อให้พ่อแม่รู้สึกเป็นตัวของตัวเอง สามารถเปิดเผยความคิดและความรู้สึกให้ผู้วิจัยได้ทราบอย่างเต็มที่ และทำให้ผู้วิจัยทราบถึงความสัมพันธ์ของพ่อแม่และบุตร

รวมถึงการใช้ทักษะการใส่ใจ เพื่อให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยรู้สึกว่าคุณวิจัยใส่ใจเรื่องราวที่เล่า และให้ความสำคัญกับพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัย

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยและพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยร่วมกันสรุปเรื่องราวที่เกิดขึ้นในการสนทนาที่เกิดขึ้นในครั้ง นี้ และผู้วิจัยเปิด โอกาสให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยเกี่ยวกับประเด็นอื่นเพิ่มเติมในกระบวนการ ให้การปรึกษาครอบครัว

2. ผู้วิจัยให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยทำแบบประเมินการให้ การปรึกษาครอบครัว เจริญบูรณาการและนัดหมายวัน เวลา ในการให้ การปรึกษาในครั้งถัดไป

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยและพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยร่วมกันสรุปเรื่องราวที่เกิดขึ้นในการสนทนาที่เกิดขึ้นในครั้ง นี้ และผู้วิจัยเปิด โอกาสให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยได้สอบถามเกี่ยวกับประเด็นอื่นเพิ่มเติม ในกระบวนการให้ การปรึกษาครอบครัว

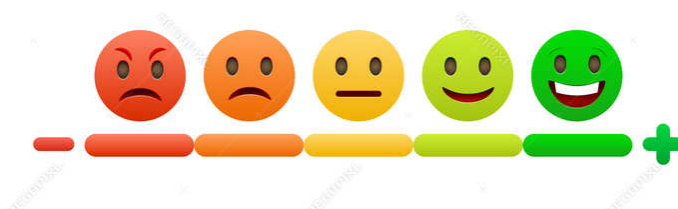
2. ผู้วิจัยให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยนำสิ่งที่ เป็นสัญลักษณ์ตัวแทนของพ่อแม่และบุตร และนัดหมายวัน เวลา สถานที่ในการให้ การปรึกษาครอบครัวครั้งต่อไป

3. ผู้วิจัยให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยทำแบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษาครอบครัว เจริญบูรณาการ

แบบบันทึกประสบการณ์การให้การศึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ ครั้งที่

วันที่..... เดือน พ.ศ.

จากการเข้าร่วมการศึกษาคอร์สบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค
เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมครอบครัวเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นในครั้ง
นี้ ท่านได้รับประสบการณ์และการเรียนรู้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

ครั้งที่ 2

เรื่อง รักษาสัมพันธภาพและสำรวจพฤติกรรมกรอบมเลี้ยงดูของพ่อแม่

เวลา 60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้การศึกษากับพ่อแม่ผู้รับการศึกษา
2. เพื่อสำรวจมุมมองพฤติกรรมกรอบมเลี้ยงดูของพ่อแม่ของผู้รับการศึกษา

แนวคิดสำคัญ (Key concepts)

การรักษาสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นในการให้การศึกษาครอบครัวนั้นเป็นสิ่งสำคัญ ผู้วิจัยจะต้องรักษาสัมพันธภาพนี้ให้คงอยู่ตลอดการศึกษารอบครัว ซึ่งจะส่งผลให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยเกิดความไว้วางใจ มีการเปิดเผยตัวตนเป็นไปอย่างแท้จริง ยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน เชื่อมั่นว่าสิ่งที่ตนเองพูดออกมานั้นผู้วิจัยจะเก็บรักษาความลับได้ ทำให้ผู้วิจัยสามารถสำรวจปัญหาพฤติกรรมกรอบมเลี้ยงดูของพ่อแม่ และทำให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยตระหนักถึงความรู้สึกมุมมองของสมาชิกในครอบครัว เกิดการรับรู้ และเข้าใจตนเอง ตลอดจนเข้าใจความคิดเห็นที่แตกต่างของสมาชิกในครอบครัวได้อย่างดี สามารถนำความคิดเห็นที่แตกต่างมาสู่การปรับตัว ปรับปรุงและพัฒนาครอบครัวต่อไปได้

ในการศึกษารอบครัวครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ตามรูปแบบ ABC จากทฤษฎีพฤติกรรมนิยม บูรณาการร่วมกับเทคนิคทฤษฎีโครงสร้าง โดยการใช้นิเทศการมองภาพใหม่ (Reframing) และใช้ทักษะพื้นฐานการให้การศึกษา ได้แก่ ทักษะการใช้คำถาม ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ทักษะการใส่ใจ และทักษะการสรุป

สื่อ/ ใบบาง/ อุปกรณ์

แบบบันทึกประสบการณ์การศึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ ครั้งที่ 2

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยด้วยท่าทาง อบอุ่น ยิ้มแย้มและเป็นมิตร เพื่อสร้างความเป็นกันเอง และทักทายเกี่ยวกับเรื่องทั่วไป เพื่อรักษาสัมพันธภาพและความไว้วางใจระหว่างผู้ให้การศึกษาและพ่อแม่ผู้รับการศึกษา

2. ผู้วิจัยและพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยร่วมกันทบทวนสิ่งที่ได้พูดคุยในการให้การปรึกษารอบคร้วในครั้งที่ 1

ขั้นตอนการ

1. ผู้วิจัยให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยนำสิ่งที่แสดงสัญลักษณ์ตัวแทนของพ่อ แม่ และบุตรมาอธิบายความรู้สึกและความคิดต่อสัญลักษณ์ดังกล่าว โดยผู้วิจัยใช้ทักษะการสังเกต ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ เพื่อช่วยให้พ่อแม่ผู้รับการปรึกษาสามารถเปิดเผยความคิดความรู้สึก และเข้าใจเรื่องราวที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจน ตลอดจนการใช้ทักษะการสะท้อนความรู้สึก และทักษะการสรุปความ เพื่อสะท้อนให้พ่อแม่ตระหนักถึงความผูกพันระหว่างพ่อแม่และบุตรวัยรุ่นในช่วงที่ผ่านมา

2. ผู้วิจัยให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยเล่าถึงสิ่งที่เปลี่ยนแปลงตามเวลาที่เปลี่ยนไปของบุตรวัยรุ่น โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ตามรูปแบบ ABC (A-B-C Theory) เพื่อให้พ่อแม่ได้เข้าใจถึงอิทธิพลของความเชื่อ (B) ที่ส่งผลต่ออารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรม ความอบอุ่นทางอารมณ์ (Emotional and behavioral: C) ตลอดจนสนับสนุนให้พ่อแม่ได้ตระหนักว่าการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล จะส่งผลให้พ่อแม่เกิดความเข้าใจในตนเองเข้าใจบุตรวัยรุ่นเพิ่มขึ้น และใช้เทคนิคการมองภาพใหม่ (Reframing) เพื่อให้พ่อแม่มองการกระทำของอีกฝ่ายหรือของบุตรในแงุ่มใหม่ มองทางลบให้น้อยลง มองมุมมองบวกเพิ่มขึ้น เมื่อปรับมุมมองความคิดใหม่ก็จะก่อให้เกิดพฤติกรรมใหม่ที่เหมาะสมขึ้นทั้งยังช่วยให้พ่อแม่สามารถปรับตัวหาจุดสมดุลการแสดงความอบอุ่นทางอารมณ์ที่คงอยู่ กับเวลาและภารกิจที่เปลี่ยนไปได้อย่างเหมาะสม

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยและพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยร่วมกันสรุปเรื่องราวที่เกิดขึ้นในการสนทนาที่เกิดขึ้นในครั้งนี้ และผู้วิจัยเปิดโอกาสให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยได้สอบถามเกี่ยวกับประเด็นอื่นเพิ่มเติมในกระบวนการให้การปรึกษารอบคร้ว

2. ผู้วิจัยให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยนำสิ่งที่ป็นสัญลักษณ์ตัวแทนของพ่อแม่และบุตร และนัดหมายวัน เวลา สถานที่ในการให้การปรึกษารอบคร้วครั้งต่อไป

3. ผู้วิจัยให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยทำแบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษารอบคร้วเชิงบูรณาการ

การประเมินผล

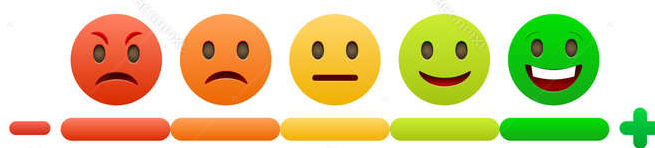
1. ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรม คำพูด น้ำเสียง ความรู้สึกที่พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยแสดงออก ตลอดจนความสนใจ ความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม และการให้ความร่วมมือ

2. การซักถามข้อสงสัย การแสดงความคิดเห็น และการตอบคำถามของพ่อแม่
ที่เข้าร่วมวิจัย
3. แบบบันทึกประสบการณ์การให้การปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ

แบบบันทึกประสบการณ์การศึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ ครั้งที่

วันที่..... เดือน พ.ศ.

จากการเข้าร่วมการศึกษารอบครัวบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค
เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมครอบครัวเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นในครั้ง
นี้ ท่านได้รับประสบการณ์และการเรียนรู้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

ครั้งที่ 3

เรื่อง การเรียนรู้ความอบอุ่นทางอารมณ์

เวลา 60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจมุมมองความอบอุ่นทางอารมณ์ที่มีต่อกันในครอบครัวของพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัย
2. เพื่อให้พ่อแม่สำรวจการแสดงออกความอบอุ่นทางอารมณ์ที่มีต่อกันในครอบครัว

แนวคิดสำคัญ (Key concepts)

การแสดงออกของพ่อแม่ด้านความอบอุ่นทางอารมณ์ เป็นการที่พ่อแม่เลี้ยงดูบุตรด้วยความรัก ความเข้าใจ ความเอาใจใส่ใกล้ชิด สนับสนุนกลมเกลียว และไวต่อความรู้สึกและการแสดงออกของบุตร สามารถตอบสนองให้สอดคล้องกับความต้องการของบุตรอย่างสมเหตุสมผล ควบคุมอารมณ์ตนเองได้อย่างเต็มที่ ปกป้องดูแลให้บุตรรู้สึกปลอดภัยและมั่นใจที่จะทำในสิ่งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เหล่านี้ทำให้บุตรรับรู้ถึงความสุข ความอบอุ่น ความปลอดภัย และพัฒนาการความเชื่อใจในพ่อและแม่ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาตนเองอย่างมั่นใจ ตลอดจนความพร้อมของบุตรสำหรับการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในอนาคต

ในการปรึกษารอบครั้วครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เทคนิคการเสริมแรงทางบวก (Positive reinforcement) และเทคนิค I-Message จากทฤษฎีพฤติกรรมนิยม บูรณาการร่วมกับเทคนิคทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น โดยใช้เทคนิคการเปลี่ยนบริบทของการสนทนา (Context-changing talk) ร่วมกับทักษะการปรึกษา ได้แก่ ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ทักษะการใช้คำถาม ทักษะการใส่ใจ และทักษะการสรุป

สื่อ/ ใบบงาน/ อุปกรณ์

1. ใบบงานกิจกรรมที่ 1 ตราประจำครอบครัว
2. แบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษารอบครั้วเชิงบูรณาการ ครั้งที่ 3

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยด้วยท่าทาง อบอุ่น ยิ้มแย้มและเป็นมิตร และทักทายเกี่ยวกับเรื่องทั่วไป เพื่อคงระดับความไว้วางใจและสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้วิจัยและพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัย

2. ผู้วิจัยและพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยร่วมกันทบทวนสิ่งที่ได้พูดคุยในการปรึกษารอบคร้วในครั้งที่ 2

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยทำใบงานกิจกรรมที่ 1 โดยเขียนข้อความลงในช่องตารางประจำรอบคร้วดังนี้

ช่องที่ 1 การกระทำของลูกที่ทำให้ครอบครัวมีความสุข

ช่องที่ 2 การกระทำของลูกที่ทำให้ครอบครัวผิดหวัง

ช่องที่ 3 การกระทำของพ่อแม่ที่ทำให้ครอบครัวมีความสุข

ช่องที่ 4 การกระทำของพ่อแม่ที่ทำให้ครอบครัวผิดหวัง

ช่องที่ 5 สิ่งประทับใจในครอบครัว

ในระหว่างการทำกิจกรรมผู้วิจัยสังเกตสีหน้า ท่าทาง พฤติกรรมของพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัย

2. ผู้วิจัยให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยเล่าสิ่งที่เขียนลงในใบงานกิจกรรมที่ 1 โดยผู้วิจัยใช้ทักษะการสังเกต ทักษะการตั้งคำถาม และทักษะการฟังอย่างตั้งใจ เพื่อช่วยให้พ่อแม่สามารถเปิดเผยความคิดและความรู้สึกที่เกิดขึ้น และใช้เทคนิค I-Message เพื่อฝึกทักษะการสื่อสาร โดยให้พ่อแม่ใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 เช่น ฉัน ผม ฯลฯ แทนตัวเองขณะเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งเป็นการแสดงความรู้สึกถึงความต้องการของพ่อแม่ และเรียนรู้ที่จะรับผิดชอบในสิ่งที่พูดอย่างตรงไปตรงมา เปิดเผย ไม่อ้อมค้อม

3. ผู้วิจัยและพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยร่วมกันอภิปรายถึงการกระทำของพ่อแม่ และบุตรวัยรุ่นที่ส่งผลต่อความสุขและความผิดหวังของครอบครัวที่ผ่าน โดยใช้คำถามเพื่อสำรวจกรอบแนวคิดของพ่อแม่ต่อความคาดหวัง บุตรวัยรุ่น ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความอบอุ่นทางอารมณ์ของพ่อแม่ต่อไป และใช้เทคนิคการเสริมแรงทางบวก (Positive reinforcement) เพื่อให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยมีกำลังใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยและพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยร่วมกันสรุปเรื่องราวที่เกิดขึ้นในการสนทนาที่เกิดขึ้นในครั้งนี้ และผู้วิจัยเปิด โอกาสให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยเกี่ยวกับประเด็นอื่นเพิ่มเติมในกระบวนการให้การปรึกษาครอบครัว

2. ผู้วิจัยให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยทำแบบประเมินการให้การปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการและนัดหมายวัน เวลา ในการให้การปรึกษาในครั้งถัดไป

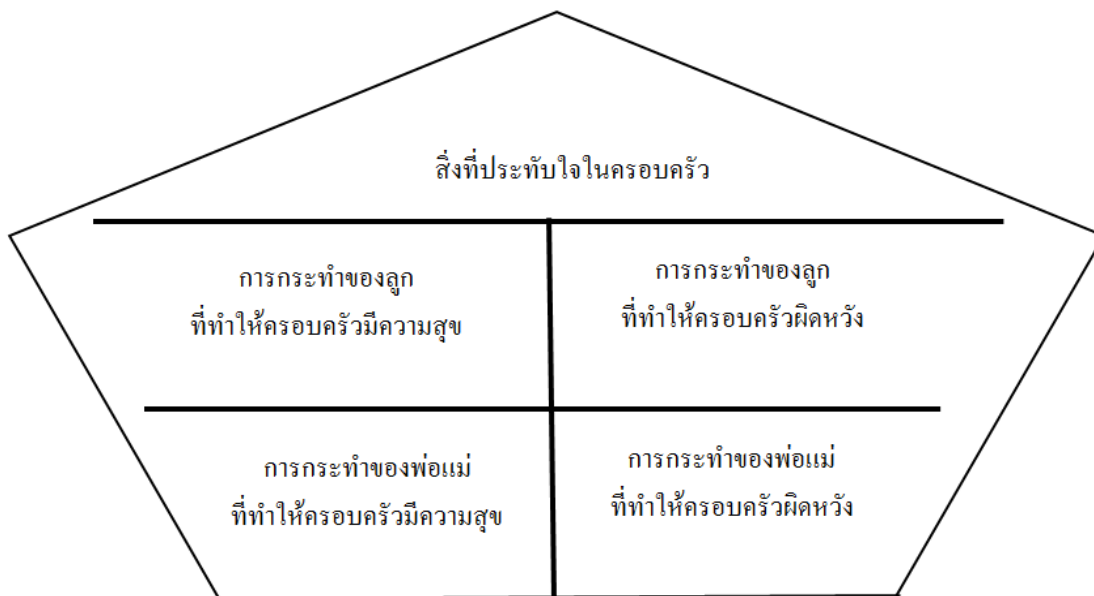
การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรม คำพูด น้ำเสียง ความรู้สึกที่พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยแสดงออก ตลอดจนความสนใจ ความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม และการให้ความร่วมมือ

2. การซักถามข้อสงสัย การแสดงความคิดเห็น และการตอบคำถามของพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัย

3. แบบบันทึกประสบการณ์การให้การปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ

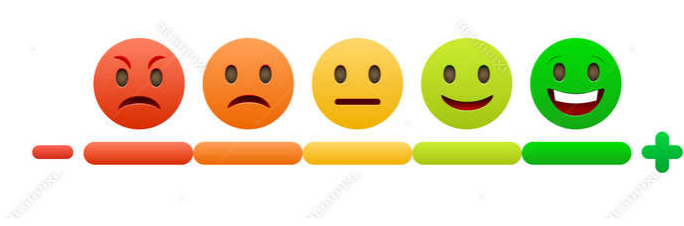
ใบงานกิจกรรมที่ 1 ตราประจำครอบครัว

แบบบันทึกประสบการณ์การให้การศึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ ครั้งที่

วันที่..... เดือน พ.ศ.

จากการเข้าร่วมการศึกษาคอร์สเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค
เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมครอบครัวเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นในครั้งนี้
ท่านได้รับประสบการณ์และการเรียนรู้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

ครั้งที่ 4

เรื่อง การเสริมสร้างความอบอุ่นทางอารมณ์

เวลา 60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้พ่อแม่หาแนวทางในการเสริมสร้างความอบอุ่นทางอารมณ์ที่มีต่อกันในครอบครัว
2. เพื่อให้พ่อแม่แสดงความอบอุ่นทางอารมณ์ต่อบุตรวัยรุ่นได้อย่างสมเหตุสมผล

แนวคิดสำคัญ (Key concepts)

พ่อแม่ที่มีการแสดงถึงความอบอุ่นทางอารมณ์ต่อบุตรอย่างเหมาะสม จะส่งผลต่อการแสดงออกทางอารมณ์ของบุตรทั้งอารมณ์เชิงบวกและเชิงลบให้เป็นที่ไปในทิศทางที่เหมาะสม ดังนั้น หากพ่อแม่รับรู้อารมณ์ความรู้สึก และความต้องการของบุตรน้อยเกินไป หรือมีการตอบสนองทางอารมณ์ทั้งการแสดงออกทางวาจาและท่าทางที่ไม่เหมาะสม ก็จะส่งผลกระทบต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และบุตรได้

ในการปรึกษาคณะครอบครัวครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เทคนิคการใช้แม่แบบ (Modeling technique) และเทคนิคการซ้อมบทบาท (Role play) จากทฤษฎีพฤติกรรมนิยม บูรณาการร่วมกับเทคนิคทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ พฤติกรรม โดยใช้เทคนิคการจินตนาการแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ (Rational-emotive imagery) ร่วมกับทักษะการปรึกษา ได้แก่ ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ทักษะการใช้คำถาม ทักษะการใส่ใจ และทักษะการสรุป

สื่อ/ใบงาน/ อุปกรณ์

1. วีดิทัศน์ เรื่อง “ความรักออกแบบได้”
2. แบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษาคณะครอบครัวเชิงบูรณาการ ครั้งที่ 4

วิธีดำเนินการ**ขั้นนำ**

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยด้วยท่าทาง อบอุ่น ยิ้มแย้มและเป็นมิตร เพื่อสร้างความเป็นกันเอง และทักทายเกี่ยวกับเรื่องทั่วไป เพื่อรักษาสัมพันธภาพและความไว้วางใจระหว่างผู้วิจัยและพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัย

2. ผู้วิจัยและพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยร่วมกันทบทวนสิ่งที่ได้พูดคุยในการให้การปรึกษารอบคร้วในครั้งที่ 3

ขั้นตอนการ

1. ผู้วิจัยให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยดูวีดิทัศน์ เรื่อง “ความรักออกแบบได้” ซึ่งเป็นการใช้เทคนิคการใช้แม่แบบ (Modeling) เพื่อให้พ่อแม่แสดงความคิดเห็นและอภิปรายร่วมกัน ว่าวีดิทัศน์ดังกล่าว มีความเหมือนหรือต่างกับครอบครัวของพ่อแม่อย่างไร และถ้าเหตุการณ์ในวีดิทัศน์เรื่องนี้เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นพ่อแม่จะแสดงพฤติกรรมอย่างไร ร่วมกับทักษะการฟังอย่างตั้งใจ และการใช้คำถาม

2. ผู้วิจัยให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยกำหนดลมหายใจเข้าออก กลับตาแล้วจินตนาการเหตุการณ์การแสดงความอบอุ่นทางอารมณ์ต่อบุตรวัยรุ่นที่ผ่านมาว่า มีการแสดงออกใดที่พ่อแม่คิดว่ามากหรือน้อยเกินไป จากนั้นให้พ่อแม่ผลัดกันเล่าเรื่องราวและบอกถึงความคิด ความรู้สึกที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นการใช้เทคนิคการจินตนาการแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ (Rational-emotive imagery) ร่วมกับทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ทักษะการใช้คำถาม ทักษะการใส่ใจ ทักษะการสรุป เพื่อช่วยให้พ่อแม่พิจารณาความคิด ความรู้สึก การแสดงความอบอุ่นทางอารมณ์ที่เคยชินและไม่เหมาะสมของตนเอง ทำให้ตระหนักถึงวิธีการแสดงออกความอบอุ่นทางอารมณ์ในครอบครัวของตนเองว่าสมเหตุสมผลหรือไม่ และหาแนวทางเสริมสร้างความอบอุ่นทางอารมณ์ที่มีต่อกันในครอบครัวให้เพิ่มขึ้น

3. จากนั้นผู้วิจัยใช้เทคนิคการซ้อมบทบาท (Role play) เพื่อให้พ่อแม่แสดงความอบอุ่นทางอารมณ์ต่อบุตรวัยรุ่นที่สามารถนำไปใช้ได้จริง ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการตอบสนองทางอารมณ์ที่อบอุ่นต่อกันอย่างเหมาะสมต่อไปโดยอัตโนมัติ

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยและพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยร่วมกันสรุปเรื่องราวที่เกิดขึ้นในการสนทนาที่เกิดขึ้นในครั้งนี้ และผู้วิจัยเปิด โอกาสให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยเกี่ยวกับประเด็นอื่นเพิ่มเติมในกระบวนการให้การปรึกษารอบคร้ว

2. ผู้วิจัยให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยทำแบบประเมินการให้การปรึกษารอบคร้วเชิงบูรณาการและนัดหมายวัน เวลา ในการให้การปรึกษาในครั้งถัดไป

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรม คำพูด น้ำเสียง ความรู้สึกที่พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยแสดงออกตลอดจนความสนใจ ความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม และการให้ความร่วมมือ

2. การซักถามข้อสงสัย การแสดงความคิดเห็น และการตอบคำถามของพ่อแม่
ที่เข้าร่วมวิจัย
3. แบบบันทึกประสบการณ์การให้การปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ

ครั้งที่ 5

เรื่อง การเรียนรู้การสนับสนุนความเป็นตัวตนของบุตร

เวลา 60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจมุมมองการสนับสนุนความเป็นตัวตนของบุตรของพ่อแม่ผู้รับการปรึกษา
2. เพื่อให้พ่อแม่สำรวจการแสดงออกในการสนับสนุนความเป็นตัวตนของบุตร

แนวคิดสำคัญ (Key concepts)

พ่อแม่ควรอบรมเลี้ยงดูบุตรวัยรุ่นให้เหมาะสมตามวัย และส่งเสริมช่วยเหลือบุตรให้มีการตระหนักรู้และเข้าใจในตนเอง ตลอดจนให้บุตรได้รับรู้สมรรถนะของตนเอง สามารถตัดสินใจด้วยตนเอง กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง กล้ายืนยันความเป็นตัวเองในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม **ย่อม**ส่งผลถึงความเชื่อมั่นในตัวเอง และความสามารถในการจัดการสถานการณ์ที่ยากลำบากของบุตรวัยรุ่นได้อย่างเหมาะสม

ในการปรึกษารอบครั้ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เทคนิคเทคนิคการสอน (Coaching) จากทฤษฎีพฤติกรรมนิยม บูรณาการร่วมกับเทคนิคทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น โดยใช้เทคนิคการสร้างสัมพันธภาพแบบร่วมมือ (Formation of a collaborative relationship) ร่วมกับทักษะการปรึกษา ได้แก่ ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ทักษะการใช้คำถาม ทักษะการใส่ใจ และทักษะการสรุป

สื่อ/ ใบบาง/ อุปกรณ์

1. กระดาษ
2. ปากกา
3. แบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษารอบครั้เชิงบูรณาการ ครั้งที่ 5

วิธีดำเนินการ

ชั้นนำ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยด้วยท่าทาง อ่อน นุ่ม เย็น และเป็นมิตร และทักทายเกี่ยวกับเรื่องทั่วไป เพื่อคงระดับความไว้วางใจและสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้การศึกษาและพ่อแม่ผู้รับการปรึกษา

2. ผู้วิจัยและพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยร่วมกันทบทวนสิ่งที่ได้พูดคุยในการปรึกษารอบครั้ในครั้งที่ 4

3. ผู้วิจัยถามพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยโดยใช้ทักษะการคำถามว่า “คุณคิดว่าพ่อแม่จะสนับสนุนความเป็นตัวตนของบุตรได้อย่างไรบ้าง” ผู้วิจัยใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจและทักษะสรุปเพื่อให้พ่อแม่เข้าใจมุมมองการสนับสนุนความเป็นตัวตนของบุตรวัยรุ่น

ขั้นตอนการ

1. ผู้วิจัยถามพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยโดยใช้ทักษะการใช้คำถามว่า เมื่อบุตรยังเล็ก อายุ 4-10 ปี พ่อแม่สนับสนุนความเป็นตัวตนของบุตรในเรื่องใดบ้าง และขณะนี้บุตรเป็นวัยรุ่น พ่อแม่สนับสนุนความเป็นตัวตนของบุตรในเรื่องใดบ้าง โดยให้พ่อแม่และแม่เขียนลงกระดาษ
2. จากนั้นผู้วิจัยให้พ่อแม่เลือกประเด็นที่คิดว่าพ่อแม่มีสนับสนุนความเป็นตัวตนของบุตรมากเกินไปหรือน้อยเกินไป โดยเปิดโอกาสให้พ่อแม่ได้แลกเปลี่ยนความคิด ความรู้สึก ซึ่งกันและกัน ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสร้างสัมพันธภาพแบบร่วมมือ (Formation of a collaborative relationship) และเทคนิคเทคนิคการสอน (Coaching) เพื่อให้พ่อแม่เข้าใจพัฒนาการของวัยรุ่น และปรับเปลี่ยนมุมมองหรือปรับความคิดของตนเองเกี่ยวกับบุตรวัยรุ่น เข้าใจวิธีสนับสนุนความเป็นตัวตนของบุตรวัยรุ่น ร่วมกับการใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ทักษะการใช้คำถาม ทักษะการใส่ใจ และทักษะการสรุป

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยและพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยร่วมกันสรุปเรื่องราวที่เกิดขึ้นในการสนทนาที่เกิดขึ้นในครั้งนี และผู้วิจัยเปิดโอกาสให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยเกี่ยวกับประเด็นอื่นเพิ่มเติมในกระบวนการให้การปรึกษาครอบครัว
2. ผู้วิจัยให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยทำแบบประเมินการให้การปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการและนัดหมายวัน เวลา ในการให้การปรึกษาในครั้งถัดไป

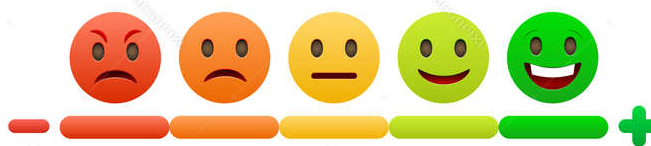
การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรม คำพูด น้ำเสียง ความรู้สึกที่พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยแสดงออก ตลอดจนความสนใจ ความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม และการให้ความร่วมมือ
2. การซักถามข้อสงสัย การแสดงความคิดเห็น และการตอบคำถามของพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัย
3. แบบบันทึกประสบการณ์การให้การปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ

แบบบันทึกประสบการณ์การให้การศึกษาครอบครัว ครั้งที่

วันที่..... เดือน พ.ศ.

จากการเข้าร่วมการศึกษารอบครัวบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค
เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมครอบครัวเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นในครั้ง
นี้ ท่านได้รับประสบการณ์และการเรียนรู้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

ครั้งที่ 6

เรื่อง การเสริมสร้างการสนับสนุนความเป็นตัวตนของบุตร

เวลา 60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้พ่อแม่หาแนวทางเสริมสร้างการสนับสนุนความเป็นตัวตนของบุตร
2. เพื่อให้พ่อแม่แสดงออกถึงการสนับสนุนความเป็นตัวตนของบุตรวัยรุ่นได้อย่าง

เหมาะสม

แนวคิดสำคัญ (Key concepts)

การที่พ่อแม่จะกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาบุตรวัยรุ่นให้มีความรู้และมีทักษะพื้นฐาน เป็นสิ่งที่จำเป็น แต่ควรคำนึงถึงคามมีอิสระและประสบการณ์แปลกใหม่ในชีวิตของบุตรวัยรุ่น ดังนั้น การพูดคุยสอบถามทำความเข้าใจ ถึงความรู้สึกหรือความต้องการ ที่แท้จริงหาข้อเท็จจริง ก่อนโดยไม่รีบด่วนสรุปหรือตัดสิน ช่วยให้พ่อแม่ทราบเหตุผลที่แท้จริงในการกระทำต่าง ๆ ของ บุตร และเข้าใจสถานการณ์ตามความเป็นจริง นำมาซึ่งสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกันในครอบครัว

ในการปรึกษาครอบครัวครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เทคนิคการทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อบางสิ่ง บางอย่าง (Quid pro quo) และเทคนิคการเสริมแรงทางบวก (Positive reinforcement) จากทฤษฎี พฤติกรรมนิยม บูรณาการร่วมกับเทคนิคทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญา โดยใช้เทคนิคสร้างสรรค์ สิ่งที่ต้องการ (Create what you want) ร่วมกับทักษะการปรึกษา ได้แก่ ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ทักษะการใช้คำถาม ทักษะการใส่ใจ และทักษะการสรุป

สื่อ/ ใบบาง/ อุปกรณ์

แบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ ครั้งที่ 6

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยด้วยท่าทาง อบอุ่น ยิ้มแย้มและเป็นมิตร เพื่อสร้างความเป็นกันเอง และทักทายเกี่ยวกับเรื่องทั่วไป เพื่อรักษาสัมพันธภาพและความไว้วางใจ ระหว่างผู้ให้การศึกษาและพ่อแม่ผู้รับการปรึกษา

2. ผู้วิจัยและพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยร่วมกันทบทวนสิ่งที่ได้พูดคุยในการให้การศึกษาครอบครัวในครั้งที่ผ่านมา

ขั้นตอนการ

1. ผู้วิจัยให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยแลกเปลี่ยนความคิดความรู้สึกต่อกันถึงความคาดหวังที่มีต่อบุตรวัยรุ่น และเหตุการณ์ที่ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง พ่อแม่มีการแสดงออกอย่างไร เพื่อให้ตรงกับความเป็นตัวตนของบุตรวัยรุ่นได้อย่างไร

2. ผู้วิจัยให้พ่อแม่ผู้รับการศึกษาร่วมกันอภิปรายเพื่อหาทางออกร่วมกันในการแสดงออกเพื่อให้ตรงกับความเป็นตัวตนของบุตรวัยรุ่น โดยพิจารณาความเป็นไปในการนำไปใช้จริงของวิธีการเหล่านั้น จนเป็นข้อตกลงที่ยินยอมที่พอใจของทั้งพ่อแม่และบุตรวัยรุ่น ซึ่งเป็นการใช้เทคนิคสร้างสรรค์สิ่งที่ต้องการ (Create what you want) และเทคนิคการทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อบางสิ่งบางอย่าง (Quid pro quo) และใช้เทคนิคการเสริมแรงเพื่อสร้างกำลังใจ ที่พ่อแม่พยายามทำเพื่อสนับสนุนความเป็นตัวตนของบุตรวัยรุ่น โดยที่ผู้วิจัยไม่ตัดสินพฤติกรรมหรือความรู้สึกของพ่อแม่ว่าดีหรือไม่ดีด้วยการสื่อสารทางบวก นอกจากนี้วิจัยใช้ทักษะการสังเกต ทักษะการตั้งคำถาม และทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ทักษะการใส่ใจ และทักษะการสรุป เพื่อช่วยให้พ่อแม่สามารถเปิดเผยความคิดและความรู้สึกที่เกิดขึ้น

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยและพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยร่วมกันสรุปเรื่องราวที่เกิดขึ้นในการสนทนาที่เกิดขึ้นในครั้งนี้ และผู้วิจัยเปิดโอกาสให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยเกี่ยวกับประเด็นอื่นเพิ่มเติมในกระบวนการให้การศึกษาครอบครัว

2. ผู้วิจัยให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยทำแบบประเมินการให้การศึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการและนัดหมายวัน เวลา ในการให้การศึกษาในครั้งถัดไป

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรม คำพูด น้ำเสียง ความรู้สึกที่พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยแสดงออกตลอดจนความสนใจ ความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม และการให้ความร่วมมือ

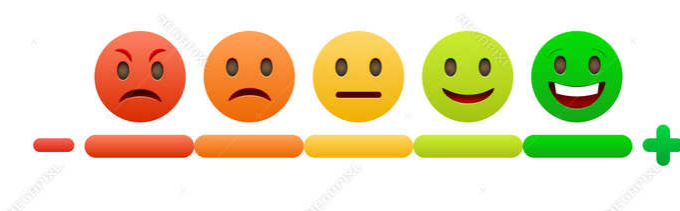
2. การซักถามข้อสงสัย การแสดงความคิดเห็น และการตอบคำถามของพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัย

3. แบบบันทึกประสบการณ์การให้การศึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ

แบบบันทึกประสบการณ์การให้การศึกษาครอบครัว ครั้งที่

วันที่..... เดือน พ.ศ.

จากการเข้าร่วมการศึกษารอบครัวบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค
เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมครอบครัวเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นในครั้ง
นี้ ท่านได้รับประสบการณ์และการเรียนรู้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

ครั้งที่ 7

เรื่อง การเรียนรู้วินัยในการเลี้ยงดู

เวลา 60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจมุมมองวินัยในการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัย
2. เพื่อให้พ่อแม่สำรวจวินัยในการเลี้ยงดูในครอบครัว

แนวคิดสำคัญ (Key concepts)

พ่อแม่ควรมีการกำหนดวินัยในการเลี้ยงดูให้มีความคงเส้นคงวา มีการตกลงร่วมกันในข้อปฏิบัติของครอบครัว สื่อสารกันในครอบครัวอย่างตรงไปตรงมา มีเหตุและผลในการจัดการพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของบุตร และพร้อมที่จะยอมรับเมื่อตนเองทำผิดพลาด ตลอดจนแก้ไขในสิ่งที่บกพร่องให้ดีขึ้น และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม ดังนั้น การมีวินัยในการเลี้ยงดูจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินชีวิต เพื่อสอนให้บุตรเคารพในกฎกติกาและมีวินัย ทำให้บุตรเป็นคนที่มีความดี

ในการปรึกษารอบครั้ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เทคนิคการใช้แม่แบบ (Modeling technique) บูรณาการร่วมกับเทคนิคทฤษฎีเผชิญความจริง โดยใช้เทคนิคการชี้ประเด็น (Point out technique) ร่วมกับทักษะการปรึกษา ได้แก่ ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ทักษะการใช้คำถาม ทักษะการใส่ใจ และทักษะการสรุป

สื่อ/ใบงาน/อุปกรณ์

1. กระดาษ
2. ปากกา
3. แบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษารอบครั้เชิงบูรณาการ ครั้งที่ 7

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยด้วยท่าทาง อ่อน นุ่มนวลและเป็นมิตร และทักทายเกี่ยวกับเรื่องทั่วไป เพื่อคงระดับความไว้วางใจและสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้วิจัยและพ่อแม่

2. ผู้วิจัยและพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยร่วมกันทบทวนสิ่งที่ได้พูดคุยในการปรึกษารอบครัว
ในครั้งที่ 6

3. ผู้วิจัยให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยอ่านข่าวผู้ประสบภัยสึนามิของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็น
การใช้เทคนิคการใช้แม่แบบ (Modeling technique) จากนั้นผู้วิจัยถามพ่อแม่ว่า สิ่งสำคัญที่ทำให้
ผู้ประสบภัยสึนามิของประเทศเป็นระเบียบและสามารถจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นได้เพราะเหตุใด
เพื่อให้พ่อแม่เห็นความสำคัญของวินัยในสังคม และเกิดการตระหนักถึงความสำคัญวิธีการสร้าง
วินัย ร่วมกับการใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ทักษะสรุปความเพื่อให้ผู้วิจัยเข้าใจมุมมองของพ่อแม่
ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมการวิจัยเล่าถึงวินัยในการเลี้ยงดูในปัจจุบันของครอบครัว
และทบทวนความคิด ความรู้สึกเกี่ยวกับวินัยในการเลี้ยงดูของครอบครัว โดยให้พ่อแม่แลกเปลี่ยน
ความคิดความรู้สึกระหว่างกัน โดยมองว่าพ่อแม่และบุตรเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวที่จะช่วยกัน
สร้างวินัยในการเลี้ยงดู เพื่อพิจารณาถึงสาเหตุการเกิดปัญหาวินัยในการเลี้ยงดู ความเชื่อเรื่องวินัย
ในการเลี้ยงดู และผลที่ตามมาของพฤติกรรมกรอบเลี้ยงดูของพ่อแม่และบุตร โดยใช้เทคนิค
การชี้ประเด็น (Point out technique) และใช้ทักษะการสังเกต ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการฟัง
อย่างตั้งใจ และทักษะการใส่ใจ เพื่อช่วยให้พ่อแม่สามารถเปิดเผยความคิดและความรู้สึกที่เกิดขึ้น

2. ผู้วิจัยให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมการวิจัยเขียนวินัยในการเลี้ยงดูที่ต้องการให้มีในครอบครัว
หลังจากนั้นให้พ่อแม่ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันว่าสิ่งที่อีกฝ่ายเขียนนั้นข้อไหน
ที่ทำได้บ้าง หรือข้อไหนที่เป็นไปไม่ได้ยาก

3. ผู้วิจัยให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมการวิจัยร่วมกันสรุปวินัยในการเลี้ยงดูของครอบครัว
ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยและพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยร่วมกันสรุปเรื่องราวที่เกิดขึ้นในการสนทนาที่เกิดขึ้น
ในครั้งนี้ และผู้วิจัยเปิดโอกาสให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยเกี่ยวกับประเด็นอื่นเพิ่มเติมในกระบวนการ
ให้การปรึกษารอบครัว

2. ผู้วิจัยให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยทำแบบประเมินการให้การปรึกษารอบครัว
เชิงบูรณาการและนัดหมายวัน เวลา ในการให้การปรึกษาในครั้งถัดไป

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรม คำพูด น้ำเสียง ความรู้สึกที่พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยแสดงออก
ตลอดจนความสนใจ ความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม และการให้ความร่วมมือ

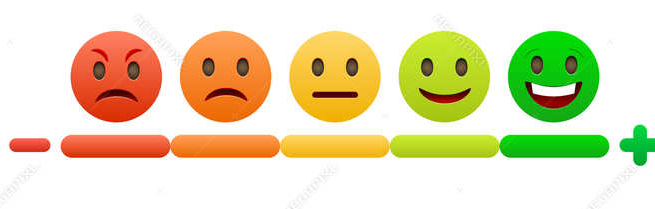
2. การซักถามข้อสงสัย การแสดงความคิดเห็น และการตอบคำถามของพ่อแม่
ที่เข้าร่วมวิจัย

3. แบบบันทึกประสบการณ์การให้การปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ

แบบบันทึกประสบการณ์การให้การศึกษาครอบครัว ครั้งที่

วันที่..... เดือน พ.ศ.

จากการเข้าร่วมการศึกษารอบครัวบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค
เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมครอบครัวเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นในครั้ง
นี้ ท่านได้รับประสบการณ์และการเรียนรู้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

ครั้งที่ 8

เรื่อง การเสริมสร้างวินัยในการเลี้ยงดู

เวลา 60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้พ่อแม่สำรวจวินัยในการเลี้ยงดูในครอบครัว
2. เพื่อให้พ่อแม่หาแนวทางในการเสริมสร้างวินัยในการเลี้ยงดูภายในครอบครัว

แนวคิดสำคัญ (Key concepts)

การเลี้ยงดูบุตรวัยรุ่นที่เริ่มมีความคิดเป็นของตนเอง มีความชัดเจนในเรื่องที่ชอบหรือไม่ชอบ มีความสนใจในบางอย่างที่อาจจะแตกต่างจากพ่อแม่ พ่อแม่ที่คอยกำหนดเรื่องราวต่าง ๆ ให้บุตรต้องทำตามอยู่เสมอจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนให้ลดลง พ่อแม่ควรฝึกให้บุตรมีความรับผิดชอบและวินัยในตนเอง เรียนรู้กฎ กติกา มารยาท ซึ่งในการสร้างวินัยในการเลี้ยงดูของครอบครัวนั้นควรเกิดจากการคิดและตกลงร่วมกันระหว่างพ่อแม่และบุตร เมื่อทุกคนเห็นพ้องต้องกันว่าดี และควรปฏิบัติ หากครอบครัวได้มีการจัดการที่ดี ทุกคนจะมีความเป็นส่วนตัวโดยไม่เสียความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว

ในการปรึกษาครอบครัวครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เทคนิคการฝึกทักษะการตัดสินใจ (Decision-making skills) จากทฤษฎีพฤติกรรมนิยม บูรณาการร่วมกับเทคนิคทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น โดยใช้เทคนิคการชี้ประเด็น (Point out technique) ร่วมกับทักษะการปรึกษา ได้แก่ ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ทักษะการใช้คำถาม ทักษะการใส่ใจ และทักษะการสรุป

สื่อ/ ใบบาง/ อุปกรณ์

1. แก้วน้ำ 4 ใบ
2. แบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการครั้งที่ 8

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยด้วยท่าทาง อบอุ่น ยิ้มแย้มและเป็นมิตร และทักทายเกี่ยวกับเรื่องทั่วไป เพื่อคงระดับความไว้วางใจและสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้วิจัยและพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัย

2. ผู้วิจัยและพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยร่วมกันทบทวนสิ่งที่ได้พูดคุยในการปรึกษารอบคร่ำ ในครั้งที่ผ่านมา

3. ผู้วิจัยให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมการวิจัยประเมินวินัยในการเลี้ยงดูของพ่อแม่ในปัจจุบันว่า เป็นอย่างไร

ขั้นตอนการ

1. ผู้วิจัยนำวินัยในการเลี้ยงดูของครอบครัวที่พ่อแม่ผู้รับการปรึกษาเขียนไว้ในครั้งที่ 7 มาแสดง และถามพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยว่าอยากเพิ่มเติมวินัยในการเลี้ยงดูเรื่องใดอีกไหม

2. ผู้วิจัยให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยอ่านวินัยในการเลี้ยงดูของครอบครัวที่เขียนในกระดาษ การ์ดสีที่ละแผ่น และแสดงความคิดเห็นร่วมกันเพื่อคัดเลือกวินัยในการเลี้ยงดูเพื่อคัดเลือกวินัย ในการเลี้ยงดูออกเป็นวินัยเข้มงวดและชอบ วินัยเข้มงวดและไม่ชอบ วินัยไม่เข้มงวดและชอบ วินัยไม่เข้มงวดและไม่ชอบ เพื่อหย่อนลงในแก้ว 4 ใบ เป็นการใช้นิเทศการฝึกทักษะการตัดสินใจ (Decision-making skills)

3. จากนั้นผู้วิจัยให้พ่อแม่เข้าร่วมวิจัยนำเสนอผลการคัดเลือกวินัยในการเลี้ยงดู และเล่าถึงวินัยในการเลี้ยงดูที่เป็นปัญหาและวิธีการจัดการวินัยในการเลี้ยงดูเหล่านั้น และใช้นิเทศ การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Therapist feedback to clients) ร่วมกับทักษะการสังเกต ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ทักษะการสะท้อนความรู้สึก และทักษะการสรุปความ เพื่อช่วยให้พ่อแม่ สามารถเปิดเผยความคิด ความรู้สึก และเข้าใจเรื่องราวที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจน

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยและพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยร่วมกันสรุปเรื่องราวที่เกิดขึ้นในการสนทนาที่เกิดขึ้น ในครั้งนี้ และผู้วิจัยเปิดโอกาสให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยเกี่ยวกับประเด็นอื่นเพิ่มเติมในกระบวนการ ให้การปรึกษารอบคร่ำ

2. ผู้วิจัยให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยทำแบบประเมินการให้การปรึกษารอบคร่ำ เชิงบูรณาการและนัดหมายวัน เวลา ในการให้การปรึกษาในครั้งถัดไป

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรม คำพูด น้ำเสียง ความรู้สึกที่พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยแสดงออก ตลอดจนความสนใจ ความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม และการให้ความร่วมมือ

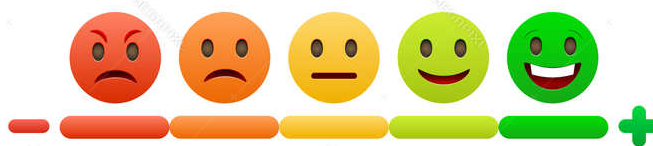
2. การซักถามข้อสงสัย การแสดงความคิดเห็น และการตอบคำถามของพ่อแม่ ที่เข้าร่วมวิจัย

3. แบบบันทึกประสบการณ์การให้การปรึกษารอบคร่ำเชิงบูรณาการ

แบบบันทึกประสบการณ์การให้การศึกษาครอบครัว ครั้งที่

วันที่..... เดือน พ.ศ.

จากการเข้าร่วมการศึกษารอบครัวบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค
เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมครอบครัวเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นในครั้ง
นี้ ท่านได้รับประสบการณ์และการเรียนรู้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

ครั้งที่ 9

เรื่อง การเสริมสร้างวินัยในการเลี้ยงดู

เวลา 60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้พ่อแม่วางแผนการเสริมสร้างวินัยในการเลี้ยงดูในครอบครัว
2. เพื่อให้พ่อแม่สามารถสร้างวินัยในการเลี้ยงดูในครอบครัวร่วมกันได้อย่างเหมาะสม

แนวคิดสำคัญ (Key concepts)

วินัยในการเลี้ยงดู เป็นความร่วมมือระหว่างพ่อแม่และบุตร ครอบครัวควรมีวินัยในการเลี้ยงดูที่ชัดเจนและยืดหยุ่นพอประมาณ โดยพ่อแม่ไม่ใช้อำนาจในการควบคุมบุตรไว้แต่อำนาจ เพื่อให้บุตรเกิดความรู้สึกร่วมมือและปฏิบัติตามวินัยในการเลี้ยงดูที่วางไว้ ดังนั้นวินัยที่ดีควรเป็นกฎ ระเบียบที่ชัดเจน แต่ก็มี ความยืดหยุ่นพอประมาณ พ่อแม่ควรชมเชยเมื่อบุตรปฏิบัติตามกฎกติกาของครอบครัว มีการลงโทษเมื่อไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ และปรับเปลี่ยนกฎได้ตามความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

ในการปรึกษารอบครั้ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เทคนิคการทำสัญญากับตนเอง (Self-contracting) และเทคนิคการสอน (Coaching) จากทฤษฎีพฤติกรรมนิยม บูรณาการร่วมกับเทคนิคทฤษฎีเผชิญความจริง โดยใช้เทคนิค WDEP ร่วมกับทักษะการปรึกษา ได้แก่ ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ทักษะการใช้คำถาม ทักษะการใส่ใจ และทักษะการสรุป

สื่อ/ ใบบาง/ อุปกรณ์

แบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษารอบครั้เชิงบูรณาการ ครั้งที่ 9

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายพ่อแม่ที่เข้าร่วมการวิจัยด้วยท่าทาง อบอุ่น ยิ้มแย้มและเป็นมิตร และทักทายเกี่ยวกับเรื่องทั่วไป เพื่อคงระดับความไว้วางใจและสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้วิจัยและพ่อแม่
2. ผู้วิจัยและพ่อแม่ที่เข้าร่วมการวิจัยร่วมกันทบทวนสิ่งที่ได้พูดคุยในการปรึกษารอบครั้ในครั้งที่ 8

ขั้นตอนการ

1. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการทำสัญญากับตนเอง (Self-contracting) ด้วยขั้นตอนพิจารณาวินัยในการเลี้ยงดูดังนี้

- 1.1 วินัยในการเลี้ยงดูที่บุตรวัยรุ่นต้องการและพ่อแม่สามารถทำได้
- 1.2 วินัยในการเลี้ยงดูที่พ่อแม่ต้องการแต่บุตรวัยรุ่นยังทำไม่ได้
- 1.3 วินัยในการเลี้ยงดูที่สำคัญที่สุดสำหรับพ่อแม่
- 1.4 วินัยในการเลี้ยงดูที่พ่อแม่เต็มใจที่จะทำเพื่อจะได้สิ่งที่พ่อแม่ต้องการ”
- 1.5 ยากมากแค่ไหนสำหรับพ่อแม่ที่จะทำตามวินัยในการเลี้ยงดูเพื่อบุตรวัยรุ่น

ระหว่างทำกิจกรรมผู้วิจัยใช้ทักษะการสังเกตสีหน้า ท่าทาง พฤติกรรมของพ่อแม่

2. ผู้วิจัยให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยเล่าถึงเหตุผล ความรู้สึก และสถานการณ์เกี่ยวกับวินัยในการเลี้ยงดูแต่ละหัวข้อ โดยใช้เทคนิค W D E P system เพื่อให้พ่อแม่พิจารณาสิ่งที่ต้องการในวินัยในการเลี้ยงดูคืออะไร (W) กระทำอะไรที่บ่งบอกถึงวินัยในการเลี้ยงดู (D) การประเมินตนเองถึงประโยชน์หรือผลที่จะได้รับจากพฤติกรรมที่มีวินัยในการเลี้ยงดู (E) การวางแผนที่จะมีวินัยในการเลี้ยงดูตามความเป็นจริงอย่างไร (P) และเทคนิคการทำสัญญากับตนเอง (Self-contracting) เพื่อเป็นการกำหนดข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับวินัยในการเลี้ยงดูอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม และใช้ทักษะการสังเกต ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ทักษะการสะท้อนความรู้สึก และทักษะการสรุปความ เพื่อช่วยให้พ่อแม่ผู้รับการศึกษาสามารถเปิดเผยความคิด ความรู้สึก และเข้าใจเรื่องราวที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจน รวมถึงการใช้ทักษะการใส่ใจ เพื่อให้พ่อแม่ผู้รับการศึกษารู้สึกว่าผู้ให้การศึกษาใส่ใจเรื่องราวที่เล่า และให้ความสำคัญกับพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัย

3. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสอน (Coaching) โดยให้คำแนะนำกับพ่อแม่ถึงวิธีการเสริมสร้างวินัยในการเลี้ยงดูได้อย่างเหมาะสม โดยมีกฎระเบียบที่ชัดเจนคงเส้นคงวา แต่ก็มีความยืดหยุ่นพอประมาณ การกำหนดระยะเวลาในการเล่น การชมเชยเมื่อบุตรปฏิบัติตามกฎกติกา และมีการลงโทษเมื่อไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยและพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยร่วมกันสรุปเรื่องราวที่เกิดขึ้นในการสนทนาที่เกิดขึ้นในครั้งนี้ และผู้วิจัยเปิดโอกาสให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยเกี่ยวกับประเด็นอื่นเพิ่มเติมในกระบวนการให้การปรึกษาครอบครัว

2. ผู้วิจัยให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยทำแบบประเมินการให้การปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการและนัดหมายวัน เวลา ในการให้การปรึกษาในครั้งถัดไป

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรม คำพูด น้ำเสียง ความรู้สึกที่พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยแสดงออก ตลอดจนความสนใจ ความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม และการให้ความร่วมมือ
2. การซักถามข้อสงสัย การแสดงความคิดเห็น และการตอบคำถามของพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัย
3. แบบบันทึกประสบการณ์การให้การศึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ

แบบบันทึกประสบการณ์การศึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ ครั้งที่

วันที่..... เดือน พ.ศ.

จากการเข้าร่วมการศึกษารอบครัวบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค
เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมครอบครัวเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นในครั้ง
นี้ ท่านได้รับประสบการณ์และการเรียนรู้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

ครั้งที่ 10

เรื่อง ยุติการให้การศึกษา

เวลา 60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยร่วมกันทบทวนความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมการศึกษา
2. เพื่อประเมินผลภายหลังการให้การศึกษา และยุติการให้การศึกษา

แนวคิดสำคัญ (Key concepts)

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยได้ประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ใน 3 ด้าน คือ ด้านความอบอุ่นทางอารมณ์ ด้านการสนับสนุน ความเป็นตัวตน และด้านวินัยในการเลี้ยงดู โดยผู้วิจัยให้พ่อแม่ได้ทบทวนความรู้สึก จากสิ่ง ที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน ประมวลผลเป็นความคิดว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้างในตนเองและ ครอบครัว รวมถึงสิ่งที่สามารถนำไปปรับใช้ในครอบครัว โดยสาระสำคัญอยู่ที่การส่งเสริม ให้กำลังใจซึ่งกันและกันทั้งจากพ่อแม่เอง และผู้วิจัย

ในครั้งนี้เป็นการศึกษาการอบรมเลี้ยงดู เพื่อให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยทบทวนตัวเอง และประเมินผลเพื่อเป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างพฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ผู้วิจัย ใช้เทคนิคการเสริมแรงทางบวก (Positive reinforcement) จากทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ร่วมกับทักษะ การศึกษา ได้แก่ ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ทักษะการใช้คำถาม ทักษะการใส่ใจ และทักษะการสรุป เพื่อสำรวจว่าพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยสามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ได้อย่างไร และร่วมกันประเมิน ว่าการกระทำใดที่เป็นประโยชน์หรือไม่เป็นประโยชน์ต่อการบรรลุเป้าหมาย

สื่อ/ ใบบาง/ อุปกรณ์

แบบบันทึกประสบการณ์การศึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ ครั้งที่ 10

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้ให้การศึกษาใช้เทคนิคการเสริมแรง โดยกล่าวชื่นชมพ่อแม่ผู้รับการศึกษา ที่มีความตั้งใจในการเข้าร่วมการศึกษาจนครบตามที่ตกลงไว้

2. ผู้ให้การปรึกษาให้พ่อแม่ผู้รับการปรึกษาแสดงความชื่นชมต่อกันที่เข้าร่วมการปรึกษาจนครบตามที่ตกลงไว้ร่วมกัน

ขั้นตอนการ

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกครอบครัวร่วมกันสรุปการเข้าร่วมการปรึกษาที่ผ่านมา
 - 1.1 ความรู้สึกต่อการเข้าร่วมการปรึกษา
 - 1.2 สิ่งที่ได้เรียนรู้ในการเข้าร่วมการปรึกษา
 - 1.3 การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อตนเอง และบุตรวัยรุ่น
2. ผู้วิจัยให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยทำแบบวัดพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่
3. ผู้วิจัยใช้เทคนิคคาดหมาย โดยกล่าวว่า หลังจากยุติการปรึกษาแล้ว หากพ่อแม่มีการร่วมมือร่วมใจกันทำตามแผนที่วางไว้ร่วมกันตลอดระยะเวลาการปรึกษา พ่อแม่และบุตรวัยรุ่นย่อมเกิดความอบอุ่นทางอารมณ์ มีการสนับสนุนความเป็นตัวตนของบุตรวัยรุ่น และมีวินัยในการเลี้ยงดู ตามเป้าหมายที่ต้องการ
4. ผู้วิจัยสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง เป็นมิตรต่อกัน ผู้วิจัยไม่ตัดสินพฤติกรรมหรือความรู้สึกของพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยว่าดีหรือไม่ดีด้วยการสื่อสารทางบวก

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยร่วมกันทบทวน สรุปและประเมินผลสิ่งที่ได้เรียนรู้ตลอดทั้ง 10 ครั้ง ที่ผ่านมา
2. ผู้วิจัยแจกแบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษา ครั้งที่ 10 และแจ้งให้พ่อแม่ทราบว่าผู้วิจัยจะทำการติดตามผลหลังจากยุติการปรึกษาคircularในครั้งนี้ไปแล้ว 3 สัปดาห์
3. ผู้วิจัยยุติการปรึกษาครั้งที่ 10 และกล่าวขอบคุณพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยที่ให้ความร่วมมือกับผู้วิจัย

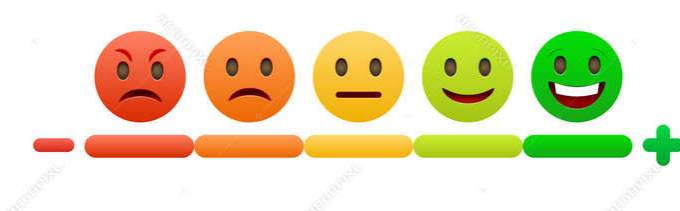
การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรม คำพูด น้ำเสียง ความรู้สึกที่พ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัยแสดงออกตลอดจนความสนใจ ความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม และการให้ความร่วมมือ
2. การซักถามข้อสงสัย การแสดงความคิดเห็น และการตอบคำถามของพ่อแม่ที่เข้าร่วมวิจัย
3. แบบบันทึกประสบการณ์การให้การปรึกษาคircularเชิงบูรณาการ

แบบบันทึกประสบการณ์การให้การศึกษาครอบครัว ครั้งที่

วันที่..... เดือน พ.ศ.

จากการเข้าร่วมการศึกษารอบครัวบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค
เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมครอบครัวเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นในครั้ง
นี้ ท่านได้รับประสบการณ์และการเรียนรู้อย่างไร

.....

.....

.....

.....